

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Π.Ε.Κ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
Γεν. αριθ.
Κατηγορία
Βιβ. αριθ.

2
39

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΠΑΙΔΑΓ. ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
Αριθ. 2,417

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Π.Ε.Κ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
Αριθ. 3/528

Κ. ΚΟΣΜΑ ΚΑΙ Δ. ΦΙΛΙΚΟΥ
Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΑΝΑΒΑΣΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΛΥΣΙΟΥ
Λ Ο Γ Ο Ι
ΚΑΙ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ
Θ Ε Μ Ι Σ Τ Ο Κ Λ Η Σ

ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ἘΞΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΑΙ : ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,"

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ

1931

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ ἑνὸς τῶν
συγγραφέων καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἐστίας».

I. D. Kollaros

I
ΑΡΡΙΑΝΟΥ

ΑΝΑΒΑΣΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΑΡΧΙΝΟΥ
ΑΝΑΒΑΣΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

I. Ἀρριανός.

1 Βίος Ἀρριανοῦ.

Ὁ Φλάβιος Ἀρριανὸς ἐγεννήθη ἐν Νικομηδείᾳ, πρωτευούσῃ τῆς ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ Βιθυνίας περὶ τὸ 95 μ. Χ. νέος ὢν κατέλιπε τὴν πατρίδα του καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Νικόπολιν τῆς Ἠπείρου, ἔνθα ἐγένετο μαθητὴς καὶ φίλος τοῦ φιλοσόφου Ἐπικτήτου.

Ἀφ' οὗ δὲ διήκουσε τὸν Ἐπικτήτον, εἰσῆλθεν εἴτα εἰς τὸν δημόσιον βίον. Ἐν ἔτει 130 διωρίσθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ, ὑφ' οὗ πολὺ ἐτιμᾶτο διὰ τὴν φιλομάθειάν του καὶ τὰς πολλὰς του γνώσεις, διοικητῆς τῆς Καππαδοκίας· ἐν τῇ θέσει ταύτῃ διεκρίθη διὰ τὴν κυβερνητικὴν του ἱκανότητα καὶ τὴν ἀνδρείαν, μεθ' ἧς ἐπολέμησε πρὸς τοὺς Ἀλανοὺς—ἔθνος Σκυθικῆς καταγωγῆς—εἰσελάσαντας εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπικράτειαν. Ἐν ἔτει 147 ἐγένετο ἐπώνυμος ἄρχων ἐν Ἀθήναις, αὐτόθι δὲ πάλιν ἐν ἔτει 171 εὐρίσκομεν αὐτὸν πρῦτανιν τῆς Πανδιονίδος φυλῆς.

Περὶ τὰς δυσμὰς τοῦ βίου ὁ Ἀρριανὸς ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἔνθα ἐγένετο ἱερεὺς τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Περσεφόνης. Πότε οὗτος ἀπέθανε δὲν εἶναι γνωστόν· πιθανώτατα περὶ τὸ 180 μ. Χ.

2. Συγγράμματα Ἀρριανοῦ.

Ὁ Ἀρριανὸς ὑπῆρξε πολυγραφώτατος γράφας κατὰ μίμησιν τοῦ Ξενοφῶντος ποικίλα συγγράμματα, φιλοσοφικά, ἱστορικά, γεωγραφικά καὶ στρατιωτικά.

Τὰ φιλοσοφικὰ ἀφιεροῦνται εἰς τὴν μνήμην τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ Ἐπικτήτου· εἶναι δὲ αἱ «Ἐπικτήτου διατριβαί», ἐν αἷς

ὁ Ἀρριανὸς ποιεῖται λόγον περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ διδασκάλου τοῦ, καὶ τὸ «*Ἐπικτήτου ἐγχειρίδιον*», ὅπερ εἶναι μικρὰ ἐπιτομὴ τῶν «*Διατριβῶν*».

Τῶν *ιστορικῶν* ἔργων τοῦ Ἀρριανοῦ τὸ σπουδαιότατον εἶναι ἡ «*Ἀνάβασις Ἀλεξάνδρου*» εἰς 7 βιβλία. Καὶ ἡ ἐπιγραφή καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν βιβλίων ἐγένοντο κατὰ μίμησιν τῆς Κύρου Ἀναβάσεως τοῦ Ξενοφῶντος. Τὸ ἔργον ὅμως τοῦτο δὲν ἐξιστορεῖ μόνον τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Ἀλεξάνδρου κατὰ τοῦ Περσικοῦ κράτους, τὴν κυρίως Ἀνάβασιν, ἀλλ' ὅλον τὸν βίον τοῦ Μακεδόνο βασιλέως ἀπὸ τῆς ἀνόδου αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον μέχρι τῆς τελευτῆς. Αἱ κυριώταται πηγαί, ὡς εἶχεν ὁ Ἀρριανός, ἦσαν κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ μαρτυρίαν ἐν τῷ προοιμίῳ ὁ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου καὶ Ἀριστόβουλος ὁ Ἀριστοβούλου· πλὴν τούτων ὅμως ἐνιαχοῦ εἶχεν ὑπ' ὄψει καὶ ἄλλους συγγραφεῖς, ὡς τὸν Νέαρχον, τὸν Κλείταρχον, τὸν Μεγασθένη καὶ τὸν Ἰερώνυμον.

Ὡς συμπλήρωμα τῆς «*Ἀναβάσεως*» εἶναι ἡ συγγραφή, ἡ ἐπιγραφομένη «*Ἰνδική*», ἔχουσα ὕλην μᾶλλον γεωγραφικὴν ἢ ἱστορικὴν· ἐν ταύτῃ ὁ Ἀρριανὸς περιγράφει τὴν χώραν τῶν Ἰνδῶν, τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα, τὰ πολιτεύματα καὶ τὸν χαρακτήρα αὐτῶν. Πλὴν τῆς «*Ἀναβάσεως*» καὶ τῆς «*Ἰνδικῆς*» ὁ Ἀρριανὸς συνέγραψε καὶ ἄλλα ἱστορικὰ ἔργα, ὧν ἀποσπάσματα μόνον περιεσώθησαν εἰς ἡμᾶς· ταῦτα εἶναι: «*τὰ μετ' Ἀλέξανδρον*», ἥτοι ἱστορία τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου, «*Βιθυνιακά*», ἱστορία τῆς Βιθυνίας ἀπὸ τῶν μυθικῶν χρόνων μέχρι τοῦ τελευταίου βασιλέως Νικομήδους τοῦ Γ', καὶ «*Παρθικά*», ἱστορία τῶν Πάρθων.

Τῶν δὲ *γεωγραφικῶν* ἔργων περιεσώθη «*Περὶ πλους Εὐξεινου Πόντου*»· ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, ὅπερ ὁ Ἀρριανὸς ἀνέθετο τῷ αὐτοκράτορι Ἀδριανῷ, περιγράφονται τὰ παράλια τοῦ Εὐξεινοῦ Πόντου ἀπὸ Τραπεζοῦντος μέχρι τοῦ Βυζαντίου, τὰ ὅποια αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς ἐπεσκέφθη διοικητῆς ὡν τῆς Καππαδοκίας.

Στρατιωτικὰ δ' ἔργα τοῦ Ἀρριανοῦ περιῆλθον εἰς ἡμᾶς :

1) «*Τέχνη τακτικὴ*» διηρημένη εἰς δύο μέρη· καὶ τὸ μὲν πρῶτον πραγματεύεται περὶ τῆς τακτικῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ Μακεδόνων, τὸ δὲ δεύτερον περὶ τῶν ἀσκημάτων τῶν Ῥωμαίων ἰπέων κατὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ στρατοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ· 2) «*Ἐκταξις κατ' Ἀλανῶν*», ἥτοι ἔκθεσις περὶ τῆς

τάξεως τῆς Ῥωμαϊκῆς στρατιᾶς ἐν ἐκστρατείᾳ κατὰ τῶν Ἀλανῶν.

Τέλος ὁ Ἀρριανὸς ἔγραψε καὶ «*Κυνηγετικόν*», δι' οὗ συμπληροῖ τὰ ἐλλείποντα παρὰ Ξενοφῶντι ἐν τῷ ὁμώνυμῳ βιβλίῳ αὐτοῦ.

3. Λεκτικὸν Ἀρριανοῦ.

Ὁ Ἀρριανὸς ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ δὲν μεταχειρίζεται τὴν ἀπὸ Ἀριστοτέλους μεμορφωμένην ἐκ τῆς συγκράσεως τῆς νεωτέρας Ἀττικῆς πρὸς τὰς λοιπὰς διαλέκτους *κοινήν* γλῶσσαν, ἀλλὰ φιλοτιμεῖται νὰ μιμηθῇ τὴν ἀρχαίαν Ἀττικὴν διάλεκτον ἔχων ὡς ὑποδείγματα τοὺς ἱστορικοὺς Ξενοφῶντα καὶ Θουκυδίδην.

Ὁ Ἀρριανὸς ἐμιμήθη ὅχι μόνον τὸν Ξενοφῶντα καὶ Θουκυδίδην, ἀλλὰ καὶ τὸν Ἡρόδοτον· ἡ συγγραφή αὐτοῦ ἢ ἐπιγραφομένη «*Ἰνδική*» εἶναι γεγραμμένη ἐν Ἰωνικῇ διαλέκτῳ· ἀλλὰ καὶ ἄλλα συγγράμματα αὐτοῦ περιέχουσιν ἐκφράσεις καὶ συντάξεις Ἡροδοτείου· οὕτως ἐν τῇ «*Ἀναβάσει*» εὐρίσκομεν: *δαήμων, ἀτρεκής, ἐπικερτομεῖν, ἠιών, ἐλινύειν, ξυνειστήκει μάχη, πλήθει πολλοί, συγγιγνώσκειν τινί τι, οἷα δὴ* (μετὰ μετοχῆς), *ξυνηχέθη* (=συνέβη), *ἐνέκυρσε, ἦθη* (=κατοικία), *μετεξέτεροι* (=ἐνιοί) κτλ.

II. Τὰ στρατιωτικὰ τῶν Μακεδόνων.

A') Τὸ πεζικόν.

Τὸ πεζικὸν τοῦ στρατοῦ τῶν Μακεδόνων ἀπετελεῖτο ἐκ τῆς *φάλαγγος*, τῶν *ὑπασπιστῶν* καὶ τῶν *ψιλῶν*.

α') Ἡ *φάλαγξ*, οἱ καλούμενοι *πεζεταῖροι*, ἀπετέλει τὸν πυρῆνα τοῦ Μακεδονικοῦ στρατοῦ καὶ συνέκειτο ἐξ ἐλευθέρων, οὐχὶ δ' εὐπατριδῶν Μακεδόνων· διηρεῖτο δὲ εἰς ἕξ *τάξεις* (=τάγματα), ὧν ἐκάστη εἶχε περίπου τρεῖς λόχους ἀνὰ 500 ἄνδρας.

Τὸ ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν τῆς φάλαγγος ἦτο ὁ ὄπισσιμος

ἐκάστου στρατιώτου καὶ ἡ σύνταξις αὐτῆς. Οἱ φαλαγγῖται ἦσαν δπλίται κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἔννοιαν, ἀν καὶ ὄχι τόσον βαρεῖς, ὅσον οἱ Ἕλληνες· ἔφερον δ' ὄπλα περικεφαλαίαν, θώρακα, κνημίδας καὶ ἀσπίδα κυκλωτερῆ καλύπτουσαν τὸ πλάτος τοῦ στρατιώτου, ἀλλὰ τὸ κύριον αὐτῶν ὄπλον ἦτο ἡ Μακεδονικὴ **σάρισσα**, δόρυ 14-16 ποδῶν μήκους καὶ τὸ βραχὺ ἑλληνικὸν ξίφος. Ἦσαν δὲ τεταγμένοι συνήθως εἰς βάθος 16 ἀνδρῶν, οὕτως ὥστε αἱ σάρισσαι τῶν πρώτων πέντε σειρῶν προεξεῖχον τοῦ μετώπου καὶ ἀπετέλουν ἐναντίον τῶν ἐφορμώντων πολεμίων τεῖχος ἀδιάσπαστον καὶ ἀπροσμάχτην· οἱ δὲ τεταγμένοι εἰς τὰς λοιπὰς σειρὰς ἐπέθετον τὰς σάρισσας τῶν ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν πρωτοστατῶν αὐτῶν ἐνισχύοντες οὕτω τὴν προσβολὴν τῶν εἰς τὰς πρώτας σειρὰς τεταγμένων καὶ καθιστῶντες ἀδύνατον τὴν ὑποχώρησιν καὶ φυγὴν αὐτῶν.

Μετὰ τῶν φαλαγγιτῶν συνέπραττον καὶ **δπλίται** μισθοφόροι, Ἕλληνες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, φέροντες μεγάλην ἀσπίδα καὶ βραχὺ δόρυ.

β') Οἱ **ὑπασπισται** κατ' ἀρχὰς ἦσαν εὐάριθμοι καὶ ἐχρησίμευον διὰ τὴν προσωπικὴν τοῦ βασιλέως φύλαξιν· βαθμηδὸν δ' ὅμως ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ ἀπετέλεσαν ἴδιον σῶμα ἐλαφροῦ πεζικοῦ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου Ἰφικράτους συσταθὲν σῶμα τῶν πελταστῶν.

Οἱ ὑπασπισται ἔφερον ἀσπίδα ἐλαφροτέραν τῆς τῶν φαλαγγιτῶν, θώρακα λινοῦν, ξίφος μακρὸν καὶ ἀντὶ τῆς σαρίσσης δόρυ βραχὺ. Ὡς ἐκ τοῦ ἐλαφροῦ δὲ τούτου ὄπλισμοῦ ἦσαν εὐκίνητοτεροι τῶν φαλαγγιτῶν καὶ ἐχρησιμοποιοῦντο εἰς αἰφνιδίους ἐπιθέσεις, καταλήψεις ὑψωμάτων, διαβάσεις διὰ τῆς βίας ποταμῶν καὶ ἐν γένει εἰς τοιαῦτα ἐγχειρήματα, εἰς ἃ ἡ δυσκίνητος φάλαγξ δὲν ἦτο ἐπιτηδεῖα.

Τάγμα τι τῶν ὑπασπιστῶν, τὸ ἀριστον πάντων, ἀπετέλει τὴν σωματοφυλακὴν τοῦ βασιλέως καὶ ἐκαλεῖτο **ἀγῆμα τῶν ὑπασπιστῶν** ἢ **ὑπασπισται οἱ βασιλικοί**. Πλὴν τούτων ὑπῆρχον καὶ ἄλλοι ἀποτελοῦντες τὴν σωματοφυλακὴν τοῦ βασιλέως, οἱ καλούμενοι **σωματοφύλακες**· οὗτοι—7 ἢ 8 τὸν ἀριθμὸν ὄντες—δὲν ἦσαν ἀρχηγοὶ ὠρισμένων στρατιωτικῶν σωμάτων, ἀλλ' οἶονεὶ γενεκοὶ ὑπασπισται—κατὰ τὴν σημερινὴν τῆς λέξεως ἔννοιαν—

τοῦ βασιλέως· εὐρίσκοντο πάντοτε πλησίον αὐτοῦ ἢ ἐν τῇ μάχῃ ἢ ἐν τῷ στρατοπέδῳ καὶ ἐχρησίμευον ὡς σύμβουλοι καὶ κομισταὶ τῶν διαταγῶν αὐτοῦ.

γ') Οἱ **ψιλοί**, ἦτοι οἱ ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι, συνέκειντο ἐκ τῶν **πελταστῶν**, τῶν **τοξοτῶν**, τῶν **ἀκοντιστῶν** καὶ τῶν **σφενδονητῶν**· προήρχοντο δὲ τὸ μὲν ἐκ τῆς ἀνω Μακεδονίας, τὸ δὲ ἐκ τῆς χώρας τῶν Θρακῶν, τῶν Παιόνων καὶ τῶν Ἀγοριάνων. Ἐκ τῶν ψιλῶν τούτων ἀριστοὶ ἐθεωροῦντο οἱ Ἀγοριᾶνες, οἵτινες ἐχρησιμοποιοῦντο ὅτε μὲν ὡς ἱππεῖς, ὅτε δὲ ὡς ἀκοντισταί.

Β') Τὸ ἱππικόν.

Τοῦ ἱππικοῦ τῶν Μακεδόνων διεκρίνοντο δύο εἶδη : τὸ βαρὺ ἱππικόν καὶ τὸ ἐλαφρόν· ἐν τῷ βαρεῖ ἱππικῷ τὴν πρώτην τάξιν εἶχον οἱ ἱππεῖς οἱ στρατολογούμενοι ἐκ τῶν εὐγενῶν Μακεδόνων καὶ ὀνομαζόμενοι **ἐταῖροι (οἱ ἐταῖροι ἱππεῖς, ἢ ἱππος ἢ ἐταιρικῆ, ἢ τῶν ἐταίρων ἱππος)**· οὗτοι διηροῦντο εἰς ὀκτὼ συνήθως Ἴλας, αἵτινες ὀνομάζοντο ὅτε μὲν κατὰ τοὺς ἰλάρχους των, ὅτε δὲ κατὰ τὰς Μακεδονικὰς ἐπαρχίας· ἐκάστη Ἴλη εἶχεν 150-300 ἀνδρας. Ἐκ τῶν ἰλῶν μία, ἡ ἀρίστη πασῶν, ἀπετέλει τὴν **βασιλικὴν Ἴλην**, τὸ **ἀγῆμα τῶν ἐταίρων**, ἦτοι τὴν ἔφιππον σωματοφυλακὴν τοῦ βασιλέως.

Οἱ ἐταῖροι ἔφερον περικεφαλαίαν, θώρακα, ξίφος καὶ λόγχην βαρεῖαν, τὸ λεγόμενον **ξυστόν**.

Μετὰ τῶν Μακεδονικῶν ἰλῶν συνέπραττον καὶ ἱλαὶ Θεσσαλικαὶ συγκείμεναι ἐκ τῶν εὐγενῶν ἱππέων τῆς Θεσσαλίας· μεταξὺ τῶν Θεσσαλικῶν ἰλῶν ἢ τῶν Φαρσαλίων ἦτο ἡ κρατίστη καὶ πολυπληθεστάτη· πρὸς τούτοις καὶ Ἕλληνες ἱππεῖς ἐκ τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων ὑπῆρχον ἐν τῷ στρατῷ.

Τὸ ἐλαφρὸν ἱππικόν ἀπετέλουν οἱ καλούμενοι **σαρισσοφόροι**, οἵτινες ἀντὶ τοῦ **ξυστοῦ** τῶν **ἐταίρων** ἔφερον λόγχην μακράν, τὴν **σάρισσαν**, καὶ οἱ Παῖονες καὶ οἱ Θρακῆς ἱππεῖς. Πάντες δ' οὗτοι οἱ ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι ἱππεῖς περιλαμβάνονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν **προδρομῶν** καὶ ἦσαν πρόσκοποι.

Γ') Ὁ στόλος.

Ὁ στόλος, ὃν ὁ Ἀλέξανδρος ἐν ἀρχῇ τοῦ κατὰ τῶν Περσῶν πολέμου εἶχεν ὑπὸ τὰς διαταγὰς του, ἀνήρχετο εἰς 160 τριήρεις, ὧν αἱ μὲν ἦσαν Μακεδονικαί, αἱ δὲ Ἑλληνικαί. Ἐπειδὴ δὲ οὗτος ὁ στόλος ἀπεῖχε πολὺ τοῦ νὰ εἶναι ἰσόπαλος πρὸς τὸν Περσικόν, τὸν ἀριθμοῦντα περὶ τὰς 400 τριήρεις καὶ συγκείμενον ἐκ Φοινίκων καὶ Κυπρίων, τῶν ἀρίστων ναυτῶν τοῦ ἀρχαίου κόσμου, πρὸς τούτοις δὲ ἐπειδὴ αἱ πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ δαπάναι ἦσαν ἐκτάκτως μεγάλαι, διὰ ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος διέλυσε τοῦτον κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῶν πολεμικῶν του ἐπιχειρήσεων, εὐθύς ὡς ἐγένετο κύριος πολλῶν παραλίων τῆς Μ. Ἀσίας. Βραδύτερον δ' ὅμως διαρκούσης τῆς πολιορκίας τῆς Τύρου συνεκρότησε σημαντικὸν στόλον συγκείμενον ἐκ Κυπρίων, Φοινικικῶν καὶ Ἑλληνικῶν τριήρων. Καὶ ἐν τῇ Ἰνδικῇ δὲ διέταξε τὸν καταρτισμὸν στόλου, δι' οὗ οὗτος μετὰ μέρους τοῦ στρατοῦ του κατέπλευσε τὸν Ἰνδὸν ποταμόν· μετὰ μέρους δὲ τούτου τοῦ στόλου ὁ ναύαρχος Νέαρχος ἔπλευσεν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰνδοῦ εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τίγρητος καὶ Εὐφράτου.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Α' Προοίμιον.

(§ 1-3)

Πτολεμαῖος* ὁ Λάγου καὶ Ἀριστόβουλος* ὁ Ἀριστοβού-¹
λου ὅσα μὲν ταῦτα ἄμφω περὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου
ξυνέγραψαν, ταῦτα ἐγὼ ὡς πάντῃ* ἀληθῆ ἀναγράφω,* ὅσα
δ' οὐ ταῦτά, τούτων τὰ πιστότερα* ἐμοὶ φαινόμενα καὶ ἅμα
ἀξιαφηγητότερα* ἐπιλεξάμενος.* ἄλλοι μὲν δὲ* ἄλλα ὑπὲρ*²
Ἀλεξάνδρου ἀνέγραψαν, οὐδ' ἔστιν ὑπὲρ ὅτου πλείονες ἢ
ἀξυμφωνότεροι ἐς ἀλλήλους· ἀλλ' ἐμοὶ Πτολεμαῖός τε καὶ
Ἀριστόβουλος πιστότεροι ἔδοξαν ἐς τὴν ἀφήγησιν, ὁ μὲν,
ὅτι ξυνεστράτευσε βασιλεῖ Ἀλεξάνδρῳ, Ἀριστόβουλος, Πτο-
λεμαῖος δὲ πρὸς τῷ ξυστρατεῦσαι, ὅτι καὶ αὐτῷ βασιλεῖ ὄντι
αἰσχροτέρον ἢ τῷ ἄλλῳ ψεύσασθαι ἦν· ἄμφω δέ, ὅτι τετε-
λευτηκότος ἤδη Ἀλεξάνδρου ξυγγράφουσιν αὐτοῖς ἢ τε
ἀνάγκη καὶ ὁ μισθὸς τοῦ ἄλλως τι ἢ ὡς ξυνηνέχθῃ* ξυγγρά-
ψαι ἀπῆν. ἔστι* δὲ ἃ καὶ πρὸς* ἄλλων ξυγγεγραμμένα, ὅτι³
καὶ αὐτὰ ἀξιαφήγητά τέ μοι ἔδοξε καὶ οὐ πάντῃ ἄπιστα,*
ὡς λεγόμενα μόνον ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ἀνέγραψα.

B'. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐν Πελοποννήσῳ.

(Κεφ. 1)

1. Λέγεται δὲ Φίλιππος μὲν τελευτήσαι ἐπ' ἄρχοντος Πυθοδήμου Ἀθηνησιν παραλαβόντα δὲ τὴν βασιλείαν Ἀλέξανδρον, παῖδα ὄντα Φιλίππου, ἐς Πελοπόννησον παρελθεῖν.*
 2 εἶναι δὲ τότε ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν ἔτη Ἀλέξανδρον. ἐνταῦθα ξυναγαγόντα τοὺς Ἕλληνας, ὅσοι ἐντὸς Πελοποννήσου ἦσαν, αἰτεῖν παρ' αὐτῶν τὴν ἡγεμονίαν τῆς ἐπὶ τοὺς Πέρσας στρατιᾶς,* ἦντινα Φιλίππῳ ἤδη ἔδοσαν· καὶ αἰτήσαντα λαβεῖν παρ' ἐκάστων πλὴν Λακεδαιμονίων· Λακεδαιμονίους δ' ἀποκρίνασθαι μὴ εἶναι σφισι πάτριον* ἀκολουθεῖν ἄλλοις, ἀλλ' αὐτοὺς ἄλλων ἐξηγεῖσθαι.* νεωτερίσαι* δ' ἅττα καὶ τῶν
 3 Ἀθηναίων τὴν πόλιν. ἀλλ' Ἀθηναίους γε τῇ πρώτῃ ἐφόδῳ* Ἀλεξάνδρου ἐκπλαγέντας καὶ πλείονα ἔτι τῷ Φιλίππῳ δοθέντων Ἀλεξάνδρῳ εἰς τιμὴν* ξυγχωρῆσαι.* ἐπανελθόντα δ' ἐς Μακεδονίαν ἐν παρασκευῇ εἶναι* τοῦ ἐς τὴν Ἀσίαν στόλου.*

[Πρὶν ἢ ὁ Ἀλέξανδρος ἐπιχειρήσῃ τὴν εἰς Ἀσίαν ἐκστρατείαν στραφῆς εἰς πρὸς Β. κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 335 καθυποτάττει τοὺς Θράκας, Γέτας, Γοιβαλλοὺς καὶ Ἰλλυριοὺς· εἶτα δὲ ἐκ τῶν Ἰλλυρικῶν συνόρων σπεύδει μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος εἰς Θήβας, αἵτινες ἐν τῷ μεταξὺ εἶχον ἀποστατήσαι· ταύτας δὲ κυριεύσας καὶ ἐγκαταστήσας ἐν Καδμείᾳ Μακεδονικὴν φρουρὰν ἐπιστρέφει εἰς Μακεδονίαν καὶ ἀποφασίζει ἤδη νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῆς Ἀσίας].

Γ'. Διάβασις τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς Ἀσίαν.

(Κεφ. 11-12)

11. Ἄμα* δὲ τῷ ἦρι ἀρχομένῳ ἐξελαύνει* ἐφ' Ἑλλησπόντου, τὰ μὲν κατὰ Μακεδονίαν τε καὶ τοὺς Ἕλληνας Ἀντιπάτρῳ* ἐπιτρέψας,* αὐτὸς δ' ἄγων πεζοὺς μὲν ξὺν φίλοις τε καὶ τοξόταις οὐ πολλῶ πλείους τῶν τρισμυρίων, ἰππέας δὲ ὑπὲρ τοὺς πεντακισχιλίους. ἦν* δὲ αὐτῷ ὁ στόλος παρὰ τὴν λίμνην τὴν Κερκινίτιν* ὡς* ἐπ' Ἀμφίπολιν* καὶ τοῦ Στρυμόνος* ποταμοῦ τὰς ἐκβολάς. διαβάς δὲ τὸν Στρυμόνα παρῆ-
 4 μειβε* τὸ Πάγγαιον* ὄρος τὴν ὡς ἐπ' Ἀβδηρα* καὶ Μαρώνειαν,* πόλεις Ἑλληνίδας ἐπὶ θαλάσση ὠκισμένας. ἐνθεν* δ' ἐπὶ τὸν Ἐβρον* ποταμὸν ἀφικόμενος διαβαίνει καὶ τὸν Ἐβρον εὐπετώσ.* ἐκεῖθεν δὲ διὰ τῆς Παιτικῆς* ἐπὶ τὸν Μέλανα* ποταμὸν ἔρχεται.

Διαβάς δὲ καὶ τὸν Μέλανα ἐς Σηστόν* ἀφικνεῖται ἐν εἴκοσι
 5 ταῖς πάσαις* ἡμέραις ἀπὸ τῆς οἴκοθεν ἐξορμήσεως.* ἐλθὼν δ' ἐς Ἐλαιοῦντα* θύει Πρωτεσιλάῳ* ἐπὶ τῷ τάφῳ τοῦ Πρωτεσιλάου, ὅτι* καὶ Πρωτεσίλαος πρῶτος ἐδόκει* ἐκβῆναι ἐς τὴν Ἀσίαν τῶν Ἑλλήνων τῶν ἄμ' Ἀγαμέμνονι ἐς Ἴλιον* στρατευσάντων. καὶ ὁ νοῦς* τῆς θυσίας ἦν ἐπιτυχεστέραν* οἷ γενέσθαι ἢ Πρωτεσιλάῳ τὴν ἀπόβασιν.*

Παρμενίων* μὲν δὴ τῶν τε πεζῶν τοὺς πολλοὺς καὶ τὴν
 6 ἵππον* διαβιβάσαι ἐτάχθη ἐκ Σηστοῦ ἐς Ἀβυδον* καὶ διέβησαν τριήρεσι μὲν ἑκατὸν καὶ ἐξήκοντα, πλοίοις δὲ ἄλλοις* πολλοῖς στρογγύλοις.* Ἀλέξανδρον δ' ἐξ Ἐλαιοῦντος ἐς τὴν Ἀχαιῶν* λιμένα κατᾶραι* ὁ πλείων λόγος κατέχει,* καὶ αὐτόν τε κυβερνῶντα τὴν στρατηγίδα* ναῦν διαβάλλειν,* καὶ ἐπειδὴ κατὰ μέσον τὸν πόρον* τοῦ Ἑλλησπόντου ἐγένετο,

σφάξαντα* ταύρον τῷ Ποσειδῶνι καὶ Νηρηίοι σπένδειν* ἐκ χρυσοῦς φιάλης* ἐς τὸν πόντον.*

7 Λέγουσι δὲ καὶ πρῶτον ἐκ τῆς νεῶς ξὺν τοῖς ὅπλοις ἐκβῆναι αὐτὸν ἐς τὴν γῆν τὴν Ἀσίαν καὶ βωμοὺς ἰδρύσασθαι, ὅθεν τ' ἐστάλη* ἐκ τῆς Εὐρώπης καὶ ὄπου ἐξέβη τῆς Ἀσίας, Διὸς ἀποβατηρίου* καὶ Ἀθηνᾶς καὶ Ἡρακλέους. ἀνελθόντα δ' ἐς Ἴλιον τῆ τε Ἀθηνᾶ θῦσαι τῆ Ἰλιάδι, καὶ τὴν πανοπλίαν

τὴν αὐτοῦ ἀναθεῖναι* ἐς τὸν νεῶν, καὶ καθελεῖν* ἀντὶ ταύτης τῶν ἱερῶν τινα ὀπλων ἔτι ἐκ τοῦ Τρωϊκοῦ ἔργου* σφζόμενα. καὶ ταῦτα λέγουσιν ὅτι οἱ ὑπασπισταὶ ἔφερον πρὸ αὐτοῦ ἐς τὰς μάχας. θῦσαι δ' αὐτὸν καὶ Πριάμῳ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διὸς τοῦ Ἐρκείου λόγος κατέχει,* μῆνιν Πριάμου παραιτούμενον* τῷ Νεοπτολέμου γένει, ὃ δὴ ἐς αὐτὸν καθῆκεν.*

8 Ἀνιόντα δ' αὐτὸν ἐς Ἴλιον Μενoitίος τε ὁ κυβερνήτης

Χρυσῷ στεφάνῳ ἐστεφάνωσε καὶ ἐπὶ* τούτῳ Χάρης ὁ Ἀθηναῖος ἐκ Σιγείου* ἔλθων καὶ τινες καὶ ἄλλοι, οἱ μὲν Ἑλληνες, οἱ δὲ ἐπιχώριοι· ὃ δὲ καὶ αὐτὸς τὸν Ἀχιλλέως ἄρα τάφον ἐστεφάνωσε· Ἡφαιστίωνα* δὲ λέγουσιν ὅτι τοῦ Πατρόκλου τὸν τάφον ἐστεφάνωσε· καὶ εὐδαιμόνησεν* ἄρα, ὡς λόγος, Ἀλέξανδρος Ἀχιλλέα, ὅτι Ὀμήρου κήρυκος ἐς τὴν ἔπειτα μνήμην ἔτυχεν.

12. Ἐξ Ἰλίου δ' ἐς Ἀρίσθην* ἦκεν, οὗ* πᾶσα ἡ δύναμις 6 αὐτῷ διαβεθηκυῖα τὸν Ἑλλησπόντον ἐστρατοπεδεύκει, καὶ τῇ ὑπεραιᾷ ἐς Περκώτην* τῆ δ' ἄλλη Λάμψακον* παραμείψας* πρὸς* τῷ Πρακτιῷ* ποταμῷ ἐστρατοπέδευσε, ὅς βέων ἐκ τῶν ὄρων* τῶν Ἰδαίων* ἐκδιδοῖ* ἐς θάλασσαν τὴν μεταξὺ τοῦ Ἑλλησπόντου τε καὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου. ἔνθεν* δ' ἐς Ἐρμιωτὸν* ἀφίκετο, Κολωνάς* πόλιν παραμείψας. σκοποῖ* 7 δ' αὐτῷ ἐπέμποντο πρὸ τοῦ στρατεύματος· καὶ τούτων ἡγεμῶν ἦν Ἀμύντας ὁ Ἀρραβαίου, ἔχων τῶν τε ἐταίρων* τὴν ἴλην τὴν ἐξ Ἀπολλωνίας,* ἧς ἰλάρχης* ἦν Σωκράτης ὁ Σάθωνος, καὶ τῶν προδρόμων* καλουμένων ἴλας τέσσαρας. κατὰ δὲ τὴν πάροδον* Πρίαπον* πόλιν ἐνδοθεῖσαν* πρὸς τῶν ἐνοικούντων τοὺς παραληψομένους ἀπέστειλε σὺν Πανηγόρῳ τῷ Λυκαγόρου, ἐνὶ τῶν ἐταίρων.

Περσῶν δὲ στρατηγοὶ ἦσαν Ἀρσάμης καὶ Ῥεομίθρης καὶ 8 Πετήνης καὶ Νιφάτης καὶ ξὺν τούτοις Σπιθριδάτης, ὁ Λυδίας καὶ Ἰωνίας σατράπης, καὶ Ἀρσίτης, ὁ τῆς πρὸς Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας ὑπαρχος.* οὗτοι δὲ πρὸς Ζελεῖα* πόλει κατεστρατοπεδευκότες ἦσαν ξὺν τῇ ἵππῳ τε τῇ βαρβαρικῇ καὶ τοῖς Ἑλλήσι τοῖς μισθοφόροις. βουλευομένοις δ' αὐτοῖς ὑπὲρ* 9 τῶν παρόντων, ἐπειδὴ Ἀλέξανδρος διαβεθηκῶς ἡγγέλλετο, Μέμων* ὁ Ῥόδιος παρήγει* μὴ διὰ κινδύνου ἰέναι* πρὸς τοὺς Μακεδόνας, τῷ τε πεζῷ πολὺ περιόντας* σφῶν καὶ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου παρόντος, αὐτοῖς δ' ἀπόντος Δαρείου· προ-

όντας* δὲ τὸν τε χιλὸν* ἀφανίζειν καταπατοῦντας τῇ ἵππῳ
καὶ τὸν ἐν τῇ γῆ καρπὸν ἐμπιπράναι,* μὴδὲ τῶν πόλεων
αὐτῶν φειδομένους.* οὐ γὰρ μενεῖν ἐν τῇ χώρᾳ Ἀλεξάνδρον
¹⁰ἀπορίᾳ* τῶν ἐπιτηδείων. Ἀρσίτην δὲ λέγεται εἰπεῖν ἐν τῷ
συλλόγῳ* τῶν Περσῶν, ὅτι οὐκ ἂν περιδοί* μίαν οἰκίαν
ἐμπρησθεῖσαν τῶν ὑφ' οἷ τεταγμένων* ἀνθρώπων· καὶ τοὺς
Πέρσας Ἀρσίτη προσθέσθαι,* ὅτι καὶ ὑποπτὸν τι αὐτοῖς ἦν
ἐς τὸν Μέμονα τριβάς* ἐμποιεῖν ἐκόντα τῷ πολέμῳ τῆς ἐκ
βασιλέως τιμῆς* οὐνεκα.

Δ'. Ἡ παρὰ τὸν Γρανικὸν ποταμὸν μάχη (334).

(Κεφ. 13-16)

α') Τὰ πρὸ τῆς μάχης.

(Κεφ. 13-14)

13. Ἐν τούτῳ δ' Ἀλέξανδρος προὐχώρει ἐπὶ τὸν Γρανι-
κὸν* ποταμὸν ξυντεταγμένῳ τῷ στρατῷ, διπλῆν μὲν τὴν
φάλαγγα τῶν ὀπλιτῶν τάξας, τοὺς δὲ ἵππέας κατὰ τὰ
κέρατα* ἀγαγὼν, τὰ σκευοφόρα δὲ κατόπιν ἐπιτάξας* ἐπε-
σθαι· τοὺς δὲ προκατασκευασμένους* τὰ τῶν πολεμίων ἦγεν
αὐτῷ Ἠγέλοχος, ἵππέας μὲν ἔχων τοὺς σαρισσοφόρους,* τῶν
²δὲ ψιλῶν* ἐς* πεντακοσίους. καὶ Ἀλεξάνδρος τ' οὐ πολὺ
ἀπέιχε τοῦ ποταμοῦ τοῦ Γρανικοῦ, καὶ οἱ ἀπὸ* τῶν σκοπῶν
στουδῆ* ἐλαύνοντες* ἀπήγγελλον ἐπὶ τῷ Γρανικῷ πέραν*
³τοὺς Πέρσας ἐφεστάναι* τεταγμένους ὡς ἐς μάχην. ἐνθα* δὴ
Ἀλέξανδρος μὲν τὴν στρατιὰν πᾶσαν ξυνέταττεν ὡς μαχου-
μένους.

Παρμενίων δὲ προσελθὼν λέγει Ἀλεξάνδρῳ τάδε· «Ἐμοῦ
δοκεῖ, βασιλεῦ, ἀγαθὸν εἶναι ἐν τῷ παρόντι κταστρατοπε-

δεῦσσι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τῇ ὄχθῃ, ὡς ἔχομεν.* τοὺς γὰρ πολε-
μίους οὐ δοκῶ τολμήσειν πολὺ τῷ πεζῷ λειπομένους* πλη-
σίον ἡμῶν ἀυλισθῆναι,* καὶ ταύτῃ* παρέξειν* ἔωθεν* εὐπε-
τῶς* τῷ στρατῷ διαβαλεῖν* τὸν πόρον.* ὑποφθάσομεν* γὰρ
αὐτοὶ περάσαντες, πρὶν ἐκείνους ἐς τάξιν καθίστασθαι*. νῦν 4
δ' οὐκ ἀκινδύνως μοι δοκοῦμεν ἐπιχειρήσειν* τῷ ἔργῳ,* ὅτι
οὐχ αἶδν τ' ἐν μετώπῳ* διὰ τοῦ ποταμοῦ ἄγειν τὸν στρατόν.
πολλὰ μὲν γὰρ αὐτοῦ ὄραται βαθέα, αἱ δ' ὄχθαι αὐταὶ ὄρας
ὅτι ὑπερύψηλοι καὶ κρημνώδεις εἰσὶν* αἱ αὐτῶν· ἀτάκτως 5
τ' οὖν καὶ κατὰ κέρας,* ἢ περ* ἀσθενέστατον, ἐκβαίνουσιν
ἐπικεῖσσονται* ἐς φάλαγγα ξυντεταγμένοι τῶν πολεμίων οἱ
ἵππεῖς· καὶ τὸ πρῶτον σφάλμα* ἔς τε τὰ παρόντα χαλεπόν*,
καὶ ἐς τὴν ὑπὲρ *παντὸς τοῦ πολέμου κρίσιν* σφαλερόν*».

Ἀλέξανδρος δέ, «ταῦτα μὲν», ἔφη, «ὦ Παρμενίων, 6
γιγνώσκω· αἰσχύνομαι δέ, εἰ τὸν μὲν Ἑλλησποντον διέβην
εὐπετῶς, τοῦτο δέ, σμικρὸν βεῦμα,—οὕτω τῷ ὀνόματι τὸν
Γρανικὸν ἐκφαυλίσας*,—εἴρξει* ἡμᾶς τοῦ μὴ οὐ διαβῆναι, ὡς
ἔχομεν*. καὶ τοῦτο οὐτε πρὸς *Μακεδόνων τῆς δόξης οὔτε πρὸς 7
τῆς ἐμῆς ἐς τοὺς κινδύνους δξύτητος* ποιοῦμαι.* ἀναθαρ-
ρήσειν* τε δοκῶ τοὺς Πέρσας ὡς ἀξιωμαχοὺς Μακεδόσιν ὄντας,
ὅτι οὐδὲν ἄξιον τοῦ σφῶν δέους ἐν τῷ παραυτίκα* ἔπαθον».

14. Ταῦτα εἰπὼν Παρμενίωνα μὲν ἐπὶ* τὸ εὐώνυμον κέρας
πέμπει ἡγησόμενον*, αὐτὸς δ' ἐπὶ τὸ δεξιὸν παρήγεν*. προε-
τάχθησαν* δ' αὐτῷ τοῦ μὲν δεξιοῦ Φιλώτας ὁ Παρμενίωνος
ἔχων τοὺς ἐταίρους* τοὺς ἵππέας καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς
Ἀγριανας* τοὺς ἀκοντιστάς· Ἀμύντας δὲ ὁ Ἀρραβαλοῦ
τοὺς τε σαρισσοφόρους ἵππέας ἔχων Φιλώτα ἐπετάχθη*
καὶ τοὺς Παίονας* καὶ τὴν Ἴλην τὴν Σωκράτους. ἐχόμενοι* 2
δὲ τούτων ἐτάχθησαν οἱ ὑπασπισται* τῶν ἐταίρων, ὧν ἡγεῖτο
Νικάνωρ ὁ Παρμενίωνος· ἐπὶ* δὲ τούτοις ἡ Περδίκκου τοῦ
Ὀρόντου φάλαγγς· ἐπὶ* δὲ ἡ Κοῖνου τοῦ Πολεμοκράτους· ἐπὶ

δὲ ἡ Πτολεμαίου τοῦ Σελεύκου· ἐπὶ δὲ ἡ Ἀμύντου τοῦ
 3 Ἀνδρομένους· ἐπὶ δὲ ὧν Φίλιππος ὁ Ἀμύντου ἤρχε. τοῦ
 δ' εὐωνύμου πρῶτοι μὲν οἱ Θετταλοὶ ἱππεῖς ἐτάχθησαν, ὧν
 ἡγεῖτο Κάλας ὁ Ἀρπάλου· ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ ξύμμαχοι
 ἱππεῖς, ὧν ἤρχε Φίλιππος ὁ Μενελάου· ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ
 Θράκες, ὧν ἤρχεν Ἀγάθων· ἐχόμενοι δὲ τούτων πεζοὶ ἢ τε
 Κρατέρου φάλαγξ καὶ ἡ Μελεάγρου καὶ ἡ Φιλίππου ἔστ'*

4 Περσῶν δὲ ἱππεῖς μὲν ἦσαν ἐς δισφυρίους, ξένοι δὲ πεζοί,
 μισθοφόροι ὀλίγον ἀποδέοντες* δισφυρίων· ἐτάχθησαν δὲ τὴν
 μὲν ἵππον παρατείναντες* τῷ ποταμῷ κατὰ* τὴν ὄχθη ἐπὶ
 φάλαγγα μακράν, τοὺς δὲ πεζοὺς κατόπιν τῶν ἱππέων· καὶ
 γὰρ ὑπερδέξια* ἦν τὰ ὑπὲρ τὴν ὄχθη χωρία.* ἦ* δ' Ἀλέ-
 5 ξάνδρον αὐτὸν καθέωρων—δηλός* γὰρ ἦν τῶν τε ὄπλων τῇ
 λαμπρότητι καὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν τῇ ξὺν ἐκπλήξει* θεραπείᾳ*—
 κατὰ* τὸ εὐώνυμον σφῶν ἐπέχοντα,* ταύτη* πυκνὰς ἐπέ-
 ταξαν* τῇ ὄχθῃ τὰς ἴλας τῶν ἱππέων.

6 Χρόνον* μὲν δὴ ἀμφοτέρω τὰ στρατεύματα ἐπ' ἄκρου*
 τοῦ ποταμοῦ ἐφειστώτες ὑπὸ τοῦ τὸ μέλλον ὀκνεῖν* ἡσυχίαν
 ἤγον, καὶ σιγῇ ἦν πολλή* ἀφ' ἑκατέρων. οἱ γὰρ Πέρσαι
 προσέμενον τοὺς Μακεδόνας, ὁπότε ἐσθῆσονται ἐς τὸν πόρον,
 7 ὡς ἐπικεισόμενοι ἐκβαίνουσι· Ἀλέξανδρος δ' ἀναπηδήσας
 ἐπὶ τὸν ἵππον καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἐγκελευσάμενος* ἐπεσθαί
 τε καὶ ἄνδρας ἀγαθοὺς* γίνεσθαι, τοὺς μὲν προδρόμους*
 ἱππέας καὶ μὴν καὶ τοὺς Παίονας προεμβαλεῖν* ἐς τὸν ποτα-
 μὸν ἔχοντα Ἀμύνταν τὸν Ἀρραβαίου ἔταξε* καὶ τῶν πεζῶν
 8 μίαν τάξιν,* καὶ πρὸ τούτων τὴν Σωκράτους ἴλην Πτολε-
 μαίων τὸν Φιλίππου ἄγοντα, ἣ δὴ* καὶ ἐτύγχανε τὴν ἡγε-
 9 μονίαν* τοῦ ἱππικοῦ παντὸς ἔχουσα ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ· αὐτὸς
 δ' ἄγων τὸ δεξιὸν κέρασ ὑπὸ* σαλπίγγων τε καὶ τῷ Ἐνυαλίῳ
 ἀλαλάζοντας* ἐμβαίνει ἐς τὸν πόρον, λοξὴν* ἀεὶ* παρατεινῶν*

τὴν τάξιν, ἣ* παρείλκε* τὸ βεῦμα, ἵνα δὴ μὴ ἐκβαίνοντι
 αὐτῷ οἱ Πέρσαι κατὰ κέρασ* προσπίπτοιεν*, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
 ὡς ἀνυστὸν* τῇ φάλαγγι* προσμείξῃ* αὐτοῖς.

β') Διεξαγωγή τῆς μάχης.

(Κεφ. 15)

15. Οἱ δὲ Πέρσαι, ἣ* πρῶτοι οἱ ἀμφ' Ἀμύνταν καὶ
 Σωκράτην προσέσχον* τῇ ὄχθῃ, ταύτη* καὶ αὐτοὶ ἀνωθεν
 ἔβαλλον, οἱ μὲν αὐτῶν ἀπὸ τῆς ὄχθης ἐξ ὑπερδεξίου* ἐς τὸν
 ποταμὸν ἐσακοντίζοντες, οἱ δὲ κατὰ τὰ χθαμαλώτερα* αὐτῆς
 2 ἔστ' ἐπὶ τὸ ὕδωρ καταβαίνοντες. καὶ ἦν τῶν τε ἱππέων
 ὠθισμός, τῶν μὲν ἐκβαίνειν ἐκ τοῦ ποταμοῦ, τῶν δ' εἶργειν
 τὴν ἐκβασιν, καὶ παλτῶν* ἀπὸ μὲν τῶν Περσῶν πολλὴ ἄφεςις,
 οἱ Μακεδόνες δὲ ξυστοῖς* ἐμάχοντο. ἀλλὰ τῷ τε πλήθει
 πολὺ ἐλαττούμενοι οἱ Μακεδόνες ἐκακοπάθουν ἐν τῇ πρώτῃ
 προσβολῇ, καὶ αὐτοὶ ἐξ οὐ βεβαίου* τε καὶ ἅμα κάτωθεν ἐκ
 τοῦ ποταμοῦ ἀμυνόμενοι, οἱ δὲ Πέρσαι ἐξ ὑπερδεξίου τῆς
 3 ὄχθης· ἄλλως* τε καὶ τὸ κράτιστον τῆς Περσικῆς ἵππου
 ταύτῃ ἐπετέτακτο, οἱ τε Μέμνονος παῖδες καὶ αὐτὸς Μέμνων
 μετὰ τούτων ἐκινδύνευεν.*

Καὶ οἱ μὲν πρῶτοι τῶν Μακεδόνων ξυμμείξαντες* τοῖς 3
 Πέρσαις κατεκόπησαν πρὸς* αὐτῶν, ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι,
 ὅσοι γε μὴ πρὸς Ἀλέξανδρον πελάζοντα* ἀπέκλιναν* αὐτῶν.
 Ἀλέξανδρος γὰρ ἤδη πλησίον ἦν, ἅμα* οἱ ἄγων τὸ κέρασ
 τὸ δεξιόν, καὶ ἐμβάλλει ἐς τοὺς Πέρσας πρῶτος, ἵνα* τὸ
 πᾶν* στίφος* τῆς ἵππου καὶ αὐτοὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν Περσῶν
 4 τεταγμένοι ἦσαν· καὶ περὶ αὐτὸν ξυνειστήκει* μάχη καρτερά*
 καὶ ἐν τούτῳ ἄλλαι ἐπ' ἄλλαις τῶν τάξεων τοῖς Μακεδόσι διέ-
 βαίνον οὐ χαλεπῶς ἤδη. καὶ ἦν μὲν ἀπὸ τῶν ἵππων ἡ μάχη,
 πεζομαχία δὲ μᾶλλον τι ἐφίκει. ξυνεχόμενοι* γὰρ ἵπποι τε

ἵπποις καὶ ἄνδρες ἀνδράσιν ἠγωνίζοντο, οἱ μὲν ἐξῴσαι ἐς ἅπαν* ἀπὸ τῆς ὄχθης καὶ ἐς τὸ πεδῖον βιάσασθαι* τοὺς Πέρσας, οἱ Μακεδόνες, οἱ δὲ εἰρξάι τε αὐτῶν τὴν ἔκβασιν, οἱ Πέρσαι, καὶ ἐς τὸν ποταμὸν αὐθις ἀπώσασθαι. καὶ ἐκ* τούτου ἐπλεονέκτου ἤδη οἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ τῇ τ' ἄλλῃ* ῥώμῃ καὶ ἐμπειρίᾳ καὶ ὅτι ξυστοῖς κρανεῖνοις* πρὸς παλτὰ ἐμάχοντο.

6 Ἐνθα* δὴ καὶ Ἀλεξάνδρῳ ξυντρίβεται τὸ δόρυ ἐν τῇ μάχῃ· ὁ δ' Ἀρέτην ἤτει δόρυ ἕτερον, ἀναβολέα* τῶν βασιλικῶν· τῷ δὲ καὶ αὐτῷ πονουμένῳ* ξυντετριμμένον τὸ δόρυ ἦν, ὁ δὲ τῷ ἡμίσει κεκλασμένου τοῦ δόρατος οὐκ ἀφανῶς ἐμάχετο, καὶ τοῦτο δείξας Ἀλεξάνδρῳ ἄλλον αἰτεῖν ἐκέλευεν*· Δημάρατος δέ, ἀνὴρ Κορίνθιος, τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἐταίρων, δίδωσιν αὐτῷ τὸ αὐτοῦ δόρυ.

7 Καὶ ὅς* ἀναλαβὼν καὶ ἰδὼν Μιθριδάτην, τὸν Δαρείου γαμβρόν, πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων προῖππεύοντα* καὶ ἐπάγοντα* ἅμ' οἱ ὥσπερ ἔμβολον* τῶν ἱππέων ἐξελαύνει* καὶ αὐτὸς πρὸ τῶν ἄλλων, καὶ παίσας ἐς τὸ πρόσωπον τῷ δόρατι καταβάλλει* τὸν Μιθριδάτην. ἐν δὲ τούτῳ Ῥοισάκης μὲν ἐπελαύνει τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ παίει Ἀλεξάνδρου τὴν κεφαλὴν τῇ κοπίδι*· καὶ τοῦ μὲν κράνους τι ἀπέθραυσε, τὴν πληγὴν δ' ἔσχε* τὸ κράνος· καὶ καταβάλλει καὶ τοῦτον Ἀλέξανδρος παίσας τῷ ξυστῷ διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸ στέρνον. Σπιθριδάτης δ' ἀνετέτατο* μὲν ἤδη ἐπ' Ἀλέξανδρον ὀπισθεν τὴν κοπίδα, ὑποφθάσας* δ' αὐτὸν Κλείτος ὁ Δρωπίδου παίει κατὰ τοῦ ὤμου καὶ ἀποκόπτει τὸν ὤμον τοῦ Σπιθριδάτου ξὺν τῇ κοπίδι· καὶ ἐν τούτῳ ἐπεκβαίνοντες* αἰ* τῶν ἱππέων ὄσοις προὐχώρει* κατὰ τὸν ποταμὸν προσεγίγοντο* τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον.

γ) Ἀποτέλεσμα τῆς μάχης.— Αἱ ἐκατέρωθεν ἀπώλειαι.

(Κεφ. 16)

16. Καὶ οἱ Πέρσαι παιόμενοι τε πανταχόθεν ἤδη ἐς τὰ πρόσωπα αὐτοῖ τε καὶ ἵπποι τοῖς ξυστοῖς καὶ πρὸς* τῶν ἱππέων ἐξωθούμενοι, πολλὰ δὲ καὶ πρὸς τῶν ψιλῶν ἀναμειγμένων τοῖς ἱππεῦσι βλαπτόμενοι ἐγκλίνουσι* ταύτῃ πρώτον, ἢ Ἀλέξανδρος προεκινδύνευεν.* ὡς δὲ τὸ μέσον ἐνεδεδώκει* αὐτοῖς, παρερρήγνυτο* δὴ* καὶ τὰ ἐφ' ἐκάτερα* τῆς ἵππου, καὶ ἦν δὴ φυγὴ καρτερά*.

Τῶν μὲν δὴ ἱππέων τῶν Περσῶν ἀπέθανον ἐς χιλίους. οὐ² γὰρ πολλὴ ἡ δῖωξις ἐγένετο, ὅτι ἐξετράπη* Ἀλέξανδρος ἐπὶ τοὺς ξένους τοὺς μισθοφόρους· ὧν τὸ στίφος, ἢ τὸ πρῶτον ἐτάχθη, ἐκπλήξει μᾶλλον τι τοῦ παραλόγου* ἢ λογισμῶ* βεβαίῳ* ἔμμενεν· καὶ τούτοις τὴν τε φάλαγγα ἐπαγαγῶν* καὶ τοὺς ἱππέας πάντῃ* προσπασεῖν* κελεύσας, ἐν μέσῳ δι' ὀλίγου κατακόπτει αὐτούς, ὥστε διέφυγε μὲν οὐδεὶς, ὅτι* μὴ διέλαθέ τις ἐν τοῖς νεκροῖς· ἐζωγρήθησαν* δ' ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους. ἔπεσον δὲ καὶ ἠγεμόνες τινὲς τῶν Περσῶν Νιφάτης τε καὶ³ Πετίνης καὶ Σπιθριδάτης ὁ Λυδίας σατράπης καὶ ὁ τῶν Καππαδοκῶν* ὑπαρχος Μιθροβουζάνης καὶ Μιθριδάτης, ὁ Δαρείου γαμβρός, καὶ Ἀρβουπάλης, ὁ Δαρείου τοῦ Ἀρταξέρξου παῖς, καὶ Φαρνάκης, ἀδελφὸς οὗτος τῆς Δαρείου γυναικός, καὶ ὁ τῶν ξένων ἠγεμῶν Ὠμάρης. Ἀρόττης δ' ἐκ μὲν τῆς μάχης φεύγει ἐς Φρυγίαν, ἐκεῖ δ' ἀποθνήσκει αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ, ὡς λόγος, ὅτι αἷτιος ἐδόκει Πέρσαις γενέσθαι τοῦ ἐν τῷ τότε πταίσματος*.

Μακεδόνων δὲ τῶν μὲν ἐταίρων ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι καὶ⁴ πέντε ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ ἀπέθανον· καὶ τούτων χαλκαῖ εἰκόνες* ἐν Δίῳ* ἐστάσιν, Ἀλεξάνδρου κελεύσαντος Λύσιππον* ποιῆσαι, ὅσπερ καὶ Ἀλέξανδρον μόνος προκριθεῖς*

ἔποiei* τῶν δ' ἄλλων ἰπέων ὑπὲρ τοὺς ἑξήκοντα, πεζοὶ
 5 δ' ἔς τοὺς τριάκοντα. καὶ τοὺτους τῇ ὑστεραία ἔθαψεν
 Ἀλέξανδρος ξὺν τοῖς ὅπλοις τε καὶ ἄλλῳ κόσμῳ* γονεῦσι
 δ' αὐτῶν καὶ παισὶ τῶν τε κατὰ τὴν χώραν ἀτέλειαν ἔδωκε
 καὶ ὄσαι ἄλλαι ἢ τῷ σώματι λειτουργίαι* ἢ κατὰ τὰς
 κτήσεις* ἐκάστων εισφοραί. καὶ τῶν τετρωμένων δὲ πολλὴν
 πρόνοιαν ἔσχεν, ἐπελθὼν τ' αὐτὸς ἐκάστους καὶ τὰ τραύματα
 ἰδὼν καὶ ὅπως τις ἐτρώθη ἐρόμενος καὶ ὁ τι πράττων εἰπεῖν
 τε καὶ ἀλαζονεύσασθαι* οἱ παρασχών.*

6 Ὁ δὲ καὶ τῶν Περσῶν τοὺς ἡγεμόνας ἔθαψε· ἔθαψε δὲ
 καὶ τοὺς μισθοφόρους Ἑλληνας, οἱ ξὺν τοῖς πολεμίοις στρα-
 τεύοντες ἀπέθανον· ὄσους δ' αὐτῶν αἰχμαλώτους ἔλαβεν,
 τούτους δῆσας ἐν πέδαις* ἔς Μακεδονίαν ἀπέπεμψεν ἐργάζε-
 σθαι,* ὅτι παρὰ* τὰ κοινῇ δόξαντα τοῖς Ἑλλησιν Ἑλληνες
 ὄντες ἐναντία τῇ Ἑλλάδι ὑπὲρ τῶν βαρβάρων ἐμάχοντο.
 7 ἀποπέμπει δὲ καὶ ἔς Ἀθήνας τριακοσίας πανοπλίας Περσι-
 κὰς ἀνάθημα* εἶναι τῇ Ἀθηνᾶ ἐν πόλει* καὶ ἐπίγραμμα*
 ἐπιγραφῆναι ἐκέλευσε τόδε· «Ἀλέξανδρος Φιλίππου καὶ
 οἱ Ἑλληνες πλὴν Λακεδαιμονίων ἀπὸ τῶν βαρβάρων
 τῶν τὴν Ἀσίαν κατοικούντων»

[Μετὰ τὴν παρὰ τὸν Γρανικὸν μάχην ὁ Ἀλέξανδρος καταλαμβάνει τὰς Σάρδεις, ἔκουσίως αὐτῷ παραδοθείσας, τὴν Μαγνησίαν, τὰς Τράλλεις καὶ ἄλλας πόλεις τῆς Ἰωνίας καὶ τῆς Αἰολίδος, ἐν αἷς ἀποκαθιστᾷ τὰς δημοκρατίας καταλύσας· τὰ ὀλιγαρχικὰ πολιτεύματα, ἃ εἶχεν ἐγκαθιδύσει ὁ Μέμνων. Κυριεύσας δὲ διὰ πολιορκίας τὰς μόνας ἀντισταθείσας αὐτῷ δύο πόλεις, τὴν Μίλητον καὶ τὴν Ἀλικαρνασσόν, πορεύεται διὰ Λυκίας, Παμφυλίας, Πισιδίως καὶ Φρυγίας εἰς Γόρδιον].

BIBLION ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Α'. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐν Γορδίῳ.

(Κεφ. 3)

3. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἐς Γόρδιον* παρήλθεν,* πόθος λαμβάνει αὐτὸν ἀνελθόντα ἐς τὴν ἄκραν,* ἵνα* καὶ τὰ βασίλεια* ἦν τὰ Γορδίου* καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Μίδου, τὴν ἄμαξαν ἰδεῖν τὴν Γορδίου καὶ τοῦ ζυγοῦ* τῆς ἀμάξης τὸν δεσμόν.

Λόγος δὲ περὶ τῆς ἀμάξης ἐκείνης παρὰ τοῖς προσχώροις* 2 πολὺς κατεῖχεν,* Γόρδιον εἶναι τῶν πάλαι Φρυγῶν ἄνδρα πένητα, καὶ ὀλίγην εἶναι αὐτῷ γῆν ἐργάζεσθαι καὶ ζεύγη βοῶν δύο. καὶ τῷ μὲν ἀροτριᾷν, τῷ δὲ ἀμαξεύειν* τὸν Γόρδιον. καὶ ποτε ἀροῦντος* αὐτοῦ ἐπιστῆναι* ἐπὶ τὸν ζυγὸν ἀετὸν καὶ 3 ἐπιμεῖναι ἔστ' ἐπὶ βουλυτὸν* καθήμενον· τὸν δ' ἐκπλαγέντα τῇ ὄψει* ἰέναι κοινώσοντα* ὑπὲρ τοῦ θεοῦ* παρὰ τοὺς Τελμισσέας* τοὺς μάντις· εἶναι γὰρ τοὺς Τελμισσέας σοφοὺς* τὰ θεῖα ἐξηγεῖσθαι,* καὶ σφισιν ἀπὸ γένους* δεδῶσθαι αὐτοῖς καὶ γυναιξὶ καὶ παισὶ τὴν μαντείαν.*

Προσάγοντα* δὲ κώμη τινὶ τῶν Τελμισσέων ἐντυχεῖν* 4 παρθένῳ ὑδρευομένῃ* καὶ πρὸς ταύτην εἰπεῖν, ὅπως οἱ τὸ τοῦ ἀετοῦ ἔσχεν,* τὴν δέ, εἶναι γὰρ καὶ αὐτὴν τοῦ μαντικοῦ γένους, θύειν κελεύσαι τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ ἐπανελθόντα ἐς τὴν αὐτὸν τόπον. καὶ, δεηθῆναι γὰρ αὐτῆς Γόρδιον τὴν θυσίαν ξυνεπισπομένην οἱ αὐτὴν ἐξηγήσασθαι,* θῆσαι τε, ὅπως ἐκείνη ὑπετίθετο,* τὸν Γόρδιον καὶ ξυγγενέσθαι* ἐπὶ γάμφῳ τῇ παιδί καὶ γενέσθαι αὐτοῖν παιδα Μίδαν ὄνομα.

Ἦδη τ' ἄνδρα εἶναι τὸν Μίδαν καλὸν καὶ γενναῖον, καὶ ἐν 5 τούτῳ στάσει πιέζεσθαι* ἐν σφισὶ τοὺς Φρύγας, καὶ γενέσθαι*

αὐτοῖς χρησόν, ὅτι ἄμαξα ἄξει αὐτοῖς βασιλέα, καὶ ἔτι οὗτος αὐτοῖς καταπαύσει τὴν στάσιν. ἔτι δὲ περὶ αὐτῶν τούτων βουλευομένοις ἐλθεῖν τὸν Μίδα ὁμοῦ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ καὶ ἐπιστῆναι* τῇ ἐκκλησίᾳ* αὐτῇ ἀμάξῃ. τοὺς δὲ ξυμβαλόντας* τὸ μαντεῖον* τοῦτον ἐκεῖνον γῶναι* ὄντα, ὅτινα ὁ θεὸς αὐτοῖς ἔφραζεν,* ὅτι ἄξει ἡ ἄμαξα· καὶ καταστήσει μὲν αὐτοὺς βασιλέα τὸν Μίδα, Μίδα δ' αὐτοῖς τὴν στάσιν καταπαύσει, καὶ τὴν ἄμαξαν τοῦ πατρὸς ἐν τῇ ἄκρα* ἀναθεῖναι χαριστήριον* τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ ἐπι* τοῦ αἵτου τῇ πομπῇ. πρὸς δὲ δὴ τούτοις καὶ τότε περὶ τῆς ἀμάξης ἐμυθεύετο, ὅστις λύσει τοῦ ζυγοῦ τῆς ἀμάξης τὸν δεσμόν, τοῦτον χρῆναι ἄρξαι τῆς Ἀσίας. ἦν δὲ ὁ δεσμὸς ἐκ φλοιοῦ κρानείας,* καὶ τούτου οὔτε τέλος οὔτ' ἀρχὴ ἐφαίνετο.

7 Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀπόρως μὲν εἶχεν* ἐξευρεῖν λύσιν τοῦ δεσμοῦ, ἄλυτον δὲ περιδεῖν* οὐκ ἤθελεν, μὴ τινα καὶ τοῦτο ἐς τοὺς πολλοὺς κίνησιν* ἐργάσῃται,* οἱ μὲν λέγουσιν, ὅτι παίσας τῷ ξίφει διέκοψε τὸν δεσμόν καὶ λεύσθαι ἔφη· Ἀριστόβουλος δὲ λέγει ἐξελόντα* τὸν ἔστορα* τοῦ ῥυμοῦ,* ὃς ἦν τύλος* διαβεβλημένος* διὰ τοῦ ῥυμοῦ διαμπάξ,* ξυνέχων* τὸν δεσμόν, ἐξελκύσει ἔξω τοῦ ῥυμοῦ τὸν ζυγόν.

8 ὅπως μὲν δὴ ἐπράχθη τὰ ἀμφὶ* τῷ δεσμῷ τούτῳ Ἀλεξάνδρῳ, οὐκ ἔχω* ἰσχυρίσασθαι.* ἀπηλλάγη* δ'* οὖν ἀπὸ τῆς ἀμάξης αὐτός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ὡς τοῦ λογίου τοῦ ἐπὶ τῇ λύσει τοῦ δεσμοῦ ξυμβεβηκότος.* καὶ γὰρ καὶ τῆς νυκτὸς ἐκεῖνης βρονταὶ τε καὶ σέλας* ἐξ οὐρανοῦ ἐπεσήμηναν.* καὶ ἐπι* τούτοις ἔθυσεν τῇ ὑστεραῖα Ἀλέξανδρος τοῖς φήνασι θεοῖς τὰ τε σημεῖα καὶ τοῦ δεσμοῦ τὴν λύσιν.

[Ἐκ Γορδίου πορεύεται ὁ Ἀλέξ. εἰς Ἀγκυραν καὶ ἐκ ταύτης τρέπεται πρὸς νότον καὶ προχωρήσας εἰς Καππαδοκίαν διαβαίνει τὸν Ἄλυν ποταμόν· ὑποτάξας δὲ τὴν χώραν ἄνευ ἀντιστάσεως πορεύεται εἰς Κιλικίαν καὶ διαβάς τὰς Κιλικίας πύλας εἰσελεύεται εἰς Ταρσόν· θελήσας δὲ νὰ λουσθῇ κἀθιδρῶς καὶ κεκμηκῶς εἰς τὰ ψυχρὰ ὕδατα τοῦ διὰ τῆς Ταρσοῦ ῥέοντος ποταμοῦ Κύδνου καταλαμβάνεται ὑπὸ σφοδροῦ πυρετοῦ καὶ πίπτει κλινῆρης· σφίζεται ὁμοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀκαρνᾶνος ἰατροῦ Φιλίππου. Μετ' ἰ τὴν ἰασίν του ὁ Ἀλέξ. τραπεῖς πρὸς δεξιὰς πορεύεται εἰς τὴν πόλιν Ἀγχίαλον καὶ ἐκεῖθεν εἰς τοὺς Σόλους· ἐκ τούτων μετὰ τὴν καθυπόταξιν τῶν ὀρεινῶν λαῶν τῆς Κιλικίας ἐπανακάμπτει εἰς Ταρσόν καὶ τὸ μὲν ἱππικόν του ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Φιλώτα ἀποστέλλει διὰ τοῦ Ἀλίου πεδίου ἐπὶ τὸν ποταμόν Πύραμον, αὐτὸς δὲ μετὰ τοῦ ὑπολοίπου στρατοῦ ἔρχεται εἰς Μαλλόν, ἔνθα μανθάνει ὅτι ὁ Δαρεῖος ἡγούμενος τῆς Περσικῆς στρατιᾶς εὐρίσκειτο ἐστρατοπεδευμένος ἐν τῇ συριακῇ πόλει Σώχοις, ἀπέχων δύο ἡμερῶν ὁδὸν ἀπὸ τῶν στενῶν τοῦ Ἀμανοῦ ὄρους. Ὁ Ἀλέξ. μαθὼν τοῦτο διαβαίνει τ' εἰς ἐπὶ τοῦ Ἀμανοῦ ὄρους τῆς Ἀσίας ὁμωνύμους πύλας καὶ πορεύεται εἰς Ἴσόν, ἄφεις δ' ἐκεῖ τοὺς ἀσθενεῖς ἔρχεται διὰ τῆς παραλιακῆς ὁδοῦ εἰς τὴν πόλιν Μυριάνδρον, ἵνα ἐντεῦθεν εἰσβάλῃ τὴν ὑστεραίαν εἰς τὴν παιδιάδα τῆς Συρίας καὶ τοὺς Σώχους. Ἀλλὰ τὴν νίκτα ἐπελθοῦσα σφοδρὰ καταγίγαι καὶ βροχὴ θυελλώδης ἀναγκάζουσιν αὐτὸν νὰ παραμείνῃ ἐν Μυριάνδρῳ].

B'. Ἡ ἐν Ἴσῳ μάχη (333).

(Κεφ. 7 - 12)

α') Τὰ πρὸ τῆς μάχης.

(Κεφ. 7 - 9)

7. Ὑπερβαλὼν* δὴ τὸ ὄρος Δαρεῖος τὸ κατὰ τὰς πύλας τὰς Ἀμανικὰς* καλουμένας ὡς* ἐπὶ Ἴσόν προῆγεν* καὶ ἐγένετο κατόπιν Ἀλεξάνδρου λαθῶν. τὴν δ' Ἴσόν κατασχών, ὅσους διὰ νόσον ὑπολελειμμένους αὐτοῦ τῶν Μακεδόνων κατέλαβεν, τούτους χαλεπῶς αἰκισάμενος* ἀπέκτεινεν· ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν προὐχώρει ἐπὶ τὸν ποταμόν τὸν Πίναρον.* καὶ Ἀλέξανδρος ὡς ἤκουσεν ἐν τῷ ὄπισθεν αὐτοῦ ὄντα² Δαρεῖον, ἐπεὶ οὐ πιστὸς* αὐτῷ ὁ λόγος ἐφαίνετο, ἀναβιβάσας

ρίους ξένους τοὺς μισθοφόρους, ἀλλὰ Περσῶν τε ὅ τι περ ὄφελος* καὶ Μήδων καὶ ὅσα ἄλλα ἔθνη Πέρσαις καὶ Μήδοις ὑπήκοα ἐποικεῖ τὴν Ἀσίαν, καὶ αὐτὸν μέγαν βασιλέα παρόντα, καὶ ὡς οὐδὲν ὑπολειφθήσεται σφισιν ἐπὶ* τῷδε τῷ ἀγῶνι ὅτι* μὴ κρατεῖν τῆς Ἀσίας ξυμπάσης καὶ πέρασ τοῖς πολλοῖς πόνοις ἐπιθεῖναι.* ἐπὶ* τούτοις δὲ τῶν τ' ἐς τὸ κοινὸν ξὺν λαμπρότητι ἤδη πεπραγμένων ὑπεμίνησεν καὶ εἰ δὴ τῷ ἰδίᾳ τι διαπρεπὲς ἐς κάλλος τετολημμένον,* ὀνομαστί ἕκαστον ἐπὶ* τῷ ἔργῳ ἀνακαλῶν.* καὶ τὸ αὐτοῦ οὐκ ἀκίνδυνον* ἐν ταῖς μάχαις ὡς ἀνεπαχθέστατα* ἐπεξήει.

8 Λέγεται δὲ καὶ Ξενοφῶντος καὶ τῶν ἄμα* Ξενοφῶντι μυρίων ἐς μνήμην ἐλθεῖν,* ὡς οὐδὲν τι οὔτε κατὰ πλῆθος οὔτε κατὰ τὴν ἄλλην ἀξίωσιν* σφισιν ἐπεικότες,* οὐδὲ ἱππέων αὐτοῖς παρόντων Θεσσαλῶν, οὐδὲ Βοιωτῶν ἢ Πελοποννησίων, οὐδὲ Μακεδόνων ἢ Θρακῶν, οὐδὲ ὅση ἄλλη σφισιν ἵππος ξυντέτακται, οὐδὲ τοξοτῶν ἢ σφενδοητῶν, ὅτι* 9 μὴ Κρητῶν ἢ Ῥοδίων ὀλίγων, καὶ τούτων ἐν τῷ κινδύνῳ ὑπὸ Ξενοφῶντος αὐτοσχεδιασθέντων,* οἱ δὲ βασιλέα τε ξὺν πάσῃ τῇ δυνάμει πρὸς* Βαβυλῶνι* αὐτῇ ἐτρέψαντο καὶ ἔθνη, ὅσα κατιόντων* ἐς τὸν Εὐξείνιον πόντον καθ' ὁδὸν σφισιν ἐπεγένετο,* νικῶντες ἐπῆλθον.* ὅσα τ' ἄλλα ἐν τῷ τοιῷδε πρὸ τῶν κινδύνων* ἐς παράκλησιν* ἀνδράσιν ἀγαθοῖς ἐξ* ἀγαθοῦ ἡγεμόνος παραινέσθαι εἰκόσ.

Οἱ δ' ἄλλος ἄλλοθεν δεξιούμενοι* τε τὸν βασιλέα καὶ τῷ λόγῳ ἐπαίροντες* ἄγειν* ἤδη* ἐκέλευον.*

8. Ὁ δὲ τότε μὲν δειπνοποιεῖσθαι* παραγγέλλει, προπέμπει δὲ ὡς* ἐπὶ τὰς πύλας τῶν τε ἱππέων ὀλίγους καὶ τῶν τοξοτῶν προκατασκευασμένους τὴν ὁδὸν τὴν ἐπὶ τὰς πύλας· καὶ αὐτὸς τῆς νυκτὸς ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν πᾶσαν 2 ἤει, ὡς* κατασχεῖν αὐθις τὰς πύλας, ὡς δ' ἀμφὶ μέσας νύκτας ἐκράτησεν αὐθις τῶν παρόδων, ἀνέπαυε τὴν στρατιὰν

τὸ λοιπὸν τῆς νυκτὸς αὐτοῦ ἐπὶ τῶν πετρῶν,* προφυλακὰς ἀκριβεῖς καταστησάμενος.* ὑπὸ* δὲ τὴν ἑῷ κατήει ἀπὸ τῶν πυλῶν κατὰ τὴν ὁδὸν· καὶ ἕως μὲν πάντῃ* στενόπορα ἦν τὰ χωρία, ἐπὶ κέρως ἤγεν,* ὡς δὲ διεχώρει* ἐς πλάτος, ἀνέπτυσσεν αἰε* τὸ κέρας ἐς φάλαγγα, ἄλλην καὶ ἄλλην τῶν ὀπλιτῶν τάξιν παράγων,* τῇ μὲν ὡς* ἐπὶ τὸ ὄρος, ἐν ἀριστερᾷ δὲ ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν.

Οἱ δὲ ἱππεῖς αὐτῷ τέως* μὲν κατόπιν* τῶν πεζῶν τεταγμένοι ἦσαν· ὡς δ' ἐς τὴν εὐρυχωρίαν προήεσαν, ξυνέτασεν ἤδη* τὴν στρατιὰν ὡς ἐς μάχην. πρώτους μὲν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως πρὸς τῷ ὄρει τῶν πεζῶν τό τ' ἄγημα* καὶ τοὺς ὑπισπιδάσ, ὧν ἡγεῖτο Νικάνωρ ὁ Παρμενίωνος, ἐχομένην* δὲ τούτων τὴν Κοῖνου τάξιν, ἐπὶ* δὲ τούτοις τὴν Περδίικου. οὗτοι μὲν ἔστ'· ἐπὶ τὸ μέσον τῶν ὀπλιτῶν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ἀρξαμένῳ τεταγμένοι ἦσαν. ἐπὶ δὲ τοῦ εὐωνύμου πρώτη μὲν 4 ἢ Ἀμύντου τάξις ἦν, ἐπὶ* δὲ ἢ Πτολεμαίου, ἐχομένη δὲ ταύτης ἢ Μελεάγρου. τοῦ δ' εὐωνύμου τοῖς πεζοῖς μὲν Κράτερος ἐπετέτακτο ἄρχειν, τοῦ δὲ ξύμπαντος εὐωνύμου Παρμενίωνος ἡγεῖτο· καὶ παρήγγελετο αὐτῷ μὴ ἀπολείπειν τὴν θάλασσαν, ὡς μὴ κυκλωθεῖεν ἐκ* τῶν βαρβάρων, ὅτι ὑπερφαλαγγήσειν αὐτῶν διὰ πλῆθος ἤμελλον.

Δαρεῖος δέ, ἐπειδὴ ἐξηγγέλητο αὐτῷ προσάγων* ἤδη Ἀλέ- 5 ξάνδρος ὡς ἐς μάχην, τῶν μὲν ἱππέων διαθιβάσει πέραν τοῦ ποταμοῦ τοῦ Πινάρου ἐς τρισμυρίους μάλιστα* τὸν ἀριθμὸν καὶ μετὰ τούτων τῶν φιλῶν ἐς δισμυρίους, ὅπως τὴν λοιπὴν δυνάμιν καθ' ἡσυχίαν συντάξειεν. καὶ πρώτους μὲν τοῦ ὀπλι- 6 τικοῦ* τοὺς Ἑλληνας τοὺς μισθοφόρους ἔταξεν ἐς τρισμυρίους κατὰ* τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων· ἐπὶ* δὲ τούτοις τῶν Καρδάκων* καλουμένων ἔνθεν* καὶ ἔνθεν ἐς ἑξακισμυρίους· ὀπλιταὶ δ' ἦσαν καὶ οὗτοι. τοσοῦτους γὰρ ἐπὶ φάλαγγος ἀπλῆς ἐδέχετο τὸ χωρίον, ἵνα* ἐτάσσοντο.

7 Ἐπετάξε* δὲ καὶ τῷ ὄρει τῷ ἐν ἀριστερᾷ σφῶν κατὰ* τὸ Ἀλεξάνδρου δεξιὸν ἐς δισφυρίους· καὶ τούτων ἔστιν* οἱ κατὰ νότου ἐγένοντο* τῆς Ἀλεξάνδρου στρατιᾶς. τὸ γὰρ ὄρος, ἵνα ἐπετάχθησαν, πῆ* μὲν διεχώρει* ἐς βάθος καὶ κολπῶδες τι αὐτοῦ ὡς περ ἐν θαλάσῃ ἐγίγνετο, ἔπειτα ἐς ἐπικαμπὴν* προῖδν τοὺς ἐπὶ ταῖς ὑπωρείαις τεταγμένοις κατόπιν* τοῦ

8 δεξιῦ κέρως τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐποίει. τὸ δ' ἄλλο πλῆθος αὐτοῦ ψιλῶν τε καὶ ὀπλιτῶν, κατὰ ἔθνη συντεταγμένον ἐς βάθος οὐκ ὠφέλιμον, ὀπισθεν ἦν τῶν Ἑλλήνων τῶν μισθοφόρων καὶ τοῦ ἐπὶ φάλαγγος τεταγμένου βαρβαρικοῦ. ἐλέγχετο γὰρ ἢ πᾶσα ξὺν Δαρείῳ στρατιὰ μάλιστα ἐς ἐξήκοντα μυριάδας μαχίμους εἴναι.

9 Ἀλέξανδρος δέ, ὡς αὐτῷ πρόσω ἰόντι* τὸ χωρίον διέσχεν* ὀλίγον ἐς πλάτος, παρήγαγε* τοὺς ἰππέας, τοὺς τε ἐταίρους καλουμένους καὶ τοὺς Θεσσαλοὺς καὶ τοὺς Μακεδόνας. καὶ τούτους μὲν ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρα ἅμα* οἱ ἔταξεν, τοὺς δ' ἐκ Πελοποννήσου καὶ τὸ ἄλλο τὸ ξυμμαχικὸν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον πέμπει ὡς* Παρμενίωνα.

10 Δαρεῖος δέ, ὡς συντεταγμένη ἤδη ἦν αὐτῷ ἢ φάλαγξ, τοὺς ἰππέας, οὐστὶνας πρὸ τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ* τῷδε προτετάχει,* ὅπως ἀσφαλῶς αὐτῷ ἢ ἔκταξις* τῆς στρατιᾶς γένοιτο, ἀνεκάλεσεν ἀπὸ* ξυνηθήματος. καὶ τούτων τοὺς μὲν πολλοὺς ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρατι πρὸς τῇ θαλάσῃ κατὰ* Παρμενίωνα ἔταξεν, ὅτι ταύτη μᾶλλον τι ἰππάσιμα* ἦν, μέρος δέ τι αὐτῶν

11 καὶ ἐπὶ τὸ εὐώνυμον πρὸς τὰ ὄρη παρήγαγεν. ὡς δ' ἀχρεῖοι* ἐνταῦθα διὰ στενότητα τῶν χωρίων ἐφαίνοντο, καὶ τούτων τοὺς πολλοὺς παριππεῦσαι* ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας σφῶν ἐκέλευσεν. αὐτὸς δὲ Δαρεῖος τὸ μέσον τῆς πάσης τάξεως ἐτεῖχεν,* καθάπερ* νόμος* τοῖς Περσῶν βασιλεῦσι τετάχθαι· καὶ τὸν νοῦν* τῆς τάξεως ταύτης Ξενοφῶν δ τοῦ Γρύλλου ἀναγέγραψεν.

9. Ἐν τούτῳ δ' Ἀλέξανδρος κατιδὼν ὀλίγου* πᾶσαν τὴν τῶν Περσῶν ἵππον μετακεχωρηκυῖαν* ἐπὶ τὸ εὐώνυμον τὸ ἑαυτοῦ ὡς* πρὸς τὴν θάλασσαν, αὐτῷ δὲ τοὺς Πελοποννησίους μόνους καὶ τοὺς ἄλλους τῶν ξυμμάχων ἰππέας ταύτη τεταγμένους, πέμπει κατὰ* τάχος τοὺς Θεσσαλοὺς ἰππέας ἐπὶ τὸ εὐώνυμον, κελεύσας μὴ πρὸ τοῦ μετώπου τῆς πάσης τάξεως παριππεῦσαι,* τοῦ μὴ καταφανεῖς τοῖς πολεμίοις γενέσθαι μεταχωροῦντας, ἀλλὰ κατόπιν τῆς φάλαγγος ἀφανῶς διελθεῖν.

Προέταξε* δὲ τῶν μὲν ἰππέων κατὰ τὸ δεξιὸν τοὺς προ-
2 δρόμους, ὧν ἠγεῖτο Πρωτόμαχος, καὶ τοὺς Παίονας, ὧν ἠγεῖτο Ἀρίστων, τῶν δὲ πεζῶν τοὺς τοξότας, ὧν ἤρχεν Ἀντίοχος· τοὺς δ' Ἀγριᾶνας, ὧν ἤρχεν Ἀτταλος, καὶ τῶν ἰππέων τινὰς καὶ τῶν τοξοτῶν ἐς ἐπικαμπὴν πρὸς τὸ ὄρος τὸ κατὰ νότου* ἔταξεν, ὥστε κατὰ τὸ δεξιὸν αὐτῷ τὴν φάλαγγα ἐς δύο κέρατα διέχουσιν* τετάχθαι, τὸ μὲν ὡς πρὸς Δαρειῖον τε καὶ τοὺς πέραν τοῦ ποταμοῦ τοὺς πάντας* Πέρσας, τὸ δὲ ὡς πρὸς τοὺς ἐπὶ τῷ ὄρει κατὰ νότου σφῶν τεταγμένους. τοῦ δὲ εὐώνυμου προετάχθησαν* τῶν μὲν πεζῶν οἱ τε Κρήτες τοξόται καὶ οἱ Θράκες, ὧν ἠγεῖτο Σιτάλκης, πρὸ τούτων δὲ ἢ ἵππος ἢ κατὰ τὸ εὐώνυμον. οἱ δὲ μισθοφόροι ξένοι πᾶσιν ἐπετάχθησαν.*

Ἐπεὶ δ' οὔτε πυκνὴ αὐτῷ ἢ φάλαγξ κατὰ τὸ δεξιὸν τὸ
3 ἑαυτοῦ ἐφαίνετο, πολὺ τε ταύτη ὑπερφαλαγγήσειν οἱ Πέρσαι ἐδόκουν, ἐκ τοῦ μέσου ἐκέλευσε δύο ἴλας τῶν ἐταίρων, τὴν τε Ἀνθεμουσίαν,* ἣς ἰλάρχης ἦν Περοῖδας, ὁ Μενεσθέως, καὶ τὴν Λευγαίαν καλουμένην, ἣς ἠγεῖτο Παντόρδανος ὁ Κλεάνδρου, ἐπὶ τὸ δεξιὸν ἀφανῶς παρελθεῖν. καὶ τοὺς τοξό-
4 τας δὲ καὶ μέρος τῶν Ἀγριάνων καὶ τῶν Ἑλλήνων μισθοφόρων ἔστιν* οὓς κατὰ τὸ δεξιὸν τὸ αὐτοῦ ἐπὶ μετώπου* παραγαγῶν ἐξέτεινεν ὑπὲρ* τὸ τῶν Περσῶν κέρας τὴν φάλαγγα.

ἐπεὶ γὰρ οἱ ὑπὲρ* τοῦ ὄρους τεταγμένοι οὔτε* κατήεσαν, ἐκδρομῆς* τ' ἐπ' αὐτοὺς τῶν Ἀγριάνων καὶ τῶν τοξοτῶν ὀλίγων κατὰ πρόσταξιν* Ἀλεξάνδρου γενομένης ῥαδίως ἀπὸ τῆς ὑπωρείας ἀνασταλέντες* ἐς τὸ ἄκρον* ἀνέφυγον,* ἔγνω καὶ τοῖς κατ' αὐτοὺς τεταγμένοις δυνατὸν ὄν χρῆσασθαι ἐς ἀνὰ πλῆρωσιν τῆς φάλαγγος· ἐκείνοις δὲ ἰππέας τριακοσίους ἐπιτάξαι ἐξήρκεσεν.

β') Διεξαγωγή τῆς μάχης καὶ ἀποτέλεσμα ταύτης.

(Κεφ. 10 - 11)

10. Οὕτω δὴ τεταγμένους χρόνον μὲν τινα προῆγεν* ἀναπαύων, ὥστε καὶ πάνυ ἔδοξε σχολαία* γενέσθαι αὐτῷ ἢ πρόσσδος* τοὺς γὰρ βαρδάρους, ὅπως* τὰ πρῶτα ἐτάχθησαν, οὐκέτι ἀντεπῆγε Δαρείος, ἀλλ' ἐπὶ* τοῦ ποταμοῦ ταῖς ὄχθαις, πολλαχῆ* μὲν ἀποκρήμυοις οὔσαις, ἔστι* δὲ ὅπου καὶ χάρακα* παρατείνας* αὐταῖς, ἵνα* εὐεφοδώτερα* ἐφαίνετο, οὕτως ἔμενεν· καὶ ταύτῃ* εὐθὺς δῆλος ἐγένετο τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον
2 τῇ γνώμῃ δεδουλωμένος.* ὡς ἐὰν ὁμοῦ ἤδη ἦν τὰ στρατόπεδα*, ἐνταῦθα* παριππεύων πάντῃ* Ἀλέξανδρος παρεκάλει* ἄνδρας ἀγαθοὺς γίγνεσθαι, οὐ τῶν ἡγεμόνων μόνον τὰ ὀνόματα ξὺν τῷ πρέποντι κόσμῳ* ἀνακαλῶν, ἀλλὰ καὶ ἰλάρχας καὶ λοχαγοὺς ὀνομαστὶ καὶ τῶν ξένων τῶν μισθοφόρων, ὅσοι κατ' ἀξίω·ιν* ἢ τινα ἀρετὴν* γνωριμώτεροι* ἦσαν· καὶ αὐτῷ πανταχόθεν βοή ἐγίγνετο μὴ διατρίβειν, ἀλλ' ἐσβάλλειν ἐς τοὺς πολεμίους.
3 Ὁ δὲ ἦγεν ἐν τάξει ἔτι, τὰ μὲν πρῶτα, καίπερ ἐν ἀπόπτῳ ἤδη ἔχων* τὴν Δαρείου δύναμιν, βάδην, τοῦ μὴ διασπασθῆναι τι ἐν τῇ ξυntonωτέρῃ* πορείᾳ ἐκκυμῆσαν* τῆς φάλαγγος· ὡς δ' ἐντὸς βέλους ἐγίγνοντο,* πρῶτοι δὴ οἱ

κατὰ Ἀλέξανδρον καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ τεταγμένος δρόμῳ ἐς τὸν ποταμὸν ἐνέβαλον, ὡς* τῇ τε ὀξύτητι* τῆς ἐφόδου ἐκπλήξαι τοὺς Πέρσας καὶ τοῦ θάσσον ἐς χεῖρας ἐλθόντας* ὀλίγα πρὸς τῶν τοξοτῶν βλάπτεσθαι.

Καὶ ξυνέβη, ὅπως εἶκασεν Ἀλέξανδρος. εὐθὺς γὰρ ὡς ἐν 4 χερσὶν* ἡ μάχη ἐγένετο, τρέπονται τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος οἱ τῷ ἀριστερῷ κέρα ἐπιτεταγμένοι· καὶ ταύτῃ μὲν λαμπρῶς ἐνίκα Ἀλέξανδρός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτόν. οἱ δὲ Ἕλληνες οἱ μισθοφόροι οἱ ξὺν Δαρείῳ, ἢ διέσχε* τῶν Μακεδόνων ἢ φάλαγγ' ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας παραρραγεῖσα,* ὅτι Ἀλέξαν- 5 δρος μὲν σπουδῇ ἐς τὸν ποταμὸν ἐμβαλὼν καὶ ἐν χερσὶ τὴν μάχην ποιήσας ἐξώθει* ἤδη τοὺς ταύτῃ τεταγμένους τῶν Περσῶν, οἱ δὲ κατὰ μέσον τῶν Μακεδόνων οὔτε* τῇ ἴσῃ σπουδῇ ἤψαντο* τοῦ ἔργου* καὶ πολλαχῆ κρημνῶδεςι ταῖς ὄχθαις ἐντυγχάνοντες τὸ μέτωπον τῆς φάλαγγος οὐ δυνατοί* ἐγένοντο ἐν τῇ αὐτῇ τάξει* διασώσασθαι, — ταύτῃ ἐμβάλλουσιν οἱ Ἕλληνες τοῖς Μακεδόσιν, ἢ μάλιστα διεσπαρμένην αὐτοῖς τὴν φάλαγγα κατεῖδον.

Καὶ τὸ ἔργον* ἐνταῦθα καρτερόν ἦν, τῶν μὲν ἐς τὸν ποτα- 6 μὸν ἀπώσασθαι τοὺς Μακεδόνας καὶ τὴν νίκην τοῖς ἤδη φεύγουσι σφῶν ἀνασώσασθαι,* τῶν Μακεδόνων δὲ τῆς τ' Ἀλεξάνδρου ἤδη φαινομένης* εὐπραγίας* μὴ λειφθῆναι* καὶ τὴν δόξαν τῆς φάλαγγος, ὡς ἀμάχου* δι', ἐς τὸ τότε* διαβεβοημένης,* μὴ ἀφανίσαι.* καὶ τι καὶ τοῖς γένεσι τῷ τε Ἑλ- 7 ληνικῷ καὶ τῷ Μακεδονικῷ φιλοτιμίας* ἐνέπεσεν ἐς ἀλλήλους. καὶ ἐνταῦθα πίπτει Πτολεμαῖός τε ὁ Σιλεῦκου, ἀνήρ ἀγαθὸς γενόμενος, καὶ ἄλλοι ἐς εἴκοσι μάλιστα καὶ ἑκατὸν τῶν οὐκ ἡμελημένων* Μακεδόνων.

11. Ἐν τούτῳ δὲ αἱ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως τάξεις, τετραμμένους ἤδη τοὺς κατὰ* σφῆς τῶν Περσῶν ἑρῶντες, ἐπὶ τοὺς ξένους τε τοὺς μισθοφόρους τοὺς Δαρείου καὶ τὸ πονοῦμενον*

σφῶν ἐπικάμψαντες* ἀπό τε τοῦ ποταμοῦ ἀπώσαντο αὐτούς, καὶ κατὰ τὸ παρερρωγὸς τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος ὑπερφαλαγγήσαντες ἐς τὰ πλάγια ἐμβεβληκότες ἤδη ἔκοπτον τοὺς ξένους.

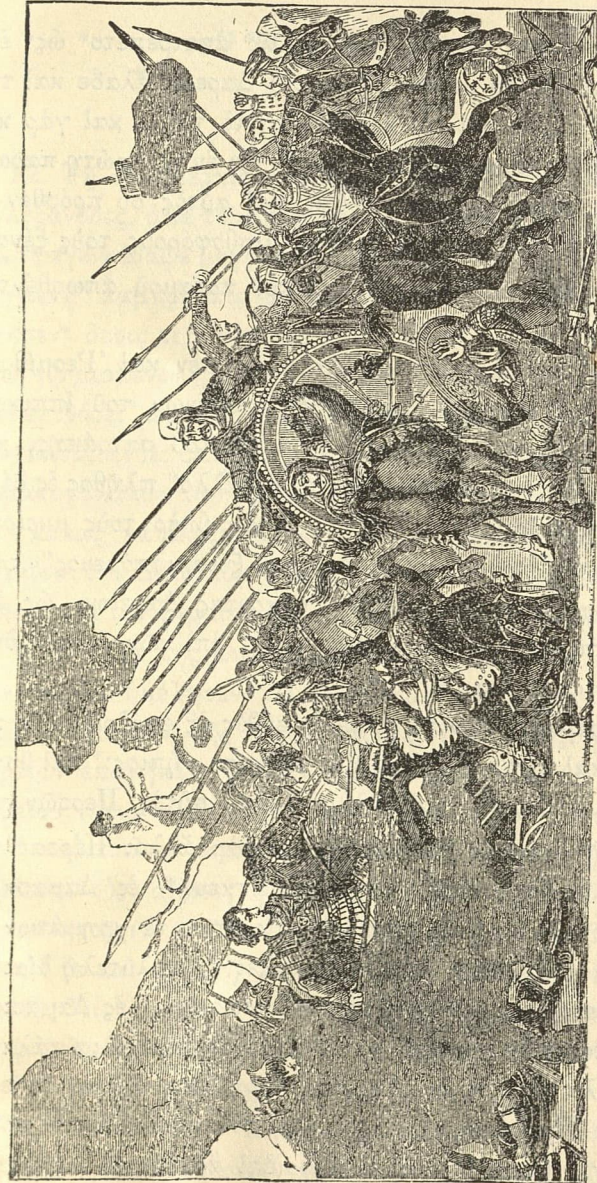
2 Καὶ οἱ ἵππεις δὲ οἱ τῶν Περσῶν κατὰ τοὺς Θεσσαλοὺς τεταγμένοι οὐκ ἔμειναν* ἐντὸς* τοῦ ποταμοῦ ἐν αὐτῇ τῷ ἔργῳ,* ἀλλ' ἐπιδιαβάντες* εὐρώστως* ἐνέβαλον ἐς τὰς ἴλας τῶν Θεσσαλῶν. καὶ ταύτῃ ξυνέστη ἵππομαχία καρτερά, οὐδὲ* πρόσθεν ἐνέκλιναν* οἱ Πέρσαι, πρὶν Δαρεῖόν τε πεφευγότα ἦσθοντο καὶ πρὶν ἀπορραγήναι* σφῶν τοὺς μισθοφόρους ξυγκοπέντας

3 ὑπὸ τῆς φάλαγγος. τότε δ' ἤδη λαμπρά τε καὶ ἐκ πάντων ἡ φυγῆ* ἐγίγνετο· καὶ οἱ τε τῶν Περσῶν ἵπποι ἐν τῇ ἀναχωρήσει* ἐκακοπάθουν βαρέως ὠπλισμένους τοὺς ἀμβάτας* σφῶν φέροντες, καὶ αὐτοὶ οἱ ἵππεις κατὰ στενὰς ὁδοὺς πλήθει τε πολλοὶ καὶ πεφοβημένως ξὺν ἀταξίᾳ ἀποχωροῦντες οὐ μείον ὑπ' ἀλλήλων καταπατούμενοι ἢ πρὸς τῶν διωκόντων πολεμίων ἐβλάπτοντο. καὶ οἱ Θεσσαλοὶ εὐρώστως αὐτοῖς ἐπέκειντο, ὥστε οὐ μείων ἢ τῶν πεζῶν φόνος ἐν τῇ φυγῇ τῶν ἱππέων ἐγίγνετο.

4 Δαρεῖος δέ, ὡς αὐτῷ τὸ πρῶτον ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐφοβήθη* τὸ κέρας τὸ εὐώνυμον καὶ ταύτῃ ἀπορρηγνύμενον κατεῖδε τοῦ ἄλλου στρατοπέδου,* εὐθὺς ὡς εἶχεν* ἐπὶ τοῦ ἄρματος ξὺν

5 τοῖς πρώτοις ἔφευγεν. καὶ ἔστε* μὲν ὀμαλοῖς χωρίοις ἐν τῇ φυγῇ ἐπετύγγανεν, ἐπὶ τοῦ ἄρματος διεσφύζετο· ὡς δὲ φάραγγί τε καὶ ἄλλαις δυσχωρίαις* ἐνέκυρσεν,* τὸ μὲν ἄρμα ἀπολείπει αὐτοῦ καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸν κἀνδύον* ἐκδύς· ὁ δὲ καὶ τὸ τόξον ἀπολείπει ἐπὶ τοῦ ἄρματος· αὐτὸς δὲ ἵππου ἐπιβάς ἔφευγεν.

6 Καὶ ἡ νύξ οὐ διὰ μακροῦ ἐπιγενομένη ἀφείλετο αὐτὸν τὸ πρὸς Ἀλεξάνδρου ἀλῶναι. Ἀλέξανδρος γάρ, ἔστε μὲν φάος* ἦν, ἀνὰ κράτος* ἐδίωκεν, ὡς δὲ ξυνεσκόταζε* τ' ἤδη καὶ τὰ

Ἰκτὴν ὄσοι. 13 Η.

πρὸ ποδῶν ἀφανῆ ἦν, ἐς τὸ ἔμπαλιν* ἀπετρέπετο* ὡς* ἐπὶ τὸ στρατόπεδον· τὸ μέντοι ἄρμα τοῦ Δαρείου ἔλαβε καὶ τὴν
7 ἀσπίδα ἐπ' αὐτῷ καὶ τὸν κἀνδυν καὶ τὸ τόξον. καὶ γὰρ καὶ ἡ διώξις βραδυτέρα αὐτῷ ἐγεγόνει*, ὅτι ἐν τῇ πρώτῃ παραρρήξει* τῆς φάλαγγος ἐπιστρέψας καὶ αὐτὸς οὐ πρόσθεν ἐς τὸ διώκειν ἐτρέπετο, πρὶν τοὺς τε μισθοφόρους τοὺς ξένους καὶ τὸ τῶν Περσῶν ἱππικὸν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπωσθέντας κατεῖδεν.

8 Τῶν δὲ Περσῶν ἀπέθανον Ἀρσάμης μὲν καὶ Ῥεομίθρης καὶ Ἀτιζύης τῶν ἐπὶ Γρανικῷ ἠγήσαμένων τοῦ ἱππικοῦ· ἀποθνήσκει δὲ καὶ Σαβάκης, ὁ Αἰγύπτου σατράπης, καὶ Βουδάκης τῶν ἐντίμων Περσῶν· τὸ δ' ἄλλο* πλήθος ἐς δέκα μάλιστα μυριάδας καὶ ἐν τούτοις ἱππεῖς ὑπὲρ τοὺς μυρίους, ὥστε λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ξυνεπισπόμενος* τότε Ἀλεξάνδρῳ, τοὺς μετὰ σφῶν διώκοντας Δαρείον, ὡς ἐπὶ φάραγγί τιμι ἐν τῇ διώξει ἐγένοντο,* ἐπὶ τῶν νεκρῶν διαβῆναι τὴν φάραγγα.

9 Τὸ τε στρατόπεδον τὸ Δαρείου εὐθὺς ἐξ ἐφόδου ἐάλω καὶ ἡ μήτηρ καὶ ἡ γυνὴ καὶ ὁ υἱὸς Δαρείου νήπιος* καὶ θυγατέρες δύο ἐάλωσαν καὶ ἄλλαι ἀμφ' αὐτὰς Περσῶν τῶν δημοτίμων* γυναῖκες εὐπολλαί. οἱ γὰρ ἄλλοι Πέρσαι τὰς γυναῖκας σφῶν ξὺν τῇ ἄλλῃ* κατασκευῆ* ἐς Δαμασκὸν*
10 ἔτυχον ἐσταλκότες· ἐπεὶ καὶ Δαρεῖος τῶν τε χρημάτων τὰ πολλὰ καὶ ὅσα ἄλλα μεγάλῳ βασιλεῖ ἐς πολυτελεῆ δαιταν καὶ στρατευσίῳ ὅμως συνέπεται, πεπόμφει* ἐς Δαμασκόν, ὥστε ἐν τῷ στρατεύματι* οὐ πλείονα ἢ τρισχίλια τάλαντα ἐάλω. ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν Δαμασκῷ χρήματα ὀλίγον ὕστερον ἐάλω ὑπὸ Παρμενίωνος ἐπ'* αὐτὸ τοῦτο σταλέντος. τοῦτο τὸ τέλος τῆ μάχῃ ἐκείνῃ ἐγένετο ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθηναίους Νικοκράτους μηνὸς Μαιμακτηριῶνος*.

γ') Τὰ μετὰ τὴν μάχην.

(Κεφ. 12)

12. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, καίπερ τετρωμένος τὸν μηρὸν ξίφει Ἀλέξανδρος, ὁ δὲ τοὺς τραυματίας ἐπήλθεν,* καὶ τοὺς νεκροὺς ξυναγαγὼν ἔθαψε μεγαλοπρεπῶς ξὺν τῇ δυνάμει πάσῃ ἐκτεταγμένη* λαμπρότατα ὡς ἐς πόλεμον· καὶ λόγῳ τ' ἐπεκόσμησεν* ὅσοις τι διαπρεπὲς ἔργον ἐν τῇ μάχῃ ἢ αὐτὸς ξυνέγνω* εἰργασμένον ἢ ἀκοῆῃ ξυμφωνούμενον* ἔμαθεν, καὶ χρημάτων ἐπιδόσει* ὡς ἐκάστους ξὺν τῇ ἀξίᾳ ἐτίμησεν. καὶ Κιλικίας² μὲν ἀποδεικνύει σατράπην Βάλακρον τὸν Νικάνορος, ἓνα τῶν σωματοφυλάκων τῶν βασιλικῶν, ἀντὶ δὲ τούτου ἐς τοὺς σωματοφύλακας κατέλεξε Μένητα τὸν Διονυσίου· ἀντὶ δὲ Πτολεμαίου τοῦ Σελεύκου τοῦ ἀποθανόντος ἐν τῇ μάχῃ Πολυσπέρχοντα τὸν Σιμμίου ἄρχειν ἀπέδειξε τῆς ἐκείνου τάξεως.

Ἄδ' οὐδὲ τῆς μητρὸς τῆς Δαρείου οὐδὲ τῆς γυναικὸς ἢ³ τῶν παίδων ἠμέλησεν. ἀλλὰ λέγουσί τινες τῶν τὰ Ἀλεξάνδρου γραψάντων τῆς νυκτὸς αὐτῆς, ἢ ἀπὸ τῆς διώξεως τῆς Δαρείου ἐπανῆκεν, ἐς τὴν σκηνὴν παρελθόντα* αὐτὸν τὴν Δαρείου, ἣτις αὐτῷ ἐξηρημένη* ἦν, ἀκοῦσαι γυναικῶν οἰμωγῆν* καὶ ἄλλον τοιοῦτον θόρυβον οὐ πόρρω τῆς σκηνῆς· πυθέσθαι οὖν, αἵτινες γυναῖκες καὶ ἄνθ' ὅτου εὐτῶς ἐγγὺς⁴ παρασκηνοῦσιν· καὶ τινα ἐξαγγεῖλαι,* ὅτι· «ὦ βασιλεῦ, ἡ μήτηρ τε καὶ ἡ γυνὴ Δαρείου καὶ οἱ παῖδες, ὡς ἐξηγγέλθη αὐταῖς, ὅτι τὸ τόξον τε τοῦ Δαρείου ἔχεις καὶ τὸν κἀνδυν τὸν βασιλικόν, καὶ ἡ ἀσπίς ὅτι κεκόμισται ὀπίσω ἢ Δαρείου, ὡς ἐπὶ τεθνεῶτι Δαρείῳ ἀνοιμώζουσιν*».

Ταῦτα ἀκούσαντα Ἀλέξανδρον πέμψαι πρὸς αὐτὰς Λεον-⁵νάτον, ἓνα τῶν ἐταίρων, ἐντειλάμενον* φράσαι, ὅτι ζῆ Δαρεῖος, τὰ δὲ ὄπλα καὶ τὸν κἀνδυν ὅτι φεύγων ἀπέλιπεν ἐπὶ τῷ ἄρματι, καὶ ταῦτα ὅτι μόνον ἔχει Ἀλέξανδρος. καὶ Λεοννά-

τον παρελθόντα ἐς τὴν σικηνὴν τά τε περὶ Δαρείου εἰπεῖν καὶ ὅτι τὴν θεραπείαν* αὐταῖς ξυγχωρεῖ* Ἀλέξανδρος τὴν βασιλικὴν καὶ τὸν ἄλλον κόσμον* καὶ καλεῖσθαι βασίλισσας, ἐπεὶ οὐδὲ κατ'* ἔχθραν οἱ γενέσθαι τὸν πόλεμον πρὸς Δαρεῖον, ἀλλ' ὑπὲρ* τῆς ἀρχῆς τῆς Ἀσίας διαπεπολεμηῖσθαι ἐννόμως.* ταῦτα μὲν Πτολεμαῖος καὶ Ἀριστόβουλος λέγουσιν.

6 Λόγος δ' ἔχει* καὶ αὐτὸν Ἀλέξανδρον τῇ ὑστεραίᾳ ἐλθεῖν εἴσω ξὺν Ἑφαιστίωνι μόνῳ τῶν ἐταίρων· καὶ τὴν μητέρα τὴν Δαρείου ἀμφιγνοήσασαν,* ὅστις ὁ βασιλεὺς εἶη αὐτοῖν, ἐστάλθαι* γὰρ ἄμφω τῷ αὐτῷ κόσμῳ, τὴν δὲ Ἑφαιστίωνι 7 προσελθεῖν καὶ προσκυνῆσαι, ὅτι μείζων ἐφάνη ἐκεῖνος. ὡς δὲ ὁ Ἑφαιστίων τ' ὀπίσω ὑπεχώρησε καὶ τις τῶν ἄμφ' αὐτὴν, τὸν Ἀλέξανδρον δείξας, ἐκεῖνον ἔφη εἶναι Ἀλέξανδρον, τὴν μὲν καταιδεσθεῖσαν* τῇ διαμαρτίᾳ* ὑποχωρεῖν, Ἀλέξανδρον δ' οὐ φάναι αὐτὴν ἁμαρτεῖν· καὶ γὰρ ἐκεῖνον εἶναι Ἀλέξανδρον.

8 Καὶ ταῦτα ἐγὼ οὐθ' ὡς ἀληθῆ οὐθ' ὡς πάντῃ* ἄπιστα ἀνέγραφα. ἀλλ' εἶτε οὕτως ἐπράχθη, ἐπαινῶ Ἀλέξανδρον τῆς τ' ἐς τὰς γυναῖκας κατοικτίσεως* καὶ τῆς ἐς τὸν ἐταῖρον πίστεως* καὶ τιμῆς· εἶτε πιθανὸς* δοκεῖ τοῖς ξυγγράφασιν Ἀλέξανδρος ὡς καὶ ταῦτα ἂν πράξας καὶ εἰπὼν, καὶ ἐπὶ* τῷδε ἐπαινῶ Ἀλέξανδρον.

[Μετά τὴν ἐν Ἰσοῦ μάχην ὁ μὲν Δαρεῖος φεύγων μετὰ τῶν ἐκ τῆς μάχης διασωθέντων Περσῶν καὶ 4.000 Ἑλλήνων μισθοφόρων προχωρεῖ εἰς τὴν Θάψακον καὶ τὸν Εὐφράτην, ὁ δ' Ἀλέξανδρος διευθύνεται κατὰ τῆς Φοινίκης, ἣν ὑποτάττει ἀμαχητὶ πλὴν τῆς Τύρου, μόνης ἐκ τῶν Φοινικῶν πόλεων ἀγνηθείσης νὰ ὑποταχθῇ· διὰ τοῦτο ὁ Ἀλέξ. προσβάλλει αὐτὴν καὶ πολιορκεῖ· μετὰ ἐπτάμηνον δὲ πολιορκίαν, καθ' ἣν καὶ οἱ πολιορκούμενοι καὶ οἱ πολιορκοῦντες ἔδειξαν γενναϊότητα ἀπαρδειγμάτιστον καὶ καρτερίαν, ὑποτάσσει καὶ ταύτην. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πολιορκίας τῆς Τύρου ὁ Δαρεῖος πέμψας πρέσβεις πρὸς τὸν Ἀλέξ. προέτεινεν αὐτῷ 10.000 τάλαντα ὡς λύτρα διὰ τὴν οἰκογένειαν του, προσέει δὲ τὴν θυγατέρα του εἰς γάμον καὶ πᾶσαν τὴν ἐντεῦθεν τοῦ Εὐφράτου χώραν ἐπὶ τῷ ὄρῳ νὰ γίνῃ φίλος καὶ σύμμαχος αὐτοῦ. Ὁ Ἀλέξανδρος ἀπορρίψας τὰς προτάσεις ταύτας τοῦ Δαρείου βαδίζει κατὰ τῆς Γάζης, ἣτις καὶ μόνῃ ἐξ ὅλης τῆς Παλαιστίνης καὶ Συρίας ἠρνήθη νὰ ὑποταχθῇ αὐτῷ· πολιορκίᾳ δὲ καὶ ταύτην κυριεύει καὶ χρησιμοποιοῖ ὡς πολεμικὸν ὄρμητήριον].

BIBLION ΤΡΙΤΟΝ

Α'. Κατάληψις τῆς Αἰγύπτου.—

Κτίσις Ἀλεξανδρείας.

(Κεφ. 1)

1. Ἀλέξανδρος δ' ἐπ'* Αἰγύπτου, ἵνα περ τὸ πρῶτον ὠρμήθη,* ἐστέλλετο,* καὶ ἐβδόμη ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς Γάζης* ἐλαύνων* ἦκεν ἐς Πηλούσιον* τῆς Αἰγύπτου. ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς παρέπλει αὐτῷ ἐκ Φοινίκης ὡς ἐπ' Αἴγυπτον· καὶ καταλαμβάνει τὰς ναῦς ἐν Πηλουσίῳ ὄρμουσας.* Μαζάκης 2 δὲ ὁ Πέρσης, ὃς ἦν σατράπης Αἰγύπτου ἐκ Δαρείου καθεστηκώς*, τὴν τ' ἐν Ἰσοῦ μάχην ὅπως ξυνέβη πεπυσμένος καὶ Δαρεῖον ὅτι αἰσχροῦ φυγῆ ἔφυγεν, καὶ Φοινίκην τε καὶ Συρίαν* καὶ τῆς Ἀραβίας τὰ πολλὰ ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐχόμενα, αὐτῷ τ' οὐκ οὔσης δυνάμειως Περσικῆς, ἐδέχ·το ταῖς τε πόλεσι φιλίως καὶ τῇ χώρᾳ Ἀλέξανδρον.

Ἄ δ' ἐς μὲν Πηλούσιον φυλακὴν* ἐσθήγαγεν, τοὺς δ' ἐπὶ 3 τῶν νεῶν ἀναπλεῖν* κατὰ τὸν ποταμὸν κελεύσας ἔστ'* ἐπὶ Μέμφιν* πόλιν αὐτὸς ἐρ' Ἡλιουπόλεως* ἦει, ἐν δεξιᾷ ἔχων τὸν ποταμὸν τὸν Νεῖλον, καὶ ὅσα καθ' ἑδὸν χωρία ἐνδιδόντων* τῶν ἐνοικούντων κατασχῶν διὰ τῆς ἐρήμου ἀφίκετο ἐς Ἡλιούπολιν· ἐκεῖθεν δὲ διαβάς τὸν πόρον* ἦκεν ἐς Μέμφιν· 4 καὶ θύει ἐκεῖ τοῖς τ' ἄλλοις θεοῖς καὶ τῷ Ἄπιδι* καὶ ἀγῶνα ἐποίησε γυμνικόν τε καὶ μουσικόν· ἦγον δ' αὐτῷ οἱ ἄμφι ταῦτα τεχνῖται ἐκ τῆς Ἑλλάδος οἱ δοκιμώτατοι.*

Ἐκ δὲ Μέμφιος κατέπλει* κατὰ τὸν ποταμὸν ὡς* ἐπὶ 5 θάλασσαν τοὺς τε ὑπασπιστάς ἐπὶ τῶν νεῶν λαβὼν καὶ τοὺς

τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριαῖνας καὶ τῶν ἰππέων τὴν βασιλικὴν ἴλην τὴν τῶν ἐταίρων. ἐλθὼν δ' ἐς Κάνωθον* καὶ τὴν λίμνην τὴν Μαρῖαν* περιπλεύσας ἀποβαίνει, ὅπου νῦν Ἀλεξάνδρεια πόλις ὄκισται, Ἀλεξάνδρου ἐπώνυμος. καὶ ἐδοξεν αὐτῷ ὁ χῶρος κάλλιστος κτίσαι ἐν αὐτῷ πόλιν καὶ γενέσθαι ἄν εὐδαίμονα τὴν πόλιν. πόθος οὖν λαμβάνει αὐτὸν τοῦ ἔργου, καὶ αὐτὸς τὰ σημεῖα τῇ πόλει ἔθηκεν*, ἵνα* τ' ἀγορὰν ἐν αὐτῇ δεῖμασθαι* ἔδει καὶ ἱερὰ* ὅσα καὶ θεῶν ὄντων, τῶν μὲν Ἑλληνικῶν, Ἰσίδος* δ' Αἰγυπτίας, καὶ τὸ τεῖχος ἦ περιβεβλήσθαι.* καὶ ἐπὶ τούτοις ἐθύετο, καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ ἐφείνετο.

[Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος ἐπισκέπτεται τὸ ἐν τῇ Λιβυκῇ ἐρήμῳ μαντεῖον τοῦ θεοῦ Ἀμμωνος καὶ λαβὼν ὃν αὐτὸς ἤθελε χρησὸν ἐπιστρέφει εἰς τὴν Μέμφιν· ἐνταῦθα δὲ διαμένων δέχεται ἐπισκοπίας τινὸς Ἑλλήνων καὶ Θρακῶν, τακτοποιεῖ τὰ τῆς διοικήσεως τῆς Αἰγύπτου, ἐπακάλπτει εἶτα εἰς Φοινίκην καὶ διὰ Θαψάκου καταδιώκων τὸν Δαρκεῖον προχωρεῖ πρὸς τὸν Εὐφράτην· τοῦτον διαβάς μανθάνει ὅτι ὁ Δαρκεῖος μετὰ πολυαρίθμου στρατοῦ εὐρίσκειτο ἐπὶ τοῦ Τίγρητος· ὁ Ἀλέξανδρος ἀκούσας τούτου πορεύεται μετὰ σπουδῆς εἰς τὸν Τίγρητα· οὐδένα δὲ πόλεμιον εὐρῶν ἐνταῦθα διαβαίνει ἀκωλύτως τὸν ποταμόν. Μετὰ ταῦτα ἀπὸ τοῦ Τίγρητος πορεύεται διὰ τῆς Ἀσσυρίας καὶ τῇ τετάρτῃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς διαβάσεως μανθάνει παρὰ τῶν προδρόμων ὅτι πολέμιοι ἰππεῖς περὶ τοὺς χίλιους ἀνεφάνησαν ἐν τῇ πεδιάδι.]

Β'. Ἡ ἐν Γαυγαμήλοις καὶ Ἀρβήλοις μάχη (331).

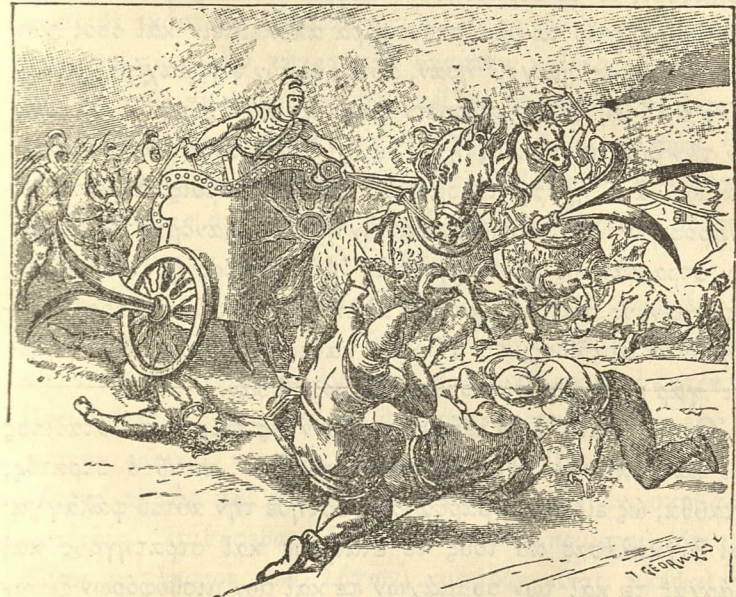
(Κεφ. 8 - 16)

α') Τὰ πρὸ τῆς μάχης.

(Κεφ. 8 - 12)

8. Ἀναλαβὼν οὖν τὴν τε βασιλικὴν ἴλην καὶ τῶν ἐταίρων μίαν καὶ τῶν προδρόμων τοὺς Παίονας ἤλαυνε σπουδῆ*, τὴν δ' ἄλλην στρατιὰν βάρην ἐπεισθαι ἐκέλευσεν. οἱ δὲ τῶν Περσῶν ἰππεῖς κατιδόντες τοὺς ἄμφ' Ἀλέξανδρον ὀξέως*

ἐπάγοντας* ἔφευγον* ἀνὰ κράτος*. καὶ Ἀλέξανδρος διώκων ἐνέκειτο* καὶ οἱ μὲν πολλοὶ ἀπέφυγον,* τοὺς δὲ τινας καὶ² ἀπέκτειναν, ὅσοις οἱ ἵπποι ἐν τῇ φυγῇ ἔκαμον, τοὺς δὲ καὶ ζῶντας αὐτοῖς ἵπποις ἔλαβον· καὶ παρὰ τούτων ἔμαθον, ὅτι οὐ πόρρω εἶη Δαρκεῖος ἔξιν δυνάμει πολλῇ. ἐλέγετο δὲ ἡ πᾶσα³ στρατιὰ ἢ Δαρκεῖου ἰππεῖς μὲν ἐς τετρακισμυρίους, πεζοὶ δ' ἐς

Ἄρμα δρεπανηφόρον.

ἐκατὸν μυριάδας, καὶ ἄρματα δρεπανηφόρα* διακόσια, ἐλέφαντες δ' οὐ πολλοί, ἀλλ' ἐς πεντεκαίδεκα μάλιστα Ἴνδοις τοῖς ἐπὶ τάδε τοῦ Ἰνδοῦ* ἦσαν.

Ἐν ταύτῃ τῇ δυνάμει ἐστρατοπεδεύκει Δαρκεῖος ἐν Γαυγαμήλοις* πρὸς* ποταμῷ Βουμήλῳ,* ἀπέχων Ἀρβήλων* τῆς πόλεως ὅσον* ἑξακοσίους σταδίους,* ἐν χώρῳ ὀμαλῷ πάντῃ.* καὶ γὰρ καὶ ὅσα ἀνώμαλα αὐτοῦ ἐς ἵππασίαν, ταῦτα ἐκ πολ-

λοῦ οἱ Πέρσαι τοῖς τε ἄρμασιν ἐπελαύνειν εὐπετῆ* πεποιήκεσαν* καὶ τῇ ἵππῳ ἱππάσιμα*. ἦσαν γὰρ οἱ ἀνέπειθον Δαρεῖον ὑπὲρ* τῆς πρὸς Ἴσοῦ γενομένης μάχης, ὅτι ἄρα ἐμειονέκτησε τῶν χωρίων τῇ στενότητι· καὶ Δαρεῖος οὐ χαλεπῶς ἐπέθετο.

9. Ταῦτα ὡς ἐξηγγέληθ' Ἀλεξάνδρῳ πρὸς τῶν κατασκόπων τῶν Περσῶν, ὅσοι ἐάλωσαν, ἔμεινεν αὐτοῦ, ἵνα* ἐξηγγέληθ', ἡμέρας τέσσαρας· καὶ τὴν στρατιὰν ἐκ τῆς ὁδοῦ ἀνέπαυσεν, τὸ δὲ στρατόπεδον τάφρῳ τε καὶ χάρακι* ἐτείχισεν. ἔγνω* γὰρ τὰ μὲν σκευοφόρα ἀπολείπειν καὶ ὅσοι τῶν στρατιωτῶν ἀπόμαχοι* ἦσαν, αὐτὸς δὲ ξὺν τοῖς μαχίμοις οὐδὲν
 2 ἄλλο ὅτι* μὴ ὄπλα φέρουσιν ἵνα ἐς τὸν ἀγῶνα. ἀναλαβὼν οὖν τὴν δύναμιν νυκτὸς ἤγεν* ἀμφὶ δευτέραν φυλακὴν* μάλιστα, ὡς* ἅμ' ἡμέρα προσμεῖξαι* τοῖς βαρβάροις. Δαρεῖος δέ, ὡς προσηγγέληθ' αὐτῷ προσάγων ἤδη Ἀλέξανδρος, ἐκτάσσει* τὴν στρατιὰν ὡς ἐς μάχην· καὶ Ἀλέξανδρος ἤγεν ὡσαύτως τεταγμένους, καὶ ἀπέιχε μὲν ἀλλήλων τὰ στρατόπεδα* ὅσον ἐξήκοντα σταδίους, οὐ μὴν πῶ καθέωρων ἀλλήλους· γήλοφοι* γὰρ ἐν μέσῳ ἐπίπροσθεν* ἀμφοῖν ἦσαν.

3 Ὡς δ' ἀπέιχεν Ἀλέξανδρος ὅσον* ἐς τριάκοντα σταδίους καὶ κατ' αὐτῶν ἤδη τῶν γηλόφων ἦει* αὐτῷ ὁ στρατὸς, ἐνταῦθα, ὡς εἶδε τοὺς βαρβάρους, ἔστησε τὴν αὐτοῦ φάλαγγα· καὶ ξυγκαλέσας αὐ τοὺς τε ἑταίρους καὶ στρατηγούς καὶ ἰλάρχας τε καὶ τῶν συμμάχων τε καὶ τῶν μισθοφόρων ξένων τοὺς ἡγεμόνας ἐβουλεύετο, εἰ αὐτόθεν* ἐπάγοι* ἤδη τὴν φάλαγγα, ὡς οἱ πλείστοι ἄγειν ἐκέλευον, ἢ καθάπερ Παρμενίωνι ἐδόκει, τότε μὲν αὐτοῦ καταστρατοπεδεύειν, κατα-
 4 σκέψασθαι δὲ τὸν τε χῶρον ξύμπαντα, εἰ δὴ τι ὑποπτον αὐτοῦ ἢ ἄπορον,* ἢ εἴ πη τάφροι ἢ σκόλοπες* καταπεπηγότες* ἀφανεῖς, καὶ τὰς τάξεις* τῶν πολεμίων ἀκριβέστερον καταδεῖν. καὶ νικᾷ* Παρμενίων τῇ γνώμῃ, καὶ καταστρατοπεδεύουσιν αὐτοῦ, ὅπως τεταγμένοι ἔμελλον ἵνα ἐς τὴν μάχην.

Ἀλέξανδρος δ' ἀναλαβὼν τοὺς φίλους καὶ τῶν ἱππέων 5 τοὺς ἑταίρους περιήει ἐν κύκλῳ σκοπῶν τὴν χώραν πᾶσαν, ἵνα* τὸ ἔργον* αὐτῷ ἔσσεσθαι ἔμελλον. ἐπανελθὼν δὲ καὶ ξυγκαλέσας αὐτίς τοὺς αὐτοὺς ἡγεμόνας, αὐτοὺς μὲν οὐκ ἔφη χρῆναι παρακαλεῖσθαι* πρὸς οὐ ἐς τὸν ἀγῶνα· πάλαι γὰρ εἶναι δι' ἀρετὴν τε τὴν σφῶν παρακεκλημένους καὶ ὑπὸ τῶν πολλάκις ἤδη καλῶν ἔργων ἀποδεδειγμένων.* τοὺς κατὰ* 6 σφᾶς δὲ ἐκάστους ἐξορμᾶν ἠξίου, λοχαγόν τε λοχίτας καὶ ἰλάρχην τὴν ἴλην τὴν αὐτοῦ ἕκαστον καὶ ταξιάρχους τὰς τάξεις, τοὺς τε ἡγεμόνας τῶν πεζῶν τὴν φάλαγγα ἕκαστον τὴν οἱ ἐπιτετραμμένην,* ὡς ἐν τῇδε τῇ μάχῃ οὐχ ὑπὲρ Κοίλης Συρίας ἢ Φοινίκης, οὐδὲ ὑπὲρ Αἰγύπτου, ὡς πρόσθεν, μαχουμένους, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ξυμπάσης Ἀσίας, οὐστὶνας χρῆ ἄρχειν, ἐν τῷ τότε* κριθησόμενον.

10. Ταῦτα καὶ τοιαῦτα ἄλλα οὐ πολλὰ παρακαλέσας τε καὶ ἀντιπαρακληθεὶς πρὸς τῶν ἡγεμόνων θαρρεῖν* ἐπὶ σφίσι, δειπνοποιεῖσθαι τε καὶ ἀναπαύεσθαι ἐκέλευσε τὸν στρατόν. Παρμενίων δὲ λέγουσιν ὅτι ἀφικόμενος παρ' αὐτὸν ἐπὶ τὴν σκηπὴν, νύκτωρ παρήνει ἐπιθέσθαι τοῖς Πέρσαις· ἀπροσοδικήτοις* τε γὰρ καὶ ἀνατεταραγμένοις καὶ ἅμ' ἐν νυκτὶ φοβερωτέροις* ἐπιθήσεται· ὁ δ' ἐκείνῳ* ἀποκρίνεται (ὅτι καὶ 2 ἄλλοι κατήκουον τῶν λόγων) αἰσχροὺς εἶναι κλέψαι τὴν νίκην, ἀλλὰ φανερώς καὶ ἄνευ σοφίσματος* χρῆναι νικῆσαι Ἀλέξανδρον.

11. Δαρεῖος δὲ καὶ ὁ ξὺν Δαρεῖῳ στρατὸς οὕτως, ὅπως τὴν ἀρχὴν* ἐτάξαντο, ἔμειναν τῆς νυκτὸς ξυντεταγμένοι, ὅτι οὔτε στρατόπεδον αὐτοῖς περιεθέβλητο* ἀκριβὲς καὶ ἅμ' ἐφοβοῦντο, μὴ σφίσι νύκτωρ ἐπιθεῖντο οἱ πολέμοι. καὶ εἴπερ τι 2 ἄλλο, καὶ τοῦτο ἐκάκωσε* τοῖς Πέρσαις ἐν τῷ τότε τὰ πράγματα, ἢ στάσις ἢ πολλὴ ἢ ξὺν τοῖς ὄπλοις καὶ τὸ δέος, ὃ τι περ φιλεῖ* πρὸ τῶν μεγάλων κινδύνων γίγνεσθαι, οὐκ ἐκ τοῦ

παραυτίκα σχεδιασθέν, ἀλλ' ἐν πολλῷ χρόνῳ μελετηθέν τε καὶ τὰς γνώμας αὐτοῖς δουλωσάμενον.

- 3 Ἐτάχθη δ' αὐτῷ ἡ στρατιὰ ὡς· (ἐάλω γὰρ ὕστερον ἡ τάξις, ἦντινα ἔταξε Δαρεῖος, γεγραμμένη, * ὡς λέγει Ἀριστόβουλος)· τὸ μὲν εὐώνυμον αὐτῷ κέρας οἷ τε Βάκτριοι* ἵππεις εἶχον καὶ ξὺν τούτοις Δάαι* καὶ Ἀραχωτοί* ἐπὶ* δὲ τούτοις Πέρσαι ἐτετάχαστο,* ἵππεις τε ὁμοῦ καὶ πεζοὶ ἀναμειγμένοι, καὶ
- 4 Σούσιοι* ἐπὶ Πέρσαις, ἐπὶ δὲ Σουσίσις Καδούσιοι.* αὕτη μὲν ἡ τοῦ εὐώνυμου κέρας ἔστ' ἐπὶ τὸ μέσον τῆς πάσης φάλαγγος τάξις ἦν· κατὰ δὲ τὸ δεξιὸν οἷ τε ἐκ Κοίλης Συρίας καὶ οἷ ἐκ τῆς μέσης* τῶν ποταμῶν ἐτετάχαστο, καὶ Μῆδοι ἔτι κατὰ τὸ δεξιὸν, ἐπὶ* δὲ Παρθυαῖοι* καὶ Σάκαι,* ἐπὶ δὲ Τάπουροι* καὶ Ὑρκάνιοι,* ἐπὶ δ' Ἀλθανοί* καὶ Σακεσῖναι,* οὗτοι μὲν ἔστ' ἐπὶ τὸ μέσον τῆς πάσης φάλαγγος.
- 5 Κατὰ τὸ μέσον δέ, ἵνα ἦν βασιλεὺς Δαρεῖος, οἷ τε συγγενεῖς* οἷ βασιλέως ἐτετάχαστο καὶ οἷ μηλοφόροι* Πέρσαι καὶ Ἰνδοὶ καὶ Κἄρες* οἷ ἀνάσπαστοι* καλούμενοι καὶ οἷ Μάρδοι* τοξόται· Οὐξιοὶ* δὲ καὶ Βαθυλώνιοι καὶ πρὸς τῇ ἐρυθρᾷ
- 6 θαλάσῃ καὶ ἰττακηνοὶ* ἐς βάθος* ἐπιτεταγμένοι ἦσαν. προετατάχαστο δὲ ἐπὶ μὲν τοῦ εὐώνυμου κατὰ* τὸ δεξιὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου οἷ τε Σκύθαι ἵππεις καὶ τῶν Βακτριανῶν ἐς χιλίους καὶ ἄρματα δρεπανηφόρα ἑκατόν. οἷ δ' ἐλέφαντες ἔστησαν κατὰ* τὴν Δαρείου ἴλην τὴν βασιλικὴν καὶ ἄρματα ἐς πενήκοντα. τοῦ δὲ δεξιοῦ οἷ τ' Ἀρμενίων* καὶ Καππαδοκῶν ἵππεις προετατάχαστο* καὶ ἄρματα δρεπανηφόρα πενήκοντα. οἷ δὲ Ἕλληνες οἷ μισθοφόροι παρὰ Δαρειὸν τ' αὐτὸν ἐκατέρωθεν καὶ τοὺς ἅμα αὐτῷ Πέρσας κατὰ* τὴν φάλαγγα αὐτὴν τῶν Μακεδόνων, ὡς μόνοι δὴ* ἀντίρροποι* τῇ φάλαγγι, ἐτάχθησαν.
- 8 Ἀλεξάνδρῳ δὲ ἡ στρατιὰ ἐκοσμήθη* ὡς. τὸ μὲν δεξιὸν αὐτῷ εἶχον τῶν ἵππέων οἷ ἑταῖροι, ὧν προετέτακτο ἡ ἴλη ἡ βασιλική, ἧς Κλειτος ὁ Δρωπίδου ἰλάρχης ἦν, ἐπὶ δὲ ταύτη

ἡ Γλαυκίου ἴλη, ἐχομένη δ' αὐτῆς ἡ Ἀρίστωνος, ἐπὶ δὲ ἡ Σωπόλιδος τοῦ Ἐρμοδώρου, ἐπὶ δὲ ἡ Ἡρακλείδου τοῦ Ἀντιόχου, ἐπὶ ταύτῃ δὲ ἡ Δημητρίου τοῦ Ἀλθαιμένους, ταύτης δ' ἐχομένη ἡ Μελεάγρου, τελευταία δὲ τῶν ἑταιρικῶν ἰλῶν, ἧς Ἡγέλοχος ὁ Ἱπποστράτου ἰλάρχης ἦν. ξυμπάσης δὲ τῆς ἵππου τῶν ἑταίρων Φιλώτας ἤρχεν ὁ Παρμενίωνος. τῆς δὲ φάλαγγος τῶν Μακεδόνων ἐχόμενον τῶν 9 ἵππέων πρῶτον τὸ ἄγγμα ἐτέτακτο τῶν ὑπασπιστῶν καὶ ἐπὶ ταύτῃ οἷ ἄλλοι ὑπασπισταί· ἠγεῖτο δ' αὐτῶν Νικάνωρ ὁ Παρμενίωνος· τούτων δ' ἐχομένη ἡ Κοίνου τοῦ Πολεμοκράτους τάξις ἦν, μετὰ δὲ τούτους ἡ Περδίκκου τοῦ Ὀρόντου, ἔπειτα ἡ Μελεάγρου τοῦ Νεοπτολέμου, ἐπὶ δὲ ἡ Πολυσπέρχοντος τοῦ Σιμμίου, ἐπὶ δὲ ἡ Ἀμύντου τοῦ Ἀνδρομένους· ταύτης δὲ ἠγεῖτο Σιμμίας, ὅτι Ἀμύντας ἐπὶ* Μακεδονίας ἐς ξυλλογὴν στρατιᾶς ἐσταλμένος* ἦν.

Τὸ δ' εὐώνυμον τῆς φάλαγγος τῶν Μακεδόνων ἡ Κρατέρου 10 τοῦ Ἀλεξάνδρου τάξις εἶχεν, καὶ αὐτὸς Κράτερος ἐξήρχε* τοῦ εὐώνυμου τῶν πεζῶν· καὶ ἵππεις ἐχόμενοι αὐτοῦ οἷ ξύμμαχοι, ὧν ἠγεῖτο Ἐριγύσιος ὁ Λαρίχου· τούτων δ' ἐχόμενοι ὡς ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας οἷ Θεσσαλοὶ ἵππεις, ὧν ἤρχε Φίλιππος ὁ Μενελάου. ξύμπαν δὲ τὸ εὐώνυμον ἦγε Παρμενίων ὁ Φιλώτα, καὶ ἀμφ' αὐτὸν οἷ τῶν Φαρσαλίων ἵππεις οἷ κράτιστοὶ τε καὶ πλείστοι τῆς Θεσσαλικῆς ἵππου ἀνεστρέφοντο*.

12. Ἡ μὲν ἐπὶ μετώπου τάξις Ἀλεξάνδρῳ ὡς κεκόσμητο* ἐπέταξε δὲ καὶ δευτέραν τάξιν*, ὡς εἶναι τὴν φάλαγγα ἀμφιστομον*. καὶ παρηγγέλλετο τοῖς ἠγεμόσι τῶν ἐπιτεταγμένων*, εἰ κυκλουμένους τοὺς σφῶν πρὸς τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος κατίδοιεν, ἐπιστρέψαντας* ἐς τὸ ἔμπαλιν δέχεσθαι* τοὺς βρῦβάρους· ἐς ἐπικαμπήν* δέ, εἰ που ἀνάγκη καταλαμβάνοι 2 ἡ ἀναπτύξαι ἢ ξυγκλεῖσαι* τὴν φάλαγγα, κατὰ μὲν τὸ δεξιὸν κέρας ἐχόμενοι τῆς βασιλικῆς ἴλης τῶν Ἀγριάνων ἐτάχθη-

σαν οἱ ἡμίσεες, ὧν ἠγεῖτο Ἄτταλος, καὶ μετὰ τούτων οἱ Μακεδόνες οἱ τοξόται, ὧν Βρίσων ἤρχεν, ἐχόμενοι δὲ τῶν τοξοτῶν οἱ ἀρχαῖοι καλούμενοι ξένοι καὶ ἄρχων τούτων
 3 Κλέανδρος. προετάχθησαν* δὲ τῶν τ' Ἀγριάνων καὶ τῶν τοξοτῶν οἱ τε πρόδρομοι ἵππεις καὶ οἱ Παίονες, ὧν Ἀρέτης καὶ Ἀρίστων ἠγοῦντο. ξυμπάντων δὲ προτεταγμένοι ἦσαν οἱ μισθοφόροι ἵππεις, ὧν Μενίδας ἤρχεν. τῆς δὲ βασιλικῆς ἴλης καὶ τῶν ἄλλων ἐταίρων προτεταγμένοι ἦσαν τῶν τ' Ἀγριάνων καὶ τῶν τοξοτῶν οἱ ἡμίσεες, καὶ οἱ Βαλάκρου ἀκοντισταί· οὗτοι κατὰ* τὰ ἄρματα τὰ δρεπανηφόρα ἐτετάχατο. Μενίδα δὲ καὶ τοῖς ἄμφ' αὐτὸν παρήγγελο, εἰ περιῖππεύοιεν* οἱ πολέμιοι τὸ κέρασ σφῶν, ἐς πλαγίους* ἐμβάλλειν αὐτοὺς ἐπικάμψαντας*.
 4 Τὰ μὲν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως οὕτως ἐτέτακτο Ἀλεξάνδρῳ· κατὰ δὲ τὸ εὐώνυμον ἐς ἐπικαμπὴν οἱ τε Θραῖκες ἐτετάχατο, ὧν ἠγεῖτο Σιτάλκης, καὶ ἐπὶ τούτοις οἱ ξύμμαχοι ἵππεις, ὧν ἤρχε Κάρανος, ἐπὶ δὲ οἱ Ὀδρῦσαι* ἵππεις, ὧν ἠγεῖτο Ἀγάθων ὁ Τυρίμμα. ξυμπάντων δὲ ταύτη* προετάχθη ἡ ξενικὴ ἵππος ἢ τῶν μισθοφόρων, ὧν Ἀνδρόμαχος ὁ Ἰέρωνος ἤρχεν. ἐπὶ δὲ τοῖς σκευοφόροις οἱ ἀπὸ Θράκης πεζοὶ ἐς φυλακὴν* ἐτάχθησαν. ἦν δὲ ἡ πᾶσα στρατιὰ Ἀλεξάνδρου ἵππεις μὲν ἐς ἑπτακισχιλίους, πεζοὶ δ' ἄμφι τὰς τέσσαρας μυριάδας.

β') Διεξαγωγή τῆς μάχης.

(Κεφ. 13-15)

13. Ὡς δὲ ὁμοῦ ἤδη τὰ στρατόπεδα* ἐγίγνετο, ὠφθη Δαρειός τε καὶ οἱ ἄμφ' αὐτόν, οἱ τε μηλοφόροι Πέρσαι καὶ Ἴνδοι καὶ Ἀλθανοὶ καὶ Κᾶρες οἱ ἀνάσπαστοι καὶ οἱ Μάρδοι τοξόται, κατ' αὐτόν Ἀλέξανδρον τεταγμένοι καὶ τὴν ἴλην τὴν βασιλικὴν, ἠγε* δὲ ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν τὸ αὐτοῦ Ἀλέξανδρος μᾶλλον, καὶ οἱ Πέρσαι ἀντιπαρήγον*, ὑπερφαλαγγοῦντες πολὺ

ἐπὶ τῷ σφῶν εὐώνυμῳ. ἤδη τε οἱ τῶν Σκυθῶν ἵππεις παριπ- 2 πεύοντες* ἤπτοντο τῶν προτεταγμένων τῆς Ἀλεξάνδρου τάξεως, καὶ Ἀλέξανδρος ἔτι ὅμως ἤγεν ἐπὶ δόρυ*, καὶ ἐγγὺς ἦν τοῦ ἐξαλλάσσειν* τὸν ὠδόποιημένον* πρὸς τῶν Περσῶν χῶρον. ἐνθα δὴ δεισας Δαρειός, μὴ προχωρησάντων ἐς τὰ οὐχ ὀμαλὰ τῶν Μακεδόνων ἀχρεῖά σφισι γένηται τὰ ἄρματα, κελεύει τοὺς προτεταγμένους τοῦ εὐώνυμου περιῖππεύειν τὸ κέρασ τὸ δεξιόν, ἢ Ἀλέξανδρος ἤγεν*, τοῦ μηκέτι προσωτέρω αὐτοὺς ἐξάγειν τὸ κέρασ.

Τούτου δὲ γενομένου Ἀλέξανδρος ἐμβάλλειν* κελεύει ἐς 3 αὐτοὺς τοὺς μισθοφόρους ἵππεας, ὧν Μενίδας ἠγεῖτο. ἀντεκδραμόντες δ' ἐπ' αὐτοὺς οἱ τε Σκύθαι ἵππεις καὶ τῶν Βακτριῶν οἱ ξυντεταγμένοι τοῖς Σκύθαις τρέπουσιν ὀλίγους ὄντας πολλῷ πλείονες. Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς περὶ Ἀρίστωνά τε, τοὺς Παίονας, καὶ τοὺς ξένους ἐμβαλεῖν τοῖς Σκύθαις ἐκέλευσεν· καὶ ἐγκλίνουσιν* οἱ βάρβαροι. Βάκτριοι δὲ οἱ ἄλλοι πελάσαντες* τοῖς Παίοσί τε καὶ ξένοις τοὺς τε σφῶν φεύγοντας ἤδη ἀνέστρεψαν* ἐς τὴν μάχην καὶ τὴν ἵππομαχίαν ξυστήναι* ἐποίησαν. καὶ ἐπιπτον μὲν πλείονες τῶν Ἀλεξάνδρου, τῷ τε 4 πλήθει τῶν βαρβάρων βιαζόμενοι* καὶ ὅτι αὐτοὶ τε οἱ Σκύθαι καὶ οἱ ἵπποι αὐτοῖς ἀκριθέστερον ἐς ἀλκὴν* πεφραγμένοι* ἦσαν. ἀλλὰ καὶ ὡς* τὰς τε προσβολὰς αὐτῶν ἐδέχοντο οἱ Μακεδόνες καὶ βία* κατ' ἴλας προσπίπτοντες ἐξώθουν ἐκ τῆς τάξεως.

Καὶ ἐν τούτῳ τὰ ἄρματα τὰ δρεπανηφόρα ἐφῆκαν* οἱ βάρ- 5 βαροι κατ' αὐτόν Ἀλέξανδρον, ὡς ἀναπαράξοντες αὐτῷ τὴν φάλαγγα. καὶ ταύτη* μάλιστα ἐψεύσθησαν*. τὰ μὲν γὰρ εὐθύς, ὡς προσεφέρετο*, κατηκόντισαν οἱ τ' Ἀγριᾶνες καὶ οἱ ξὺν Βαλάκρῳ ἀκοντισταὶ οἱ προτεταγμένοι τῆς ἵππου τῶν ἐταίρων· τὰ δὲ τῶν ρυτήρων* ἀντιλαμβανόμενοι* τοὺς τ' ἀναβά- 6 τας* κατέσπων* καὶ τοὺς ἵππους περιῖστάμενοι ἔκοπτον. ἔστι*

δὲ ἅ καὶ διεξέπεσε* διὰ τῶν τάξεων· διέσχον* γάρ, ὡσπερ παρήγγελτο αὐτοῖς, ἵνα* προσέπιπτε* τὰ ἄρματα· καὶ ταύτη* μάλιστα ξυνέβη αὐτά τε σῶα καὶ οἷς ἐπηλάθη ἀβλαβῶς διελθεῖν· ἀλλὰ καὶ τούτων οἱ τε ἵπποκόμοι τῆς Ἀλεξάνδρου στρατιᾶς καὶ οἱ ὑπασπισταὶ οἱ βασιλικοὶ ἐκράτησαν*.

14. Ὡς δὲ Δαρεῖος ἐπήγγεν ἤδη τὴν φάλαγγα πᾶσαν, ἐνταῦθα* Ἀλέξανδρος Ἀρέτην μὲν κελεύει ἐμβαλεῖν τοῖς περι-
 2 ἵππεύουσι τὸ κέρας σφῶν τὸ δεξιὸν ὡς ἐς κύκλωσιν· αὐτὸς δὲ τέως* μὲν ἐπὶ κέρως* τοὺς ἄμφ' αὐτὸν ἦγε, τῶν δ' ἐκδοθησάντων* ἵππέων τοῖς κυκλούμενοις τὸ κέρας τὸ δεξιὸν παρρηξάντων* τι τῆς πρώτης φάλαγγος τῶν βαρβάρων ἐπιστρέψας* κατὰ τὸ διέχον* καὶ ὡσπερ ἔμβολον* ποιήσας τῆς τε ἵππου τῆς ἐταιρικῆς καὶ τῆς φάλαγγος τῆς ταύτης τεταγμένης ἦγε* δρόμῳ τε καὶ ἀλαλαγμῷ ὡς ἐπ' αὐτὸν Δαρεῖον.
 3 καὶ χρόνον μὲν τινα ὀλίγον ἐν χερσίν* ἡ μάχη ἐγένετο· ὡς δὲ οἱ τε ἵππεῖς οἱ ἄμφι Ἀλέξανδρον καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος εὐρώστως ἐνέκειντο* ὠθισμοῖς τε χρώμενοι καὶ τοῖς ξυστοῖς τὰ πρόσωπα τῶν Περσῶν κόπτοντες*, ἢ τε φάλαγξ ἢ Μακεδονικὴ πυκνὴ καὶ ταῖς σαρίσσαις πεφρικυῖα* ἐμβεδλήκει* ἤδη αὐτοῖς, καὶ πάντα ὁμοῦ τὰ δεινὰ καὶ πάλαι ἤδη φοβερῶ* ὕντι Δαρεῖω ἐφαίνετο, πρῶτος αὐτὸς ἐπιστρέψας ἔφευγεν· ἐφοβήθησαν* δὲ καὶ οἱ περιἵππεύοντες τῶν Περσῶν τὸ κέρας ἐμβαλόντων ἐς αὐτοὺς εὐρώστως τῶν ἄμφ' Ἀρέτην.

4 Ταύτη* μὲν δὴ τῶν Περσῶν φυγὴ καρτερὰ* ἦν, καὶ οἱ Μακεδόνες ἐφεπόμενοι ἐφόνευον τοὺς φεύγοντας. οἱ δ' ἄμφι Σιμμίαν οὐκέτι ξυνεξορμῆσαι Ἀλέξανδρῳ δυνατοὶ* ἐγένοντο ἐς τὴν δίωξιν, ἀλλ' ἐπιστήσαντες τὴν φάλαγγα αὐτοῦ ἠγωνίζοντο, ὅτι τὸ εὐώνυμον τῶν Μακεδόνων πονεῖσθαι* ἠγγέλ-
 5 λετο. καὶ ταύτη* παραρραγείσης* αὐτοῖς τῆς τάξεως* κατὰ τὸ διέχον* διεκπαίουσι* τῶν τ' Ἰνδῶν τινες καὶ τῆς Περσικῆς ἵππου ὡς ἐπὶ τὰ σκευοφόρα τῶν Μακεδόνων· καὶ τὸ ἔργον*

ἐκεῖ καρτερὸν ἐγίγνετο. οἱ τε γὰρ Πέρσαι θρασέως* προσέκειντο* ἀνόπλοις τοῖς πολλοῖς καὶ οὐ προσδοκῆσαι ἐπὶ σφᾶς διεκπεσεῖσθαι* τινὰς διακόψαντας διπλῆν τὴν φάλαγγα, καὶ οἱ αἰχμάλωτοι βάρβαροι ἐμβαλόντων τῶν Περσῶν ξυνεπέθεντο καὶ αὐτοὶ τοῖς Μακεδόσιν ἐν τῷ ἔργῳ. τῶν δ' ἐπιτε-
 6 ταγμένων* τῇ πρώτῃ φάλαγγι* οἱ ἠγεμόνες ὀξέως* μαθόντες τὸ γινόμενον μεταβαλόντες*, ἢ περ παρήγγελτο αὐτοῖς, τὴν τάξιν ἐπιγίγνονται* κατὰ* νότου τοῖς Πέρσαις, καὶ πολλοὺς μὲν αὐτῶν αὐτοῦ ἄμφι τοῖς σκευοφόροις ξυνεχομένους* ἀπέκτειναν, οἱ δ' αὐτῶν ἐγκλίναντες ἔφευγον. οἱ δ' ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως τῶν Περσῶν οὐπω τῆς φυγῆς τῆς Δαρεῖου ἠσθημένοι περιἵππεύσαντες τὸ Ἀλεξάνδρου εὐώνυμον κατὰ κέρας* τοῖς ἄμφι τὴν Παρμενίωνα ἐνέβαλλον.

15. Καὶ ἐν τούτῳ ἀμφιβόλων τὰ πρῶτα* γενομένων* τῶν Μακεδόνων πέμπει Παρμενίων παρ' Ἀλέξανδρον σπουδῆ ἀγγελοῦντα, ὅτι ἐν ἀγωνίᾳ ξυνέχεται* τὸ κατὰ σφᾶς καὶ βοηθεῖν δεῖ. ταῦτα ὡς ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, τοῦ μὲν διώκειν ἔτι ἀπετράπετο*, ἐπιστρέψας δὲ ξὺν τῇ ἵππῳ τῶν ἐταίρων ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν τῶν βαρβάρων ἦγε δρόμῳ. καὶ πρῶτα μὲν τοῖς φεύγουσι τῶν πολεμίων ἵππεῦσιν, τοῖς τε Παρθηαίοις καὶ τῶν Ἰνδῶν ἔστιν* οἷς καὶ Πέρσαις τοῖς πλείστοις καὶ κρατίστοις ἐμβάλλει. καὶ ἵππομαχία αὕτη καρτερωτάτη τοῦ παντὸς ἔρ-
 2 γου ξυνέστη. ἐς βάθος* τε γάρ, οἷα* δὴ ἰληδὸν* τεταγμένοι, ἀνέστρεφον* οἱ βάρβαροι καὶ ἀντιμέτωποι τοῖς ἄμφ' Ἀλέξανδρον ξυμπεσόντες* οὐτ' ἀκοντισμῷ ἔτι οὐτ' ἐξελιγμοῖς* τῶν ἵππων, ἢ περ ἵππομαχίας δίκη*, ἐχρῶντο, ἀλλὰ διεκπαῖσαι* πᾶς τις τὸ καθ' αὐτόν, ὡς μόνην ταύτην σωτηρίαν σφίσι οὐσαν, ἐπειγόμενοι ἔκοπτόν τε καὶ ἐκόπτοντο ἀφειδῶς, οἷα δὴ οὐχ ὑπὲρ νίκης ἀλλοτρίας ἔτι, ἀλλ' ὑπὲρ σωτηρίας οἰκείας ἀγωνιζόμενοι. καὶ ἐνταῦθα πίπτουσι μὲν ἄμφι ἐξήκοντα τῶν ἐταίρων τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ τιτρώσκειται Ἡφαιστίων τ' αὐτὸς καὶ

Κοῖνος καὶ Μενίδας· ἀλλὰ ἐκράτησε καὶ τούτων Ἀλέξανδρος.

3 Καὶ τούτων μὲν, ὅσοι διεξέπεσον* διὰ τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον, ἔφευγον ἀνὰ κράτος*. Ἀλέξανδρος δ' ἐγγὺς ἦν προσμεῖξαι ἤδη τῷ δεξιῷ κέρατι τῶν πολεμίων. καὶ ἐν τούτῳ οἱ Θεσσαλοὶ ἱππεῖς λαμπρῶς ἀγωνισάμενοι οὐχ ὑπελείποντο Ἀλεξάνδρῳ τοῦ ἔργου· ἀλλὰ γὰρ ἔφευγον ἤδη οἱ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως τῶν βαρβάρων, ὅπότε Ἀλέξανδρος αὐτοῖς ξυμέμειξεν, ὥστε ἀποτραπόμενος* Ἀλέξανδρος ἐς τὸ διώκειν
4 αὐθις Δαρεῖον ἐξώρμησεν. καὶ ἐδίωξεν, ἔσπε* φάος* ἦν· καὶ οἱ ἀμφὶ Παρμενίωνα τὸ καθ'* αὐτοὺς διώκοντες εἶποντο. ἀλλ' Ἀλέξανδρος μὲν διαβάς τὸν ποταμὸν τὸν Λύκον* κατεστρατοπέδευσεν αὐτοῦ, ὡς* ἀναπαῦσαι ὀλίγον τοὺς τ' ἄνδρας καὶ τοὺς ἵππους· Παρμενίων δὲ τό τε στρατόπεδον τῶν βαρβάρων εἶλε καὶ τὰ σκευοφόρα καὶ τοὺς ἐλέφαντας καὶ τὰς καμήλους.

5 Ἀλέξανδρος δ' ἀναπαύσας τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἱππέας ἔστ' ἐπὶ μέσας νύκτας προῦχώρει αὐθις κατὰ* σπουδὴν ἐπ' Ἀρβηλα, ὡς Δαρεῖον τε αἰρήσων ἐκεῖ καὶ τὰ χρήματα καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν* τὴν βασιλικήν. καὶ ἀφίκετο ἐς Ἀρβηλα τῇ ὑστεραίᾳ διώξας τοὺς πάντας* ἐκ* τῆς μάχης σταδίους μάλιστα* ἐς ἑξακοσίους. καὶ Δαρεῖον μὲν οὐ καταλαμβάνει ἐν Ἀρβήλοις, ἀλλ' ἔφευγεν οὐδέν τι ἐλινύσας* Δαρεῖος· τὰ χρήματα δ' ἐγκατελήφθη καὶ ἡ κατασκευὴ πᾶσα, καὶ τὸ ἄρμα τὸ Δαρείου αὐθις ἐγκατελήφθη καὶ ἡ ἀσπίς αὐθις καὶ τὰ τόξα ἐάλω.

6 Ἀπέθανον δὲ τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον ἄνδρες μὲν ἐς ἑκατὸν μάλιστα, ἵπποι δ' ἐκ τε τῶν τραυμάτων καὶ τῆς κακοπαθείας τῆς ἐν τῇ διώξει ὑπὲρ τοὺς χιλίους, καὶ τούτων τῆς ἐταιρικῆς ἵππου σχεδόν τι οἱ ἡμίσεις. τῶν βαρβάρων δὲ νεκροὶ μὲν ἐλέγοντο ἐς τριάκοντα μυριάδας, ἐάλωσαν δὲ πολὺ πλείονες τῶν ἀποθανόντων καὶ οἱ ἐλέφαντες καὶ τῶν ἄρμάτων ὅσα μὴ κατεκόπη* ἐν τῇ μάχῃ.

Τοῦτο τὸ τέλος τῆς μάχης ταύτης ἐγένετο ἐπὶ ἄρχοντος τ' Ἀθηναίους Ἀριστοφάνους μηνὸς Πυανεψιώνος*.

γ') Τὰ μετὰ τὴν μάχην.

(Κεφ. 16)

16. Δαρεῖος μὲν δὴ εὐθὺς ἐκ* τῆς μάχης παρὰ τὰ ὄρη τὰ Ἀρμενίων ἤλαυνεν ἐπὶ* Μηδίας, καὶ ξὺν αὐτῷ οἱ τε Βάκτριαι ἱππεῖς, ὡς τότε ἐν τῇ μάχῃ ξυνετάχθησαν, ἔφευγον καὶ Περσῶν οἱ τε συγγενεῖς οἱ βασιλέως καὶ τῶν μηλοφόρων καλουμένων οὐ πολλοί. προσεγένοντο* δ' αὐτῷ κατὰ τὴν φυγὴν καὶ τῶν μισθοφόρων ξένων ἐς δισχιλίους, οὓς Πάτρων τε ὁ Φωκεὺς καὶ Γλαῦκος ὁ Αἰτωλὸς ἤγον. ταύτη* δ' αὐτῷ ἡ φυγὴ ἐπὶ Μηδίας ἐγένετο, ὅτι ἐδόκει τὴν ἐπὶ Σούσων* τε καὶ Βαβυλῶνος ἤξειν Ἀλέξανδρον ἐκ τῆς μάχης, ὅτι οἰκουμένη τ' ἐκεῖνη πᾶσα ἦν καὶ ὁδὸς τοῖς σκευοφόροις οὐ χαλεπή, καὶ ἅμα τοῦ πολέμου τὸ ἄθλον ἢ Βαβυλῶν καὶ τὰ Σούσα ἐφαίνετο· ἢ δ' ἐπὶ Μηδίας μεγάλῳ στρατεύματι οὐκ εὐπορος*.

Καὶ οὐκ ἐψεύσθη* Δαρεῖος. Ἀλέξανδρος γὰρ ἐξ Ἀρβήλων 3 ὀρμηθεὶς τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνος εὐθὺς προῦχώρει. ἤδη τ' οὐ πόρρω Βαβυλῶνος ἦν καὶ τὴν δύναμιν ξυντεταγμένην ὡς ἐς μάχην ἤγεν, καὶ οἱ Βαβυλώνιοι πανδημεὶ ἀπήντων αὐτῷ ξὺν ἱερεῦσὶ τε σφῶν καὶ ἄρχουσιν, δῶρά τε ὡς ἕκαστοι φέροντες καὶ τὴν πόλιν ἐνδιδόντες* καὶ τὴν ἄκραν* καὶ τὰ χρήματα. Ἀλέξανδρος δὲ παρελθὼν* ἐς τὴν Βαβυλῶνα τὰ ἱερά, ἃ Ἐέρ- 4 ξης καθεῖλεν,* ἀνοικοδομεῖν προσέταξε Βαβυλωνίοις, τὰ τ' ἄλλα καὶ τοῦ Βήλου* τὸ ἱερόν, ὃν μάλιστα θεῶν τιμῶσι Βαβυλώνιοι. ἔνθα* δὴ καὶ τοῖς Χαλδαίοις* ἐνέτυχεν,* καὶ ὅσα ἐδόκει Χαλδαίοις ἀμφὶ* τὰ ἱερά* τὰ ἐν Βαβυλῶνι ἔπραξε, τὰ τ' ἄλλα καὶ τῷ Βήλῳ, καθ' ἃ ἐκεῖνοι ἐξηγοῦντο*, ἔθυσεν.

Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος αὐτὸς ἐπὶ Σούσων ἐστέλλετο* 5 καὶ ἐντυγχάνει αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν ὁ τε παῖς τοῦ Σουσίων σατράπου καὶ παρὰ Φιλοξένου* ἐπιστολεύς*· Φιλόξενον γὰρ

εὐθὺς ἐκ τῆς μάχης ἐπὶ Σούσων ἐστάλκει Ἀλέξανδρος. τῇ δ' ἐπιστολῇ τῇ παρὰ Φιλοξένου ἐνεγέγραπτο, ὅτι τὴν τε πόλιν οἱ Σούσιοι παραδεδώκασιν καὶ τὰ χρήματα πάντα σῶά* 6 ἔστιν Ἀλεξάνδρῳ. ἀφίκετο δ' ἐς Σοῦσα Ἀλέξανδρος ἐκ Βαβυλῶνος ἐν ἡμέραις εἴκοσιν· καὶ παρελθὼν ἐς τὴν πόλιν τὰ τε χρήματα παρέλαβεν, ὄντα ἀργυρίου τάλαντα ἐς πεντακισμύρια καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν τὴν βασιλικήν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα κατελήφθη αὐτοῦ, ὅσα Ἐέρξης ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἄγων ἦλθεν, τὰ τ' ἄλλα καὶ Ἀρμόδιου* καὶ Ἀριστογείτονος χαλκαὶ 7 εἰκόνες.* καὶ ταύτας Ἀθηναίους ὀπίσω πέμπει Ἀλέξανδρος.

[Ὁ Ἀλέξανδρος ἐξακολουθῶν τὴν πορείαν διὰ τῆς ὀρεινῆς χώρας τῶν Οὐξίων (ΒΑ. τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τίγρητος) διέρχεται τὰ φυλαττόμενα ὑπὸ Περσῶν στενὰ τῆς Περσίδος καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν πρωτεύουσαν αὐτῆς Περσέπολιν, ἧς τὰ ἀνάκτορα πυρπολεῖ ἐκ Περσепόλεως προχωρήσας εἰς Μηδιαν φθάνει εἰς τὰ Ἐκβάτανα καὶ καταδιώκων τὸν Δαρεῖον διέρχεται τὰς Κασπίας πύλας· μαθὼν δὲ ὅτι ὁ σατράπης τῆς Βακτριανῆς Βῆσσοι εἶχεν αἰχμαλωτίσει τὸν Δαρεῖον, σπεύδει εἰς καταδίωξιν τοῦ Βῆσσο. Ὁ Βῆσσοι θεωρῶν τὸν Δαρεῖον ὡς πρόσκομμα εἰς τὴν πορείαν του πληγώνει αὐτὸν θανασίμως καὶ καταλιπὼν ἐν τῇ ὁδῷ ἐπιταχύνει τὴν φυγὴν του· ὁ Ἀλέξανδρος φθάσας εὐρίσκει τὸν Δαρεῖον νεκρὸν. Καταβαλὼν αἶτα τοὺς Μάρδους καὶ ὑποτάξας τοὺς Ὑρκανίους καὶ Παρθυαίους εἰσελαύνει εἰς τὴν Ἀρειάν (τὸ σήμερον Ἀφγανιστάν) καὶ διὰ τῆς Ἀραχωσίας προχωρήσας καὶ διαβάς τὸν Ἰνδικὸν Κούκασον εἰσβάλλει εἰς τὴν Βακτριανήν, ἣν ὑποτάσσει ἀμαχητ'· διαβάς δὲ τὸν Ὠξον καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν Σογδιανὴν συλλαμβάνει τὸν ἐνταῦθα καταφυγόντα Βῆσσον, ὅστις ἀκρωτηριασθεὶς θανατοῦται. Διὰ τῆς Σογδιανῆς πορεύεται πρὸς τὸν Ἰαξάρτην, ἐνθα κτίζει Ἀλεξάνδρειαν τὴν ἐσχάτην.

Ἐπανελθὼν εἰς τὴν Σογδιανὴν καὶ ὑποτάξας αὐτὴν στρατεύει κατὰ τῶν Παρατακηνῶν, οὓς ὑποτάσσει· αἶτα διαβάς τὸν Παρατάμιον κατέρχεται διὰ τῆς Νικαίας εἰς τὸν Κοφῆνα ποταμὸν βαδίζων κατὰ τῶν Ἰνδῶν ἀφικόμενος δὲ εἰς τὴν μεταξὺ τοῦ Ἰνδοῦ καὶ Ὑδάσπου πόλιν Γάξιλα ὑποτάσσει αὐτὴν καὶ ἐπελθὼν κατὰ τοῦ βασιλέως Πώρου νικᾷ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Ὑδάσπου πορευθεὶς πρὸς Α. καὶ διαβάς τοὺς ποταμούς Ἀρξείνην καὶ Ὑδρατὴν φθάνει εἰς τὸν Ὑφρασιν ποταμὸν, ἐνθα οἱ στρατιῶται αὐτοῦ ἀνοῦνται νὰ βαδίσωσι περαιτέρω διὰ τοῦτο ἀναγκάζεται νὰ ἐπιστρέψῃ ὀπίσω.

Ἐπανελθὼν εἰς τὴν Νικαίαν καὶ ἐπιβιβάσθεις μετὰ τοῦ στρατοῦ του εἰς τὰ πλοία καταπλεῖ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν· κατὰ τὸν κατάπλου καθυποτάττει πλὴν ἄλλων λαῶν τῆς Ἰνδιῆς καὶ τοὺς Μαλλούς. Ἐξακολουθῶν δὲ τὸν πλοῦν φθάνει εἰς τὴν πόλιν Πάταλα, ἐξ ἧς τὸν μὲν στόλον ὑπὸ τὸν ναύαρχον Νέαρχον ἀποστέλλει διὰ τοῦ Περσικοῦ κόλπου εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐφράτου καὶ Τίγρητος, αὐτὸς δὲ ἀποφασίζει νὰ ἐπιστρέψῃ μετὰ τοῦ στρατοῦ του εἰς τὴν Περσίαν διὰ τῆς Γαδρωσίας· ἀναξεύσας λοιπὸν ἐκ Πατάλων περὶ τὰ τέλη Αὐγούστου τοῦ 325 φθάνει εἰς τὴν χώραν τῶν Ὀρειτῶν, ἧς τὴν μεγίστην κωμὴν Ῥαμβακίαν διατάσσει τὸν Ἡφαιστίωνα νὰ καταλάβῃ καὶ ἀποικίας ἐνταῦθα τὴν ἐν Ὀρειταῖς Ἀλεξάνδρειαν νὰ καταστήσῃ αὐτὴν πρωτεύουσαν τῆς σατραπείας τῶν Ὀρειτῶν].

BIBLION EKTON

Α'. Πορεία τοῦ Ἀλεξάνδρου διὰ τῆς Γαδρωσίας.

(Κεφ. 22-26)

22. Αὐτὸς δ' ἀναλαβὼν αὐθις τῶν ὑπασπιστῶν καὶ τῶν Ἀγριάνων τοὺς ἡμίσεας καὶ τὸ ἄγλημα τῶν ἱππέων καὶ τοὺς ἵπποτοξότας* προῆει ὡς ἐπὶ τὰ ὄρια τῶν τε Γαδρωσῶν* καὶ Ὀρειτῶν*, ἵνα περ στενὴ τε ἡ πάροδος* αὐτῷ εἶναι ἐξηγγέλλετο καὶ οἱ Ὀρειταὶ τοῖς Γαδρωσοῖς ξυντεταγμένοι πρὸ τῶν στενῶν στρατοπεδεύειν, ὡς εἴρξοντες* τῆς παρόδου Ἀλέξανδρον.

Καὶ ἦσαν μὲν ταύτῃ* τεταγμένοι, ὡς δὲ προσάγων* ἤδη 2 ἐξηγγέλλετο, οἱ μὲν πολλοὶ ἔφυγον ἐκ τῶν στενῶν λιπόντες τὴν φυλακὴν*, οἱ δὲ ἡγεμόνες τῶν Ὀρειτῶν ἀφίκοντο παρ' αὐτὸν σφᾶς τ' αὐτοὺς καὶ τὸ ἔθνος ἐνδιδόντες*. τούτοις μὲν δὴ προστάσσει ξυγκαλέσαντας τὸ πλῆθος τῶν Ὀρειτῶν πέμπειν ἐπὶ τὰ σφέτερα ἦθη*, ὡς δεῖν οὐδὲν πεισομένους· σατράπην δὲ καὶ τούτοις ἐπιτάσσει* Ἀπολλοφάνην· καὶ ξὺν 3 τούτῳ ἀπολείπει Λεοννάτον τὸν σωματοφύλακα ἐν Ὀροις*, ἔχοντα τοὺς τ' Ἀγριᾶνας ξύμπαντας καὶ τῶν τοξοτῶν ἔστιν* οὓς καὶ τῶν ἱππέων καὶ ἄλλους πεζοὺς τε καὶ ἱππέας Ἑλληνας μισθοφόρους, τό τε ναυτικὸν ὑπομένειν*, ἔστ' ἂν περιπλεύσῃ τὴν χώραν, καὶ τὴν πόλιν ξυνοικίσειν καὶ τὰ κατὰ τοὺς Ὀρειτάς κοσμεῖν*, ὅπως μᾶλλον τι προσέχοιεν* τῷ σατράπῃ τὸν νοῦν. αὐτὸς δὲ ξὺν τῇ στρατιᾷ τῇ πολλῇ, καὶ γὰρ καὶ Ἡφαιστῶν ἀφίκετο ἄγων αὐτῷ τοὺς ὑπολειφθέντας, προὐχῶρει ὡς ἐπὶ Γαδρωσοῦς ἔρημον τὴν πολλήν.

23. Ἐνθεν* δὲ διὰ τῆς Γαδρωσῶν χώρας ἦει ὁδὸν χαλεπήν* καὶ ἄπορον* τῶν ἐπιτηδείων, τῶν τ' ἄλλων καὶ ὕδωρ

πολλαχοῦ τῇ στρατιᾷ οὐκ ἦν· ἀλλὰ νύκτωρ ἠναγκάζοντο γῆν πολλὴν* πορεύεσθαι καὶ προσωτέρω ἀπὸ θαλάσσης, ἐπεὶ αὐτῷ γ' ἐν σπουδῇ ἦν* ἐπελθεῖν* τὰ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς χώρας καὶ λιμένας τ' ἰδεῖν τοὺς ὄντας καί, ὅσα γ' ἐν παρόδῳ δυνατὰ γένοιτο, τῷ ναυτικῷ παρασκευάσαι, ἣ φρέατα ὀρύξαν-
 2 τας ἢ ἀγορᾶς* που ἢ ὄρμου* ἐπιμεληθέντας. ἀλλ' ἦν γὰρ ἔρημα παντάπασι τὰ πρὸς τῇ θαλάσση τῆς Γαδρωσῶν γῆς, δὲ Θόαντα τὸν Μανδροδώρου καταπέμπει ἐπὶ θάλασσαν ξὺν ὀλίγοις ἱππεῦσιν, κατασκευόμενον*, εἴ ποὺ τις ὄρμος ὦν τυγχάνει ταύτῃ ἢ ὕδωρ οὐ πόρρω ἀπὸ θαλάσσης ἢ τι ἄλλο
 3 τῶν ἐπιτηδείων. καὶ οὗτος ἐπανελθὼν ἀπήγγειλεν ἀλιέας τινὰς καταλαβεῖν* ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ ἐν καλύβαις πνιγηραῖς· πεποιῆσθαι δὲ τὰς καλύβας ξυθέντας* τὰς κόγχας*· στέγην δ' εἶναι αὐταῖς τὰς ἀκάνθας* τῶν ἰχθύων· καὶ τούτους τοὺς ἀλιέας ὕδατι ὀλίγῳ διαχρῆσθαι* χαλεπῶς διαμωμένους* τὸν κάχληκα*, καὶ οὐδὲ τούτῳ πάντῃ γλυκεῖ τῷ ὕδατι.
 4 Ὡς δ' ἀφίκετο Ἀλέξανδρος ἐς χῶρόν τινα τῆς Γαδρωσίας, ἵνα ἀφθονώτερος ἦν σῖτος*, διανέμει ἐς τὰ ὑποζύγια τὸν καταληφθέντα καὶ τοῦτον σημηνάμενος* τῇ ἑαυτοῦ σφραγίδι κατακομίζεσθαι κελεύει ὡς ἐπὶ θάλασσαν. ἐν ᾧ δ' ἦει ὡς ἐπὶ τὸν σταθμόν, ἐνθενπερ ἐγγυτάτω ἦν ἡ θάλασσα, ἐν τούτῳ ὀλίγα φροντίσαντες οἱ στρατιῶται τῆς σφραγίδος αὐτοῖ τε οἱ φύλακες τῷ σίτῳ ἐχρήσαντο καί, ὅσοι μάλιστα λιμῷ ἐπιέ-
 5 ζοντο, καὶ τούτοις μετέδωκαν. ἐς τοσόνδε γὰρ πρὸς* τοῦ καιοῦ* ἐνικῶντο, ὡς τὸν πρόδηλον καὶ παρόντα ἤδη ὄλεθρον τοῦ ἀφανοῦς τε καὶ πρόσω* ἔτι ὄντος ἐκ τοῦ βασιλέως κινδύνου ξὺν λογισμῷ* ἔδοξέ σφισιν ἔμπροσθεν ποιήσασθαι*. καὶ Ἀλέξανδρος καταμαθὼν τὴν ἀνάγκην ξυνέγνω* τοῖς πράξασιν. αὐτὸς δέ, ὅσα ἐκ τῆς χώρας ἐπιδραμῶν* ξυναγαγεῖν ἠδυνήθη ἐς ἐπισιτισμὸν τῇ στρατιᾷ τῇ περιπλεύσῃ ξὺν τῷ στόλῳ, ταῦτα
 6 κομίσοντα πέμπει Κρηθέα τὸν Καλλατιανόν· καὶ τοῖς

ἐγχωρίοις προσετάχθη ἐκ τῶν ἄνω* τόπων σίτον τε, ὅσον δυνατοὶ ἦσαν, κατακομίσαι ἀλέσαντας καὶ τὰς βαλάνους* τὰς τῶν φοινίκων καὶ πρόβατα ἐς ἀγορὰν τῷ στρατῷ. καὶ ἐς ἄλλον αὐτόν τόνον Τήλεφον κατέπεμψε τῶν ἐταίρων ξὺν σίτῳ οὐ πολλῷ ἀληλεσμένῳ*.

24. Αὐτὸς δὲ προὐχώρει ὡς ἐπὶ τὰ βασιλεία* τῶν Γαδρωσῶν, ὁ δὲ χῶρος Πούρα ὀνομάζεται, ἵναπερ ἀφίκετο ἐξ Ὄρων ὀρημαθῆς ἐν ἡμέραις ταῖς πάσαις ἐξήκοντα. καὶ λέγουσιν οἱ πολλοὶ τῶν ξυγγραψάντων τὰ ἀμφ' Ἀλέξανδρον οὐδὲ τὰ ξύμπαντα, ὅσα ἐταλαιπώρησεν* αὐτῷ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἢ στρατιά, ξυμβληθῆναι* ἄξια εἶναι τοῖς τῆδε* πονηθεῖσι πόνοις. οὐ μὴν ἀγνοήσαντα Ἀλέξανδρον τῆς ὁδοῦ τὴν χαλεπότητα 2 ταύτῃ* ἐλθεῖν, ἀλλὰ ἀκούσαντα, ὅτι οὐπω τις πρόσθεν διελθὼν ταύτῃ ξὺν στρατιᾷ ἀπεσώθη*, ὅτι* μὴ Σεμίραμις,* ὅτε ἐξ Ἰνδῶν ἔφυγεν. καὶ ταύτην δ' ἔλεγον οἱ ἐπιχώριοι* ξὺν εἴκοσι μόνοις τῆς στρατιᾶς ἀποσωθῆναι, Κῦρον δὲ τὸν Καμβύσου ξὺν ἑπτὰ μόνοις καὶ τοῦτον. ἐλθεῖν γὰρ δὴ καὶ Κῦρον ἐς 3 τοὺς χῶρους τούτους ὡς ἐσβαλοῦντα ἐς τὴν Ἰνδῶν γῆν, φθάσαι δὲ ὑπὸ τῆς ἐρημίας τε καὶ ἀπορίας* τῆς ὁδοῦ ταύτης ἀπολέσαντα τὴν πολλὴν τῆς στρατιᾶς, καὶ ταῦτα Ἀλεξάνδρῳ ἐξαγγελλόμενα ἔριν ἐμβαλεῖν* πρὸς Κῦρον καὶ Σεμίραμιν. τούτων τ' οὖν ἕνεκα καὶ ἅμα ὡς τῷ ναυτικῷ ἐγγύθεν ἐκπορίζεσθαι* τὰ ἀναγκαῖα, λέγει Νέαρχος* ταύτην τραπεῖναι Ἀλέξανδρον.

Τὸ τ' οὖν καὶ ἅμα* ἐπιφλέγον καὶ τοῦ ὕδατος τὴν ἀπορίαν* 4 πολλὴν τῆς στρατιᾶς διαφθεῖραι καὶ μάλιστα δὴ τὰ ὑποζύγια· ταῦτα μὲν πρὸς* τοῦ βάρους τε τῆς ψάμμου καὶ τῆς θερμῆς,* ὅτι κεκαυμένη ἦν, τὰ πολλὰ δὲ καὶ δίψει* ἀπόλλυσθαι· καὶ γὰρ καὶ γηλόφοις ἐπιτυγχάνειν ὑψηλοῖς ψάμμου βαθείας, οὐ νεναγμένης,* ἀλλ' οἷας δέχεσθαι καθάπερ ἐς πηλὸν ἢ ἔτι μᾶλλον ἐς χιόνια ἀπάτητον ἐπιβαίνοντας.* καὶ ἅμα ἐν ταῖς 5

προσβάσει* τε καὶ καταβαίνοντας τοὺς τε ἵππους καὶ τοὺς ἡμιόνους ἔτι μᾶλλον κακοπαθεῖν τῇ ἀνωμάλῳ τῆς ὁδοῦ καὶ ἅμα οὐ βεβαίῳ.* τῶν τε σταθμῶν τὰ μήκη πιέσαι* οὐχ ἦμιστα τὴν στρατιάν· ἀπορία γὰρ ὕδατος οὐ ξυμμέτρους μᾶλλον τι 6 ἦγε* πρὸς ἀνάγκην τὰς πορείας ποιεῖσθαι. ὁπότε μὲν δὴ τῆς νυκτὸς ἐπελθόντες* τὴν ὁδόν, ἦντινα ἀνύσαι* ἐχρῆν, ἔωθεν* πρὸς ὕδωρ ἔλθοιεν, οὐ πάντῃ ἐταλαιπωροῦντο· προχωρούσης δὲ τῆς ἡμέρας ὑπὸ* μήκους τῆς ὁδοῦ εἰ ὁδοιποροῦντες ἔτι ἐγκαταληφθεῖεν,* ἐνταῦθα* ἀν ἐταλαιπώρουσιν* πρὸς τοῦ καύματός τε καὶ ἅμα δίψει ἀπαύστῳ ξυνεχόμενοι.*

25. Τῶν δὲ δὴ ὑποζυγίων πολλὸς ὁ φθόρος* καὶ ἐκούσιος τῇ στρατιᾷ ἐγίγνετο· ξυνιόντες γάρ, ὁπότε ἐπιλείπει σφᾶς τὰ σιτία,* καὶ τῶν ἵππων τοὺς πολλοὺς ἀποσφάζοντες καὶ τῶν ἡμιόνων τὰ κρέα ἐσιτοῦντο* καὶ ἔλεγον δίψει ἀποθανεῖν αὐτοὺς ἢ ὑπὸ καμάτου ἐκλιπόντας* καὶ ὁ τὴν ἀτρέκειαν* τοῦ ἔργου ἐξελέγξων ὑπὸ* τε τοῦ πόνου οὐδεὶς ἦν καὶ ὅτι ξύμπαντες τὰ αὐτὰ ἡμάρτανον. καὶ Ἀλέξανδρον μὲν οὐκ ἐλελήθει* τὰ γιγνόμενα, ἴασιν* δὲ τῶν παρόντων ἑώρα τὴν τῆς ἀγνοίας προσποίησιν μᾶλλον τι ἢ τὴν ὡς γιγνωσκομένων ἐπιχώρησιν.* 2 Οὐκ οὐδὲ τοὺς νόσῳ κάμνοντας* τῆς στρατιᾶς οὐδὲ τοὺς διὰ κάματον ὑπολειπομένους ἐν ταῖς ὁδοῖς ἀγειν ἔτι ἦν* εὐμαρῶς* ἀπορία τε τῶν ὑποζυγίων καὶ ὅτι τὰς ἀμάξας αὐτοὶ κατέκοπτον, ἀπόρους οὖσας αὐτοῖς ὑπὸ βάρους τῆς ψάμμου ἄγεσθαι,* καὶ ὅτι ἐν τοῖς πρώτοις σταθμοῖς διὰ ταῦτα ἐξηναγ- 3 κάζοντο οὐ τὰς βραχυτάτας ἰέναι τῶν ὁδῶν, ἀλλὰ τὰς εὐπω- ρωτάτας τοῖς ζεύγεσιν.* καὶ οὕτως οἱ μὲν νόσῳ κατὰ τὰς ὁδοὺς ὑπελείποντο, οἱ δὲ ὑπὸ καμάτου ἢ καύματος ἢ τῷ δίψει οὐκ ἀντέχοντες, καὶ οὔτε οἱ ἄξοντες ἦσαν οὔτε οἱ μένοντες θεραπεύσοντες· σπουδῇ γὰρ πολλῇ ἐγίγνετο ὁ στόλος,* καὶ ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ παντὸς προθύμῳ* τὸ καθ' ἑκάστους ξὺν ἀνάγκῃ ἡμελεῖτο· οἱ δὲ καὶ ὑπὸν κάτοχοι κατὰ τὰς ὁδοὺς γενό-

μενοι*, οἷα δὴ νυκτὸς τὸ πολὺ* τὰς πορείας ποιούμενοι, ἔπειτα ἐξαναστάντες, οἷς μὲν δύναμις ἔτι ἦν, κατὰ τὰ ἔχνη τῆς στρατιᾶς ἐφομαρτήσαντες* ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐσώθησαν· οἱ πολλοὶ δὲ ὡσπερ ἐν πελάγει ἐκπεσόντες* ἐν τῇ ψάμμῳ ἀπώλλυντο.

Εὐνηγέθη* δὲ τῇ στρατιᾷ καὶ ἄλλο πάθημα, ὃ δὴ οὐχ 4 ἦμιστα ἐπίεσεν αὐτοὺς τε καὶ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὑποζύγια· ἕεται* γὰρ ἡ Γαδρωσίων γῆ ὑπ' ἀνέμων τῶν ἐτησίων*, καθάπερ οὖν καὶ ἡ Ἰνδῶν γῆ, οὐ τὰ πεδία τῶν Γαδρωσίων, ἀλλὰ τὰ ὄρη, ἵναπερ προσφέρονται τε αἱ νεφέλαι ἐκ τοῦ πνεύματος* καὶ ἀναχέονται*, οὐχ ὑπερβάλλουσαι τῶν ὄρων* τὰς κορυφάς. ὡς δ' ἠὲ ἠύλισθη ἡ στρατιὰ πρὸς* χειμάρρῳ ὀλίγου 5 ὕδατος, αὐτοῦ δὴ* ἕνεκα τοῦ ὕδατος, ἀμφὶ δευτέραν φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἐμπλησθεὶς ὑπὸ τῶν ὄμβρων ὁ χειμάρρους ὁ ταύτῃ* βέων, ἀφανῶν τῇ στρατιᾷ γεγενημένων τῶν ὄμβρων, τοσοῦτῳ ἐπῆλθε τῷ ὕδατι, ὡς γύναια* καὶ παιδάρια τὰ πολλὰ τῶν ἐπομένων τῇ στρατιᾷ διαφθεῖραι καὶ τὴν κατασκευὴν* τὴν βασιλικὴν ξύμπασαν ἀφανίσει καὶ τῶν ὑποζυγίων, ὅσα ἀπελείπετο*, αὐτοὺς δὲ μόλις καὶ χαλεπῶς ξὺν τοῖς ὅπλοις οὐδὲ τούτοις πᾶσιν ἀποσωθῆναι.

Οἱ πολλοὶ δὲ καὶ πίνοντες, ὁπότε ἐκ* καύματός τε καὶ 6 δίψους ὕδατι ἀθρόῳ ἐπιτύχοιεν*, πρὸς* αὐτοῦ τοῦ ἀπαύστου ποτοῦ ἀπώλλυντο. καὶ τούτων ἕνεκα Ἀλέξανδρος τὰς στρατοπεδείας οὐ πρὸς τοῖς ὕδασι αὐτοῖς τὸ πολὺ* ἐποιεῖτο, ἀλλὰ ἀπέχων ὅσον* εἴκοσι σταδίους μάλιστα, ὡς μὴ ἀθρόους ἐμπιπτοντας τῷ ὕδατι αὐτοὺς τε καὶ τὰ κτήνη ἀπόλλυσθαι καὶ ἅμα τοὺς μάλιστα ἀκράτορας* σφῶν ἐπειβαίνοντας ἐς τὰς πηγὰς ἢ τὰ ρεύματα* διαφθεῖρειν καὶ τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ τὸ ὕδωρ.

26. Ἐνθα* δὴ ἔργον* καλὸν εἴπερ τι ἄλλο τῶν Ἀλεξάνδρου οὐκ ἔδοξέ μοι ἀφανίσει*, ἢ ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ πραχθὲν ἢ ἔτι ἐμπροσθεν* ἐν Παραπαμισάδαις*, ὡς μετεξέτεροι* ἀνέγραψαν· ἰέναι μὲν τὴν στρατιάν διὰ ψάμμου τε καὶ τοῦ καύματος

ἤδη ἐπιφλέγοντος, ὅτι πρὸς* ὕδωρ ἐχρῆν ἐξανύσαι*· τὸ δ' ἦν πρόσθεν* τῆς ὁδοῦ· καὶ αὐτόν τ' Ἀλέξανδρον δίψει κατεχόμενον μόλις μὲν καὶ χαλεπῶς, πεζὸν δὲ ὁμῶς ἡγεῖσθαι, ὥστε καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας, οἵαπερ φιλεῖ* ἐν τῷ τοιῷδε, κουφο-
 2 τέρως φέρειν τοὺς πόνους ἐν ἰσότητι τῆς ταλαιπωρήσεως. ἐν δὲ τούτῳ τῶν ψιλῶν τινὰς κατὰ* ζήτησιν ὕδατος ἀποτραπέν-
 3 τας ἀπὸ τῆς στρατιᾶς εὑρεῖν ὕδωρ ξυλλελεγμένον* ἐν τινι χαράδρῳ οὐ βαθεῖα, ὀλίγην καὶ φαύλην πίδακα*· τοῦτο οὖν χαλεπῶς ξυλλέξαντας σπουδῆ* ἰέναι παρ' Ἀλέξανδρον, ὡς μέγα δὴ τι ἀγαθὸν φέροντας· ὡς δ' ἐπέλαζον* ἤδη, ἐμβαλόν-
 8 τας ἐς κράνος τὸ ὕδωρ προσενεγκεῖν τῷ βασιλεῖ. τὸν δὲ λαβεῖν μὲν καὶ ἐπαινέσαι τοὺς κομίσαντας, λαβόντα δ' ἐν ὄψει* πάντων ἐκχέαι*· καὶ ἐπὶ* τῷδε τῷ ἔργῳ ἐς τοσόνδε ἐπιρρωσθῆ-
 9 ναι* τὴν στρατιὰν ξύμπασαν, ὥστε εἰκάσαι* ἂν τινὰ πότον γε-
 10 νέσθαι* πᾶσιν ἐκεῖνο τὸ ὕδωρ τὸ πρὸς Ἀλεξάνδρου ἐκχυθέν. τοῦτο ἐγώ, εἴπερ τι ἄλλο, τὸ ἔργον ἐς καρτερίαν* τε καὶ ἅμα στρατηγίαν* ἐπαινῶ Ἀλεξάνδρου.

4 Εὐνηγέχθη δέ τι καὶ τοιόνδε τῇ στρατιᾷ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ. οἱ γὰρ ἡγεμόνες* τῆς ὁδοῦ τελευτῶντες* οὐκέτι μεμνήσθαι ἔφασκον τὴν ὁδόν, ἀλλ' ἀφανισθῆναι τὰ σημεῖα αὐτῆς πρὸς τοῦ ἀνέμου ἐπιπνεύσαντος· καὶ οὐ γὰρ εἶναι ἐν τῇ ψάμμῳ πολλῇ τε καὶ ὁμοίᾳ πάντῃ* νενημένῃ*, ὅτῳ τεκμηριώσονται* τὴν ὁδόν, οὔτ' οὖν δένδρα ξυνήθη παρ' αὐτὴν πεφυκότα, οὔτε τινὰ γήλοφον* βέβαιον* ἀνεστηκότα*. οὐδὲ πρὸς τὰ ἄστρα ἐν νυκτὶ ἢ μεθ' ἡμέραν* πρὸς τὸν ἥλιον μεμελετῆσθαι σφισι τὰς πορείας, καθάπερ τοῖς ναύταις πρὸς τῶν ἄρκτων* τὴν μὲν Φοίνιξιν, τὴν ὀλίγην, τὴν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις,
 5 τὴν μείζονα. ἔνθα* δὴ Ἀλέξανδρον ξυνέντα*, ὅτι ἐν ἀρι-
 6 στερεῶ δεῖ ἀποκλίναντα ἄγειν, ἀναλαβόντα ὀλίγους ἅμα οἱ ἑπτάεας προχωρῆσαι· ὡς δὲ καὶ τούτων οἱ ἵπποι ἐξέκαμνον ὑπὸ τοῦ καύματος, ἀπολιπεῖν* καὶ τούτων τοὺς πολλοὺς,

αὐτὸν δὲ ξὺν πέντε τοῖς πᾶσιν* ἀφιππάσασθαι* καὶ εὑρεῖν τὴν θάλασσαν, διαμησάμενον* τ' αὐτὸν ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ τὸν κάχληκα ἐπιτυχεῖν ὕδατι γλυκεῖ καὶ καθαρῷ καὶ οὔτω μετελθεῖν* τὴν στρατιὰν πᾶσαν· καὶ ἐς ἑπτὰ ἡμέρας ἰέναι παρὰ τὴν θάλασσαν ὕδρευομένους ἐκ τῆς ἡΐονος*. ἔνθεν δέ, ἤδη γὰρ γινώσκειν τὴν ὁδὸν τοὺς ἡγεμόνας, ἐπὶ τῆς μεσογαίας* ποιεῖσθαι τὸν στόλον*.

[Μετὰ σημαντικὰς ἀπολείας φθάνει ὁ Ἀλέξανδρος εἰς Καρμανίαν, ἔνθα συναντᾶται μετὰ τοῦ Κρατέρου, ὅστις αἰσίως εἶχε διελάσει τὴν Ἀραχωσίαν καὶ Δραγγιανήν. Καὶ ὁ Νέαρχος δὲ ὁμοίως μετὰ τοῦ στόλου καταφθάνει εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Καρμανίας. Μετὰ τοῦτο ὁ Ἀλέξανδρος διατάττει τὸν μὲν Νέαρχον νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν παρὰ τὸν Περσικὸν κόλπον πλοῦν, τὸν δὲ Ἡφαιστίωνα νὰ ὀδεύσῃ μετὰ τοῦ πλείστου τῆς στρατιᾶς εἰς τὴν Περσίδα διὰ τῆς παραθαλασσίας ὁδοῦ· αὐτὸς δὲ ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ λοιποῦ στρατοῦ πορεύεται τὴν διὰ τῶν ὄρεων κατ' εὐθείαν ἄγουσαν εἰς τὰ Πασαργάδας, ἔνθα φθάσας ἐπισκέπτεται τὸν τάφον Κύρου τοῦ μεγάλου]

Β'. Ὁ ἐν Πασαργάδαις τάφος Κύρου τοῦ μεγάλου καὶ ἀποκατάστασις αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου.

(Κεφ. 29)

29. Ἐλύπησε δ' Ἀλέξανδρον ἡ παρανομία* ἢ ἐς τὸν Κύρου* τοῦ Καμβύσου* τάφον, ὅτι διορωρυγμένον* τε καὶ σεσυλημένον* κατέλαβε τοῦ Κύρου τὸν τάφον, ὡς λέγει Ἀριστέβουλος. εἶναι γὰρ ἐν Πασαργάδαις ἐν τῷ παραδείσῳ* τῷ βασιλικῷ Κύρου ἐκείνου τάφον καὶ περὶ αὐτὸν ἄλλος πεφυτεῦσθαι δένδρων παντοίων καὶ ὕδατι εἶναι κατάρρυτον* καὶ πόαν* βαθεῖαν πεφυκέναι ἐν τῷ λειμῶνι.

2 Αὐτὸν δὲ τὸν τάφον τὰ κάτω λίθου τετραπέδου* ἐς τετράγωνον σχῆμα πεποιῆσθαι, ἄνωθεν δὲ οἴκημα ἐπεῖναι λίθινον ἐστεγασμένον, θυρίδα ἔχον φέρουσαν εἴσω στενήν, ὡς μόλις ἂν εἶναι ἐνὶ ἀνδρὶ οὐ μεγάλῳ* πολλὰ κακοπαθοῦντι παρελθεῖν*. ἐν δὲ τῷ οἰκῆματι πύελον* χρυσοῦν κεῖσθαι, ἵνα τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἐτέθαπτο, καὶ κλίνην* ὑπὸ τῇ πυέλῳ· πόδας δὲ εἶναι τῇ κλίνῃ χρυσοῦς σφυρηλάτους* καὶ τάπητα ἐπίβλημα* τῶν Βαβυλωνίων καὶ καυνάκας* πορφύρας ὑποστρώματα. ἐπεῖναι δὲ καὶ κἀνδύς* καὶ ἄλλους χιτῶνας τῆς Βαβυλωνίου ἐργασίας. καὶ ἀναξυρίδες* Μηδικαὶ καὶ στολαὶ* ὑακινθινοβαφεῖς* λέγει ὅτι ἔκειντο, αἱ δὲ πορφύρας*, αἱ δὲ ἄλλης καὶ ἄλλης χροῦς*, καὶ στρεπτοὶ* καὶ ἀκινάκαι* καὶ ἐνώτια* χρυσοῦ τε καὶ λίθων* κολλητά*, καὶ τράπεζα ἔκειτο. ἐν μέσῳ δὲ τῆς κλίνης ἢ πύελος ἔκειτο ἢ τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἔχουσα.

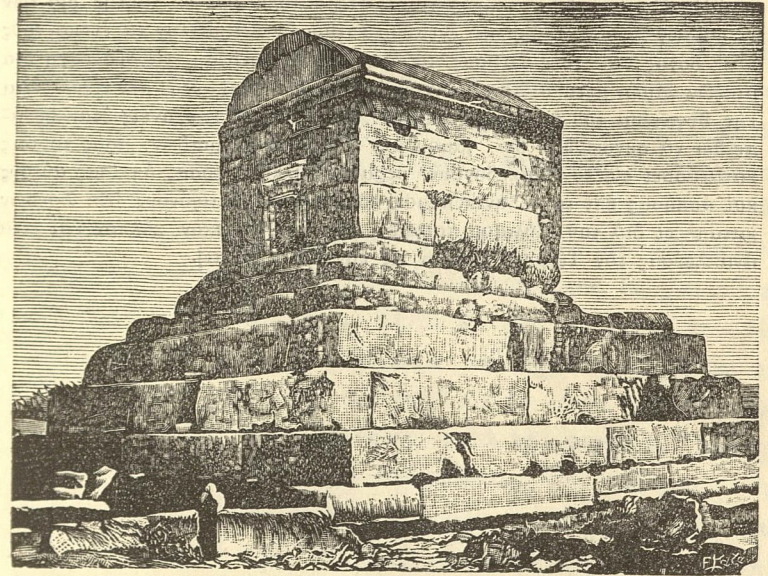
3 Εἶναι δὲ ἐντὸς τοῦ περιβόλου πρὸς τῇ ἀναβάσει* τῇ ἐπὶ τὸν τάφον φερούσῃ οἴκημα σμικρὸν τοῖς Μάγοις* πεποιημένον, οἳ δὴ ἐφύλασσαν τὸν Κύρου τάφον ἔτι ἀπὸ Καμβύσου τοῦ Κύρου, παῖς παρὰ πατρός ἐκδεχόμενος* τὴν φυλακὴν. καὶ τούτοις πρόβατόν τε ἐς ἡμέραν* ἐδίδοτο ἐκ βασιλείως καὶ ἀλεύρων τε καὶ οἴνου τεταγμένα* καὶ ἵππος

5 κατὰ μῆνα ἐς θυσίαν. ἐπεγέγραπτο* δὲ ὁ τάφος Περσικοῖς γράμμασιν· καὶ ἐδήλου Περσιστὶ τάδε· ὦ ἄνθρωπε, ἐγὼ Κῦρός εἰμι ὁ Καμβύσου, ὁ τὴν ἀρχὴν* Πέρσας καταστησάμενος* καὶ τῆς Ἀσίας βασιλεύσας. μὴ οὖν φθονήσης μοι τοῦ μνήματος.

6 Ἀλέξανδρος δὲ (ἐπιμελὲς γὰρ ἦν* αὐτῷ, ὁπότε ἔλοι* Πέρσας, παριέναι* ἐς τοῦ Κύρου τὸν τάφον) τὰ μὲν ἄλλα καταλαμβάνει ἐκπεφορημένα* πλὴν τῆς πυέλου καὶ τῆς κλίνης· οἳ δὲ καὶ τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἐλωθήσαντο* ἀφελόντες τὸ πῶμα* τῆς πυέλου καὶ τὸν νεκρὸν ἐξέβαλον· αὐτὴν δὲ τὴν

πύελον ἐπειρῶντο εὐογκόν* σφισι ποιήσασθαι καὶ ταύτῃ* εὐφορον* τὰ μὲν παρακόπτοντες*, τὰ δὲ ξυνηθλῶντες* αὐτῆς. ὡς δὲ οὐ προῦχώρει* αὐτοῖς τοῦτο τὸ ἔργον, οὕτω δὴ ἐάσαντες τὴν πύελον ἀπήλθον.

Καὶ λέγει Ἀριστόβουλος αὐτὸς ταχθῆναι* πρὸς Ἀλεξάνδρου κοσμηῆσαι* ἐξ ὑπαρχῆς* τῷ Κύρῳ τὸν τάφον. καὶ

Ἐν Πασαργάδαις τάφος Κύρου τοῦ μεγάλου.

τοῦ μὲν σώματος ὅσαπερ ἔτι σῶα ἦν, καταθεῖναι ἐς τὴν πύελον καὶ τὸ πῶμα ἐπιθεῖναι, ὅσα δὲ λελώθητο αὐτῆς, κατορθῶσαι* καὶ τὴν κλίνην ἐντείνειν* ταινίαις καὶ τᾶλλα, ὅσα ἐς κόσμον ἔκειτο, κατὰ ἀριθμὸν τε καὶ τοῖς πάλαι ὅμοια ἀποθεῖναι* καὶ τὴν θυρίδα δὲ ἀφανίσαι* τὰ μὲν αὐτῆς λίθῳ ἐνοικοδομήσαντα, τὰ δὲ πηλῷ ἐμπλάσαντα*, καὶ ἐπιβαλεῖν τῷ πηλῷ τὸ σημεῖον* τὸ βασιλικόν. Ἀλέξανδρος δὲ 8

ξυλλαβῶν τοὺς Μάγους τοὺς φύλακας τοῦ τάφου ἐστρέβλωσαν,* ὡς κατεῖπεν* τοὺς δράσαντας· οἱ δὲ οὐδὲν οὔτε σφῶν οὔτε ἄλλου κατεῖπον στρεβλοῦμενοι, οὐδὲ ἄλλη* πη ἐξηλέγοντο* συνειδότες* τῷ ἔργῳ* καὶ ἐπὶ* τῷδε ἀφείθησαν ἐξ Ἀλεξάνδρου.

[Ἐκ Πασαργαδῶν πορεύεται εἰς Περσέπολιν καὶ ἐκ ταύτης διὰ τῶν Περσίδων πυλῶν εἰς Σούσα· ἐνταῦθα ἐπιθυμῶν ἔτι μᾶλλον ἰὰ ἐνώση τοὺς Μακεδόνας καὶ τοὺς Πέρσας ἀποφασίζει νὰ συνδέσῃ τὰ δύο ἔθνη διὰ μικτῶν γάμων μεταξὺ Μακεδόνων καὶ Περσίδων· καὶ αὐτὸς μὲν νυμφεύεται τὴν θυγατέρα τοῦ Δαρείου Στάτειραν, πλείστους δ' ἐπιφανεῖς Μακεδόνας πείθει νὰ συνδεθῶσι διὰ γάμου μετ' ἐγκρίτων Περσίδων· πρὸς τοῦτοις κατατάσσει εἰς τὸν Μακεδονικὸν στρατὸν 30,000 Πέρσας ὀπίστας αὐτοὺς καὶ ἀσκήσας ἐπὶ τὸ ἑλληνικώτερον καὶ καλέσας Ἐπιγόνους. Ἐκ Σούσων καταπλέει διὰ τοῦ Εὐλαίου ποταμοῦ εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ εἶτα ἀναπλεύσας τὸν Τίγρητα φθάνει εἰς τὴν πόλιν Ὀπιν].

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

Α'. Ἡ ἐν Ὀπιδι στάσις τῶν στρατιωτῶν
τοῦ Ἀλεξάνδρου.

(Κεφ. 8 - 12)

8. Ὡς δ' ἐς τὴν Ὀπιν* ἀφίκετο, ξυναγαγὼν τοὺς Μακεδόνας προεῖπεν,* ὅτι τοὺς ὑπὸ γήρωσ ἢ πηρώσεωσ* τοῦ σώματος ἀχρεῖουσ* ἐς τὰ πολέμια ὄντας παραλύει* μὲν τῆσ στρατιᾶσ, ἀποπέμπει δὲ ἐς τὰ σφέτερα ἦθη,* ἐπιδῶσει* δ' ἀπιούσιν, ὅσα αὐτοὺσ τε ζηλωτοτέρουσ* ποιήσει τοῖσ οἴκοι καὶ τοὺσ ἄλλουσ Μακεδόνας ἐξορμήσει* ἐς τὸ ἐθέλειν τῶν αὐτῶν κινδύνων τε καὶ πόνων μετέχειν. Ἀλέξανδρος μὲν ὡσ χαριούμενος* δῆθεν* τοῖσ Μακεδόσιν ταῦτα ἔλεγεν· οἱ δὲ ὡσ ὑπερορῶμενοί* τε ἦδη πρὸσ Ἀλεξάνδρου καὶ ἀχρεῖοι πάντη ἐς τὰ πολέμια νομιζόμενοι οὐκ ἀλόγως* αὐ τῷ λόγῳ ἠχθέσθησαν* τῷ πρὸσ Ἀλεξάνδρου λεχθέντι, κατὰ τὴν στρατιάν* ταύτην πᾶσαν πολλοῖσ καὶ ἄλλοισ ἀχθεσθέντες, ὅτι πολλάκισ ἦδη ἐλύπει αὐτοὺσ ἢ τε ἐσθῆσ* ἢ Περσικὴ ἐσ τοῦτο φέρουσα* καὶ τῶν Ἐπιγόνων* τῶν βαρβάρων ἢ ἐσ τὰ Μακεδονικά ἦθη* κόσμησισ* καὶ ἀνάμειξισ* τῶν ἀλλοφύλων ἱππέων ἐσ τὰσ τῶν ἐταίρων τάξεισ. οὐκοῦν σιγῇ ἔχοντες* ἐκαρτέρησαν, ἀλλὰ πάντα ἀπαλλάσσειν* στρατιᾶσ ἐκέλευον, αὐτὸν δὲ μετὰ τοῦ πατρὸσ στρατεύεσθαι, τὸν Ἀμμωνα* δῆ* τῷ λόγῳ* ἐπικερτομοῦντες.*

Ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος (ἦν γὰρ δὴ ὀξύτερός* τε ἐν τῷ τότε* καὶ ἀπὸ* τῆσ βαρβαρικῆσ θεραπείασ οὐκέτι ὡσ πάλαι ἐπιεικῆσ ἐσ τοὺσ Μακεδόνας) καταπηδήσας σὺν τοῖσ ἀμφ' αὐτὸν ἡγεμόσιν ἀπὸ τοῦ βήματος ξυλλαβεῖν τοὺσ ἐπιφανεστάτουσ τῶν ταραξάντων τὸ πλῆθος κελεύει, αὐτοὺσ

τῇ χειρὶ ἐπιδεικνύων τοῖς ὑπασπισταῖς, οὐσινας χρῆ ξυλαμβάνειν· καὶ ἐγένοντο οὗτοι ἐς τρισκαίδεκα. τούτους μὲν δὴ ἀπάγειν κελεύει τὴν ἐπὶ θανάτῳ. ὡς δὲ κατεσιώπησαν οἱ ἄλλοι ἐκπλαγέντες, ἀναβάς αὐθις ἐπὶ τὸ βῆμα ἔλεξεν ὧδε.

9. «Οὐχ ὑπὲρ τοῦ καταπαῦσαι* ὑμῶν, ὦ Μακεδόνες, τὴν οἰκάδε ὀρμὴν* λεχθήσεται μοι ὅδε ὁ λόγος (ἔξεστι γὰρ ὑμῖν ἀπιέναι, ὅποι βούλεσθε, ἐμοῦ γε ἔνεκα*), ἀλλὰ ὡς γνῶναι ὑμᾶς, πρὸς ὁποίους τινὰς ἡμᾶς ὄντας ὁποῖοί τινες αὐτοὶ γενόμενοι ἀπαλλάσσεσθε.

2 »Καὶ πρῶτά γε ἀπὸ Φιλίππου τοῦ πατρός, ἡπερ* καὶ εἰκόσ*, τοῦ λόγου ἄρξομαι. Φίλιππος γὰρ παραλαβὼν ὑμᾶς πλανήτας* καὶ ἀπόρους, ἐν διφθέραις* τοὺς πολλοὺς νέμοντας* ἀνὰ τὰ ὄρη πρόβατα ὀλίγα καὶ ὑπὲρ τούτων κακῶς* μαχομένους Ἰλλυριοῖς τε καὶ Τριβαλλοῖς* καὶ τοῖς ὁμόροις* Θραξίν, χλαμύδας* μὲν ὑμῖν ἀντὶ τῶν διφθερῶν φορεῖν ἔδωκεν, κατήγαγε δ' ἐκ τῶν ὀρών* ἐς τὰ πεδία, ἀξιωμαχοὺς καταστήσας τοῖς προσχώροις* τῶν βαρβάρων, ὡς μὴ χωρίων ἔτι ὀχυρότητι πιστεύσαντας μᾶλλον ἢ τῇ οἰκείᾳ ἀρετῇ* σφίζεσθαι* πόλεων τ' οἰκήτορας ἀπέφηνε* καὶ νόμοις καὶ ἤθεσι χρηστοῖς ἐκόσμησεν.

3 »Αὐτῶν δ' ἐκείνων τῶν βαρβάρων, ὅφ' ὧν πρόσθεν ἡγεσθε* καὶ ἐφέρεσθε αὐτοὶ τε καὶ τὰ ὑμέτερα, ἡγεμόνας κατέστησεν ἐκ δούλων καὶ ὑπηκόων καὶ τῆς Θράκης τὰ πολλὰ τῇ Μακεδονίᾳ προσέθηκε καὶ τῶν ἐπὶ* θαλάσῃ χωρίων τὰ ἐπικαιρότατα καταλαβόμενος τὴν ἐμπορίαν* τῇ χώρᾳ ἀνεπέτασε* καὶ τῶν μετάλλων* τὴν ἐργασίαν ἀνευδεῖ* παρέσχεν.

4 Θεσσαλῶν δ' ἄρχοντας, οὓς πάλαι ἐτεθνήκειτε τῷ δέει,* ἀπέφηνε καὶ τὸ Φωκίων ἔθνος ταπεινῶσας τὴν ἐς τὴν Ἑλλάδα πάροδον* πλατεῖαν καὶ εὐπορον* ἀντὶ στενῆς τε καὶ ἀπόρου* ὑμῖν ἐποίησεν Ἀθηναίους τε καὶ Θηβαίους, ἐφεδρεύοντας* αἰεὶ τῇ Μακεδονίᾳ, ἐς τοσόνδε ἐταπεινώσεν, ἥδη ταῦτά γε

καὶ ἡμῶν αὐτῷ ξυμπονούντων,* ὡς ἀντὶ τοῦ φόρους τελεῖν* Ἀθηναίοις καὶ ὑπακούειν Θηβαίων, παρ' ἡμῶν ἐν τῷ μέρει* ἐκείνους τὴν ἀσφάλειάν σφισι πορίζεσθαι. ἐς Πελοπόννησον 5 δὲ παρελθὼν τὰ ἐκεῖ αὐτὸ ἐκόσμησε* καὶ ἡγεμῶν αὐτοκράτωρ* ξυμπάσης τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἀποδειχθεὶς τῆς ἐπὶ τὸν Πέρσῃ στρατιᾶς* οὐχ ἑαυτῷ μᾶλλον* τι τὴν δόξαν τήνδε ἢ τῷ κοινῷ* τῶν Μακεδόνων προσέθηκεν.

»Ταῦτα μὲν τὰ ἐκ τοῦ πατρός τοῦ ἐμοῦ ἐς ὑμᾶς ὑπερ 6 γμένα,* ὡς μὲν αὐτὰ ἐφ' ἑαυτῶν σκέψασθαι* μεγάλα, μικρὰ δὲ ὡς γε δὴ πρὸς τὰ ἡμέτερα ξυμβαλεῖν.* ὅς παραλαβὼν παρὰ τοῦ πατρός χρυσᾶ μὲν καὶ ἀργυρᾶ ἐκπώματα* ὀλίγα, τάλαντα δ' οὐδὲ ἐξήκοντα ἐν τοῖς θησαυροῖς,* χρεῶν δ' ὀφειλόμενα ὑπὸ Φιλίππου ἐς πεντακόσια τάλαντα, δανεισάμενος ἐπὶ* τούτοις αὐτὸς ἄλλα ὀκτακόσια ὀρηθῆις* ἐκ τῆς χώρας τῆς γε οὐδὲ ὑμᾶς αὐτοὺς βοσκοῦσης* καλῶς εὐθὺς μὲν τοῦ Ἑλλησπόντου ὑμῖν τὸν πόρον* θαλασσοκρατούντων* ἐν τῷ τότε Περσῶν ἀνεπέτασα* κρατήσας δὲ τῇ ἵππῳ τοὺς σατρά- 7 πας τοὺς Δαρείου τὴν τε Ἰωνίαν πᾶσαν τῇ ὑμετέρᾳ ἀρχῇ* προσέθηκα καὶ τὴν Αἰολίδα πᾶσαν καὶ Φρύγας ἀμφοτέρους καὶ Λυδοὺς, καὶ Μίλητον* εἶλον πολιορκίᾳ· τὰ δὲ ἄλλα πάντα ἐκόντα προσχωρήσαντα λαβὼν ὑμῖν καρποῦσθαι* ἔδωκα· καὶ 8 τὰ ἐξ Αἰγύπτου καὶ Κυρήνης* ἀγαθὰ, ὅσα ἀμαχεὶ ἐκτησάμην, ὑμῖν ἔρχεται,* ἢ τε κοίλῃ Συρία καὶ ἡ Παλαιστίνη* καὶ ἡ μέση* τῶν ποταμῶν ὑμέτερον κτήμα εἰσιν, καὶ Βαβυλῶν καὶ Βάκτρα καὶ Σούσα ὑμέτερα· καὶ ὁ Λυδῶν πλοῦτος καὶ οἱ Περσῶν θησαυροὶ καὶ τὰ Ἰνδῶν ἀγαθὰ καὶ ἡ ἔξω θάλασσα ὑμέτερα· ὑμεῖς σατράπαι, ὑμεῖς στρατηγοί, ὑμεῖς ταξίαρχαι.*

»Ὡς ἔμοιγε αὐτῷ τί περίεστιν* ἀπὸ τούτων τῶν πόνων ὅτι* 9 μὴ αὕτη ἢ πορφύρα* καὶ τὸ διάδημα* τοῦτο; κέκτημαι δ' ἰδίᾳ* οὐδέν, οὐδ' ἔχει τις ἀποδείξει θησαυροὺς ἐμοὺς ὅτι μὴ ταῦτα, ὑμέτερα κτήματα ἢ ὅσα ἔνεκα ὑμῶν φυλάσσειται. ἐπεὶ οὐδὲ

ἔστιν* ἰδίᾳ μοι, ἐς ὃ τι φυλάξω αὐτούς, σιτουμένω* τε τὰ αὐτὰ ὑμῖν σιτία καὶ ὕπνον τὸν αὐτὸν αἰρουμένω*· καίτοι οὐδὲ σιτία ἐμοὶ δοκῶ τὰ αὐτὰ τοῖς τρυφῶσιν* ὑμῶν σιτεισθαι· προαγρυπνῶν* δὲ ὑμῶν οἶδα, ὡς καθέυδειν ἔχητε* ὑμεῖς.

10. » Ἄλλὰ ταῦτα γὰρ ὑμῶν πονούντων καὶ ταλαιπωρουμένων ἐκτησάμην αὐτὸς ἀπόνως καὶ ἀταλαιπώρως ἐξηγουμένος,* καὶ τίς ὑμῶν πονήσας οἶδεν* ὑπὲρ ἐμοῦ μάλλον ἢ ἐγὼ ὑπὲρ ἐκείνου; ἄγε* δὴ καὶ ὅτῳ τραύματα ὑμῶν ἐστὶν γυμνώσας αὐτὰ ἐπιδειξάτω καὶ ἐγὼ τὰ ἐμὰ ἐπιδείξω ἐν μέρει.* ὡς ἔμοιγε οὐκ ἔστιν, ὃ τι τοῦ σώματος τῶν γε δὴ ἔμπροσθεν μερῶν ἄτρωτον ὑπολέλειπται, οὐδὲ ὄπλον τι ἔστιν ἢ ἐκ χειρὸς* ἢ τῶν ἀφιερμένων*, οὐ γε οὐκ ἔχνη ἐν ἑμαυτῷ φέρω· ἀλλὰ καὶ ξίφει ἐκ χειρὸς* τέτρωμαι καὶ τετόξευμαι ἤδη καὶ ἀπὸ μηχανῆς* βέβλημαι καὶ λίθοις πολλαχῆ* καὶ ξύλοις παιόμενος ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῆς ὑμετέρας δόξης καὶ τοῦ ὑμετέρου πλούτου νικῶντας ὑμᾶς ἄγω διὰ πάσης γῆς καὶ θαλάσσης καὶ πάντων ποταμῶν καὶ ὄρων καὶ πεδίων πάντων.

3 » Ἐτι δὲ ᾧ χρεᾶ ἦν, οὐ πολυπραγμονήσας,* ἐφ'* ὅτῳ ἐγένετο, τσαῦτα μὲν μισθοφορούντων,* τσαῦτα δὲ ἀρπαζόντων, ὁπότε ἐκ πολιορκίας ἀρπαγὴ γίγνοιτο, διαλέλυμαι* ταῦτα. στέφανοί τε χρυσοὶ τοῖς πλείστοις ὑμῶν εἰσι μνημεῖα τῆς τε ἀρετῆς ὑμετέρας καὶ τῆς ἐξ ἐμοῦ τιμῆς ἀθάνατα· 4 ὅστις δὲ δὴ καὶ ἀπέθανεν, εὐκλεῆς* μὲν αὐτῷ ἢ τελευταῖα ἐγένετο, περιφανῆς δὲ ὁ τάφος,* χαλκαὶ δὲ αἱ εἰκόνες τῶν πλείστων οἴκοι ἐστᾶσιν, οἱ γονεῖς δ' ἔντιμοί εἰσιν, λειτουργίας τε ξυμπάσης καὶ εἰσφορᾶς ἀπηλλαγμένοι· οὐ γὰρ τίς γε φεύγων ὑμῶν ἐτελεύτα ἐμοῦ ἄγοντος.

5 » Καὶ νῦν τοὺς ἀπολέμους* ὑμῶν ζηλωτοὺς τοῖς οἴκοι ἀποπέμψειν ἤμελλον· ἀλλ' ἐπειδὴ πάντες ἀπιέναι βούλοσθε, ἅπιτε πάντες καὶ ἀπελθόντες οἴκοι ἀπαγγείλατε, ὅτι τὸν βασιλεῖα ὑμῶν Ἀλέξανδρον, νικῶντα μὲν Πέρσας καὶ Μήδους

καὶ Βακτρίους καὶ Σάκας, καταστρεφάμενον* δ' Οὐξίους τε 6 καὶ Ἀραχωτοὺς καὶ Δράγγας,* κεκτημένον* δὲ καὶ Παρθυαίους καὶ Χορασμίους* καὶ Ὑρκανίους ἔστ' ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν Κασπίαν, ὑπερβάντα δὲ τὸν Καύκασον* ὑπὲρ* τὰς Κασπίας* πύλας, καὶ περάσαντα Ὠξόν* τε ποταμὸν καὶ Τάναϊν,* ἔτι δὲ τὸν Ἰνδὸν* ποταμὸν, οὐδενὶ ἄλλῳ ὅτι μὴ Διονύτῳ περαθέντα, καὶ τὸν Ὑδάσπην* καὶ τὸν Ἀκισίνην* καὶ τὸν Ὑδραώτην, καὶ 7 τὸν Ὑφασιν διαπεράσαντα ἄν, εἰ μὴ ὑμεῖς ἀπωκνήσατε,* καὶ ἐς τὴν μεγάλην θάλασσαν* κατ' ἀμφοτέρα τοῦ Ἰνδοῦ τὰ στόματα* ἐμβαλόντα, καὶ διὰ τῆς Γαδρωσίας τῆς ἐρήμου ἐλθόντα, ἢ οὐδεὶς πω πρόσθεν ξὺν στρατιᾷ ἦλθε, καὶ Καρμανίαν* ἐν παρόδῳ προσκτησάμενον καὶ τὴν Ὠρειτῶν γῆν, περιπεπλευκίτος δὲ ἤδη αὐτῷ τοῦ ναυτικοῦ τὴν ἀπ' Ἰνδῶν γῆς ἐς Πέρσας θάλασσαν, ὡς ἐς Σοῦσα ἐπανηγάγετε,* ἀπολιπόντες οἴχεσθε, παραδόντες φυλάσσειν τοῖς νενικημένοις βαρβάρους. ταῦτα ὑμῖν καὶ πρὸς* ἀνθρώπων ἕως εὐκλεᾶ καὶ πρὸς θεῶν ὅσια δήπου* ἔσται ἀπαγγελέντα. ἅπιτε».

11. Ταῦτα εἰπὼν κατεπήδησέ τε ἀπὸ τοῦ βήματος ὀξέως* καὶ ἐς τὰ βασίλεια παρελθὼν οὐτ' ἐθεράπευσε* τὸ σῶμα οὔτε τῷ ὄφθῃ* τῶν ἐταίρων· ἀλλ' οὐδ' ἐς τὴν ὑστεραίαν ὄφθη. τῇ τρίτῃ δὲ καλέσας εἶσω τῶν Περσῶν τοὺς ἐπιλέκτους τὰς τε ἡγεμονίας αὐτοῖς τῶν τάξεων διένειμε, καὶ ὄσους ξυγγενεῖς ἀπέφηεν,* τούτοις νόμιμον ἐποίησε* φιλεῖν* αὐτὸν μόνους. οἱ δὲ Μακεδόνες ἐν τε τῷ παραυτίκα ἀκούσαντες τῶν λόγων 2 ἐκπεπληγμένοι σιγῇ ἔμενον αὐτοῦ πρὸς τῷ βήματι οὐδέ τις ἠκολούθησε τῷ βασιλεῖ ἀπαλλασσομένω* ὅτι μὴ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἐταῖροί τε καὶ οἱ σωματοφύλακες, οἱ δὲ πολλοὶ οὔτε μένοντες, ὃ τι πράττωσιν ἢ λέγωσιν, εἶχον, οὔτε ἀπαλλάσσεσθαι ἤθελον.

Ὡς δὲ τὰ Περσῶν τε καὶ Μήδων αὐτοῖς ἐξηγγέλλετο, αἶ 3 τε ἡγεμονίαι Πέρσαις διδόμεναι καὶ ἡ στρατιὰ ἡ βαρβαρικὴ

ἐς λόχους τε καταλεγομένη* καὶ τὰ Μακεδονικὰ ὀνόματα ἄγχημά τι Περσικὸν καλούμενον, καὶ πεζέταιροι Πέρσαι καὶ ἀργυρασπίδων* τάξις Περσικὴ καὶ ἡ τῶν ἑταίρων ἵππος καὶ
 4 ταύτης ἄλλο ἄγχημα βασιλικόν, οὐκέτι καρτεροί* σφῶν ἦσαν, ἀλλὰ ξυνδραμόντες ὡς πρὸς τὰ βασιλεία τὰ μὲν ὄπλα αὐτοῦ πρὸ τῶν θυρῶν ἐρρίπτουν, ἰκετηρίας* ταύτας τῷ βασιλεῖ, αὐτοὶ δ' ἐβόων πρὸ τῶν θυρῶν ἐστηκότες δεόμενοι παρελθεῖν εἴσω· τοὺς τ' αἰτίους τῆς ἐν τῷ τότε ταραχῆς καὶ τοὺς ἄρξαντας τῆς βοῆς ἐκδιδόναι* ἐθέλειν· οὐκ οὐκ ἀπαλλαγῆσθαι τῶν θυρῶν οὔτε ἡμέρας οὔτε νυκτός, εἰ μὴ τινα οἶκτον σφῶν ἔξει* Ἀλέξανδρος.

5 Ταῦτα ὡς ἀπηγγέλλετο αὐτῷ, ὁ δὲ σπουδῆ ἐξέρχεται, καὶ ἰδὼν τε ταπεινῶς διακειμένους* καὶ ἀκούσας ξὺν οἰμωγῇ* τῶν πολλῶν βοῶντων καὶ αὐτῷ προχεῖται* δάκρυα. καὶ ὁ μὲν
 6 ἀνήγετο* ὡς τι ἐρῶν· οἱ δ' ἔμενον* λιπαροῦντες.* καὶ τις αὐτῶν καθ'* ἡλικίαν τε καὶ ἰππαρχίαν* τῆς ἵππου τῆς ἑταιρικῆς οὐκ ἀφανῆς, Καλλίνης ὄνομα, τοιαῦτα εἶπεν· «ὦ βασιλεῦ, τὰ λυποῦντά ἐσσι Μακεδόνας, ὅτι σὺ Περσῶν μὲν τινὰς ἤδη πεποίησαι σαυτῷ ξυγγενεῖς καὶ καλοῦνται Πέρσαι ξυγγενεῖς Ἀλεξάνδρου καὶ φιλοῦσί σε· Μακεδόνων

7 δ' οὐπω τις γέγευται* ταύτης τῆς τιμῆς». ἔνθα δὴ ὑπολαβὼν* Ἀλέξανδρος, «ἀλλ' ὑμᾶς τε», ἔφη, «ξὺμπαντας ἐμαυτῷ τίθεμαι* ξυγγενεῖς καὶ τό γ' ἀπὸ* τούτου οὕτως καλέσω». ταῦτα εἰπόντα προσελθὼν ὁ Καλλίνης τ' ἐφίλησε καὶ ὅστις ἄλλος φίλησαι ἠθέλησεν. καὶ οὕτω δὴ ἀναλαβόντες τὰ ὄπλα βοῶντές τε καὶ παιανίζοντες* ἐς τὸ στρατόπεδον ἀπήεσαν.

8 Ἀλέξανδρος δ' ἐπὶ* τούτοις θυσίαν τε θύει τοῖς θεοῖς, οἷς αὐτῷ νόμος,* καὶ θοίνην* δημοτελεῖ ἐποίησεν, καθήμενός τ' αὐτὸς καὶ πάντων καθημένων, ἀμφ' αὐτὸν μὲν Μακεδόνων, ἐν δὲ τῷ ἐφεξῆς τούτων Περσῶν, ἐπὶ* δὲ τούτοις τῶν ἄλλων ἐθνῶν ὅσοι κατ'* ἀξίωσιν* ἢ τινα ἄλλην ἀρετὴν πρῶσβεύμε-

νοι,* καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κρατῆρος* αὐτὸς τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἀρῦόμενοι* ἔσπενδον τὰς αὐτὰς σπονδὰς καταρχομένων* τῶν τε Ἑλλήνων μάντεων καὶ τῶν Μάγων. εὐχετο δὲ τὰ τε
 9 ἄλλα ἀγαθὰ καὶ ἐμόνοιάν τε καὶ κοινωνίαν τῆς ἀρχῆς Μακεδόσι καὶ Πέρσαις. εἶναι δὲ κατέχει* λόγος τοὺς μετασχόντας τῆς θοίνης ἐννακισχιλίουσ, καὶ τούτους πάντας μίαν τε σπονδὴν σπεῖσαι καὶ ἐπ'* αὐτῇ παιανίσαι.

12. Ἐνθα δὴ ἐθελονταὶ ἤδη* αὐτῷ ἀπήεσαν τῶν Μακεδόνων ὅσοι διὰ γῆρας ἢ τινα ἄλλην ξυμφορὰν ἀπόλεμοι ἦσαν· καὶ οὗτοι αὐτῷ ἐγένοντο ἐς τοὺς μυρίους. τούτοις δὲ τὴν τε μισθοφορὰν* οὐ τοῦ ἐξήκοντος* ἤδη χρόνου ἔδωκεν Ἀλέξανδρος μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐς τὴν ἀπονόστησιν* τὴν οἴκαδε ξυμβαίνοντος.* ἐπέδωκεν* δὲ καὶ τάλαντον ἐκάστῳ ὑπὲρ τὴν
 2 μισθοφορὰν· παῖδες δὲ εἴ τῃ ἦσαν ἐκ τῶν Ἀσιανῶν γυναικῶν, παρὰ οἱ καταλιπεῖν ἐκέλευσε μηδὲ στάσιν* κατάγειν ἐς Μακεδονίαν ἄλλοφύλους τε καὶ ἐκ τῶν βαρβάρων γυναικῶν παῖδας τοῖς οἴκοι ὑπολελειμμένοις παισὶ τε καὶ μητράσιν αὐτῶν· αὐτὸς δ' ἐπιμελήσεσθαι, ὡς ἐκτρέφοιντο* Μακεδονικῶς τὰ τ' ἄλλα καὶ ἐς τὰ πολέμια κοσμούμενοι* γενομένους δ' ἄνδρας ἄξειν αὐτὸς ἐς Μακεδονίαν καὶ παραδώσειν τοῖς πατράσιν.

Ταῦτα τ' ἀπαλλασσομένοις ἀοτάθμητα* καὶ ἀτέκμαρτα*
 3 ἐπηγγέλλετο,* καὶ ὅπως ἔχει* φιλίας τε καὶ πόθου ἐς αὐτοὺς τὸ ἀτρεκέστατον* τεκμήριον* ἐκεῖνο ποιεῖσθαι* ἡξίου, ὅτι τὸν πιστότατόν τε αὐτῷ, καὶ ὄντινα ἴσον τῇ ἑαυτοῦ κεφαλῇ ἄγει,* Κράτερον, ξυμπέμπει αὐτοῖς φύλακά τε καὶ ἡγεμόνα τοῦ στόλου.* οὕτω δὲ ἀσπασάμενος* ξὺμπαντας αὐτὸς τε δακρύων καὶ δακρύνοντας ἐκείνους ἀφ' οὗ ἀπήλλαξεν. Κρατέρῳ
 4 δὲ τούτους τ' ἄγειν* ἐκέλευσε καὶ ἀπαγαγόντι* Μακεδονίας τε καὶ Θράκης καὶ Θεσσαλῶν ἐξηγεῖσθαι* καὶ ἐπιμελεῖσθαι τῶν Ἑλλήνων τῆς ἐλευθερίας· Ἀντίπατρον* δὲ διαδόχους τοῖς ἀποπεμπομένοις ἄγειν Μακεδόνας τῶν ἀκμαζόντων*

ἐκέλευσεν. ἔστειλε δὲ καὶ Πολυσπέρχοντα ὁμοῦ τῷ Κρατέρῳ, δεύτερον δ' ἀπὸ* Κρατέρου ἡγεμόνα, ὡς, εἴ τι κατὰ τὴν πορείαν Κρατέρῳ ξυμπίπτοι,* ὅτι καὶ μαλακῶς τὸ σῶμα ἔχοντα* ἀπέπεμπεν αὐτόν, μὴ ποθῆσαι στρατηγὸν τοὺς ἰόντας.

[Ἐκ τῆς Ὠλιδος ὁ Ἀλέξανδρος πορεύεται πρὸς τὰ Ἐκβάτανα τῆς Μηδίας· ἐνταῦθα ἀποθνήσκει ὁ ἐπιστήθιος αὐτοῦ φίλος Ἡφαιστίων καὶ ὁ θάνατος τούτου τὰ μέγιστα λυπεῖ τὸν βασιλέα. Ἐξ Ἐκβατάνων ἐπέρχεται κατὰ τῶν ὄρειων καὶ ληστρικῶν Κοσσαίων καὶ μετὰ τὴν καθυπόταξιν τούτων μεταβαίνει εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ἔνθα δέχεται τὰς πανταχόθεν σχεδὸν τοῦ κόσμου ἀποσταλείσας αὐτῷ πρεσβείας καὶ μελετᾷ νὰ περιπλεύσῃ τὴν Ἀραβίαν καὶ νὰ συνεχίσῃ τὴν θαλασσίαν ὁδὸν τὴν συνενώνουσαν τὸν Ἰνδὸν μετὰ τοῦ Εὐφράτου· ἀλλ' ἐν μέσῳ τῶν μεγάλων διὰ τὴν ἀραβικὴν ἐκστρατεῖαν παρασκευῶν ἀσθενήσας ἐκ δεινοῦ πυρετοῦ ἀποθνήσκει τὸν Ἰούνιον τοῦ 323].

Β'. Χαρακτηρισμὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου.

(Κεφ. 28-30)

28. Ἐτελεύτα μὲν δὴ Ἀλέξανδρος τῇ τετάρτῃ καὶ δεκάτῃ καὶ ἑκατοστῇ Ὀλυμπιάδι ἐφ' Ἡγησίου ἄρχοντος Ἀθήνησιν· ἐβίω δὲ δύο καὶ τριάκοντα ἔτη καὶ τοῦ τρίτου μῆνας ἐπέλαβεν* ὀκτώ, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος· ἐβασίλευσε δὲ δώδεκα ἔτη καὶ τοὺς ὀκτὼ τούτους μῆνας, τό τε σῶμα κάλλιστος* καὶ φιλοπονώτατος καὶ δξύτατος* τὴν γνώμην γενόμενος καὶ ἀνδρείοτατος καὶ φιλοτιμώτατος καὶ φιλοκινδυνώτατος καὶ τοῦ θεοῦ ἐπιμελέστατος· ἡδονῶν δὲ τῶν μὲν τοῦ σώματος ἐγκρατέστατος, τῶν δὲ τῆς γνώμης* ἐπαίνου μόνου ἀπληστότατος·
2 ξυνιδεῖν δὲ τὸ δέον* ἔτι ἐν τῷ ἀφανεῖ ὄν δεινότατος,* καὶ ἐκ τῶν φαινομένων* τὸ εἰκὸς* ξυμβαλεῖν* ἐπιτυχέστατος, καὶ πάξαι* στρατιὰν καὶ ὀπλίσσαι τε καὶ κοσμηῆσαι* δαημονέστατος* καὶ τὸν θυμὸν* τοῖς στρατιώταις ἐπάραι* καὶ ἐλπίδων ἀγαθῶν ἐμπλήσαι καὶ τὸ δεῖμα* ἐν τοῖς κινδύνοις τῷ ἀδεεῖ* τῷ αὐτοῦ ἀφανίσαι, ξύμπαντα ταῦτα γενναιότατος.*

Καὶ οὖν καὶ ὅσα ἐν τῷ ἐμφανεῖ πράξαι, ξὺν μεγίστῳ³ θάρσει ἔπραξεν· ὅσα τε φθάσας ὑφαρπάσαι τῶν πολεμίων, πρὶν καὶ δεῖσαι τινα αὐτὰ ὡς ἐσόμενα, προλαβεῖν δεινότατος· καὶ τὰ μὲν ξυντεθέντα* ἢ ὁμολογηθέντα* φυλάξαι βεβαιότατος,* πρὸς δὲ τῶν ἑξαπατώντων μὴ ἀλῶναι* ἀσφαλέστατος* χρημάτων τ' ἐς μὲν ἡδονὰς τὰς αὐτοῦ φειδωλότατος, ἐς δ' εὐποιίαν* τῶν πέλας ἀφθονώτατος.*

29. Εἰ δὲ τι ἐπλημμελήθη* Ἀλεξάνδρῳ δι' ὀξύτητα* ἢ ὑπ' ὀργῆς, ἢ εἴ τι ἐς τὸ ὑπερογκότερον* προήχθη* βαρβαρίσαι,* οὐ μέγала τίθεμαι* ἔγωγε, εἰ τὴν νεότητά τέ τις τὴν Ἀλεξάνδρου μὴ ἀνεπεικῶς* ἐνθυμηθεῖη* καὶ τὸ διηνεκὲς τῆς εὐτυχίας καὶ τοὺς πρὸς* ἡδονήν, οὐκ ἐπι* τῷ βελτίστῳ, τοῖς βασιλεῦσι ξυνόντας* τε καὶ ἐπὶ κακῷ ξυνεσομένους· ἀλλὰ μεταγνῶναί* γε, ἐφ' οἷς ἐπλημμέλησεν, μόνῳ οἶδα τῶν πάλαι βασιλέων Ἀλεξάνδρῳ ὑπάρξαν* ὑπὸ γενναιότητος.* οἱ δὲ πολλοί, εἰ καὶ τι ἔγνωσαν* πλημμελήσαντες, οἱ δὲ τῷ² προηγορεῖν* αὐτοῦ, ὡς καλῶς δὴ πραχθέντος, ἐπικρύψειν οἶονται τὴν ἀμαρτίαν,* κακῶς γινώσκοντες.* μόνῃ γὰρ ἔμοιγε δοκεῖ ἴσασιν ἀμαρτίας ὁμολογεῖν τε ἀμαρτόντα καὶ δῆλον εἶναι ἐπ' αὐτῷ μεταγινώσκοντα, ὡς τοῖς τε παθοῦσί τι ἄχαρι* οὐ πάντῃ χαλεπὰ* τὰ παθήματα φαινόμενα, εἰ ὁ δράσας αὐτὰ ξυγχωροίη,* ὅτι οὐ καλὰ ἔδρασεν, αὐτῷ τέ τι ἐς τὸ μέλλον ταύτην ἐλπίδα ἀγαθὴν ὑπολειπομένην, μὴ ποτε ἂν παραπλήσιόν τι ἀμαρτεῖν, εἰ τοῖς πρόσθεν πλημμεληθεῖσιν ἀχθόμενος* φαίνοιτο.

Ἵτι δ' ἐς θεὸν τὴν γένεσιν τὴν αὐτοῦ ἀνέφερον,* οὐδὲ³ τοῦτο ἐμοὶ δοκεῖ μέγα εἶναι αὐτῷ τὸ πλημμέλημα, εἰ μὴ καὶ σόφισμα* ἦν τυχὸν ἐς τοὺς ὑπηκόους τοῦ σεμνοῦ* ἔνεκα. ὡς ἔμοιγε καὶ ἡ Περσικὴ σκευή* σόφισμα δοκεῖ εἶναι πρὸς τε⁴ τοὺς βαρβάρους, ὡς μὴ πάντῃ* ἀλλότριον* αὐτῶν φαίνεσθαι τὸν βασιλέα, καὶ πρὸς τοὺς Μακεδόνας, ὡς ἀποστροφὴν*

τινα εἶναι αὐτῷ ἀπὸ τῆς ὀξύτητός τε καὶ ὕβρεως* τῆς Μακεδονικῆς· ἐφ'* ὅτω δὴ καὶ ἐγκαταμεῖξαι μοι δοκεῖ ταῖς τάξεσιν αὐτῶν τοὺς Πέρσας τοὺς μηλοφόρους καὶ τοῖς ἀγήμασι τοὺς ὁμοτίμους. καὶ οἱ πότοι* δέ, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος, οὐ τοῦ οἴνου ἕνεκα μακροὶ αὐτῷ ἐγίνοντο, οὐ γὰρ πίνειν πολὺν οἶνον Ἀλέξανδρον, ἀλλὰ φιλοφροσύνης τῆς ἐς τοὺς ἑταίρους.

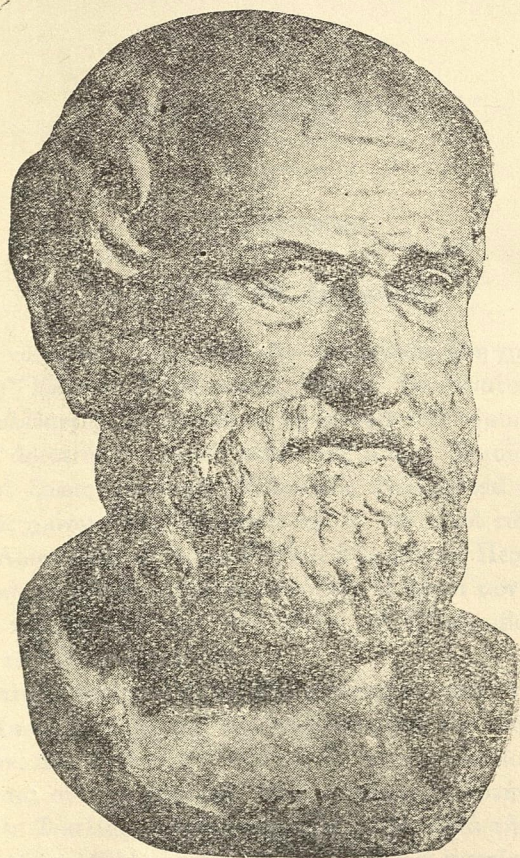
30. Ὅστις δὲ κακίξει* Ἀλέξανδρον, μὴ μόνον, ὅσα ἄξια κακίζεσθαι ἐστίν, προφερόμενος* κακίζέτω, ἀλλὰ ξύμπαντα τὰ Ἀλεξάνδρου ἐς ἓν χωρίον* ξυναγαγὼν οὕτω δὴ ἐκλογιζέσθω,* ὅστις τ' ὦν αὐτὸς καὶ ὁποῖα τύχῃ κεχρημένος,* ὄντινα γενόμενον ἐκεῖνον καὶ ἐς ὅσον εὐτυχίας τῆς ἀνθρωπίνης ἐλθόντα, βασιλέα τ' ἀμφοῖν τοῖν ἡπείροιον ἀναμφιλογώτατα* γενόμενον καὶ ἐπὶ πᾶν ἐξικόμενον* τῷ αὐτοῦ ὀνόματι, κακίξει, σμικρότερός τε ὦν αὐτὸς καὶ ἐπὶ σμικροῖς πονούμενος* καὶ οὐδὲ ταῦτα ἐν κόσμῳ τιθέμενος.*

² Ὡς ἔγωγε δοκῶ, ὅτι οὔτε τι ἔθνος ἀνθρώπων οὔτε τις πόλις ἐν τῷ τότε ἦν οὔτε τις εἷς ἄνθρωπος, ἐς ὃν οὐ πεφοιτήκει* τὸ Ἀλεξάνδρου ὄνομα. οὐκ οὐδ' ἐμοὶ ἕξω* τοῦ θεοῦ φῦναι* δοκεῖ ἀνὴρ οὐδενὶ ἄλλῳ ἀνθρώπων εἰσικῶς. καὶ ταῦτα χρησμοὶ τ' ἐπισημῆναι* ἐπὶ τῇ τελευτῇ τῇ Ἀλεξάνδρου λέγονται καὶ φάσματα* ἄλλα ἄλλοις γενόμενα καὶ ἐνύπνια φανέντα ἄλλα ἄλλοις καὶ ἢ ἐς τοῦτο ἐξ ἀνθρώπων τιμῇ τ' αὐτοῦ καὶ μνήμῃ* οὐκ ἀνθρωπίνῃ οὔσα, καὶ νῦν δὲ διὰ τοσοῦτου ἄλλοι χρησμοὶ ³ ἐπὶ τῇ τιμῇ αὐτοῦ τῷ ἔθνει τῶν Μακεδόνων χρησθέντες.* ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ἐμεμψάμην ἔστιν* ἃ ἐν τῇ ξυγγραφῇ τῶν Ἀλεξάνδρου ἔργων,* ἀλλὰ αὐτόν γ' Ἀλέξανδρον οὐκ αἰσχύνομαι θαυμάζων· τὰ δ' ἔργα ἐκεῖνα ἐκάκισα ἀληθείας* τε ἕνεκα τῆς ἐμῆς καὶ ἅμα ὠφελείας τῆς ἐς τοὺς ἀνθρώπους· ἐφ'* ὅτω ὠρμήθη οὐδ' αὐτὸς ἄνευ θεοῦ ἐς τήνδε τὴν ξυγγραφὴν.

II

ΛΥΣΙΟΥ

ΛΟΓΟΙ

ΛΥΣΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

I. Η ΡΗΤΟΡΙΚΗ

α') Ἀρχὴ τῆς ῥητορικῆς.

Ἡ δύναμις τοῦ λόγου ἀπὸ τῶν Ὀμηρικῶν ἤδη χρόνων ἐθεωρεῖτο παρ' Ἑλλησιν ἀρετὴ παντὸς ἥρωος. Οἱ δυνατοὶ λέγειν καὶ οἱ συμβουλευόντες τὰ βέλτιστα ἐν τῇ *ἀγορᾷ* τοῦ δήμου ἐτιμῶντο, ὡς καὶ οἱ ἀριστεύοντες ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης. Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ Ὀμηρικοὶ ἥρωες Μενέλαος, Ὀδυσσεύς, Νέστωρ καὶ βραδύτερον κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δημοκρατίας οἱ πολιτικοὶ τῶν Ἀθηνῶν ἄνδρες, Ἀριστείδης, Θεμιστοκλῆς καὶ ὁ δαιμόνιος Περικλῆς. Ἄλλ' ἡ ῥητορικὴ αὐτῶν δεινότης ἦτο φυσικὴ· οἱ λόγοι των ἦσαν φυσικώτατοι καὶ ἀπλούστατοι· δὲν εἶχον τὸ διθυραμβῶδες καὶ τὸ ἔντεχνον τῶν ἔπειτα ῥητόρων.

Ἀνάπτυξιν ἐντέχνου ῥητορείας εὐρίσκομεν μετὰ τοὺς Περσικοὺς πολέμους ἐν Ἀθήναις, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἐμφάνισιν τῶν *σοφιστῶν*. Δὲν ἀνεπτύχθη ὅμως ἡ ἔντεχνος ῥητορεία τὸ πρῶτον ἐν Ἀθήναις, οὔτε οἱ σοφισταὶ ἦσαν οἱ εὐρόντες αὐτήν. Ἡ τέχνη ὠρμήθη ἐκ Σικελίας καὶ Συρακουσῶν, ἔνθα μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς τυρανίδος (465) πληθὺς ἰδιωτικῶν δικῶν παρεῖχεν ἄφθονον τροφήν εἰς τὴν δικανικὴν ῥητορείαν· πρῶτος δὲ διδάσκαλος τῆς ῥητορικῆς ἦτο ὁ Κόραξ, ὅστις καὶ πρῶτος ἔδωκε τὸν ὄρισμόν αὐτῆς, ὅτι εἶναι *πειθοῦς δημιουργός*. Ἄμεσος διάδοχος αὐτοῦ ἦτο ὁ Τεισίας, ὅστις καὶ *ῥητορικὴν τέχνην* συνέταξεν.

Ἐκ τῆς Σικελίας ἡ ῥητορικὴ μετεφυτεύθη εἰς Ἀθήνας ὑπὸ τοῦ ῥήτορος καὶ σοφιστοῦ Γοργίου τοῦ Λεοντίνου· οὗτος σταλεῖς

ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ ὡς πρεσβευτῆς ἦλθεν εἰς Ἀθήνας τῷ 427, ἵνα ζητήσῃ παρὰ τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν κατὰ τῶν Συρακοσίων, καὶ ἐξέπληξε τοὺς Ἀθηναίους διὰ τῆς ἠστορικῆς του δεινότητος· ἐνοήσας δὲ ὅτι ἡ πόλις αὕτη ἦτο κατάλληλος πρὸς ἐξάσκησιν τῆς τέχνης του ἐπανήλθε βραδύτερον εἰς Ἀθήνας, ἔνθα διδάσκων τὴν ἠστορικὴν ἔσχε πολλοὺς μαθητάς.

**β') Ἀνάπτυξις τῆς ἠστορικῆς ἐν Ἀθήναις
καὶ γένη αὐτῆς.**

Ἄν καὶ ἡ ἔντεχνος ἠστορεία ἐφάνη τὸ πρῶτον ἐν Σικελίᾳ, ὅμως ἐν Ἀθήναις ἔλαβε μείζονα ἐπίδοσιν, διότι πολλοὶ λόγοι συνέβαλλον πρὸς ἀνύψωσιν τῆς νέας τέχνης, ἰδίᾳ αἱ συχναὶ δίκαι, αἱ ἐν τῷ φανερῷ περὶ πολιτικῶν συζητήσεις, ἡ δύναμις τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ δήμου καὶ ἡ εὐαρέστησις, ἣν ἠσθάνοντο οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ τῶν λαμπρῶν λόγων. Ἐκ τούτου δ' ἤκμασαν ἐν Ἀθήναις ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τὰ τρία γένη τῶν λόγων, τὸ *δικανικὸν* ἐν τοῖς δικαστηρίοις, τὸ *συμβουλευτικὸν* ἐν τῇ βουλῇ καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου καὶ τὸ *ἐπιδεικτικὸν* ἢ *πανηγυρικὸν* ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ πανηγύρεσι.

II. ΛΥΣΙΑΣ

α') Βίος Λυσίου.

Ὁ Λυσίας ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις πιθανότατα τῷ 445 π. Χ. Ὁ πατήρ του Κέφαλος, ἐπιφανὴς καὶ πλούσιος Συρακόσιος, τῇ προσκλήσει τοῦ φίλου του Περικλέους κατέλιπε τὰς Συρακούσας καὶ ἦλθεν εἰς Ἀθήνας, ἔνθα οὗτος ἔζη ὡς μέτοικος ἔχων πολλὰς μὲν οἰκίας, ἄξιον δὲ λόγου ἀσπιδοπηγεῖον.

Ὁ Λυσίας εἰς ἡλικίαν 15 ἐτῶν ἀπεδήμησε μετὰ τῶν δύο ἄλλων ἀδελφῶν του, τοῦ Πολεμάρχου καὶ Εὐθυδήμου, εἰς Θουρίους, πόλιν τῆς κάτω Ἰταλίας, ἀποικίαν τῶν Ἀθηναίων· ἐνταῦθα ἐδιδά-

χθη τὴν ἠστορικὴν τέχνην ὑπὸ τοῦ Τεισίου, τοῦ μαθητοῦ τοῦ Συρακοσίου Κόρακος. Ὅτε δὲ μετὰ τὴν ἀτυχῆ ἔκβασιν τῆς ἐπὶ Σικελίαν ἐκστορατείας τῶν Ἀθηναίων ὑπερίσχυσε ἐν Θουρίοις ἡ δυσμενῶς πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διακειμένη μερίς, τότε ἐπανήλθεν αὐθις εἰς Ἀθήνας (412).

Ἐν Ἀθήναις ἔζη μετὰ τῶν ἀδελφῶν του μέχρι τῆς καταλύσεως τῆς δημοκρατίας ὡς πλούσιος *ἰσοτελής*¹, ἔχων κτήματα, τρεῖς οἰκίας καὶ σημαντικὸν ἀσπιδοπηγεῖον ἐν Πειραιεῖ, ἐν ᾧ εἰργάζοντο 120 δοῦλοι. Τὰ δημοκρατικά του φρονήματα καὶ ἡ μεγάλη περιουσία του ἐξηρέθισαν τὴν πλεονεξίαν καὶ τὴν αἰμοβόρον ὁρμὴν τῶν τριάκοντα τυράννων· ὡς ἐκ τούτου ὁ μὲν ἀδελφός του Πολεμάρχος ἐφρονεύθη ὑπὸ τῶν δημίων τῶν τυράννων, αὐτὸς δὲ μόλις πως διέφυγε καὶ ἦλθεν εἰς Μέγαρα ἀπολέσας τὸ μέγιστον μέρος τῆς περιουσίας. Ἐντεῦθεν ὑπεστήριξε οὗτος τὰς ἐπιχειρήσεις τῶν ἐν Πειραιεῖ ὑπὸ τὸν Θρασύβουλον φυγάδων μετὰ πάσης θυσίας· οὕτως ἀπέστειλεν αὐτοῖς ἱκανὰ χρήματα—τὰ λείψανα τῆς περιουσίας αὐτοῦ—, ἀσπίδας καὶ μισθοφόρους.

Διὰ τὰς ἐνεργείας αὐτὰς τοῦ Λυσίου ὁ Θρασύβουλος εὐθὺς μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς δημοκρατίας προέτεινε εἰς τὴν ἐκκλησίαν νὰ παραχωρηθῇ τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου εἰς τὸν Λυσίαν, μέτοικον ὄντα· ἀλλ' ἡ πρότασις αὕτη τοῦ Θρασυβούλου κατεπολεμήθη ὑπὸ τοῦ πολιτικοῦ του ἀντιπάλου Ἀρχίνου ὡς παράνομος καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁ Λυσίας δὲν ἐπέτυχε τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου, ἀλλ' ἔμεινε μέχρι θανάτου ἰσοτελής.

Ὁ Λυσίας εὐθὺς μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του εἰς Ἀθήνας τῷ 403 παρήλθεν εἰς τὸ δικαστήριον ὡς κατηγορὸς τοῦ Ἐρατοσθένους, τοῦ φονέως τοῦ ἀδελφοῦ· ὁ λόγος οὗτος κατὰ Ἐρατοσθένους εἶναι ὁ μόνος, ὃν αὐτὸς ὁ Λυσίας ἐν τῷ δικαστηρίῳ εἶπεν. Ἐκτοτε, ἐπειδὴ μέγα μέρος τῆς περιουσίας του ἀπώλεσε, ἠναγκάσθη πρὸς πορισμὸν τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων νὰ γίνῃ *λογογράφος*, ἥτοι

1 Πᾶς ἰσοτελής ἦτο ἀπηλλαγμένος τοῦ μετοικίου—τῶν 12 δραχμῶν κατ' ἔτος—καὶ ἄνευ προστάτου ἐν τοῖς δικαστηρίοις αὐτὸς ἠγωνίζετο ὑπὲρ τῶν ἰδίων πραγμάτων καὶ εἶχε τὸ δικαίωμα τῆς ἐγκτήσεως γῆς καὶ οἰκίας. Τὴν ἰσοτέλειαν εἶχε καὶ ὁ πατήρ του Λυσίου Κέφαλος, ἣν οἱ Ἀθηναῖοι παρέσχον αὐτῷ τῇ προτροπῇ τοῦ Περικλέους.

νὰ γράφη λόγους πρὸς τὰς ἀνάγκας ἄλλων, οἵτινες ἀδύνατοι ὄντες εἶπειν ἀπήγγελλον ἀποστηθίζοντες αὐτοὺς ἐν τοῖς δικαστηρίοις.

β') Λόγοι Λυσίου.

Ὁ Λυσίας ὑπῆρξε καρποφορώτατος καὶ πολυγραφώτατος, διότι τούτου ἠρίθμουν οἱ παλαιοὶ ὑπὲρ τοὺς 230 λόγους. Εἰς ἡμᾶς περιεσώθησαν 34 λόγοι καὶ ἀποσπάσματα ἐξ ἄλλων πλειόνων τῶν λόγων τούτων οἱ πλείστοι εἶναι δικανικοί, ἀλλ' ἔχομεν καὶ συμβουλευτικούς καὶ ἐπιδεικτικούς. Πάντες δ' ἐπαινοῦνται διὰ τὴν καθαρότητα τῆς γλώσσης, τὸ ἀφελές, τὴν σαφήνεια, τὴν ἐνάργεια, τὴν βραχυλογία, τὴν χάριν καὶ ἰδίᾳ διὰ τὴν **ἠθοποιίαν**· συνίσταται δὲ ἡ ἠθοποιία εἰς τοῦτο, ὅτι ὁ Λυσίας διέκρινεν ἀκριβῶς τὰ πρόσωπα, ἅτινα ἔμελλον ν' ἀπαγγείλωσι τὸν λόγον, καὶ προσῆπτεν εἰς ἕκαστον αὐτῶν τὸν προσήκοντα χαρακτῆρα τοῦ λόγου.

ΥΠΕΡ ΜΑΝΤΙΘΕΟΥ

Εἰσαγωγή : Ἐν Ἀθήναις πάντες οἱ ἄρχοντες, ὡς καὶ οἱ βουλευαί, πρὶν ἀναλάβωσι τὰ καθήκοντά των, **ἐδοκιμάζοντο**, ἐξητάζοντο δηλ. ἂν ἦσαν γνήσιοι πολῖται, ἂν ἐξετέλεσαν τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς, τοὺς γονεῖς, τοὺς πολίτας καὶ τὴν πολιτείαν καθήκοντα. Καὶ οἱ μὲν ἐννέα ἄρχοντες ἐδοκιμάζοντο δις, ἐν τῇ βουλῇ καὶ ἐν δικαστηρίῳ, οἱ δὲ βουλευταὶ ἐν τῇ βουλῇ καὶ οἱ λοιποὶ μόνον ἐν δικαστηρίῳ ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῶν θεσμοθετῶν. οἵτινες ἦσαν καὶ οἱ εἰσαγωγεῖς τῆς δοκιμασίας εἶχε δὲ τὸ δικαίωμα πᾶς πολίτης κατὰ τὴν δοκιμασίαν νὰ παρουσιασθῇ καὶ νὰ κατηγορήσῃ τοῦ ἐκλεχθέντος, οὗτος δὲ ν' ἀπολογηθῇ. Καί, ἂν ἀπεδεικνύετο ὅτι ὁ ἐκλεχθεὶς οὐδὲν τῶν καθήκοντων του παρέβη, ὤμνυεν οὗτος καὶ ἀνελάμβανε τὰ καθήκοντά του (**ἐδοκιμάζετο**), ἄλλως **ἀπεδοκιμάζετο** καὶ δὲν ἐγίνετο ἄρχων ἢ βουλευτής.

Τοιαύτην δοκιμασίαν ἐπρόκειτο νὰ δοκιμασθῇ ὁ Μαντίθεος ὁ ἐκ τοῦ δήμου Θορικοῦ τῆς Ἀκαμαντίδος φυλῆς, ὅστις εἶχε κληρωθῇ βουλευτής· ἀλλὰ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς δοκιμασίας προσῆλθον πρὸ τῆς βουλῆς κατηγοροὶ τινες — ἄγνωστοι τὸ ὄνομα — οἵτινες κατηγορήσαν τοῦ Μαντιθέου, ὅτι οὗτος κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν τριάκοντα ὑπῆρξεν ἐχθρὸς τῆς δημοκρατίας ὑπηρετήσας ἐν τοῖς ἵππευσι· πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς κατηγορίας αὐτῆς ἀπαγγέλλει ὁ Μαντίθεος τὸν παρόντα λόγον, ὃν ὁ Λυσίας ἔγραψε χάριν αὐτοῦ.

Ὁ λόγος κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀπηγγέλθη μεταξὺ τῶν ἐτῶν 394 καὶ 389 π. X.

Εἰ μὴ συνήδειν,* ὦ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις 1 ἐκ* παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον* ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων* καταστῆναι.* ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῷ πιστεύω,* ὥστ' 2

ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς* διακείμενος, ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούσῃ περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσασθαι.

3 Ἄξιῳ δέ, ὡ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἀποδείξω, ὡς εὐνοῦς* εἰμὶ τοῖς καθεστηκόσι* πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι* τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδὲν πῶ μοι πλέον* εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι* καὶ περὶ* τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν* καὶ παρὰ τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν,* τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χεῖρους εἶναι.

4 Πρῶτον δὲ ἀποδείξω, ὡς οὐχ ἵππευον* ἐπὶ* τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας. ἡμᾶς γὰρ ὁ πατὴρ πρὸ τῆς ἐν Ἑλλησπόντῃ συμφορᾶς ὡς Σάτυρον* τὸν ἐν τῷ Πόντῳ* διαιτησομένους* ἐξέπεμψε, καὶ οὔτε τῶν τειχῶν καθαιρουμένων* ἐπεδημοῦμεν* οὔτε μεθισταμένης* τῆς πολιτείας,* ἀλλ' ἠλθομεν* πρὶν τοὺς ἀπὸ Φυλῆς* εἰς τὸν Πειραιᾶ κατελθεῖν πρότερον πένθ' ἡμέραις. καίτοι οὔτε ἡμᾶς εἰκὸς* ἦν εἰς τοιοῦτον καιρὸν* ἀφιγμένους ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων, οὔτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην ἔχοντες, ὥστε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μηδὲν ἐξαμαρτάνουσι μεταδιδόναι* τῆς πολιτείας, ἀλλὰ μᾶλλον ἠτίμαζον* καὶ τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον.

6 Ἐπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου* τοὺς ἵππεύσαντας σκοπεῖν* εὐηθές* ἐστίν. ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἵππεύειν οὐκ ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν ἀποδημούντων ἐγγεγραμμένοι εἰσίν. ἐκεῖνος δ' ἐστὶν ἔλεγχος* μέγιστος· ἐπειδὴ γὰρ κατήλθετε,* ἐψηφίσασθε* τοὺς φυλάρχους* ἀπενεγκεῖν* τοὺς ἵππεύσαντας, ἵνα τὰς καταστάσεις* ἀναπράξῃτε* παρ' αὐτῶν.

7 ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὔτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίκοις* οὔτε κατάστασιν

παραλαβόντα. καίτοι πᾶσι βῆδιον τοῦτο γνῶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις, εἰ μὴ ἀποδείξειαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς ζημιοῦσθαι.* ὥστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν* ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ τούτων βῆδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι* τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἵππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπενεχθῆναι.

Ἔτι δέ, ὡ βουλή, εἴπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦν ἔξαρνος* ὡς 8 δεινὸν τι πεποιηκῶς, ἀλλ' ἠξίουν, ἀποδείξας, ὡς οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε,* δοκιμάζεσθαι. ὁρῶ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτῃ τῇ γνώμῃ χρωμένους,* καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλευόντας,* πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἱππάρχους* κεχειροτονημένους*. ὥστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἡγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογίαν, ἢ ὅτι περιφανῶς* ἐτόλμησάν μου καταφεύσασθαι*. ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον.

MARTYRIA.

Περὶ μὲν τοίνυν αὐτῆς τῆς αἰτίας* οὐκ οἶδα ἕ τι δεῖ 9 πλείω λέγειν· δοκεῖ δέ μοι, ὡ βουλή, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι* περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων* προσήκειν ἀπολογεῖσθαι, ἐν δὲ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παντὸς τοῦ βίου λόγον διδόναι. δέομαι οὖν ὑμῶν μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαι μου. ποιήσομαι δὲ τὴν ἀπολογίαν, ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.

Ἐγὼ γὰρ πρῶτον μὲν οὐσίας* μοι οὐ πολλῆς καταλει-10 φθείσης διὰ τὰς συμφορὰς καὶ τὰς τοῦ πατρὸς καὶ τὰς τῆς πόλεως, δύο μὲν ἀδελφὰς ἐξέδωκα* ἐπιδοὺς* τριάκοντα μνᾶς ἑκατέρᾳ, πρὸς τὸν ἀδελφὸν δ' οὕτως ἐνεμάμην,* ὥστ' ἐκεῖνον πλέον ὁμολογεῖν ἔχειν ἐμοῦ τῶν πατρῶν,* καὶ πρὸς

τοὺς ἄλλους ἅπαντας οὕτως βεβίωκα, ὥστε μηδεπώποτε μοι μηδὲ πρὸς ἓνα μηδὲν ἔγκλημα* γενέσθαι.

11 Καὶ τὰ μὲν ἴδια* οὕτως διώκηκα*· περὶ δὲ τῶν κοινῶν* μοι μέγιστον ἠγοῦμαι τεκμήριον* εἶναι τῆς ἐμῆς ἐπιεικειᾶς,* ὅτι τῶν νεωτέρων, ὅσοι περὶ κύβους* ἢ πότους* ἢ τὰς τοιαύτας ἀκολασίας τυγχάνουσι τὰς διατριβὰς ποιούμενοι,* πάντας αὐτοὺς ὄψεσθέ μοι διαφόρους ὄντας,* καὶ πλείστα τούτους περὶ ἐμοῦ λογοποιοῦντας* καὶ ψευδομένους. καίτοι δῆλον ὅτι, εἰ τῶν αὐτῶν ἐπεθυμοῦμεν, οὐκ ἂν τοιαύτην γνώμην εἶχον περὶ ἐμοῦ. ἔτι δέ, ὡ βουλή, οὐδεὶς ἂν ἀποδείξει περὶ ἐμοῦ δύναιτο οὔτε δίκην* αἰσχρὰν* οὔτε γραφὴν* οὔτε εἰσαγγελίαν* γεγεννημένην*· καίτοι ἑτέρους ὁράτε πολλάκις εἰς τοιούτους ἀγῶνας καθεστηκότας.

13 Πρὸς* τοῖνυν τὰς στρατείας καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους σκέψασθε, οἷον ἑμαυτὸν παρέχω τῇ πόλει. πρῶτον μὲν γάρ, ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἀλιάρτον* ἔδει βοηθεῖν,* ὑπὸ Ὁρθοβούλου* κατειλεγμένος ἵππεύειν, ἐπειδὴ πάντας ἐώρων τοῖς μὲν ἵππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι νομίζοντας, τοῖς δ' ὀπλίταις κίνδυνον ἠγούμενους, ἑτέρων ἀναβάντων* ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον ἐγὼ προσελθὼν ἔφην τῷ Ὁρθοβούλῳ ἐξαλειφαί με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἠγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλήθους* μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν* ἑμαυτῷ παρασκευάσαντα στρατεύεσθαι. καὶ μοι ἀνάβηθι, Ὁρθόβουλε.

MARTYRIA.

14 Συλληγόντων τοῖνυν τῶν δημοτῶν* πρὸ τῆς ἐξόδου,* εἰδὼς αὐτῶν ἐνίους πολίτας μὲν χρηστοὺς ὄντας καὶ προθύμους, ἐφοδίων* δὲ ἀποροῦντας, εἶπον, ὅτι χρὴ τοὺς ἔχοντας* παρέχειν τὰ ἐπιτήδεια τοῖς ἀπόρωσ διακειμένοις*· καὶ οὐ μόνον τοῦτο συνεβούλευον τοῖς ἄλλοις, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἔδωκα

δυοῖν ἀνδροῖν τριάκοντα δραχμὰς ἑκατέρῳ, οὐχ ὡς πολλα κερτημένος, ἀλλ' ἵνα παράδειγμα τοῦτο τοῖς ἄλλοις γένηται. καὶ μοι ἀνάβητε.

MARTYRES.

Μετὰ ταῦτα τοῖνυν, ὡ βουλή, εἰς Κόρινθον ἐξόδου γενομένης καὶ πάντων προειδόντων, ὅτι δεήσει κινδυνεύειν, ἐτέρων ἀναδυομένων* ἐγὼ διεπραξάμην, ὥστε τῆς πρώτης τεταγμένος μάχεσθαι τοῖς πολεμίσι· καὶ μάλιστα τῆς ἡμετέρας φυλῆς δυστυχησάσης* καὶ πλείστων ἀποθανόντων ὕστερος ἀνεχώρησα* τοῦ σεμνοῦ* Στειριῶσ τοῦ πᾶσιν ἀνθρώποις δειλίαν ὠνειδικότος.*

Καὶ οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον μετὰ ταῦτα ἐν Κορίνθῳ¹⁶ χωρίων ἰσχυρῶν κατειλημμένων, ὥστε τοὺς πολεμίους μὴ δύνασθαι παριέναι*, Ἀγησιλάου* δ' εἰς τὴν Βοιωτίαν ἐμβαλόντος ψηφισαμένων τῶν ἀρχόντων ἀποχωρίσαι* τάξεις, αἵτινες βοηθήσουσι, φοβουμένων ἀπάντων (εἰκότως,* ὡ βουλή· δεινὸν γὰρ ἦν ἀγαπητῶς* ὀλίγω πρότερον σεσωσμένους ἐφ' ἕτερον κίνδυνον ἰέναι) προσελθὼν ἐγὼ τὸν ταξίαρχον* ἐκέλευον ἀκληρωτὶ τὴν ἡμετέραν τάξιν πέμπειν.

Ὡστ' εἴ τινες ὑμῶν ὀργίζονται τοῖς τὰ μὲν τῆς πόλεως¹⁷ ἀξιοῦσι πράττειν,* ἐκ δὲ τῶν κινδύνων ἀποδιδράσκουσιν, οὐκ ἂν δικαίως περὶ ἐμοῦ τὴν γνώμην ταύτην ἔχοιεν· οὐ γὰρ μόνον τὰ προσταττόμενα ἐποίουν προθύμως, ἀλλὰ καὶ κινδυνεύειν ἐτόλμων*. καὶ ταῦτ' ἐποίουν οὐχ ὡς οὐ δεινὸν* ἠγούμενος εἶναι Λακεδαιμονίοις μάχεσθαι, ἀλλ' ἵνα, εἴ ποτε ἀδίκως εἰς κίνδυνον καθισταίμην,* διὰ ταῦτα βελτίων ὑφ' ὑμῶν νομιζόμενος ἀπάντων τῶν δικαίων τυγχάνοιμι.* καὶ μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

18 Τῶν τοίνυν ἄλλων στραπειῶν καὶ φρουρῶν* οὐδεμιᾶς ἀπε-
 λείφθην* πώποτε,* ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον διατετέλεκα μετὰ
 τῶν πρώτων μὲν τὰς ἐξόδους ποιούμενος,* μετὰ τῶν τελευ-
 ταίων δὲ ἀναχωρῶν.* καίτοι χρῆ τοὺς φιλοτίμως καὶ κοσμίως
 πολιτευομένους* ἐκ τῶν τοιούτων σκοπεῖν,* ἀλλ' οὐκ εἴ τις
 κομᾶ,* διὰ τοῦτο μισεῖν· τὰ μὲν γὰρ τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα*
 οὔτε τοὺς ἰδιώτας οὔτε τὸ κοινόν* τῆς πόλεως βλάπτει, ἐκ δὲ
 τῶν κινδυνεύειν ἐθελόντων πρὸς τοὺς πολεμίους ἅπαντες
 19 ὑμεῖς ὠφελεῖσθε. ὥστε οὐκ ἄξιον ἀπ' ὄψεως,* ὦ βουλῆ, οὔτε
 φιλεῖν οὔτε μισεῖν οὐδένα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν· πολ-
 λοι μὲν γὰρ μικρὸν διαλεγόμενοι* καὶ κοσμίως ἀμπεχόμενοι*
 μεγάλων κακῶν αἴτιοι γεγόνασιν, ἕτεροι δὲ τῶν τοιούτων
 ἀμελοῦντες πολλὰ κᾶγαθὰ ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι.*

20 Ἦδη δὲ τινων ἠσθόμην,* ὦ βουλῆ, καὶ διὰ ταῦτα ἀχθομέ-
 νων* μοι, ὅτι νεώτερος ὢν ἐπεχείρησα λέγειν ἐν τῷ δήμῳ.*
 ἐγὼ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἠναγκάσθην ὑπὲρ τῶν ἑμαυτοῦ πρα-
 γμάτων* δημηγορῆσαι, ἔπειτα μέντοι καὶ ἑμαυτῷ δοκῶ φιλο-
 τιμότερον διατεθῆναι* τοῦ δέοντος, ἅμα* μὲν τῶν πραγμάτων
 ἐνθυμούμενος,* ὅτι οὐδὲν πέπαυνται τὰ τῆς πόλεως πράττον-
 21 τες, ἅμα δὲ ὑμᾶς ὄρων (τὰ γὰρ ἀληθῆ χρῆ λέγειν) τοὺς
 τοιούτους μόνους ἀξιούς τινὸς νομίζοντας εἶναι· ὥστε ὄρων
 ὑμᾶς ταύτην τὴν γνώμην ἔχοντας τίς οὐκ ἂν ἐπαρθεῖη* πράτ-
 τειν καὶ λέγειν ὑπὲρ τῆς πόλεως; ἔτι δὲ τί ἂν τοῖς τοιούτοις
 ἀχθοῖσθε; οὐ γὰρ ἕτεροι περὶ αὐτῶν κριταὶ εἰσιν, ἀλλ' ὑμεῖς.

2

ΚΑΤΑ ΦΙΛΩΝΟΣ

Εἰσαγωγή· Ἀντιθέτως πρὸς τὸν προηγούμενον λόγον ἐν τῷ
 προκειμένῳ ἔχομεν κατηγορίαν τινὰ γενομένην κατὰ τὴν δοκιμα-
 σίαν βουλευτοῦ. Ὁ Φίλων ἐκ τοῦ δήμου Ἀχαρνῶν τῆς Οἰνηίδος
 φυλῆς εἶχε κληρωθῆ βουλευτῆς καὶ ἔμελλε νὰ δοκιμασθῆ ὑπὸ τῆς
 βουλῆς τῶν πεντακοσίων, ἂν ἦτο ἄξιος ν' ἀναλάβῃ τὸ ἀξίωμα τοῦτο.
 Τότε ἐνεφανίσθη διὰ τοῦ παρόντος λόγου τοῦ Λυσίου κατήγορός τις,
 μέλος τῆς βουλῆς τοῦ προηγούμενου ἔτους, καὶ κατηγορεῖ τοῦ
 Φίλωνος ὡς ἀναξίου διὰ τὸ βουλευτικὸν ἀξίωμα

Ὁ λόγος ἀπηγγέλθη μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς δημοκρα-
 τίας πιθανῶς τῷ 398 π. Χ.

Ἐμὴν μὲν, ὦ βουλῆ, οὐκ ἂν ποτ' εἰς τοῦτο τόλμης* 1
 Φίλιωνα ἀφικέσθαι, ὥστε ἐθελῆσαι εἰς ὑμᾶς ἐλθεῖν* δοκιμα-
 σθησόμενον· ἐπειδὴ δὲ οὐχ ἓν τι μόνον, ἀλλὰ πολλὰ τολμη-
 ρός ἐστιν, ἐγὼ δὲ ὁμόσας εἰσῆλθον εἰς τὸ βουλευτήριον τὰ
 βέλτιστα βουλευσεῖν* τῇ πόλει, ἔνεστί τε ἐν τῷ ὄρκῳ ἀποφαί- 2
 νειν,* εἴ τις τινὰ οἶδε τῶν λαχόντων* ἀνεπιτήδειον* ὄντα βου-
 λεύειν,* ἐγὼ τὴν κατὰ τουτοῦ Φίλωνος ποιήσομαι κατηγο-
 ρίαν, οὐ μέντοι γε ἰδίαν ἔχθραν οὐδεμίαν μεταπορευόμενος*
 οὐδὲ τῷ δύνασθαι καὶ εἰσθῆναι λέγειν ἐν* ὑμῖν ἐπαρθεῖς,*
 ἀλλὰ τῷ πλήθει τῶν ἀμαρτημάτων αὐτοῦ πιστεύων* καὶ τοῖς
 ὄρκοις, οἷς ὤμοσα, ἐμμένειν* ἀξιῶν.

Γνώσεσθε μὲν οὖν, ὅτι οὐκ ἀπὸ ἴσης παρασκευῆς ἐγὼ τε 3
 τοῦτον ἐλέγξω οἷός ἐστι, καὶ οὗτος ἐπεχείρησε πονηρὸς
 εἶναι· ὁμῶς δ' εἴ τι ἐγὼ ἐλλείποιμι* τῷ λόγῳ τῆς κατηγο-
 ρίας, οὐκ ἂν δίκαιος εἴη οὗτος διὰ τοῦτο ὠφελῆθῆναι, ἀλλὰ
 μάλλον, ὅ τι ἱκανῶς διδάξαιμι, ἐκ* τούτων ἀποδοκιμασθῆναι.

- 4 ἐνδεῶς* μὲν γὰρ διὰ τὴν ἐμὴν ἀπειρίαν, ἱκανῶς δὲ διὰ τὴν περὶ αὐτὸν κακίαν εἰρηκῶς ἂν εἶην. ἀξιῶ δὲ καὶ ὑμῶν, οἵτινες δυνατώτεροι ἐμοῦ εἰσι λέγειν, ἀποφῆναι μείζω ὄντα αὐτοῦ τὰ ἀμαρτήματα καί, ἐξ ὧν ἂν ἐγὼ ὑπολίπω,* πάλιν αὐτούς, περὶ ὧν ἴσασι, κατηγορῆσαι Φίλωνος· οὐ γὰρ ἐκ τῶν ὑπ' ἐμοῦ μόνου λεγομένων δεῖ ὑμᾶς περὶ αὐτοῦ, ὁποῖός ἐστι, σκέψασθαι.*
- 5 Ἐγὼ γὰρ οὐκ ἄλλους τινὰς φημι δίκαιον εἶναι βουλευεῖν περὶ* ἡμῶν, ἢ τοὺς πρὸς τῷ εἶναι πολίτας καὶ ἐπιθυμοῦντας τούτου. τούτοις μὲν γὰρ μεγάλα τὰ διαφέροντά* ἐστὶν εὐ τε πράττειν* τὴν πόλιν τήνδε καὶ ἀνεπιτηδεῖως διὰ τὸ ἀναγκάσιον σφίσι αὐτοῖς ἡγεῖσθαι εἶναι μετέχειν τὸ μέρος* τῶν δεινῶν, ὥσπερ καὶ τῶν ἀγαθῶν μετέχουσι· ὅσοι δὲ φύσει* μὲν πολίται εἰσι, γνώμη δὲ χρωῖνται,* ὡς πᾶσα γῆ πατρίς αὐτοῖς ἐστὶν, ἐν ἣ ἂν τὰ ἐπιτήδεια* ἔχουσιν, οὗτοι δῆλοι εἰσιν, ὅτι βραδύως ἂν παρέντες* τὸ τῆς πόλεως κοινὸν ἀγαθὸν ἐπὶ τὸ ἑαυτῶν ἴδιον κέρδος ἔλθοιεν* διὰ τὸ μὴ τὴν πόλιν, ἀλλὰ τὴν οὐσίαν πατρίδα ἑαυτοῖς ἡγεῖσθαι.
- 7 Ἐγὼ τοίνυν ἀποφανῶ Φίλωνα τουτονὶ περὶ πλείονος ποιησάμενον* τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν ἢ τὸν κοινὸν τῆς πόλεως κίνδυνον, καὶ ἡγησάμενον κρεῖττον εἶναι αὐτὸν ἀκινδύνως τὸν βίον διάγειν ἢ τὴν πόλιν σφύζειν ὁμοίως τοῖς ἄλλοις πολίταις* κινδυνεύοντα.*
- 8 Οὗτος γάρ, ὃ βουλῆ, ὅτε ἢ συμφορὰ τῇ πόλει ἦν (ἥς ἐγὼ, καθ' ὅσον ἀναγκάζομαι, κατὰ τοσοῦτον μέμνημαι), ἐκκεκηρυγμένος* ἐκ τοῦ ἄστεως ὑπὸ τῶν τριάκοντα μετὰ τοῦ ἄλλου πλήθους τῶν πολιτῶν τέως* μὲν ᾧκει ἐν ἀγρῷ,* ἐπειδὴ δὲ οἱ ἀπὸ Φυλῆς* κατήλθον εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ οὐ μόνον οἱ ἐκ τῶν ἀγρῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐκ τῆς ὑπερορίας* οἱ μὲν εἰς τὸ ἄστυ, οἱ δ' εἰς τὸν Πειραιᾶ συνελέγοντο, καὶ καθ' ὅσον ἕκαστος οἷός* τ' ἦν, κατὰ τοσοῦτον ἐβοήθει τῇ πατρίδι, τὰ ἐναντία

ἅπασιν τοῖς ἄλλοις πολίταις ἐποίησε· συσκευασάμενος* γὰρ τὰ 9 ἑαυτοῦ ἐνθένδε εἰς τὴν ὑπερορίαν ἐξώκησε,* καὶ ἐν Ὁρωπῷ* μετοίκιον* κατατιθεῖς* ἐπὶ προστάτου* ᾧκει, βουληθεὶς παρ' ἐκείνοις μετοικεῖν* μᾶλλον ἢ μεθ' ἡμῶν πολίτης εἶναι. οὐ τοίνυν οὐδ' ὥσπερ ἐνοιότινες τῶν πολιτῶν μετεβάλλοντο,* ἐπειδὴ ἐώρων τοὺς ἀπὸ Φυλῆς, ἐν οἷς ἔπραττον, εὐτυχοῦντας, οὐδὲ τούτων τι τῶν εὐτυχημάτων ἠξίωσε μετασχεῖν, ἐπὶ κατειργασμένοις μᾶλλον ἐλθεῖν* βουλόμενος ἢ συγκατελθεῖν* κατεργασάμενός τι τῶν τῇ κοινῇ πολιτείᾳ* συμφερόντων· οὐ γὰρ ἦλθεν εἰς τὸν Πειραιᾶ, οὐδ' ἐστὶν* ὅπου ἑαυτὸν ὑμῖν τάξαι* παρέσχε.

Καίτοι γε ὅστις εὐτυχοῦντας ὁρῶν ἡμᾶς ἐτόλμα προδιδόναι, 10 τί* ποτε ὡς μὴ ἐβουλόμεθά γε πράττοντας* ἐποίησεν ἂν; ὅσοι μὲν τοίνυν διὰ συμφορὰς ἰδίας οὐ μετέσχον τῶν τότε γενομένων τῇ πόλει κινδύνων, συγγνώμης τινὸς ἄξιοι εἰσι τυχεῖν· οὐδενὶ γὰρ οὐδὲν ἐκούσιον δυστύχημα γίγνεται· ὅσοι δὲ 11 γνώμη* τοῦτο ἔπραξαν, οὐδεμιᾶς συγγνώμης ἄξιοι εἰσιν· οὐ γὰρ διὰ δυστυχίαν, ἀλλὰ δι' ἐπιβουλήν* ἐποίησαν αὐτό. καθέστηκε* δέ τι ἔθος* δίκαιον πᾶσιν ἀνθρώποις τῶν αὐτῶν ἀδικημάτων μάλιστα ὀργίζεσθαι τοῖς μάλιστα δυναμένοις μὴ ἀδικεῖν, τοῖς δὲ πένησιν ἢ ἀδυνάτοις* τῷ σώματι συγγνώμην ἔχειν διὰ τὸ ἡγεῖσθαι ἄκοντας αὐτοὺς ἀμαρτάνειν.

Οὗτος τοίνυν οὐδεμιᾶς συγγνώμης ἄξιός ἐστι τυχεῖν· οὔτε 12 γὰρ τῷ σώματι ἀδύνατος ἦν ταλαιπωρεῖν,* ὡς καὶ ὑμεῖς ὁρᾶτε, οὔτε τῇ οὐσίᾳ* ἄπορος λειτουργεῖν,* ὡς ἐγὼ ἀποδείξω. ὅστις οὖν ὅσον δυνατὸς ἦν ὠφελεῖν, τοσοῦτον κακὸς ἦν, πῶς οὐκ ἂν εἰκότως ὑπὸ πάντων ὑμῶν μισοῖτο; ἀλλὰ 13 μὴν οὐδ' ἀπεχθήσεσθε* γε τῶν πολιτῶν οὐδενὶ τοῦτον ἀποδοκιμάσαντες, ὅς οὔ* τι τοὺς ἐτέρους, ἀλλ' ἀμφοτέρους φανερός ἐστι προδοῦς, ὥστε μήτε τοῖς ἐν τῷ ἄστει γενομένοις* φίλον προσήκειν εἶναι τοῦτον (οὐ γὰρ ἠξίωσεν ὡς* αὐτοῦς

ἐλθεῖν κινδυνεύοντας), μήτε τοῖς τὸν Πειραιᾶ καταλαβοῦσιν· οὐδὲ γὰρ τούτοις ἠθέλησε συγκαταλεθεῖν*, φυγὰς καὶ* 14 ταῦτα καὶ αὐτὸς γενόμενος. εἰ μέντοι τι μέρος περίεστι* τῶν πολιτῶν, ὃ τι τῶν αὐτῶν μετέσχε τούτῳ πραγμάτων, μετ' ἐκείνων, ἐάν ποτε (ὃ μὴ γένοιτο) λάβωσι* τὴν πόλιν, βουλεύειν ἀξιούτω.

Ὡς οὖν ᾄκει τε ἐν Ὁρωπῷ ἐπὶ προστάτου καὶ ἐκέκτητο ἱκανὴν οὐσίαν καὶ οὗτ' ἐν τῷ Πειραιεῖ οὗτ' ἐν τῷ ἄστει ἔθετο* τὰ ὄπλα, ἵνα εἰδῆτε, ὅτι ταῦτα πρῶτον ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε τῶν μαρτύρων.

MARTYRES.

15 Ὑπολείπεται τοίνυν αὐτῷ λέγειν, ὡς τῷ μὲν σώματι δι' ἀσθενείαν τιν' ἐπιγενομένην* ἀδύνατος κατέστη βοηθηῖσαι εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἀπὸ δὲ τῶν ὑπαρχόντων* ἐπαγγελάμενος αὐτὸς ἢ χρήματ' εἰσενεγκεῖν εἰς τὸ πλῆθος* τὸ ὑμέτερον ἢ ὀπλίσαι τινὰς τῶν ἑαυτοῦ δημοτῶν, ὥσπερ καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν πολιτῶν αὐτοὶ οὐ δυνάμενοι λειτουργεῖν τοῖς σώμασιν. 16 ἵνα οὖν μὴ ἐγγένηται* αὐτῷ ψευσαμένῳ ἐξαπατηῖσαι καὶ περὶ τούτων ἡδῆ* σαφῶς ὑμῖν ἀποδείξω, ἐπειδὴ ὕστερον οὐκ ἐξέσται μοι παρελθόντι* ἐνθάδ' ἐλέγχειν αὐτόν. Καί μοι κάλει Διότιμον Ἀχαρνέα* καὶ τοὺς αἰρεθέντας μετ' αὐτοῦ τοὺς δημότας ὀπλίσαι ἀπὸ τῶν εἰσενεχθέντων χρημάτων.

MARTYRIA ΤΩΝ Αἰρεθέντων μετὰ Διότιμου.

17 Οὗτος τοίνυν οὐχ ὅπως ὠφελήσει τὴν πόλιν ἐν τοιοῦτῳ καιρῷ καὶ τοιαύτῃ καταστάσει* διανοήθη, ἀλλ' ὅπως τι κερδανεῖ ἀπὸ τῶν ὑμετέρων συμφορῶν παρεσκευάσατο*. ὀρμώμενος γὰρ ἐξ Ὁρωποῦ, τοτὲ* μὲν αὐτὸς μόνος, τοτὲ δ' ἑτέροις ἡγούμενος,* οἷς τὰ ὑμέτερα δυστυχήματα εὐτυχή-

ματα ἐγεγόνει, περιῶν κατὰ τοὺς ἀγροὺς καὶ ἐντυγχάνων¹⁸ τῶν πολιτῶν τοῖς πρεσβυτάτοις, οἳ κατέμειναν* ἐν τοῖς δήμοις ὀλίγα μὲν τῶν ἐπιτηδείων ἔχοντες, ἀναγκαῖα δέ, εὖνοι μὲν ὄντες τῷ πλήθει, ἀδύνατοι δὲ ὑπὸ τῆς ἡλικίας βοηθεῖν, τούτους ἀφηρεῖτο τὰ ὑπάρχοντα, περὶ πλείονος ποιούμενος αὐτὸς μικρὰ κερδαίνειν ἢ ἐκείνους μηδὲν ἀδικεῖν· οἳ νῦν αὐτὸν δι' αὐτὸ τοῦτο οὐχ οἶοί τε εἰσιν ἐπεξελεθεῖν* ἅπαντες, δι' ὅπερ καὶ τότε ἀδύνατοι τῇ πόλει βοηθεῖν ἦσαν.

Οὐ μέντοι τοῦτόν γε χρὴ διὰ τὴν ἐκείνων ἀδυναμίαν δις¹⁹ ὠφελῆθῆναι, τότε τ' ἀφελόμενον, ἃ εἶχον, νῦν τε δοκιμασθέντα* ὑφ' ὑμῶν· ἀλλὰ καὶ ἔστισοῦν* παραγένηται* τῶν ἀδικηθέντων, μέγα αὐτὸ ἠγγήσασθε* εἶναι, καὶ τοῦτον ὑπερμισήσατε,* ὅστις ἐτόλμησεν, οἷς ἕτεροι διδόναι παρ'* ἑαυτῶν τι προηροῦντο διὰ τὴν ἀπορίαν οἰκτίραντες αὐτούς, τούτων ἀφαιρεῖσθαι τὰ ὑπάρχοντα. Κάλει μοι τοὺς μάρτυρας.

MARTYRES.

Οὐ τοίνυν ἔγωγε οἶδα, ὃ τι ὑμᾶς διαφερόντως* δεῖ γινώ-²⁰σκειν* περὶ αὐτοῦ ἢ οἱ οἰκεῖοι* γινώσκουσι· τοιαῦτα γὰρ ἔστιν, ὥστ', εἰ καὶ μηδὲν αὐτῷ ἄλλο ἡμάρτητο,* διὰ μόνον ταῦτα δίκαιον εἶναι ἀποδοκιμασθῆναι· οἷα μὲν οὖν ζῶσα ἢ μήτηρ αὐτοῦ κατηγόρει, παρήσω· ἐξ ὧν δὲ τελευτῶσα τὴν βίον διεπράξατο* τεκμαιρομένοις* βῆδιδίον ἔστιν ὑμῖν γινῶναι, ὁποῖός τις ἦν περὶ αὐτήν.

Ἐκείνη γὰρ τούτῳ μὲν ἠπίστησεν* ἀποθανοῦσαν ἑαυτήν²¹ ἐπιτρέψαι,* Ἀντιφάνει δὲ οὐδὲν προσήκουσα* πιστεύσασα ἔδωκεν εἰς τὴν ἑαυτῆς ταφήν* τρεῖς μνᾶς ἀργυρίου*, παραλιποῦσα τοῦτον υἱὸν ὄντα ἑαυτῆς. ἄρα δῆλον, ὅτι εὖ ἤδει αὐτὸν οὐδὲ διὰ τὸ προσήκειν* αὐτῇ τὰ θέοντα ἂν ποιήσαντα; καίτοι εἰ μήτηρ, ἢ πέφυκε* καὶ ἀδικουμένη ὑπὸ τῶν ἑαυτῆς²²

παιδῶν μάλιστα ἀνέχεσθαι καὶ μικρὸν ὠφελουμένη μεγάλη
ἔχειν ἡγεῖσθαι διὰ τὸ εὐνοίᾳ μᾶλλον ἢ ἐλέγχῳ* τὰ γιγνό-
μενα δοκιμάζειν,* ἐνόμιζε τοῦτον κἂν ἀπὸ τεθνεώσης φέρειν*
23 ἐαυτῆς, τί χρῆ ὑμᾶς περὶ αὐτοῦ διανοηθῆναι; ὅστις γὰρ
περὶ τοὺς ἑαυτοῦ ἀναγκαίους* τοιαῦτα ἀμαρτάνει ἀμαρτή-
ματα, τί ἂν περὶ γε τοὺς ἄλλοτρίους ποιήσειεν; ὡς οὖν καὶ
ταῦτα· ἀληθῆ ἔστιν, ἀκούσατε αὐτοῦ τοῦ λαβόντος τὸ ἀργύ-
ριον καὶ θάψαντος αὐτήν.

MARTYS.

24 Τί ἂν οὖν βουλευθέντες ὑμεῖς τοῦτον δοκιμάσατε; πρότερον
ὡς οὐχ ἡμαρτηκότα; ἀλλὰ τὰ μέγιστα περὶ τὴν πατρίδα
ἡδίκηκεν· ἀλλ' ὡς ἔσται βελτίων; τοιγάρτοι* πρότερον
βελτίων γενόμενος περὶ τὴν πόλιν ὕστερον βουλεύειν ἀξιούτω,
φανερὸν τι ἀγαθὸν ὡς περ τότε κακὸν ποιήσας. σωφρονέστε-
ρον γὰρ ἔστιν ὕστερον πᾶσι τῶν ἔργων τὰς χάριτας ἀποδι-
δόναι· δεινὸν γὰρ ἔμοιγε δοκεῖ εἶναι, εἰ ἐξ ὧν μὲν ἤδη*
ἡμάρτηκε μηδέποτε τιμωρηθήσεται, ἐξ ὧν δὲ μέλλει εὖ
25 ποιήσειν ἤδη* τετιμῆσεται. ἀλλ' ἄρα ἵνα βελτίους ὦσιν οἱ
πολίται ὁρῶντες ἅπαντας ὁμοίως τιμωμένους, διὰ τοῦτο δο-
κιμαστέος ἔστιν; ἀλλὰ κίνδυνος καὶ τοὺς χρηστούς, ἐὰν
αἰσθάνωνται ὁμοίως τοὺς πονηροὺς τιμωμένους, παύσεσθαι
τῶν χρηστῶν ἐπιτηδευμάτων,* τῶν αὐτῶν ἡγουμένους εἶναι
τούς τε κακοὺς τιμᾶν καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀμνημονεῖν.

26 Ἄξιον δὲ καὶ τότε ἐνθυμηθῆναι,* ὅτι, εἰ μὲν τις φρού-
ριὸν τι προὔδωκεν ἢ ναῦν ἢ στρατόπεδόν τι, ἐν ᾧ μέρος τι
ἐτύγχανε τῶν πολιτῶν ὄν, ταῖς ἐσχάταις ἂν ζημίαις* ἐζη-
μιοῦτο, οὗτος δὲ προδοὺς ὄλην τὴν πόλιν οὐχ ὅπως τιμω-
ρηθήσεται, ἀλλὰ καὶ βουλεύειν παρασκευάζεται.* καίτοι
δικαίως γ' ἂν, ὅστις φανερώς, ὡς περ οὗτος, προὔδωκε τὴν

ἐλευθερίαν, οὐ περὶ τοῦ βουλεύειν, ἀλλὰ περὶ τοῦ δουλεύειν
καὶ τῆς μεγίστης ἀτιμίας* ἀγωνίζοιτο.

Ἀκούω δ' αὐτὸν λέγειν ὡς, εἴ τι ἦν ἀδίκημα τὸ μὴ παρα-27
γενέσθαι ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, νόμος ἂν ἔκειτο περὶ αὐτοῦ διαρ-
ρήδην,* ὡς περ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀδικημάτων. οὐ γὰρ οἴεται
ὑμᾶς γνώσεσθαι,* ὅτι διὰ τὸ μέγεθος τοῦ ἀδικήματος οὐδεὶς
περὶ αὐτοῦ ἐγράφη νόμος. τίς γὰρ ἂν ποτε ῥήτωρ ἐνεθυμήθη*
ἢ νομοθέτης ἤλπισεν ἀμαρτήσεσθαι τινα τῶν πολιτῶν τοσαύ-
την ἀμαρτίαν; οὐ γὰρ ἂν δῆπου,* εἰ μὲν τις λίποι* τὴν τάξιν 28
μὴ αὐτῆς τῆς πόλεως ἐν κινδύνῳ οὔσης ἀλλ' ἑτέρους εἰς
τοῦτο καθιστάσης, ἐτέθη νόμος ὡς μέγала ἀδικούντος, εἰ δὲ
τις αὐτῆς τῆς πόλεως ἐν κινδύνῳ οὔσης λίποι τὴν πόλιν
αὐτήν, οὐκ ἂν ἄρα ἐτέθη. σφόδρα γ' ἂν, εἴ τις φήθη τινὰ
τῶν πολιτῶν ἀμαρτήσεσθαι τι τοιοῦτόν ποτε.

Τίς δ' οὐκ ἂν εἰκότως* ἐπιτιμήσειεν* ὑμῖν, εἰ τοὺς μετοίκους 29
μὲν, ὅτι οὐ κατὰ τὸ προσῆκον ἑαυτοῖς ἐβοήθησαν τῷ δήμῳ,
ἐτιμῆσατε ἀξίως τῆς πόλεως, τοῦτον δέ, ὅτι παρὰ τὸ προσῆ-
κον ἑαυτῷ προὔδωκε τὴν πόλιν, μὴ κολάσετε, εἰ μὴ γε
ἄλλῳ τινὶ μείζονι, τῇ γε παρούσῃ ἀτιμίας; ἀναμνήσθητε 30
δέ, δι' ὃ τι ποτὲ* τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας γιγνομένους περὶ*
τὴν πόλιν τιμᾶτε καὶ τοὺς κακοὺς ἀτιμάζετε. εἰσήχθη γὰρ
ἀμφοτέρω ταῦτα οὐ τῶν γεγενημένων μᾶλλον τι ἔνεκα ἢ
τῶν γενησομένων, ἵν' ἀγαθοὶ προθυμῶνται γίγνεσθαι ἐκ
παρασκευῆς,* κακοὶ δὲ μηδὲ ἐξ ἐνός τρόπου ἐπιχειρῶσιν.

Ἔτι δὲ ἐνθυμήθητε ποίων ἂν ὑμῖν δοκεῖ οὗτος ὄρκων 31
φροντίσαι, ὅς ἔργῳ τοὺς πατέρας θεοὺς προὔδωκεν; ἢ πῶς
ἂν χρηστόν τι βουλεύσαι περὶ τῆς πολιτείας, ὅς οὐδὲ
ἐλευθερώσαι τὴν πατρίδα ἐβουλήθη; ἢ ποῖα ἂν ἀπόρρητα
τηρήσαι, ὅς οὐδὲ τὰ προειρημένα ποιῆσαι ἠξίωσε; πῶς
δ' εἰκός ἔστι τοῦτον, ὅς οὐδὲ τελευταῖος ἐπὶ τοὺς κινδύνους
ἦλθε, πρότερον τῶν κατεργασαμένων καὶ σφάσαντων τιμη-

θῆναι ; σχέτλιον* δ' ἂν εἴη, εἰ οὗτος μὲν ἅπαντας τοὺς πολίτας περὶ οὐδενὸς ἠγήσατο,* ὑμεῖς δὲ τοῦτον ἓνα ὄντα μὴ ἀποδοκιμάσατε.

32 Ὅρω δέ τινας, οἳ νῦν μὲν τούτῳ παρασκευάζονται* βοηθεῖν καὶ δεῖσθαι ὑμῶν, ἐπειδὴ ἐμὲ οὐκ ἠδύναντο πείσαι. τότε δέ, ὅτε οἱ κίνδυνοι μὲν ὑμῖν καὶ οἱ μέγιστοι ἀγῶνες ἦσαν, τὰ δὲ ἄθλα* αὐτῆ ἢ πολιτεία ἔκειτο, καὶ ἔδει οὐ μόνον περὶ τοῦ βουλευεῖν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνίζεσθαι, τότε οὐκ ἐδέοντο αὐτοῦ βοηθῆσαι καὶ ὑμῖν καὶ κοινῇ τῇ πόλει, καὶ μὴ προδοῦναι μήτε τὴν πατρίδα μήτε τὴν βουλήν, ἧς νῦν ἀξιοὶ τυχεῖν οὐ μετὸν αὐτῶν, ἄλλων γε 33κατεργασαμένων. μόνος δὴ, ὃ βουλή, δικαίως οὐδ' ἂν ἀγανακτοίη μὴ τυχῶν· οὐ γὰρ ὑμεῖς νῦν αὐτὸν ἀτιμάσετε, ἀλλ' αὐτὸς αὐτὸν τότε ἀπεστέρησεν, ὅτε οὐκ ἠξίωσεν, ὥσπερ νῦν προθύμως κληρωσόμενος ἦλθε, καὶ τότε διαμαχοῦμενος* περὶ αὐτῆς καταστῆναι* μεθ' ὑμῶν.

34 Ἰκανά μοι νομίζω εἰρησθαι, καίπερ πολλά γε παραλιπῶν· ἀλλὰ πιστεύω ὑμᾶς καὶ ἄνευ τούτων αὐτοὺς τὰ συμφέροντα τῇ πόλει γνῶσεσθαι. οὐ γὰρ ἄλλοις τισὶν ὑμᾶς δεῖ περὶ τῶν ἀξίων ὄντων βουλευεῖν τεκμηρίοις χρῆσθαι ἢ ὑμῖν αὐτοῖς, ὅποιοι τινες ὄντες αὐτοὶ περὶ τὴν πόλιν ἐδοκιμάσθητε. ἔστι γὰρ τὰ τούτου ἐπιτηδεύματα* καινὰ παραδείγματα καὶ πάσης δημοκρατίας ἀλλότρια.

ΔΗΜΟΥ ΚΑΤΑΛΥΣΕΩΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ

Εἰσαγωγή : Ὁ λόγος οὗτος δὲν εἶναι ἀπολογία ἀνθρώπου κατηγορουμένου διὰ κατάλυσιν δημοκρατίας — ὡς λέγει ἡ ἐπιγραφή «*Δήμου καταλύσεως ἀπολογία*», ἢ οὐχὶ ὀρθῶς τεθεῖσα ὑπὸ τῶν παλαιῶν γραμματικῶν—, ἀλλ' εἶναι ἀπολογία γενομένη ἐν *δοκιμασίᾳ* τινὶ ὑπὸ τινος ἐκλεχθέντος διὰ τινὰ ἀρχήν.

Ὁ ῥήτωρ τοῦ προκειμένου λόγου — ἄγνωστος τὸ ὄνομα—κατὰ τοὺς χρόνους τῶν τριάκοντα δὲν εἶχε φύγει, ἀλλ' εἶχε μείνει ἐν Ἀθήναις χωρὶς νὰ μετάσχη τῶν γενομένων ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἢ λάβη ἀξίωμα τι ὑπ' αὐτοὺς ἢ πράξη τι ἀξιόμειπτον. Τὴν διαμονὴν του δ' ὅμως ταύτην ἐν Ἀθήναις θεωρήσαντες ὑποπτον τρεῖς συκοφάνται, ὁ Ἐπιγένης, ὁ Δημοφάνης καὶ ὁ Κλεισθένης (§ 25), κατηγοροῦσαν αὐτοῦ, καθ' ὃν χρόνον ἐδοκιμάζετο, ὅτι ὑπῆρξεν εὖνους πρὸς τὴν κυβέρνησιν τῶν τριάκοντα καὶ ὅτι μετέσχε τῶν κακουργημάτων ἐκείνων· πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς κατηγορίας αὐτῆς ἀπαγγέλλει ὁ ῥήτωρ ἐνώπιον τῶν ἡλιαστῶν τὸν παρόντα λόγον, ὃν ὁ Λυσίας ἔγραψε χάριν αὐτοῦ.

Ὁ λόγος ἀπηγγέλθη εὐθὺς μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς δημοκρατίας, πιθανῶς πρὸ τοῦ τέλους τοῦ 403 π. X.

Ἵμῖν μὲν πολλὴν συγγνώμην ἔχω,* ὃ ἄνδρες δικασταί, ἀκούουσι τοιούτων λόγων καὶ ἀναμιμνησκομένοις τῶν γεγε- 1 νημένων, ὁμοίως ἅπασιν ὀργίζεσθαι τοῖς ἐν ἄστει μείνασι· τῶν δὲ κατηγορῶν θαυμάζω,* οἳ ἀμελοῦντες τῶν οἰκείων τῶν ἀλλοτρίων ἐπιμελοῦνται, εἰ σαφῶς εἰδότες τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας καὶ τοὺς πολλὰ ἐξημαρτηκότας ζητοῦσιν ὑμᾶς πείθειν περὶ ἀπάντων ἡμῶν τὴν γνώμην ταύτην ἔχειν. εἰ μὲν οὖν οἴονται, ἃ ὑπὸ τῶν τριάκοντα γεγένηται τῇ πόλει, πάντ' ἐμοῦ 2 κατηγορηκένοι,* ἀδυνατούς* αὐτοὺς ἠγοῦμαι λέγειν· οὐδὲ γὰρ πολλοστὸν* μέρος τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων εἰρήμασιν·

εἰ δέ, ὡς ἐμοί τι προσήκον, περὶ αὐτῶν ποιοῦνται* τοὺς λό-
γους, ἀποδείξω τούτους μὲν ἅπαντα ψευδομένους, ἐμαυτὸν δὲ
τοιούτον ὄντα, οἷοσπερ ἂν τῶν ἐκ Πειραιῶς ὁ βέλτιστος ἐν
ἄστει μείνας ἐγένετο.

3 Δέομαι δ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ τὴν αὐτὴν γνώμην
ἔχειν τοῖς συκοφάνταις. τούτων μὲν γὰρ ἔργον ἐστὶ καὶ τοὺς
μηδὲν ἡμαρτηκότας εἰς αἰτίαν καθιστάναι*—ἐκ τούτων γὰρ
ἂν μάλιστα χρηματίζονται*—, ὑμέτερον δὲ τοῖς μηδὲν ἀδι-
κούσιν ἐξ ἴσου τῆς πολιτείας μεταδιδόναι* οὕτω γὰρ ἂν τοῖς
4 καθεστηκόσι* πράγμασι πλείστους συμμάχους* ἔχοιτε. ἀξιῶ δέ,
ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐὰν ἀποφῆνῃ* συμφορᾶς μὲν μηδεμιᾶς
αἴτιος γεγεννημένος, πολλὰ δὲ κάγαθὰ εἰργασμένος* τὴν
πόλιν καὶ τῷ σώματι καὶ τοῖς χρήμασι, ταῦτα γοῦν* μοι
παρ' ὑμῶν ὑπάρχειν, ὧν οὐ μόνον τοὺς εὖ πεποιηκότας,*
ἀλλὰ καὶ τοὺς μηδὲν ἀδικούντας τυγχάνειν δίκαιόν ἐστι.

5 Μέγα μὲν οὖν ἡγοῦμαι τεκμήριον* εἶναι, ὅτι, εἴπερ ἐδύ-
ναντο οἱ κατήγοροι ἰδίᾳ με ἀδικούντα ἐξελέγξαι, οὐκ ἂν τὰ
τῶν τριάκοντα ἁμαρτήματα ἐμοῦ κατηγοροῦν,* οὐδ' ἂν ᾤοντο
χρῆναι ὑπὲρ* τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων ἐτέρους διαβάλλειν,
ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς ἀδικούντας τιμωρεῖσθαι· νῦν δὲ νομίζουσι
τὴν πρὸς ἐκείνους ὀργὴν ἱκανὴν εἶναι καὶ τοὺς μηδὲν κακὸν
6 εἰργασμένους ἀπολέσαι. ἐγὼ δὲ οὐχ ἡγοῦμαι δίκαιον εἶναι
οὔτε εἴ τις τῇ πόλει πολλῶν ἀγαθῶν αἴτιος γεγέννηται,
ἀλλοὺς τινὰς ὑπὲρ* τούτων τιμὴν ἢ χάριν κομίσασθαι* παρ'
ὑμῶν, οὔτ' εἴ τις πολλὰ κακὰ εἰργασμένοι εἰσὶν, εἰκότως*
ἂν δι' ἐκείνους τοὺς μηδὲν ἀδικούντας ὀνειδούς καὶ διαβολῆς
τυγχάνειν.* ἱκανοὶ γὰρ οἱ ὑπάρχοντες ἐχθροὶ τῇ πόλει καὶ
μέγα κέρδος νομίζοντες εἶναι τοὺς ἀδίκως ἐν ταῖς διαβολαῖς
καθεστηκότας.*

7 Πειράσομαι δ' ὑμᾶς διδάξαι,* οὓς ἡγοῦμαι τῶν πολιτῶν
προσῆκειν* ὀλιγαρχίας ἐπιθυμεῖν καὶ οὓς δημοκρατίας. ἐκ

τούτου γὰρ καὶ ὑμεῖς γνώσεσθε, κἀγὼ περὶ ἐμαυτοῦ τὴν
ἀπολογία ποιήσομαι, ἀποφαίνων, ὡς οὔτε ἐξ ὧν ἐν δημο-
κρατίᾳ οὔτε ἐξ ὧν ἐν ὀλιγαρχίᾳ πεποίηκα, οὐδὲν μοι προσῆ-
κον κακόνου* εἶναι τῷ πλήθει* τῷ ὑμετέρῳ.

Πρῶτον μὲν οὖν ἐνθυμηθῆναι* χρῆ, ὅτι οὐδεὶς ἐστὶν ἀνθρώ- 8
πων φύσει* οὔτε ὀλιγαρχικὸς οὔτε δημοκρατικὸς, ἀλλ' ἥτις ἂν
ἐκάστῃ πολιτεία συμφέρη, ταύτην προθυμεῖται* καθιστάναι.*
ὥστε οὐκ ἐλάχιστον ἐν ὑμῖν ἐστὶ μέρος ὡς πλείστους ἐπιθυ-
μεῖν τῶν παρόντων νῦν πραγμάτων.* καὶ ταῦτα ὅτι οὕτως
ἔχει, οὐ χαλεπῶς ἐκ τῶν πρότερον γεγεννημένων μαθήσεσθε.
σκέψασθε γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοὺς προστάντας* ἀμφοτέ- 9
ρων τῶν πολιτειῶν, ἐσάκις δὴ* μετεβάλλοντο. οὐ Φρόνιχος*
μὲν καὶ Πείσανδρος* καὶ οἱ μετ' ἐκείνων δημαγωγοί,* ἐπειδὴ
πολλὰ εἰς ὑμᾶς ἐξῆμαρτον, τὰς περὶ τούτων* δεισαντες τιμω-
ρίας τὴν προτέραν ὀλιγαρχίαν κατέστησαν, πολλοὶ δὲ τῶν
τετρακοσίων μετὰ τῶν ἐκ Πειραιῶς συγκατήλθον,* ἔνιοι δὲ
τῶν ἐκείνους ἐκβαλόντων αὐτοὶ αὐθις τῶν τριάκοντα ἐγέν-
οντο; εἰσὶ δὲ οἵτινες τῶν Ἐλευσινάδε ἀπογραφεμένων,*
ἐξελθόντες μεθ' ὑμῶν, ἐπολιόρκουν τοὺς μεθ' αὐτῶν.

Οὐκ οὖν* χαλεπὸν γινῶναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι οὐ περὶ 10
πολιτείας εἰσὶν αἱ πρὸς ἀλλήλους διαφοραί,* ἀλλὰ περὶ τῶν
ἰδίᾳ συμφερόντων ἐκάστῃ. ὑμᾶς οὖν χρῆ ἐκ* τούτων δοκιμά-
ζειν τοὺς πολίτας, σκοποῦντας μὲν, ὅπως ἦσαν ἐν τῇ δημο-
κρατίᾳ πεπολιτευμένοι, ζητοῦντας δέ, εἴ τις αὐτοῖς ἐγίγνετο
ὑφέλεια τῶν πραγμάτων μεταπεσόντων.* οὕτως γὰρ ἂν δικαιο-
τάτην τὴν κρίσιν περὶ αὐτῶν ποιοῖσθε. ἐγὼ τοίνυν ἡγοῦμαι, 11
ὅσοι μὲν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ ἄτιμοι* ἦσαν εὐθύνας* δεδωκότες
ἢ τῶν ὄντων* ἀπεστερημένοι ἢ ἄλλῃ τινὶ συμφορᾷ τοιαύτη
κεχρημένοι,* προσῆκειν αὐτοῖς ἐτέρας ἐπιθυμεῖν πολιτείας,
ἐλπίζοντας τὴν μεταβολὴν ὑφέλειάν τινα αὐτοῖς ἔσσεσθαι.
ὅσοι δὲ τὸν δῆμον πολλὰ κάγαθὰ εἰργασμένοι εἰσὶ, κακὸν δὲ

μηδὲν πώποτε, ὀφείλεται δὲ αὐτοῖς χάριν κομίσασθαι παρ' ὑμῶν μᾶλλον ἢ δοῦναι* δίκην τῶν πεπραγμένων, οὐκ ἄξιον τὰς περι τούτων ἀποδέχσθαι* διαβολάς, οὐδ' ἐὰν πάντες οἱ τὰ τῆς πόλεως πράττοντες* ὀλιγαρχικούς αὐτοὺς φάσκωσιν* εἶναι.

12 Ἐμοὶ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐτ' ἰδίᾳ οὔτε δημοσίᾳ* συμφορὰ ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ οὐδεμία πώποτε ἐγένετο, ἀνθ' ἧστινος ἂν προθυμούμενος τῶν παρόντων κακῶν ἀπαλλαγῆναι ἐτέρων ἐπεθύμουν πραγμάτων.* τετριηράρχηκά* τε γὰρ πεντάκις καὶ τετράκις νευαυμάχηκα καὶ εἰσφορὰς ἐν τῷ πολέμῳ πολλὰς εἰσενήνοχα, καὶ τᾶλλα λειψιούργηκα* οὐδενὸς χειρὸν 13 τῶν πολιτῶν. καίτοι διὰ τοῦτο πλείω τῶν ὑπὸ τῆς πόλεως προσταπτομένων ἐδαπανώμην,* ἵνα καὶ βελτίων ὑφ' ὑμῶν νομιζοίμην καί, εἴ ποῦ μοί τις συμφορὰ γένοιτο, ἄμεινον ἀγωνιζοίμην* ὢν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ ἀπάντων ἀπεστερούμην· οὐ γὰρ τοὺς τῷ πλήθει* ἀγαθοῦ τινος αἰτίους γεγεννημένους χάριτος παρ' αὐτῶν ἠξίουν τυγχάνειν, ἀλλὰ τοὺς πλεῖστα κακὰ ὑμᾶς εἰργασμένους εἰς τὰς τιμὰς καθίστασαν,* ὡς ταύτην παρ' ἡμῶν πίστιν* εἰληφόρες.

14 Ἄ χρῆ πάντας ἐνθυμουμένους μὴ τοῖς τούτων λόγοις πιστεύειν, ἀλλὰ ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν, ἃ ἐκάστῳ τυγχάνει πεπραγμένα. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτε τῶν τετρακοσίων ἐγενόμην· ἢ* τῶν κατηγορῶν ὁ βουλόμενος παρελθὼν* ἐλεγεξάτω· οὐ* τοίνυν οὐδ' ἐπειδὴ οἱ τριάκοντα κατέστησαν, οὐδεὶς με ἀποδείξει οὔτε βουλευσάντα οὔτε ἀρχὴν οὐδεμίαν ἄρξαντα. καίτοι εἰ μὲν ἐξόν μοι ἄρχειν μὴ ἐβουλόμην, ὑφ' ὑμῶν νυνὶ τιμᾶσθαι δίκαιός εἰμι· εἰ δὲ οἱ τότε δυνάμενοι μὴ ἠξίουν μοι μεταδιδόναι* τῶν πραγμάτων, πῶς ἂν φανερώτερον ἢ οὕτως ψευδομένους ἀποδείξαιμι τοὺς κατηγορούς;

15 Ἐπι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων ἄξιον σκέψασθαι. ἐγὼ γὰρ τοιοῦτον ἑμαυτὸν ἐν ταῖς τῆς πόλεως συμφοραῖς παρέσχον, ὥστε, εἰ πάντες τὴν

αὐτὴν γνώμην ἔσχον ἐμοί, μηδένα ἂν ὑμῶν μηδεμιᾶ κεχρησθαι συμφορᾶ. ὑπ' ἐμοῦ γὰρ ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ οὔτε ἀπαχθεῖς* οὐδεὶς φανήσεται, οὔτε τῶν ἐχθρῶν οὐδεὶς τιτιμωρημένος, οὔτε τῶν φίλων εὖ πεπονθώς.* καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἄξιον θαυ-16 μάζειν· εὖ μὲν γὰρ ποιεῖν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ χαλεπὸν ἦν, ἐξαμαρτάνειν δὲ τῷ βουλομένῳ ῥᾶδιον. οὐ* τοίνυν οὐδ' εἰς τὸν κατάλογον Ἀθηναίων καταλέξας* οὐδένα φανήσομαι, οὐδὲ δίαίταν καταδαιτησάμενος* οὐδενός, οὐδὲ πλουσιώτερος ἐκ τῶν ὑμετέρων γεγωνῶς συμφορῶν. καίτοι εἰ τοῖς τῶν γεγεννημένων κακῶν αἰτίοις ὀργίζεσθε, εἰκὸς καὶ τοὺς μηδὲν ἡμαρτηκότας βελτίους ὑφ' ὑμῶν νομίζεσθαι.

Καὶ μὲν δὴ, ὦ ἄνδρες δικασταί, μεγίστην ἠγοῦμαι περὶ 17 ἑμαυτοῦ τῆ δημοκρατίᾳ πίστιν δεδωκέναι.* ὅστις γὰρ τότε οὐδὲν ἐξῆμαρτον οὕτω πολλῆς δεδομένης ἐξουσίας,* ἢ* που νῦν σφόδρα προθυμηθῆσομαι χρηστὸς εἶναι, εὖ εἰδὼς ὅτι, ἐὰν ἀδικῶ, παραχρηῆμα* δώσω δίκην. ἀλλὰ γὰρ τοιαύτην διὰ τέλους* γνώμην ἔχω, ὥστε ἐν ὀλιγαρχίᾳ μὲν μὴ ἐπιθυμεῖν τῶν ἀλλοτρίων, ἐν δημοκρατίᾳ δὲ τὰ ὄντα προθύμως εἰς ὑμᾶς ἀναλίσκειν.

Ἐγοῦμαι δὲ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἂν δικαίως ὑμᾶς μι-18 σεῖν τοὺς ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ μηδὲν πεπονθότας κακόν, ἐξὸν ὀργίζεσθαι τοῖς εἰς τὸ πλῆθος ἐξημαρτηκόσιν, οὐδὲ τοὺς μὴ φυγόντας* ἐχθροὺς νομίζειν, ἀλλὰ τοὺς ὑμᾶς ἐκβαλόντας, οὐδὲ τοὺς προθυμουμένους τὰ ἑαυτῶν σῶσαι, ἀλλὰ τοὺς τὰ τῶν ἄλλων ἀφηρημένους, οὐδὲ οἱ τῆς σφετέρας αὐτῶν σωτηρίας ἕνεκα ἔμειναν ἐν τῷ ἄστει, ἀλλὰ οἵτινες ἐτέρους ἀπολέσαι βουλόμενοι μετέσχον τῶν πραγμάτων.* εἰ δὲ οἴεσθε χρῆναι, οὓς ἐκεῖνοι παρέλιπον ἀδικοῦντες, ὑμεῖς ἀπολέσαι, οὐδεὶς τῶν πολιτῶν ὑπολειφθήσεται.*

Σκοπεῖν δὲ χρῆ καὶ ἐκ τῶνδε, ὦ ἄνδρες δικασταί. πάντες 19 γὰρ ἐπίστασθε, ὅτι ἐν τῇ προτέρᾳ δημοκρατίᾳ τῶν τὰ τῆς

πόλεως πραττόντων πολλοὶ μὲν τὰ δημόσια ἔκλεπτον, ἔνιοι δ' ἐπὶ* τοῖς ὑμετέροις ἐδωροδόκουν,* οἱ δὲ συκοφαντοῦντες τοὺς συμμάχους ἀφίστασαν.* καὶ εἰ μὲν οἱ τριάκοντα τούτους μόνους ἐτιμωροῦντο, ἄνδρας ἀγαθοὺς καὶ ὑμεῖς ἂν αὐτοὺς ἡγεῖσθε· νῦν δέ, ὅτε ὑπὲρ τῶν ἐκείνοις ἡμαρτημένων τὸ πλῆθος* κακῶς ποιεῖν ἤξιουν,* ἡγανακτεῖτε, ἡγούμενοι δεινὸν εἶναι τὰ

20 τῶν ὀλίγων ἀδικήματα πάση τῇ πόλει κοινὰ γίγνεσθαι. οὐ τοίνυν ἄξιον* χρῆσθαι* τούτοις, οἷς ἐκείνους ἐωρᾶτε ἐξαμαρτάνοντας, οὐδὲ ἂ πάσχοντες ἀδίκᾳ ἐνομίζετε πάσχειν, ὅταν ἐτέρους ποιήτε, δίκαια ἡγεῖσθαι, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν κατελθόντες* περὶ ὑμῶν αὐτῶν γνώμην ἔχετε, ἣν περ φεύγοντες* περὶ αὐτῶν εἶχετε· ἐκ τούτων γὰρ καὶ ὁμόνοιαν πλείστην ποιήσετε καὶ ἡ πόλις ἔσται μέγιστη καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἀνιάρωτατα* ψηφιεῖσθε.

21 Ἐνθυμηθῆναι δὲ χρῆ, ὧ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῶν ἐπὶ τῶν τριάκοντα γεγενημένων, ἵνα τὰ τῶν ἐχθρῶν ἀμαρτήματα* ἄμεινον ὑμᾶς ποιήσῃ περὶ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν βουλευσασθαι. ὅτε μὲν γὰρ ἀκούετε τοὺς ἐν ἄστει τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν,* μικρὰς ἐλπίδας εἶχετε τῆς καθόδου, ἡγούμενοι τὴν ἡμετέραν

22 ὁμόνοιαν μέγιστον κακὸν εἶναι τῇ ὑμέτερᾳ φυγῇ· ἐπειδὴ δὲ ἐπυνθάνεσθε τοὺς μὲν τρισχιλίους στασιάζοντας,* τοὺς ἄλλους δὲ πολίτας ἐκ τοῦ ἄστει ἐκκεκηρυγμένους,* τοὺς δὲ τριάκοντα μὴ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντας, πλείους δὲ ὄντας τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν δεδιότας* ἢ τοὺς ὑμῖν πολεμοῦντας, τότε ἤδη* καὶ κατιέναι* προσεδοκᾶτε καὶ παρὰ τῶν ἐχθρῶν λήψεσθαι δίκην. ταῦτα γὰρ τοῖς θεοῖς ἠὔχεσθε, ἅπερ ἐκείνους ἐωρᾶτε ποιοῦντας, ἡγούμενοι διὰ τὴν τῶν τριάκοντα πονηρίαν* πολὺ μᾶλλον σωθήσεσθαι ἢ διὰ τὴν τῶν φευγόντων δύναμιν κατιέναι.

23 Χρῆ τοίνυν, ὧ ἄνδρες δικασταί, τοῖς πρότερον γεγενημένοις παραδείγμασι χρωμένους βουλευέσθαι περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι καὶ τούτους ἡγεῖσθαι δημοτικωτάτους,* οἷτινες

ὁμονοεῖν ὑμᾶς βουλόμενοι τοῖς ὄρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις ἐμμένουσι,* νομίζοντες καὶ τῆς πόλεως ταύτην ἱκανωτάτην εἶναι σωτηρίαν καὶ τῶν ἐχθρῶν μέγιστην τιμωρίαν· οὐδὲν γὰρ ἂν εἴη αὐτοῖς χαλεπώτερον* τούτων ἢ πυνθάνεσθαι μὲν ἡμᾶς μετέχοντας τῶν πραγμάτων,* αἰσθάνεσθαι δὲ οὕτως διακείμενους τοὺς πολίτας ὥσπερ μηδενὸς ἐγκλήματος* πρὸς ἀλλήλους γεγενημένου. χρῆ δὲ εἰδέναί, ὧ ἄνδρες δικασταί, ὅτι οἱ 24 φεύγοντες* τῶν ἄλλων πολιτῶν ὡς πλείστους καὶ διαβεβλήσθαι καὶ ἠτιμῶσθαι* βούλονται, ἐλπίζοντας τοὺς ὑφ' ὑμῶν ἀδικουμένους ἑαυτοῖς ἔσεσθαι συμμάχους, τοὺς δὲ συκοφάντας εὐδοκιμεῖν* δέξαιντ' ἂν παρ' ὑμῖν καὶ μέγα δύνασθαι* ἐν τῇ πόλει· τὴν γὰρ τούτων πονηρίαν ἑαυτῶν ἡγούνται σωτηρίαν.

Ἄξιον δὲ μνησθῆναι καὶ τῶν μετὰ τοὺς τετρακοσίους 25 πραγμάτων* εὖ γὰρ εἴσεσθε ὅτι, ἂ μὲν οὗτοι συμβουλεύουσιν, οὐδεπώποτε ὑμῖν ἐλυσιτέλησεν,* ἂ δ' ἐγὼ παραινῶ,* ἀμφοτέραις ἀεὶ ταῖς πολιτείαις συμφέρει. ἴστε γὰρ Ἐπιγένην καὶ Δημοφάνην καὶ Κλεισθένην ἰδίᾳ μὲν καρπωσαμένους* τὰς τῆς πόλεως συμφοράς, δημοσίᾳ* δὲ ὄντας μέγιστων κακῶν αἰτίους. ἐνίων μὲν γὰρ ἔπεισαν ὑμᾶς ἀκρίτων θάνατον καταψηφίσασθαι,* πολλῶν δὲ ἀδίκως δημεῦσαι* τὰς οὐσίας, τοὺς δ' ἐξέλασαι* καὶ ἀτιμῶσαι* τῶν πολιτῶν· τοιοῦτοι γὰρ ἦσαν, ὥστε τοὺς μὲν ἡμαρτηκότας ἀργύριον λαμβάνοντας ἀφιέναι,* τοὺς δὲ μηδὲν ἠδικηκότας εἰς ὑμᾶς εἰσιόντες* ἀπολλύναι. καὶ οὐ πρότερον ἐπαύσαντο, ἕως τὴν μὲν πόλιν εἰς στάσεις* καὶ τὰς μέγιστας συμφοράς κατέστησαν, αὐτοὶ δ' ἐκ πενήτων πλούσιοι ἐγένοντο.

Ἵμεῖς δὲ οὕτως διετέθητε, ὥστε τοὺς μὲν φεύγοντας κατε- 27 δέξασθε,* τοὺς δ' ἀτίμους ἐπιτίμους* ἐποιήσατε,* τοῖς δ' ἄλλοις περὶ ὁμονοίας ὄρκους ὤμνυτε· τελευτῶντες* δὲ ἡδῖον ἂν τοὺς ἐν τῇ δημοκρατίᾳ συκοφαντοῦντας ἐτιμωρήσασθε ἢ τοὺς ἄρξαντας ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ. καὶ εἰκότως, ὧ ἄνδρες δικασταί·

πᾶσι γὰρ ἤδη φανερόν ἐστιν, ὅτι διὰ τοὺς μὲν ἀδίκως πολιτευομένους ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ δημοκρατία γίγνεται, διὰ δὲ τοὺς ἐν τῇ δημοκρατίᾳ συκοφαντοῦντας ὀλιγαρχία δις κατέστη. ὥστε οὐκ ἄξιον τούτοις πολλάκις χρῆσθαι συμβούλοις, οἷς* οὐδὲ ἀπαξ ἐλυσιτέλησε πειθόμενοις.

23 Σκέψασθαι δὲ χρῆ, ὅτι καὶ τῶν ἐκ Πειραιῶς οἱ μεγίστην δόξαν ἔχοντες καὶ μάλιστα κεινδυνευκότες καὶ πλείστα ὑμᾶς ἀγαθὰ εἰργασμένοι πολλάκις ἤδη τῷ ὑμετέρῳ πλήθει* διεκλεύσαντο τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις ἐμμένειν, ἡγούμενοι ταύτην δημοκρατίας εἶναι φυλακὴν* τοῖς μὲν γὰρ ἐξ ἄστεως ὑπὲρ* τῶν παρεληλυθότων ἀδειαν* ποιήσιν, τοῖς δ' ἐκ Πειραιῶς οὕτω πλείστον ἂν χρόνον τὴν πολιτείαν* παραμείναι. οἷς ὑμεῖς πολὺ ἂν δικαιότερον πιστεύετε ἢ τούτοις, οἱ φεύγοντες μὲν δι' ἑτέρους ἐσώθησαν, κατελθόντες δὲ συκοφαντεῖν ἐπιχειροῦσιν.

29 Ἠγοῦμαι δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοὺς μὲν τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντας ἐμοὶ τῶν ἐν ἄστει μεινάντων φανεροὺς γεγενῆσθαι καὶ ἐν ὀλιγαρχίᾳ καὶ ἐν δημοκρατίᾳ, ὅποιοι τινές εἰσι 30πολιταί· τούτων δ' ἄξιον θαυμάζειν*, ὅτι ἂν ἐποίησαν, εἴ τις αὐτοὺς εἶασε τῶν τριάκοντα γενέσθαι, οἱ νῦν δημοκρατίας οὔσης ταυτὰ ἐκείνοις πράττουσι καὶ ταχέως μὲν ἐκ πενήτων πλούσιοι γεγένηται, πολλὰς δὲ ἀρχὰς ἀρχόντες οὐδεμιᾶς εὐθύνην* διδόντες, ἀλλ' ἀντὶ μὲν ὁμονοίας ὑποψίαν πρὸς ἀλλήλους πεποιήκασι,* ἀντὶ δὲ εἰρήνης πόλεμον κατηγγέλκασι,* διὰ τούτους δὲ ἄπιστοι τοῖς Ἑλλησι γεγενῆμεθα.*

31 Καὶ τοσούτων κακῶν καὶ ἐτέρων πολλῶν ὄντες αἴτιοι, καὶ οὐδὲν διαφέροντες τῶν τριάκοντα, πλὴν ὅτι ἐκεῖνοι μὲν ὀλιγαρχίας οὔσης ἐπεθύμουν ὥνπερ οὗτοι, οὗτοι δὲ καὶ δημοκρατίας τῶν αὐτῶν ὥνπερ ἐκεῖνοι, ὅμως οἶονται χρῆναι οὕτως ῥαδίως, ὃν ἂν βούλωνται, κακῶς ποιεῖν, ὥσπερ τῶν μὲν ἄλλων 32ἀδικούντων, ἀριστοὶ δὲ ἄνδρες αὐτοὶ γεγενῆμένοι. καὶ τού-

των μὲν οὐκ ἄξιον θαυμάζειν, ὑμῶν δέ, ὅτι οἴεσθε μὲν δημοκρατίαν εἶναι, γίγνεται δὲ ὅτι ἂν οὗτοι βούλωνται καὶ δίκην διδόντες οὐχ οἱ τὸ ὑμέτερον πλῆθος ἀδικούντες, ἀλλ' οἱ τὰ σφέτερα αὐτῶν μὴ διδόντες.

Καὶ δέξαιντ' ἂν μικρὰν εἶναι τὴν πόλιν μάλλον ἢ δι' ἄλλους 33μεγάλην καὶ ἐλευθέραν, ἡγούμενοι νῦν μὲν διὰ τοὺς ἐκ Πειραιῶς ἀκινδύνως αὐτοῖς ἐξεῖναι ποιεῖν ὅτι ἂν βούλωνται, ἐὰν δ' ὕστερον ὑμῖν δι' ἑτέρους σωτηρία γένηται, τούτους μὲν ἐπιλύσεσθαι*, ἐκείνους δὲ μείζον δυνήσεσθαι*. ὥστε διὰ τὸ αὐτὸ πάντες ἐμποδῶν* εἰσιν, ἐὰν τι δι' ἄλλων ἀγαθὸν ὑμῖν φαίνεται. τοῦτο μὲν οὖν οὐ χαλεπὸν τῷ βουλομένῳ κατα 34νοῆσαι· αὐτοὶ γὰρ οὐκ ἐπιθυμοῦσι λανθάνειν, ἀλλ' αἰσχύνονται μὴ δοκοῦντες εἶναι πονηροί, ὑμεῖς τε τὰ μὲν αὐτοὶ ὄρατε, τὰ δ' ἑτέρων πολλῶν ἀκούετε.

Ἡμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, δίκαιον μὲν ἡγοῦμεθ' εἶναι 35πρὸς* πάντας ὑμᾶς τοὺς πολίτας ταῖς συνθήκαις καὶ τοῖς ὅρκοις ἐμμένειν, ὅμως δέ, ἔταν μὲν ἴδωμεν τοὺς τῶν κακῶν αἰτίους δίκην διδόντας, τῶν τότε περὶ ὑμᾶς γεγενημένων μεμνημένοι συγγνώμην ἔχομεν,* ἔταν δὲ φανεροὶ γένησθε τοὺς μηδὲν αἰτίους ἐξ ἴσου τοῖς ἀδικούσι τιμωρούμενοι,* τῇ αὐτῇ ψήφῳ πάντας ἡμᾶς εἰς ὑποψίαν καταστήσετε....

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΑΔΥΝΑΤΟΥ

Εἰσαγωγή: Τὸ πάλαι ἐν Ἀθήναις δὲν ὑπῆρχον οὔτε πτωχοκομεία οὔτε νοσοκομεία οὔτε τὰ ἄλλα νῦν πολυάριθμα εὐεργετικά καθιδρύματα· ὡς ἐκ τούτου οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ψηφίσει διὰ νόμου νὰ παρέχωσι χρηματικόν τι βοήθημα εἰς πάντα **ἀδύνατον** πολίτην· τοιοῦτος δ' ἦτο ὁ ἔχων περιουσίαν μικροτέραν τῶν τριῶν μνῶν (=300 δραχμῶν) καὶ τοιαύτην σωματικὴν βλάβην, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ ἐργάζεται πρὸς κτήσιν τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων.

Τὸ βοήθημα τοῦτο, ὅπερ ἐλάμβανεν ἕκαστος τῶν ἀδυνάτων, ἦτο διάφορον ὡς πρὸς τὸ ποσὸν κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχάς· κατὰ τὸν χρόνον ὅμως τῆς ἐκφωνήσεως τοῦ παρόντος λόγου ἦτο εἰς ὄβηλος (=1/6 τῆς δραχμῆς) καθ' ἑκάστην (§ 26). Ἀλλὰ πρὸς λήψιν τοῦ βοηθήματος τούτου ὄφειλε πᾶς θεωρῶν ἑαυτὸν ὡς ἀδύνατον νὰ ὑποβάλῃ ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔτους αἰτήσιν βοήθειας εἰς τὴν βουλήν τῶν πεντακοσίων, ἧτις **ἐδοκίμαζε** τοὺς ἀδυνάτους, ἐξήταζε δηλ. αὐτούς, ἐὰν πράγματι ἦσαν ἄξιοι τοῦ βοηθήματος. Ἐπειδὴ δὲ συνέβαινον πολλαὶ καταχρήσεις, ἐπετρέπετο εἰς πάντα Ἀθηναῖον πολίτην νὰ **εἰσαγγείλῃ** (=καταγγείλῃ) τὸν αἰτούμενον ὡς ἀπατεῶνα, νὰ παρουσιασθῇ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς δοκιμασίας πρὸ τῆς βουλῆς καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ καὶ προφορικῶς τὴν καταγγελίαν αὐτοῦ, εἰς δὲ τὸν ἀδύνατον ν' ἀπολογηθῇ κατὰ τῆς τοιαύτης κατηγορίας. Μετὰ τὴν ἀπολογίαν τοῦ ἀδυνάτου ἡ βουλή ἀπεφάσιζε περὶ τῆς παροχῆς ἢ μὴ τοῦ βοηθήματος. Ὁ δὲ δοκιμασθεὶς καὶ τυχὼν τοῦ βοηθήματος ἀδύνατος ὄφειλε νὰ ὑποβάλληται εἰς νέαν κατ' ἔτος δοκιμασίαν ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ καὶ πρὸ τῆς ἐκάστοτε νέας βουλῆς.

Καὶ ὁ ἀδύνατος τοῦ παρόντος λόγου εἶχε δοκιμασθῇ πολλάκις ὡς τοιοῦτος (§ 26) καὶ ἐλάμβανεν ἀπὸ πολλοῦ παρὰ τῆς πολιτείας τὸ νόμιμον βοήθημα. Κατὰ τὴν γιγνομένην ὅμως νῦν δοκιμασίαν κατήγγελέ τις αὐτὸν διατεινόμενος 1) ὅτι οὗτος λαμ-

βάνει ἀδίκως τὸ βοήθημα, διότι εἶναι σωματικῶς ἱκανὸς καὶ εὐπορος, καὶ 2) ὅτι οὗτος λόγῳ τῆς κακῆς του διαγωγῆς εἶναι ἀνάξιος ἐπικουρίας. Πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν κατηγοριῶν τούτων ὁ ἀδύνατος ἀπαγγέλλει τὸν παρόντα λόγον, ὃν χάριν αὐτοῦ ἔγραψεν ὁ Λυσίας.

Ὁ λόγος ἀπηγγέλθη μετὰ τὸ 403 π. X.

Οὐ πολλοῦ δέω* χάριν ἔχειν,* ὦ βουλή, τῷ κατηγόρῳ, ὅτι 1
μοι παρεσκεύασε τὸν ἀγῶνα* τουτονί. πρότερον γὰρ οὐκ ἔχων πρόφασιν,* ἐφ' ἧς τοῦ βίου λόγον δοίην, νυνὶ διὰ τοῦτον εἴληφα. καὶ πειράσομαι τῷ λόγῳ τοῦτον μὲν ἐπιδειξαί* ψευδομένον, ἐμαυτὸν δὲ βεβιωκότα μέχρι τῆσδε τῆς ἡμέρας ἐπαίνου μᾶλλον ἄξιον ἢ φθόνου· διὰ γὰρ οὐδὲν ἄλλο μοι δοκεῖ παρασκευάσαι τόνδε μοι τὸν κίνδυνον οὗτος ἢ διὰ φθόνον.

Καίτοι ὅστις τούτοις φθονεῖ, οὓς οἱ ἄλλοι ἐλεοῦσι, τίνος 2
ἂν ὑμῖν ὁ τοιοῦτος ἀποσχέσθαι δοκεῖ πονηρίας;* οὐ γὰρ ἔνεκα χρημάτων με συκοφαντεῖ, οὐδ' ὡς ἐχθρὸν ἑαυτοῦ με τιμωρεῖται*· διὰ γὰρ τὴν πονηρίαν αὐτοῦ οὔτε φίλῳ οὔτε ἐχθρῷ πώποτ** ἐχρησάμην* αὐτῷ. ἤδη* τοίνυν, ὦ βουλή, δῆ- 3
λός ἐστι φθονῶν, ὅτι τοιαύτη κεχρημένος* συμφορᾶ τούτου βελτίων εἰμι πολίτης. καὶ γὰρ οἶμαι δεῖν, ὦ βουλή, τὰ τοῦ σώματος δυστυχήματα* τοῖς τῆς ψυχῆς ἐπιτηδεύμασιν* ἰάσθαι.* εἰ γὰρ ἐξ ἴσου τῇ συμφορᾶ καὶ τὴν διάνοιαν ἔξω καὶ τὸν ἄλλον βίον διάξω, τί τούτου διοίσω;

Περὶ μὲν οὖν τούτων τσαυτὰ μοι εἰρήσθω· ὑπὲρ* ὧν δέ 4
μοι προσήκει λέγειν, ὡς ἂν οἶός* τ' ὦ διὰ* βραχυτάτων ἐρῶ. φησι γὰρ ὁ κατήγορος οὐ δικαίως με λαμβάνειν τὸ παρὰ τῆς πόλεως ἀργύριον*· καὶ γὰρ τῷ σώματι δύνασθαι* καὶ οὐκ εἶναι τῶν ἀδυνάτων, καὶ τέχνην ἐπίστασθαι τοιαύτην, ὥστε καὶ ἄνευ τοῦ διδομένου τούτου ζῆν. καὶ τεκμηρίοις* χρήται 5
τῆς μὲν τοῦ σώματος ῥώμης, ὅτι ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβαίνω,*

τῆς δ' ἐν τῇ τέχνῃ εὐπορίας, ὅτι δύναμαι συνεῖναι* δυνα-
μένοις ἀνθρώποις ἀναλίσκειν.*

6 Τὴν μὲν οὖν ἐκ τῆς τέχνης εὐπορίαν καὶ τὸν ἄλλον τὸν
ἐμὸν βίον, οἷος τυγχάνει, πάντας ὑμᾶς οἶομαι γιγνώσκειν·
ὁμῶς δὲ καὶ γὰρ διὰ* βραχέων ἐρῶ. ἐμοὶ γὰρ ὁ μὲν πατὴρ κατέ-
λιπεν οὐδέν, τὴν δὲ μητέρα τελευτήσασαν πέπαυμαι τρέφων
τρίτον ἔτος τουτί, παῖδες δέ μοι οὐπω εἰσίν, οἳ με θεραπεύ-
σουσι*. τέχνην δὲ κέκτημαι βραχέα δυναμένην ὠφελεῖν, ἣν
αὐτὸς μὲν ἤδη* χαλεπῶς ἐργάζομαι,* τὸν διαδεξόμενον δὲ
αὐτὴν οὐπω δύναμαι κτήσασθαι. πρόσσδος* δέ μοι οὐκ ἔστιν
ἄλλη πλὴν ταύτης, ἣν ἂν ἀφέλησθέ με, κινδυνεύσαιμ' ἂν
ὑπὸ τῇ δυσχερεστάτῃ γενέσθαι* τύχη.*

7 Μὴ τοίνυν, ἐπειδὴ γε ἔστιν,* ὦ βουλή, σῶσαι με δικαίως,
ἀπολέσητε ἀδίκως· μηδὲ ἂ νεωτέρῳ καὶ μᾶλλον ἐρρωμένῳ*
ὄντι ἔδοτε, πρεσβύτερον καὶ ἀσθενέστερον γιγνόμενον ἀφέ-
λησθε· μηδὲ πρότερον καὶ περὶ τοὺς οὐδὲν ἔχοντας κακὸν*
ἐλεημονέστατοι* δοκοῦντες εἶναι νυνὶ διὰ τοῦτον τοὺς καὶ
τοῖς ἐχθροῖς ἐλεεινοὺς* ὄντας ἀγρίως ἀποδέξασθε· μηδ' ἐμὲ
τολμήσαντες ἀδικῆσαι καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ὁμοίως ἐμοὶ
8 διακειμένους ἀθυμῆσαι ποιήσητε. καὶ γὰρ ἂν ἄτοπον εἴη, ὦ
βουλή, εἰ, ὅτε μὲν ἀπλή μοι ἦν ἡ συμφορὰ, τότε μὲν ἐφαινό-
μην* λαμβάνων τὸ ἀργύριον τοῦτο, νῦν δ', ἐπειδὴ καὶ γῆρας
καὶ νόσοι καὶ τὰ τούτοις ἐπόμενα κακὰ προσγίγνεται* μοι,
τότε ἀφαιρεθείην.

9 Δοκεῖ δέ μοι τῆς πενίας τῆς ἐμῆς τὸ μέγεθος ὁ κατήγο-
ρος ἂν ἐπιδείξει* σαφέστατα μόνος ἀνθρώπων. εἰ γὰρ ἐγὼ
κατασταθείς* χορηγὸς* τραγῳδοῖς* προκαλεσαίμην αὐτὸν εἰς
ἀντίδοσιν,* δεκάκις ἂν ἔλοιτο* χορηγήσασθαι μᾶλλον ἢ ἀντιδοῦ-
ναι ἅπαξ. καίτοι πῶς οὐ δεινόν* ἔστι νῦν μὲν κατηγορεῖν, ὡς
διὰ πολλὴν εὐπορίαν ἐξ ἴσου δύναμαι συνεῖναι τοῖς πλουσιω-

τάτοις, εἰ δὲ ὦν ἐγὼ λέγω τύχοι τι γενόμενον, ὁμολογεῖν
τοιούτον εἶναι με καὶ ἔτι πονηρότερον;*

Περὶ δὲ τῆς ἐμῆς ἱππικῆς,* ἥς οὗτος ἐτόλμησε μνησθῆναι* 10
πρὸς ὑμᾶς, οὔτε τὴν τύχην δείσας οὔτε ὑμᾶς αἰσχυνοθείς, οὐ
πολύς ὁ λόγος. ἐγὼ γὰρ ἠγοῦμαι, ὦ βουλή, πάντας τοὺς
ἔχοντάς τι δυστύχημα* τοῦτο ζητεῖν καὶ τοῦτο φιλοσοφεῖν,
ὅπως ὡς ἀλυπότατα μεταχειρίζονται* τὸ συμβεβηκὸς πάθος.
ὦν εἰς ἐγὼ, καὶ περιπεπτωκὸς τοιαύτη συμφορᾶ ταύτην
ἐμαυτῷ βρασιώνῃ* ἐξηῦρον εἰς τὰς ὁδοὺς τὰς μακροτέρας
τῶν ἀναγκαίων.

Ἢ δὲ μέγιστον, ὦ βουλή, τεκμήριον, ὅτι διὰ τὴν συμφο- 11
ρὰν, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν ὕβριν,* ὡς οὐτὸς φησιν, ἐπὶ τοὺς ἵππους
ἀναβαίνω, βράδιόν ἐστι μαθεῖν. εἰ γὰρ ἐκεκτῆμην οὐσίαν,
ἐπ' ἀστράβης* ἂν ὠχούμην,* ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τοὺς ἀλλοτρίους
ἵππους ἀνέβαινον· νυνὶ δὲ ἐπειδὴ τοιοῦτον οὐ δύναμαι κτή-
σασθαι, τοῖς ἀλλοτρίοις ἵπποις ἀναγκάζομαι χρῆσθαι πολλά-
κις. καίτοι πῶς οὐκ ἄτοπόν ἐστιν, ὦ βουλή, τοῦτον αὐτόν, εἰ 12
μὲν ἐπ' ἀστράβης ὀχούμενον ἐώρα με, σιωπᾶν — τί γὰρ ἂν
καὶ ἔλεγεν; — ὅτι δ' ἐπὶ τοὺς ἠτημένους ἵππους ἀναβαίνω,
πειρᾶσθαι πείθειν ὑμᾶς, ὡς δυνατός* εἰμι; καὶ ὅτι μὲν δυοῖν
βακτηρίαιν χρῶμαι, τῶν ἄλλων μιᾶ χρωμένων, μὴ κατηγο-
ρεῖν, ὡς καὶ τοῦτο τῶν δυναμένων ἐστίν, ὅτι δ' ἐπὶ τοὺς
ἵππους ἀναβαίνω, τεκμηρίῳ χρῆσθαι πρὸς ὑμᾶς, ὡς εἰμι τῶν
δυναμένων; οἷς ἐγὼ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἀμφοτέροις χρῶμαι.

Τοσοῦτον δὲ διενήνοχεν* ἀναισχυντία τῶν ἀπάντων ἀνθρώ- 13
πων, ὥστε ὑμᾶς πειρᾶται πείθειν, τοσοῦτους ὄντας εἰς ὦν,
ὡς οὐκ εἰμι τῶν ἀδυνάτων ἐγὼ. καίτοι εἰ τοῦτο πείσει* τινὰς
ὑμῶν, ὦ βουλή, τί με κωλύει κληροῦσθαι* τῶν ἐννέα ἀρχόν-
των καὶ ὑμᾶς ἐμοῦ μὲν ἀφελέσθαι τὸν ὄβολόν ὡς ὑγιαίνον-
τος, τούτῳ δὲ ψηφίσασθαι πάντας ὡς ἀναπήρῳ; οὐ γὰρ
δήπου* τὸν αὐτὸν ὑμεῖς μὲν ὡς δυνάμενον ἀφαιρήσεσθε τὸ

διδόμενον, οἱ δὲ θεσμοθέται ὡς ἀδύνατον ὄντα κληροῦσθαι 14 κωλύσουσιν. ἀλλὰ γὰρ οὕτε ὑμεῖς τούτῳ τὴν αὐτὴν ἔχετε γνώμην οὔθ' οὗτος ὑμῖν εὖ ποιῶν. ὁ μὲν γὰρ ὡσπερ ἐπικλήρου* τῆς συμφορᾶς οὔσης ἀμφισβητήσων* ἤκει καὶ πειρᾶται πείθειν ὑμᾶς, ὡς οὐκ εἰμι τοιοῦτος, οἷον ὑμεῖς ὁρᾶτε πάντες· ὑμεῖς δὲ (ὁ τῶν εὖ φρονούντων* ἔργον ἐστί) μᾶλλον πιστεύετε τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν ὀφθαλμοῖς ἢ τοῖς τούτου λόγοις.

15 Λέγει δέ, ὡς ὑβριστής* εἰμι καὶ βίαιος καὶ λίαν ἀσελγῶς διακειμένος,* ὡσπερ, εἰ φοβερῶς ὀνομάσειε,* μέλλων ἀληθῆ λέγειν, ἀλλ' οὐκ, ἐὰν πάνυ πραόνως,* ταῦτα ποιήσων. ἐγὼ δ' ὑμᾶς, ὦ βουλή, σαφῶς οἶμαι δεῖν διαγιγνώσκειν,* οἷς τ' ἐγχωρεῖ* τῶν ἀνθρώπων ὑβρισταῖς εἶναι καὶ οἷς οὐ προσήκει.

16 οὐ γὰρ τοὺς πενομένους καὶ λίαν ἀπόρως διακειμένους* ὑβρίζειν* εἰκός,* ἀλλὰ τοὺς πολλῶ πλείω τῶν ἀναγκαίων* κερκτημένους· οὐδὲ τοὺς ἀδυνάτους τοῖς σώμασιν ὄντας, ἀλλὰ τοὺς μάλιστα πιστεύοντας ταῖς αὐτῶν ῥώμαις· οὐδὲ τοὺς ἤδη προβεβηκότας τῇ ἡλικίᾳ, ἀλλὰ τοὺς ἔτι νέους καὶ νέαις ταῖς διανοαῖς χρωμένους.*

17 Οἱ μὲν γὰρ πλούσιοι τοῖς χρήμασιν ἐξωνοῦνται* τοὺς κινδύνους,* οἱ δὲ πένητες ὑπὸ τῆς παρουσίας ἀπορίας* σωφρονεῖν* ἀναγκάζονται· καὶ οἱ μὲν νέοι συγγνώμης ἀξιοῦνται* τυγχάνειν παρὰ τῶν πρεσβυτέρων, τοῖς δὲ πρεσβυτέροις ἐξαμαρτάνουσιν ὁμοίως ἐπιτιμῶσιν* ἀμφοτέροι· καὶ τοῖς μὲν ἰσχυροῖς ἐγχωρεῖ μὴδὲν αὐτοῖς πάσχουσιν, οὓς ἂν βουλευθῶσιν, ὑβρίζειν,* τοῖς δὲ ἀσθενέσιν οὐκ ἔστιν οὔτε ὑβρίζομένοις* ἀμύνεσθαι* τοὺς ὑπάρξαντας* οὔτε ὑβρίζειν βουλομένοις περιγίγνεσθαι* τῶν ἀδικουμένων. ὥστε μοι δοκεῖ ὁ κατήγορος εἰπεῖν περὶ τῆς ἐμῆς ὑβρεως οὐ σπουδάζων,* ἀλλὰ παίζων, οὐδ' ὑμᾶς πείσαι βουλόμενος, ὡς εἰμι τοιοῦτος, ἀλλ' ἐμὲ κωμωδεῖν* βουλόμενος, ὡσπερ τι καλὸν* ποιῶν.

Ἐτι δὲ καὶ συλλέγεσθαι φησιν ἀνθρώπους ὡς* ἐμὲ πονη-19 ροῦς* καὶ πολλοῦς, οἱ τὰ μὲν ἑαυτῶν ἀνηλώκασι, τοῖς δὲ τὰ σφέτερα σφίζειν* βουλομένοις ἐπιβουλεύουσιν. ὑμεῖς δὲ ἐνθυμήθητε* πάντες, ὅτι ταῦτα λέγων οὐδὲν ἐμοῦ κατηγορεῖ μᾶλλον ἢ τῶν ἄλλων, ὅσοι τέχνας ἔχουσιν, οὐδὲ τῶν ὡς ἐμὲ εἰσιόντων μᾶλλον ἢ τῶν ὡς τοὺς ἄλλους δημιουργούς.* ἕκαστος 20 γὰρ ὑμῶν εἴθισται προσφοιτᾶν* ὁ μὲν πρὸς μυροπωλεῖον, ὁ δὲ πρὸς κουρεῖον, ὁ δὲ πρὸς σκυτοτομεῖον,* ὁ δ' ὅποι ἂν τύχη, καὶ πλεῖστοι μὲν ὡς τοὺς ἐγγυτάτω τῆς ἀγορᾶς κατεσκευασμένους,* ἐλάχιστοι δὲ ὡς τοὺς πλεῖστον ἀπέχοντας αὐτῆς· ὥστ' εἴ τις ὑμῶν πονηρίαν καταγνώσεται* τῶν ὡς ἐμὲ εἰσιόντων, δῆλον ὅτι καὶ τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις διατριβόντων· εἰ δὲ κἀκείνων, ἀπάντων Ἀθηναίων· ἅπαντες γὰρ εἴθισθε προσφοιτᾶν καὶ διατρίβειν ἀμουγέπου.*

Ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἶδα, ὅ τι δεῖ λίαν με ἀκριβῶς* ἀπολογού-21 μενον πρὸς ἐν ἕκαστον ὑμῖν τῶν εἰρημένων ἐνοχλεῖν πλείω χρόνον. εἰ γὰρ ὑπερ* τῶν μεγίστων εἴρηκα, τί δεῖ περὶ τῶν φαύλων* ὁμοίως τούτῳ σπουδάζειν,* ἐγὼ δ' ὑμῶν, ὦ βουλή, θέομαι πάντων τὴν αὐτὴν ἔχειν περὶ ἐμοῦ διάνοιαν,* ἣν περ καὶ πρότερον· μή, οὐ μόνου μεταλαβεῖν ἔδωκεν ἡ τύχη μοι 22 τῶν ἐν τῇ πατρίδι, τούτου διὰ τουτονὶ ἀποστερήσητέ με· μὴδ', ἃ πάλοι κοινῇ πάντες ἔδοτέ μοι, νῦν οὗτος, εἰς ὧν, πείσῃ πάλιν ὑμᾶς ἀφελέσθαι. ἐπειδὴ γὰρ, ὦ βουλή, τῶν μεγίστων ὁ δαίμων* ἀπεστέρησεν ἡμᾶς, ἢ πόλις ἡμῖν ἐψηφίσατο τοῦτο τὸ ἀργύριον, ἡγουμένη κοινὰς εἶναι τὰς τύχας τοῖς ἅπασιν καὶ τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν. πῶς οὖν 23 οὐκ ἂν δειλαιότατος* εἴην, εἰ τῶν μὲν καλλίστων καὶ μεγίστων διὰ τὴν συμφορὰν ἀπεστερημένος εἰμί, ἃ δ' ἡ πόλις ἔδωκε προνοηθεῖσα* τῶν οὕτως διακειμένων, διὰ τὸν κατήγορον ἀφαιρεθείην; μῆδαμῶς, ὦ βουλή, ταύτη* θῆσθε* τὴν ψῆφον.

Διὰ τί γὰρ ἂν καὶ τύχοιμι τοιοῦτων ὑμῶν; πρότερον ὅτι δι' 24

ἐμέ τις εἰς ἀγῶνα πώποτε* καταστάς ἀπώλεσε τὴν οὐσίαν; ἀλλ' οὐδ' ἂν εἰς ἀποδείξειεν. ἀλλ' ὅτι πολυπράγμων* εἰμὶ καὶ θρασὺς καὶ φιλαπεχθήμων;* ἀλλ' οὐδ' ἂν αὐτὸς φήσειεν, εἰ μὴ βούλοιο καὶ τοῦτο ψεύδασθαι τοῖς ἄλλοις ὁμοίως. ἀλλ' ὅτι λίαν ὑβριστὴς καὶ βίαιος; ἀλλ' οὐ τοιαύταις ἀφορμαῖς*
 25 τοῦ βίου πρὸς* τὰ τοιαῦτα τυγχάνω χρώμενος. ἀλλ' ὅτι ἐπὶ τῶν τριάκοντα γενόμενος* ἐν δυνάμει κακῶς ἐποίησα πολλοὺς τῶν πολιτῶν; ἀλλὰ μετὰ τοῦ ὑμετέρου πλήθους* ἔφυγον εἰς Χαλκίδα, καὶ ἔξόν μοι μετ' ἐκείνων ἀδεῶς* πολιτεύεσθαι,* μεθ' ὑμῶν εἰλόμην κινδυνεύειν ἀπελθόν.
 26 Μὴ τοίνυν, ὦ βουλή, μηδὲν ἡμαρτηκῶς* ὁμοίων ὑμῶν τύχοιμι τοῖς πολλὰ ἡδικηκόσιν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ψῆφον θέσθε περὶ ἐμοῦ ταῖς ἄλλαις βουλαῖς, ἀναμνησθέντες, ὅτι οὔτε χρήματα διαχειρίσας τῆς πόλεως δίδωμι λόγον αὐτῶν, οὔτε ἀρχὴν ἄρξας οὐδεμίαν εὐθύνας ὑπέχω* νῦν αὐτῆς, 27 ἀλλὰ περὶ ὀβολοῦ μόνον ποιῶμαι* τοὺς λόγους. καὶ οὕτως ὑμεῖς μὲν τὰ δίκαια γνῶσεσθε* πάντες, ἐγὼ δὲ τούτων ὑμῖν τυχῶν ἔξω* τὴν χάριν, οὗτος δὲ τοῦ λοιποῦ μαθήσεται μὴ τοῖς ἀσθενεστέροις ἐπιβουλεύειν, ἀλλὰ τῶν ὁμοίων αὐτῷ περιγίγνεσθαι.*

5

ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΣΙΤΟΠΩΛΩΝ

Εἰσαγωγή: Ἡ Ἀττικὴ παρῆγε τὸ πάλαι—ὡς καὶ νῦν—ἀφθόως ἔλαιον, σῦκα καὶ διαφόρους ὀπώρας, ἀλλὰ σῖτον ἐλάχιστον, μὴ ἐπαρκοῦντα διὰ τὸν πυκνὸν πληθυσμὸν αὐτῆς, ὅστις ὑπερέβαινε τὰς 500,000 κατοίκων, ἐντοπίων καὶ ξένων· διὰ τοῦτο ἠναγκάζοντο οἱ Ἀθηναῖοι νὰ μετακομίζωσι σῖτον ἐκ τῆς Σικελίας, ἐκ τῆς Αἰγύπτου, τῆς Κύπρου, τῆς Θοράκης καὶ μάλιστα τοῦ Πόντου.

Ἐδείκνυε δὲ ἡ πολιτεία τῶν Ἀθηναίων μεγίστην μέριμναν ὡς πρὸς τὸ ἐμπόριον τοῦ σίτου· οὕτω πρὸς πρόληψιν ἐνδεχομένης σιτοδείας ἐφρόντιζε νὰ ὑπάρχη ἐν ταῖς ἀποθήκαις σῖτος ἀφθονος καὶ διὰ νόμου ὑπεχρέου τοὺς ἐμπόρους, τοὺς ἀπερχομένους εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν πρὸς ἀγορὰν σίτου, νὰ μεταφέρωσιν αὐτὸν εἰς Πειραιᾶ, οὐχὶ δὲ εἰς ἄλους λιμένας. Ὡσαύτως πρὸς πρόληψιν τῶν ἀδικιῶν καὶ πονηριῶν τῶν σιτοπωλῶν, οἵτινες μέτοικοι ὄντες μετήρχοντο τὰ πάντα, ἵνα αἰσχροκερδῶσιν, ἐξέλεγε κατ' ἔτος ἰδίους ἄρχοντας, **τοὺς σιτοφύλακας** (§ 5), καὶ ἐθέσπισε δύο νόμους, καθ' οὓς ἀπηγορεύετο ἐπὶ ποινῇ θανάτου τοῖς σιτοπώλαις 1) νὰ μὴ συναγοράζωσι σῖτον πλείονα τῶν πενήκοντα φορμῶν ἢ μεδίμων, ἵνα μὴ διὰ τῆς συστάσεως ταύτης βλάπτωσι τοὺς σιτεμπόρους ἀναγκαζομένους νὰ πωλῶσι τὸν σῖτον εὐθηνὸν ἐπὶ ἰδίᾳ βλάβῃ, καὶ 2) νὰ μὴ ὠφελῶνται περισσότερον τοῦ ἐνὸς ὀβολοῦ ἐκ τῆς πωλήσεως ἐκάστου μεδίμου.

Ἄλλ' ἀμφοτέρους τοὺς νόμους τούτους παρέβησαν οἱ σιτοπῶλαι τοῦ παρόντος λόγου καὶ διὰ τοῦτο ἐγένετο καταμήνυσις κατ' αὐτῶν ἐν τῇ βουλῇ· αὕτη κατ' ἀρχὰς μὲν ἤθελεν ἀκρίτους νὰ καταδικάσῃ αὐτοὺς εἰς θάνατον, ἀλλ' εἶτα τῇ προτάσει βουλευτοῦ τινος—τοῦ ῥήτορος τοῦ παρόντος λόγου—παρέπεμψε τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν Ἑλιαίαν· πρὸ αὐτῆς, προεδρευομένης ὑπὸ τῶν θεσμοθετῶν, ἐνεφανίσθη διὰ τοῦ παρόντος λόγου τοῦ Λυσίου ὁ

ἐν τῇ βουλῇ προτείνας τὴν παραπομπὴν τῆς ὑποθέσεως βουλευ-
τῆς καὶ κατηγορεῖ τῶν σιτοπωλῶν, ὅτι παρέβησαν ἀμφοτέρους
τοὺς περὶ σίτου νόμους.

Ὁ λόγος ἀπηγγέλθη κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τῷ 386 π. Χ.

- 1 Πολλοὶ μοι προσεληλύθασιν, ὧ ἄνδρες δικασταί, θαυμά-
ζοντες,* ὅτι ἐγὼ τῶν σιτοπωλῶν ἐν τῇ βουλῇ κατηγοροῦν,
καὶ λέγοντες, ὅτι ὑμεῖς, εἰ ὡς μάλιστα αὐτοὺς ἀδικεῖν* ἠγεῖ-
σθε, οὐδὲν ἤττον καὶ τοὺς περὶ τούτων λόγους ποιουμένους*
συκοφαντεῖν νομίζετε. ὅθεν οὖν ἠνάγκασμαι κατηγορεῖν
αὐτῶν, περὶ τούτων πρῶτον εἰπεῖν βούλομαι.
- 2 Ἐπειδὴ γὰρ οἱ πρυτάνεις* ἀπέδωσαν* εἰς τὴν βουλήν περὶ
αὐτῶν, οὕτως ὠργίσθησαν αὐτοῖς, ὥστε ἐλεγόν τινες τῶν
ῥητόρων, ὡς ἀκρίτους* αὐτοὺς χρὴ τοῖς ἔνδεκα* παραδοῦναι
θανάτῳ ζημιῶσαι.* ἠγούμενος δὲ ἐγὼ δεινὸν εἶναι τοιαῦτα
ἐθίζεσθαι* ποιεῖν τὴν βουλήν, ἀναστάς εἶπον,, ὅτι μοι δοκοίη
κρίνειν τοὺς σιτοπώλας κατὰ τὸν νόμον, νομίζων, εἰ μὲν
εἴσι ἄξια θανάτου εἰργασμένοι, ὑμᾶς οὐδὲν ἤττον ἡμῶν γνώ-
σεσθαι* τὰ δίκαια, εἰ δὲ μηδὲν ἀδικοῦσιν, οὐ δεῖν αὐτοὺς
ἀκρίτους ἀπολωλέναι.
- 3 Πεισθείσης* δὲ τῆς βουλῆς ταῦτα, διαβάλλειν ἐπεχείρουν
με λέγοντες, ὡς ἐγὼ σωτηρίας ἕνεκα τῆς τῶν σιτοπωλῶν
τοὺς λόγους τούτους ἐποιούμην. πρὸς μὲν οὖν τὴν βουλήν,
ὅτ' ἦν αὐτοῖς ἡ κρίσις, ἔργῳ ἀπελογησάμην· τῶν γὰρ ἄλλων
ἡσυχίαν ἀγόντων* ἀναστάς αὐτῶν κατηγοροῦν, καὶ πᾶσι
φανερὸν ἐποίησα, ὅτι οὐχ ὑπὲρ τούτων ἔλεγον, ἀλλὰ τοῖς νό-
μοις τοῖς κειμένοις ἐβοήθουν.* ἠρξάμην μὲν οὖν τούτων ἕνεκα,
4 δεδιώς τὰς αἰτίας* αἰσχρὸν δ' ἠγοῦμαι πρότερον παύσασθαι,
πρὶν ἂν ὑμεῖς περὶ αὐτῶν, ὅ,τι ἂν βούλησθε, ψηφίσησθε.
- 5 Καὶ πρῶτον μὲν ἀνάβητε. εἰπέ σὺ ἐμοί, μέτοικος εἶ·
«Ναί». Μετοικεῖς δὲ πρότερον ὡς πεισόμενος* τοῖς νόμοις
τοῖς τῆς πόλεως ἢ ὡς ποιήσω, ὅ,τι ἂν βούλη; «Ὡς πει-

σόμενος». Ἄλλο* τι οὖν ἢ ἀξιοῖς* ἀποθανεῖν, εἴ τι πεποίη-
κας παρὰ τοὺς νόμους, ἐφ' οἷς θάνατος ἡ ζημία ; «Ἐγώ γε».
Ἀπόκριται δὴ μοι, εἰ ὁμολογεῖς πλείω σίτον συμπρίασθαι*
πεντήκοντα φορμῶν,* ὧν ὁ νόμος ἐξεῖναι κελεύει. «Ἐγὼ
τῶν ἀρχόντων κελευόντων συνεπριάμην».

Ἐὰν μὲν τοίνυν ἀποδείξῃ, ὧ ἄνδρες δικασταί, ὡς ἔστι 6
νόμος, ὃς κελεύει τοὺς σιτοπώλας συνωνεῖσθαι τὸν σίτον,
ἐὰν οἱ ἄρχοντες κελεύωσιν, ἀποψηφίσασθε.* εἰ δὲ μὴ, δίκαιον
ὑμᾶς καταψηφίσασθαι.* ἡμεῖς γὰρ ὑμῖν παρεσχόμεθα* τὸν
νόμον, ὃς ἀπαγορεύει μηδένα τῶν ἐν τῇ πόλει πλείω σίτον
πεντήκοντα φορμῶν συνωνεῖσθαι.

Χρῆν μὲν τοίνυν, ὧ ἄνδρες δικασταί, ἱκανὴν* εἶναι ταύτην 7
τὴν κατηγορίαν, ἐπειδὴ οὗτος μὲν ἔμολογεῖ συμπρίασθαι, ὁ δὲ
νόμος ἀπαγορεύων φαίνεται,* ὑμεῖς δὲ κατὰ τοὺς νόμους ὁμο-
μόκατε ψηφιεῖσθαι· ὅμως δ' ἵνα πεισθῆτε, ὅτι καὶ κατὰ
τῶν ἀρχόντων ψεύδονται, ἀνάγκη διὰ μακροτέρων εἰπεῖν
περὶ αὐτῶν.

Ἐπειδὴ γὰρ οὗτοι τὴν αἰτίαν εἰς ἐκείνους ἀνέφερον,* 8
παρακαλέσαντες* τοὺς ἄρχοντας ἠρωτῶμεν. καὶ οἱ μὲν τέτ-
ταρες οὐδὲν ἔφασαν εἰδέναι τοῦ πράγματος, Ἄνυτος δ' ἔλε-
γεν, ὡς τοῦ προτέρου χειμῶνος, ἐπειδὴ τίμιος* ἦν ὁ σίτος,
τούτων ὑπερβαλλόντων* ἀλλήλους καὶ πρὸς σφᾶς αὐτοὺς
μαχομένων* συμβουλευσεῖεν αὐτοῖς παύσασθαι φιλονικοῦσιν,
ἠγούμενος συμφέρειν ὑμῖν τοῖς παρὰ τούτων ὠνουμένοις ὡς
ἀξιώτατον* τούτους πρίασθαι· δεῖν γὰρ αὐτοὺς ὀβολῶ μόνον
πωλεῖν τιμιώτερον. ὡς τοίνυν οὐ συμπριαμένους καταθέσθαι* 9
ἐκέλευεν αὐτούς, ἀλλὰ μὴ ἀλλήλοις ἀντωνεῖσθαι* συνεβού-
λευεν, αὐτὸν ὑμῖν Ἄνυτον μάρτυρα παρέξομαι· καὶ οὗτος
μὲν ἐπὶ τῆς προτέρας βουλῆς τούτους εἶπε τοὺς λόγους,
οὗτοι δὲ τῆτες* συνωνούμενοι φαίνονται.

MARTYRIA.

10 Ὅτι μὲν τοίνυν οὐχ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων κελευσθέντες συνεπρίαντο τὸν σίτον, ἀκηκόατε ἡγοῦμαι δέ, ἐὰν ὡς μάλιστα περὶ τούτων ἀληθῆ λέγωσιν, οὐχ ὑπὲρ αὐτῶν αὐτοὺς ἀπολογῆσθαι, ἀλλὰ τούτων κατηγορήσειν· περὶ γὰρ ὧν εἰσι νόμοι διαρρήδην* γεγραμμένοι, πῶς οὐ χρή διδόναι* δίκην καὶ τοὺς μὴ πειθομένους καὶ τοὺς κελεύοντας τούτοις τάναντία πράττειν;

11 Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἶμαι αὐτοὺς ἐπὶ μὲν τοῦτον τὸν λόγον οὐκ ἐλεύσεσθαι.* ἴσως δ' ἐροῦσιν, ὡσπερ καὶ ἐν τῇ βουλῇ, ὡς ἐπ'* εὐνοίᾳ τῆς πόλεως συνεωνοῦντο τὸν σίτον, ἴν' ὡς ἀξιότατον ἡμῖν πωλοῖεν. μέγιστον δ' ὑμῖν 12 ἐρῶ καὶ περιφανέστατον* τεκμήριον, ὅτι ψεύδονται. ἐχρῆν γὰρ αὐτούς, εἴπερ ὑμῶν ἕνεκα ἔπραττον ταῦτα, φαίνεσθαι τῆς αὐτῆς τιμῆς πολλὰς ἡμέρας πωλοῦντας, ἕως ὃ συνεωνημένος αὐτοὺς ἐπέλιπε· νῦν δ' ἐνίοτε τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐπώλουν δραχμῇ τιμιώτερον, ὡσπερ κατὰ μέδιμνον συνωνοῦμενοι. καὶ τούτων ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι.

MARTYRES.

31 Δεινὸν* δέ μοι δοκεῖ εἶναι, εἰ, ὅταν μὲν εἰσφορὰν εἰσενεγκεῖν δέη, ἦν πάντες εἴσεσθαι μέλλουσιν, οὐκ ἐθέλουσιν, ἀλλὰ πενίαν προφασίζονται, ἐφ' οἷς δὲ θάνατός ἐστιν ἡ ζημία καὶ λαθεῖν αὐτοῖς συνέφερε, ταῦτα ἐπ' εὐνοίᾳ φασὶ τῇ ὑμετέρᾳ παρανομήσαι. καίτοι πάντες ἐπίστασθε, ὅτι τούτοις ἥμισυ προσήκει τοιούτους ποιεῖσθαι λόγους. τάναντία γὰρ αὐτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις συμφέρει· τότε γὰρ πλεῖστα κερδαίνουσιν, ὅταν κακοῦ τινος ἀπαγγεληθέντος τῇ πόλει τίμιον τὸν σίτον πωλῶσιν.

Οὕτω δ' ἄσμενοι* τὰς συμφορὰς τὰς ὑμετέρας δρῶσιν, ὥστε 14 τὰς μὲν πρότεροι τῶν ἄλλων πυνθάνονται, τὰς δ' αὐτοὶ λογοποιούσιν,* ἢ τὰς ναῦς διεφθάρθαι τὰς ἐν τῷ Πόντῳ ἢ ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐκπλεούσας συνειληφθαι ἢ τὰ ἐμπόρια* κεκλησθαι ἢ τὰς σπονδὰς* μέλλειν ἀπορρηθήσεσθαι.* καὶ εἰς τοῦτ' 15 ἔχθρας ἐληλύθασιν, ὥστ' ἐν τοῖς καιροῖς* ἐπιβουλεύουσιν ὑμῖν, ὡσπερ οἱ πολέμιοι. ὅταν γὰρ μάλιστα σίτου τυγχάνητε δεόμενοι, ἀναρπάξουσιν* οὗτοι καὶ οὐκ ἐθέλουσι πωλεῖν, ἵνα μὴ περὶ τῆς τιμῆς διαφερώμεθα,* ἀλλ' ἀγαπῶμεν,* ἐὰν ὅποσοῦτινοσοῦν* πριάμενοι παρ' αὐτῶν ἀπέλθωμεν. ὥστ' ἐνίοτε εἰρήνης οὔσης ὑπὸ τούτων πολιορκούμεθα.

Οὕτω δὲ πάλαι περὶ τῆς τούτων πανουργίας καὶ κακονοίας* 16 ἡ πόλις ἔγνωκεν,* ὥστ' ἐπὶ μὲν τοῖς ἄλλοις ὠνίοις* ἅπασιν τοὺς ἀγορανόμους* φύλακας κατεστήσατε, ἐπὶ δὲ ταύτῃ μόνῃ τῇ τέχνῃ* χωρὶς* σιτοφύλακας ἀποκληροῦτε* καὶ πολλάκις ἤδη παρ' ἐκείνων πολιτῶν ὄντων δίκην τὴν μεγίστην ἐλάβετε,* ὅτι οὐχ οἶοι* τ' ἦσαν τῆς τούτων πονηρίας ἐπικρατήσαι.* καίτοι τί χρή αὐτοὺς τοὺς ἀδικοῦντας ὑφ' ὑμῶν πάσχειν, ὁπότε καὶ τοὺς οὐ δυναμένους φυλάττειν ἀποκτείνετε;

Ενθυμείσθαι δὲ χρή, ὅτι ἀδύνατον ὑμῖν ἐστὶν ἀποψηφίσα- 17 σθαι. εἰ γὰρ ἀπογνώσεσθε* ὁμολογούντων αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἐμπόρους συνίστασθαι, δόξεθ' ὑμεῖς ἐπιβουλεύειν* τοῖς εἰσπλέουσιν. εἰ μὲν γὰρ ἄλλην τινὰ ἀπολογίαν ἐποιοῦντο, οὐδεὶς ἂν εἶχε* τοῖς ἀποψηφισαμένοις ἐπιτιμᾶν.* ἐφ'* ὑμῖν γὰρ ὁποτέρους βούλεσθε πιστεῦειν· νῦν δὲ πῶς οὐ δεινὰ ἂν δόξαίτε ποιεῖν, εἰ τοὺς ὁμολογοῦντας παρανομεῖν ἀζημίους ἀφήσετε;* ἀναμνή- 18 σθητε δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι πολλῶν ἤδη ἐχόντων ταύτην τὴν αἰτίαν, ἀμφισβητούντων* καὶ μάρτυρας παρεχομένων, θάνατον κατέγνωτε,* πιστοτέρους* ἡγησάμενοι τοὺς τῶν κατηγογῶν λόγους. καίτοι πῶς ἂν οὐ θαυμαστὸν εἴη, εἰ περὶ τῶν

αὐτῶν ἀμαρτημάτων δικάζοντες μᾶλλον ἐπιθυμεῖτε παρὰ τῶν ἀρνούμενων δίκην λαμβάνειν.

19 Καὶ μὲν δὴ, ὡς ἄνδρες δικασταί, πᾶσιν ἠγοῦμαι φανερόν εἶναι, ὅτι οἱ περὶ τῶν* τοιούτων ἀγῶνες* κοινότατοι* τυγχάνουσιν ὄντες τοῖς ἐν τῇ πόλει, ὥστε πεύσσονται, ἤντινα γνώμην περὶ αὐτῶν ἔχετε, ἠγοῦμενοι, ἐὰν μὲν θάνατον τούτων καταγνώτε, κοσμιωτέρους* ἔσεσθαι τοὺς λοιπούς· ἐὰν δ' ἀζημίους* ἀφήτε, πολλὴν ἄδειαν* αὐτοῖς ἐψηφισμένοι* ἔσεσθε
20 ποιεῖν, ὅτι ἂν βούλωνται. χρὴ δέ, ὡς ἄνδρες δικασταί, μὴ μόνον τῶν παρεληλυθότων ἕνεκα αὐτοὺς κολάζειν, ἀλλὰ καὶ παραδείγματος ἕνεκα τῶν μελλόντων ἔσεσθαι· οὕτω γὰρ ἔσονται μόγις* ἀνεκτοί.* ἐνθυμείσθε δέ, ὅτι ἐκ* ταύτης τῆς τέχνης πλείστοι περὶ τοῦ σώματός εἰσιν ἠγωνιζόμενοι.* καὶ οὕτω μεγάλα ἐξ αὐτῆς ὠφελοῦνται, ὥστε μᾶλλον αἰροῦνται καθ' ἐκάστην ἡμέραν περὶ τῆς ψυχῆς κινδυνεύειν* ἢ παύεσθαι παρ' ὑμῶν ἀδίκως κερδαίνοντες.

21 Καὶ μὲν δὴ οὐδ' ἐὰν ἀντιβολῶσιν* ὑμᾶς καὶ ἱκετεύωσι, δικαίως ἂν αὐτοὺς ἐλεήσαίτε, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τῶν τε πολιτῶν, οἳ διὰ τὴν τούτων πονηρίαν ἀπέθνησκον, καὶ τοὺς ἐμπόρους, ἐφ' οὓς οὗτοι συνέστησαν· οἷς ὑμεῖς χαριεῖσθε* καὶ προθυμοτέρους ποιήσατε, δίκην παρὰ τούτων λαμβάνοντες. εἰ δὲ μή, τίν' αὐτοὺς οἴεσθε γνώμην ἔξειν, ἐπειδὴν πύθωνται, ὅτι τῶν καπήλων,* οἳ τοῖς εἰσπλέουσιν ὠμολόγησαν ἐπιβουλεύειν, ἀπεψηφίσασθε;

22 Οὐκ οἶδα, ὅτι δεῖ πλείω λέγειν· περὶ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων τῶν ἀδικούντων, ὅτου δικάζονται, δεῖ παρὰ τῶν κατηγορῶν πυθέσθαι, τὴν δὲ τούτων πονηρίαν ἅπαντες ἐπίστασθε· ἐὰν οὖν τούτων καταψηφίσασθε, τά τε δίκαια ποιήσατε καὶ ἀξιώτερον τὸν σῆτον ὠνήσεσθε· εἰ δὲ μή, τιμιώτερον.

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ

ΕΡΜΙΣΤΟΚΛΗΣ

III

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Βίος τοῦ Πλούταρχου

Ὁ Πλούταρχος ἐγεννήθη τῷ 46 μ. Χ. ἐν Χαιρωνείᾳ τῆς Βοιωτίας ἐξ ἐπιφανοῦς καὶ εὐπόρου οικογενείας.

Ὡς υἱὸς ἐπιφανῶν καὶ εὐπόρων γονέων ἔτυχεν ὁ Πλούταρχος ἐπιμελημένης ἀνατροφῆς καὶ παιδεύσεως. Νέος ὢν ἦλθεν εἰς Ἀθήνας, ὅπου ἐσπούδασε φιλοσοφίαν καὶ ῥητορικὴν. Κατόπιν μετέβη εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, τὴν ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν Διαδόχων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἔδραν τῶν γραμμάτων, ὅπου ὀλίγον μόνον χρόνον διέτριψε.

Καὶ εἰς τὴν μητρόπολιν δὲ τοῦ τότε κόσμου, τὴν Ρώμην, μετέβη πολλάκις ὁ Πλούταρχος, ὅπου συνεδέθη διὰ στενῆς φιλίας μὲ πολλοὺς ἐπιφανεῖς Ῥωμαίους. Παρὰ τῆ αὐτοκρατορικῆ αὐλῆ τῆς Ῥώμης ἀπέκτησε μεγάλην δύναμιν διὰ τὴν πολυμάθειαν καὶ τὰς ἄλλας του ἀρετάς. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Τραϊανὸς (98—117 μ. Χ.) ἐτίμησεν αὐτὸν διὰ τοῦ ὑπατικοῦ ἀξιώματος.

Ἀλλὰ ἂν καὶ τοσοῦτον ἐτιμήθη ἐν Ῥώμῃ ὁ Πλούταρχος, ἀφιέρωσεν ὅμως ὅλον του τὸν βίον εἰς τὴν πατρίδα του καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν γενέθλιον πόλιν Χαιρώνειαν. Ἐν ταύτῃ ἔλαβεν οὗτος τὸ ἀξίωμα τοῦ *ὄδοποιοῦ* καὶ τοῦ *ἀρχοντος*, πιθανώτατα δὲ ἔγινε καὶ *Βοιωτάρχης*. Καὶ εἰς τὴν καθόλου δὲ διοίκησιν τῆς εἰς τοὺς Ῥωμαίους ὑποτεταγμένης πατρίδος του ἐλάμβανεν ἐνεργὸν μέρος ὁ Πλούταρχος, καθόσον ὁ αὐτοκράτωρ Τραϊανὸς εἶχε διατάξει νὰ ζητοῦν τὴν γνώμην αὐτοῦ περὶ ὅλων τῶν ζητημάτων οἱ ἐκάστοτε ἀρχοντες τῆς Ἀχαΐας*. Ἐν προβεβηκυῖᾳ δὲ ἡλικίᾳ ἀπομακρυνθεὶς τοῦ δημοσίου βίου ἔγινεν ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος.

Ὁ Πλούταρχος ἀπέθανε περὶ τὸ 125 μ. Χ.

* Ἀχαΐα ἐκαλεῖτο ἡ ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία ἢ περιλαμβάνουσα τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα καὶ τὴν Πελοπόννησον.

2. Συγγράμματα τοῦ Πλουτάρχου

Τὰ σφζόμενα συγγράμματα τοῦ Πλουτάρχου διαιροῦνται εἰς δύο κατηγορίας, ἤτοι εἰς τὰ ἱστορικά καὶ τὰ φιλοσοφικά. Καὶ εἰς μὲν τὰ ἱστορικά ἀνήκουν οἱ **Βίοι** πενήκοντα ἐπιφανῶν ἀνδρῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων, εἰς δὲ τὰ φιλοσοφικά τὰ καλούμενα **Ἠθικά**, ἤτοι ὀγδοήκοντα τρεῖς πραγματεῖαι ποικίλου περιεχομένου.

Α'. Καταγωγή, παιδείσις καὶ νεανικὴ ἡλικία τοῦ Θεμιστοκλέους.

Ι. Θεμιστοκλεῖ τὰ μὲν ἐκ γένους* ἀμαυρότερα* πρὸς* δόξαν ὑπῆρχε· πατὴρ γὰρ ἦν Νεοκλέους οὐ τῶν ἄγαν ἐπιφανῶν Ἀθήνησι, Φρεαρρίου* τῶν δῆμων ἐκ τῆς Λεωντίδος φυλῆς, νόθος δὲ πρὸς μητρός, ὡς λέγουσιν·

Ἐβρότονον Θρήϊσσα* γυνὴ γένος· ἀλλὰ τεκέσθαι τὸν μέγαν Ἑλλησίν φημι Θεμιστοκλέα.

Φαινίας* μέντοι τὴν μητέρα τοῦ Θεμιστοκλέους οὐ Θραῦτταν, ἀλλὰ Καρίνην,* οὐδ' Ἐβρότονον ὄνομα, ἀλλ' Εὐτέρπην ἀναγράφει. Νεάνθης* δὲ καὶ πόλιν αὐτῆ τῆς Καρίας Ἀλικαρνασσὸν* προστίθησι. Διὸ καὶ τῶν νόθων εἰς Κυνόσαργες* συντελούντων* (τοῦτο δ' ἐστὶν ἔξω πύλων γυμνάσιον* Ἡρακλέους,* ἐπεὶ κάκεινος οὐκ ἦν γνήσιος ἐν θεοῖς, ἀλλ' ἐνείχετο* νοθεῖα διὰ τὴν μητέρα θνητὴν οὖσαν) ἐπειθέ τις ὁ Θεμιστοκλῆς τῶν εὐγεγονότων νεανίσκων καταβαίνοντας εἰς τὸ Κυνόσαργες ἀλείφεσθαι* μετ' αὐτοῦ. Καὶ τούτου γενομένου δοκεῖ πανούργως τὸν τῶν νόθων καὶ γνησίων διορισμὸν* ἀνελεῖν.* Ὅτι μέντοι τοῦ Λυκομιδῶν* γένους μετεῖχε δῆλός ἐστι· τὸ γὰρ Φλυῆσι* τελεστήριον,* ὅπερ ἦν Λυκομιδῶν κοινόν, ἐμπερησθὲν ὑπὸ

τῶν βαρβάρων αὐτὸς ἐπεσκεύασε καὶ γραφαῖς* ἐκόσμησεν, ὡς Σιμωνίδης* ἱστορήκεν.*

ΙΙ. Ἐτι δὲ παῖς ὢν ὁμολογεῖται φορᾶς* μεστὸς εἶναι καὶ τῇ μὲν φύσει συνετός,* τῇ δὲ προαιρέσει* μεγαλοπράγμων καὶ πολιτικός. Ἐν γὰρ ταῖς ἀνέσει καὶ σχολαῖς* ἀπὸ τῶν μαθημάτων γιγνόμενος οὐκ ἔπαιζεν οὐδ' ἐρραθύμει,* καθάπερ οἱ λοιποὶ παῖδες, ἀλλ' εὐρίσκετο λόγους τινὰς μελετῶν* καὶ συνταττόμενος πρὸς* ἑαυτόν. Ἦσαν δ' οἱ λόγοι κατηγορία τινὸς ἢ συνηγορία τῶν παιδῶν. Ὅθεν εἰώθει λέγειν πρὸς αὐτὸν ὁ διδάσκαλος ὡς «οὐδὲν ἔση, παῖ, σὺ μικρόν, ἀλλὰ μέγα πάντως ἀγαθὸν ἢ κακόν». Ἐπεὶ καὶ τῶν παιδείσεων* τὰς μὲν ἡθοποιούς* πρὸς ἡδονὴν τινα καὶ χάριν* ἐλευθέριον* σπουδαζόμενας ὀκνηρῶς καὶ ἀπροθύμως ἐξεμάνθανε, τῶν δὲ εἰς σύνεσιν* ἢ πράξιν* λεγομένων δῆλος ἦν ὑπερερῶν* παρ' ἡλικίαν, ὡς τῇ φύσει* πιστεύων. Ὅθεν ὕστερον ἐν ταῖς ἐλευθερίοις καὶ ἀστεαῖς* λεγομέναις διατριβαῖς* ὑπὸ τῶν πεπαιδευθῆαι δοκούντων χλευαζόμενος ἠναγκάζετο φορτικώτερον* ἀμύνεσθαι, λέγων ὅτι λύραν* μὲν ἀρμόσασθαι* καὶ μεταχειρίσασθαι ψαλτήριον* οὐκ ἐπίσταίτο, πόλιν δὲ μικρὰν καὶ ἄδοξον παραλαβὼν ἔνδοξον καὶ μεγάλην ἀπεργάσασθαι.* Καίτοι Σητησίμβροτος* Ἀναξαγόρου* τε διακοῦσαι τὸν Θεμιστοκλέα φησὶ καὶ περὶ Μέλισσον σπουδάσαι τὸν φυσικόν, οὐκ εὖ τῶν χρόνων ἀπτόμενος.* Περικλεῖ γάρ, ὅς πολὺ νεώτερος ἦν Θεμιστοκλέους, Μέλισσος μὲν ἀντεστρατήγει πολιιορκοῦντι Σαμίους, Ἀναξαγόρας δὲ συνδιέτριβε.* Μᾶλλον οὖν ἂν τις προσέχοι τοῖς Μνησιφίλου τὸν Θεμιστοκλέα τοῦ Φρεαρρίου ζηλωτὴν* γενέσθαι λέγουσιν, οὔτε ῥήτορος ὄντος οὔτε τῶν φυσικῶν κληθέντων φιλοσόφων, ἀλλὰ τὴν τότε καλουμένην σοφίαν, οὖσαν δὲ δεινότητα πολιτικὴν καὶ δραστήριον* σύνεσιν, ἐπιτήδευμα* πεπονημένου καὶ διασφζοντος ὡσπερ

αἴρεσιν* ἐκ διαδοχῆς* ἀπὸ Σόλωνος· ἦν οἱ μετὰ ταῦτα δι-
 κανικαῖς* μερίζαντες τέχναις καὶ μεταγαγόντες ἀπὸ τῶν
 πράξεων τὴν ἀσκησιν ἐπὶ τοὺς λόγους σοφισταὶ προσηγο-
 ρεύθησαν. Τούτῳ μὲν οὖν ἤδη πολιτευόμενος ἐπλησίαζεν.
 Ἐν δὲ ταῖς πρώταις τῆς νεότητος ὁρμαῖς* ἀνώμαλος ἦν
 καὶ ἀστάθμητος,* ἅτε τῇ φύσει καθ' αὐτὴν χρώμενος, ἄνευ
 λόγου* καὶ παιδείας ἐπ' ἀμφοτέρα μεγάλας ποιουμένη με-
 ταβολὰς τῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ πολλάκις ἐξισταμένη* πρὸς
 τὸ χεῖρον, ὡς ὕστερον αὐτὸς ὁμολόγει, **καὶ τοὺς τραχυ-
 τάτους πώλους ἀρίστους ἵππους γίνεσθαι φάσκων,
 ὅταν ἦς προσήκει τύχῳσι παιδείας καὶ καταρτύσεως.***
 Ἄ δὲ τούτων ἐξαρθῶσιν* ἔνιοι διηγῆματα πλάττοντες, ἀπο-
 κήρυξιν μὲν ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, θάνατον δὲ τῆς μη-
 τρὸς ἐκούσιον ἐπὶ τῇ τοῦ παιδὸς ἀτιμίᾳ* περιλύπου γενο-
 μένης, δοκεῖ καταψεύσθαι* καὶ τοῦναντίον εἰσὶν οἱ λέ-
 γοντες, ὅτι τοῦ τὰ κοινὰ πράττειν* ἀποτρέπων αὐτὸν ὁ πα-
 τὴρ ἐπεδείκνυε πρὸς τῇ θαλάττῃ τὰς παλαιὰς τριήρεις
 ἐρριμμένας καὶ παρορωμένας,* ὡς δὴ καὶ πρὸς τοὺς δημα-
 γωγούς,* ὅταν ἄχρηστοι φαίνωνται, τῶν πολλῶν* ὁμοίως*
 ἐχόντων.

III. Ταχὺ* μέντοι καὶ νεανικῶς* ἔοικεν ἄψασθαι* τοῦ
 Θεμιστοκλέους τὰ πολιτικὰ πράγματα καὶ σφόδρα ἢ πρὸς
 δόξαν ὀρμη* κρατῆσαι, δι' ἣν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τοῦ πρω-
 τεύειν ἐπιέμενος* ἰταμῶς* ὑφίστατο τὰς πρὸς τοὺς δυναμέ-
 νους ἐν τῇ πόλει καὶ πρωτεύοντας ἀπεχθείας,* μάλιστα δὲ
 Ἄριστείδην τὸν Λυσιμάχου, τὴν ἐναντίαν αἰεὶ πορευόμενον*
 αὐτῷ. Πρᾶος γὰρ ὢν φύσει καὶ καλοκαγαθικός* τὸν τρό-
 πον* ὁ Ἄριστείδης καὶ πολιτευόμενος οὐ πρὸς χάριν* οὐδὲ
 πρὸς δόξαν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ βελτίστου* μετ' ἀσφαλείας* καὶ
 δικαιοσύνης, ἠναγκάζετο τῷ Θεμιστοκλεῖ τὸν δῆμον ἐπὶ
 πολλὰ κινουντι* καὶ μεγάλας ἐπιφέροντι καινοτομίας ἐναν-

τιούσθαι πολλάκις, ἐνιστάμενος* αὐτοῦ πρὸς τὴν αὐξήσιν.
 Λέγεται γὰρ οὕτω παράφορος* πρὸς δόξαν εἶναι καὶ πράξεων
 μεγάλων ὑπὸ φιλοτιμίας* ἐραστής, ὥστε νέος ὢν ἔτι τῆς ἐν
 Μαραθῶνι μάχης πρὸς τοὺς βαρβάρους γενομένης καὶ τῆς
 Μιλτιάδου στρατηγίας διαβοηθείσης* σύννουσ* ὄρασθαι τὰ
 πολλὰ πρὸς* ἑαυτῷ καὶ τὰς νύκτας ἀγρυπνεῖν καὶ τοὺς πό-
 τους* παραιτεῖσθαι* τοὺς συνήθεις καὶ λέγειν πρὸς τοὺς
 ἐρωτῶντας καὶ θαυμάζοντας τὴν περὶ τὸν βίον μεταβολήν,
 ὡς **καθεύδειν αὐτὸν οὐκ ἔωη τὸ τοῦ Μιλτιάδου τρό-
 παιον.** Οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πέρας ᾤοντο τοῦ πολέμου τὴν
 ἐν Μαραθῶνι τῶν βαρβάρων ἦτταν εἶναι, Θεμιστοκλῆς δὲ
 ἀρχὴν μειζόνων ἀγώνων, ἐφ' οὓς ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς ὅλης
 Ἑλλάδος ἤλειψε* καὶ τὴν πόλιν ἤσκει, πόρρωθεν ἔτι
 προσδοκῶν τὸ μέλλον.

B' Δράσις τοῦ Θεμιστοκλέους κατὰ τοὺς Μηδικοὺς πολέμους

IV. Καὶ πρῶτον μὲν τὴν Λαυρεωτικὴν πρόσοδον* ἀπὸ
 τῶν ἀργυρείων μετάλλων* ἔθος* ἐχόντων Ἀθηναίων διανέ-
 μεσθαι, μόνος εἰπεῖν ἐτόλμησε παρελθὼν* εἰς τὸν δῆμον,
 ὡς χρὴ τὴν διανομὴν ἐάσαντας ἐκ τῶν χρημάτων τούτων
 κατασκευάσασθαι τριήρεις ἐπὶ τὸν πρὸς Αἰγινήτας πόλεμον.
 Ἠκμαζε γὰρ οὗτος ἐν τῇ Ἑλλάδι μάλιστα καὶ κατεῖχον
 οἱ νησιῶται πλήθει νεῶν τὴν θάλατταν. Ἡ* καὶ ῥᾶον ὁ
 Θεμιστοκλῆς συνέπεισεν, οὐ Δαρεῖον οὐδὲ Πέρσας (μακρὰν
 γὰρ ἦσαν οὗτοι καὶ δέος* οὐ πάνυ βέβαιον ὡς ἀφιξόμενοι
 παρῆγον) ἐπισείων,* ἀλλὰ τῇ πρὸς Αἰγινήτας ὀργῇ καὶ φι-
 λονικίᾳ* τῶν πολιτῶν ἀποχρησάμενος* εὐκαιρῶς* ἐπὶ τὴν
 παρασκευήν. Ἐκατὸν γὰρ ἀπὸ τῶν χρημάτων ἐκείνων
 ἐποιήθησαν τριήρεις, αἷς καὶ πρὸς Ἐέρξην ἐναυμάχησαν.

Ἐκ δὲ τούτου κατὰ μικρὸν ὑπάγων* καὶ καταβιάζων τὴν πόλιν πρὸς τὴν θάλατταν, ὡς τῷ πεζῷ μὲν οὐδὲ τοῖς ὁμόροις ἀξιωμαχοῦς ὄντας, τῇ δ' ἀπὸ τῶν νεῶν ἀλκῇ* καὶ τοῖς βαρβάρους ἀμύνασθαι* καὶ τῆς Ἑλλάδος ἄρχειν δυναμένους, ἀντιμονίμων* ὀπλιτῶν, ὡς φησὶν ὁ Πλάτων,* ναυβάτας* καὶ θαλαττίους ἐποίησε, καὶ διαβολὴν καθ' αὐτοῦ παρέσχεν,* ὡς ἄρα Θεμιστοκλῆς τὸ δόρυ καὶ τὴν ἀσπίδα τῶν πολιτῶν παρελόμενος* εἰς ὑπηρεσίον* καὶ κώπην συνέστειλε* τὸν Ἀθηναίων δῆμον. Ἐπραξε δὲ ταῦτα Μιλτιάδου κρατήσας ἀντιλέγοντος, ὡς ἴστορεῖ Σησιμβροτος*. Εἰ μὲν δὴ τὴν ἀκρίβειαν* καὶ τὸ καθαρὸν τοῦ πολιτεύματος ἔβλαψεν ἢ μὴ ταῦτα πράξας, ἔστω φιλοσοφώτερον* ἐπισκοπεῖν· ὅτι δὲ ἢ τότε σωτηρία τοῖς Ἑλλησιν ἐκ τῆς θαλάττης ὑπῆρξε καὶ τὴν Ἀθηναίων πόλιν αὖθις ἀνέστησαν* αἱ τριήρεις ἐκεῖναι, τὰ τ' ἄλλα καὶ Ξέρξης αὐτὸς ἐμαρτύρησε.* Τῆς γὰρ πεζῆς δυνάμεως ἀθραύστου διαμενούσης ἔφυγε μετὰ τὴν τῶν νεῶν ἦτταν, ὡς οὐκ ὦν ἀξιόμαχος, καὶ Μαρδόνιον ἐμποδῶν* εἶναι τοῖς Ἑλλησι τῆς διώξεως μᾶλλον ἢ δουλωσόμενον αὐτοῦς, ὡς ἔμοι δοκεῖ, κατέλιπε.

V. Σύντονον* δὲ αὐτὸν γεγονέναι χρηματιστὴν* οἱ μὲν τινές φασὶ δι' ἐλευθερίότητα* καὶ γὰρ φιλοθύτην ὄντα καὶ λαμπρὸν* ἐν ταῖς περὶ τοὺς ξένους δαπάναις ἀφθόνου δεῖσθαι χορηγίας.* οἱ δὲ τούναντίον γλισχρότητα* πολλὴν καὶ μικρολογίαν* κατηγοροῦσιν, ὡς καὶ τὰ πεμπόμενα τῶν ἐδωδύμων πωλοῦντος. Ἐπεὶ δὲ Διφιλίδης ὁ ἵπποτρόφος αἰτηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ πῶλον οὐκ ἔδωκεν, ἠπειλήσε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ταχὺ ποιήσειν δούρειον ἵππον, αἰνιξάμενος* ἐγκλήματα* συγγενικά καὶ δίκας τῷ ἀνθρώπῳ πρὸς οἰκείους τινὰς ταραξείν. Τῇ δὲ φιλοτιμίᾳ πάντας ὑπερέβαλεν, ὥστ' ἔτι μὲν νέος ὦν καὶ ἀφανῆς Ἐπικλέα τὸν ἐξ Ἑρμιόνης κηθαριστὴν σπουδαζόμενον* ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐκλιπαρή-

σαι* μελετᾶν* παρ' αὐτῷ, φιλοτιμούμενος πολλοὺς τὴν οἰκίαν ζητεῖν καὶ φοιτᾶν πρὸς αὐτόν. Εἰς δ' Ὀλυμπίαν ἔλθων καὶ διαμιλλώμενος τῷ Κίμωνι περὶ δεῖπνα καὶ σκηναὺς καὶ τὴν ἄλλην λαμπρότητα* καὶ παρασκευὴν, οὐκ ἤρρεσκε τοῖς Ἑλλησιν. Ἐκεῖνῳ μὲν γὰρ ὄντι νέῳ καὶ ἀπ' οἰκίας μεγάλης ὄντο δεῖν τὰ τοιαῦτα συγχωρεῖν· ὁ δὲ μήπω γνώριμος* γεγονώς, ἀλλὰ δοκῶν ἐξ οὐχ ὑπαρχόντων καὶ παρ' ἀξίαν ἐπαίρεσθαι, προσωφλίσικανεν* ἀλαζονεῖαν. Ἐνίκησε δὲ καὶ χορηγῶν τραγωδοῖς,* μεγάλην ἤδη τότε σπουδὴν* καὶ φιλοτιμίαν τοῦ ἀγῶνος ἔχοντος, καὶ πίνακα τῆς νίκης ἀνέθηκε τοιαύτην ἐπιγραφὴν ἔχοντα· «Θεμιστοκλῆς Φρεάρριος ἐχορήγει, Φρύνιχος ἐδίδασκεν, Ἀδείμαντος ἤρχεν». Οὐ μὴν ἀλλὰ τοῖς πολλοῖς ἐνήρμοττε,* τοῦτο μὲν ἐκάστου τῶν πολιτῶν τούνομα λέγων ἀπὸ στόματος,* τοῦτο δὲ κριτὴν* ἀσφαλῆ* περὶ τὰ συμβόλαια* παρέχων ἑαυτόν· ὥσπερ που καὶ πρὸς Σιμωνίδην τὸν Κεῖρον εἶπεν αἰτούμενόν τι τῶν οὐ μετρίων παρ' αὐτοῦ στρατηγούντος, ὡς οὗτ' ἐκεῖνος ἂν γένοιτο ποιητῆς ἀγαθοῦ ἄδων παρὰ μέλος* οὗτ' αὐτὸς ἀστεῖος* ἄρχων παρὰ νόμον χαριζόμενος. Πάλιν δὲ πῦτε τὸν Σιμωνίδην ἐπισκώπτων ἔλεγε νοῦν οὐκ ἔχειν, Κορινθίους μὲν λοιδοροῦντα μεγάλην οἰκοῦντας πόλιν, αὐτοῦ δὲ ποιούμενον εἰκόνας οὕτως ὄντος αἰσχροῦ* τὴν ὄψιν*. Αὐξόμενος δὲ καὶ τοῖς πολλοῖς ἀρέσκων τέλος κατεστασίασε* καὶ μετέστησεν* ἐξοστρακισθέντα τὸν Ἀριστείδην.

VI. Ἦδη δὲ τοῦ Μήδου καταβαίνοντος ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τῶν Ἀθηναίων βουλευομένων περὶ στρατηγού, τοὺς μὲν ἄλλους ἐκόντας ἐκστῆναι* τῆς στρατηγίας λέγουσιν ἐκπεπληγμένους τὸν κίνδυνον, Ἐπικύδην δὲ τὸν Εὐφημίδου, δημαγωγὸν ὄντα δεινὸν* μὲν εἰπεῖν, μαλακὸν* δὲ τῇ ψυχῇ καὶ χρημάτων ἦττονα, τῆς ἀρχῆς ἐφίεσθαι καὶ

κρατήσῃ ἐπίδοξον* εἶναι τῇ χειροτονίᾳ*. Τὸν οὖν Θεμιστοκλέα δεισαντα, μὴ τὰ πράγματα διαφθαρείη παντάπασιν τῆς ἡγεμονίας εἰς ἐκεῖνον ἐμπεισοῦσης χρήμασι τὴν φιλοτιμίαν ἐξωνήσασθαι* παρὰ τοῦ Ἐπικύδου. Ἐπαινείται δ' αὐτοῦ καὶ τὸ περὶ τὸν δῖγλωττον* ἔργον ἐν τοῖς πεμφθεῖσιν ὑπὸ βασιλέως ἐπὶ γῆς καὶ ὕδατος αἴτησιν. Ἐρμηγέα γὰρ ὄντα συλλαβὼν διὰ ψηφίσματος* ἀπέκτεινεν, ὅτι φωνὴν* Ἑλληνίδα βαρβάρους προστάγμασιν ἐτόλμησε χρῆσαι.* Ἔτι δὲ καὶ τὸ περὶ Ἄρθμιον τὸν Ζελεῖτην* Θεμιστοκλέους γὰρ εἰπόντος καὶ τοῦτον εἰς τοὺς ἀτίμους* καὶ γένος ἐνέγραψαν, ὅτι τὸν ἐκ Μήδων χρυσὸν εἰς τοὺς Ἑλληνας ἐκόμισε. Μέγιστον δὲ πάντων τὸ καταλῦσαι τοὺς Ἑλληνικοὺς πολέμους καὶ διαλλάξαι* τὰς πόλεις ἀλλήλαις, πείσαντα τὰς ἔχθρας διὰ τὸν πόλεμον ἀναβαλέσθαι· πρὸς δ' καὶ Χείλων τὸν Ἀρκάδα μάλιστα συναγωνίσασθαι λέγουσι.

VII. Παραλαβὼν δὲ τὴν ἀρχὴν εὐθὺς μὲν ἐπεχειρεῖ τοὺς πολίτας ἐμβιβάζειν εἰς τὰς τριήρεις καὶ τὴν πόλιν ἔπειθεν ἐκλιπόντας ὡς προσωτάτω τῆς Ἑλλάδος ἀπαντᾶν τῷ βαρβάρῳ κατὰ θάλατταν. Ἐνισταμένων δὲ πολλῶν ἐξήγαγε πολλὴν στρατιάν εἰς τὰ Τέμπη μετὰ Λακεδαιμονίαν, ὡς αὐτόθι προκινδυνεύοντων* τῆς Θετταλίας, οὐπω τότε μηδίζῃν δοκούσης· ἐπεὶ δ' ἀνεχώρησαν* ἐκείθεν ἀπρακτοὶ καὶ Θετταλῶν βασιλεῖ προσγενομένων* ἐμῆδιζε τὰ μέχρι Βοιωτίας, μᾶλλον ἤδη τῷ Θεμιστοκλεῖ προσεῖχον οἱ Ἀθηναῖοι περὶ τῆς θαλάττης, καὶ πέμπεται μετὰ νεῶν ἐπ' Ἄρτεμισιον τὰ στενὰ φυλάξων. Ἐνθα δὲ τῶν μὲν Ἑλλήνων Εὐρυβιάδην καὶ Λακεδαιμονίους ἡγεῖσθαι κελευόντων, τῶν δ' Ἀθηναίων, ὅτι πλήθει τῶν νεῶν σύμπαντας ὁμοῦ* τι τοὺς ἄλλους ὑπερέβαλλον, οὐκ ἀξιούντων* ἐτέροις ἔπεισθαι, συνιδῶν* τὸν κίνδυνον ὁ Θεμιστοκλῆς αὐτὸς τε τὴν ἀρχὴν τῷ Εὐρυβιάδῃ παρήκε* καὶ κατεπράυνε τοὺς Ἀθηναίους

ὑπισχνόμενος, ἂν ἄνδρες ἀγαθοὶ γένωνται πρὸς τὸν πόλεμον, ἐκόντας αὐτοῖς παρέξειν εἰς τὰ λοιπὰ* πειθόμενους τοὺς Ἑλληνας. Διὸ καὶ δοκεῖ τῆς σωτηρίας αἰτιώτατος γενέσθαι τῇ Ἑλλάδι καὶ μάλιστα τοὺς Ἀθηναίους προαγαγεῖν εἰς δόξαν, ὡς ἀνδρεία μὲν τῶν πολεμίων, εὐγνωμοσύνη* δὲ τῶν συμμάχων περιγενομένων*. Ἐπεὶ δὲ ταῖς Ἀφεταῖς* τοῦ βαρβαρικοῦ στόλου προσμείξαντος* ἐκπλαγεῖς ὁ Εὐρυβιάδης τῶν κατὰ στόμα* νεῶν τὸ πλήθος, ἄλλας δὲ πυνθανόμενος διακοσίας ὑπὲρ* Σικιάθου κύκλῳ περιπλεῖν, ἐδοῦλετο τὴν ταχίστην εἴσω τῆς Ἑλλάδος κομισθεῖς* ἄψασθαι* Πελοποννήσου καὶ τὸν πεζὸν στρατὸν ταῖς ναυσὶ προσπεριβαλέσθαι,* παντάπασιν ἀπρόσμαχον* ἡγούμενος τὴν κατὰ θάλατταν ἀλκὴν βασιλέως, δεισαντες οἱ Εὐβοεῖς, μὴ σφᾶς οἱ Ἑλληνες πρόωνται,* κρύφα τῷ Θεμιστοκλεῖ διελέγοντο* Πελάγοντα μετὰ χρημάτων πολλῶν πέμφαντες. Ἄ λαβὼν ἐκεῖνος, ὡς Ἡρόδοτος ἱστόρηκε, τοῖς περὶ* τὸν Εὐρυβιάδην ἔδωκεν. Ἐναντιουμένου δ' αὐτῷ μάλιστα τῶν πολιτῶν Ἀρχιτέλους, ὃς ἦν μὲν ἐπὶ τῆς ἱερᾶς νεῶς τριήραρχος, οὐκ ἔχων δὲ χρήματα τοῖς ναύταις χορηγεῖν ἔσπευδεν ἀποπλεῦσαι, παρώξυνεν ἔτι μᾶλλον ὁ Θεμιστοκλῆς τοὺς τριηρίτας* ἐπ' αὐτόν, ὥστε τὸ δεῖπνον ἀρπάσαι συνδραμόντας. Τοῦ δ' Ἀρχιτέλους ἀθυμοῦντος* ἐπὶ τούτῳ καὶ βαρέως φέροντος* εἰσέπεμψεν ὁ Θεμιστοκλῆς πρὸς αὐτὸν ἐν κίστῃ* δεῖπνον ἄρτων καὶ κρεῶν, ὑποθεῖς κάτω τάλαντον ἀργυρίου καὶ κελεύσας αὐτόν τε δειπνεῖν ἐν τῷ παρόντι καὶ μεθ' ἡμέραν* ἐπιμεληθῆναι τῶν τριηριτῶν· εἰ δὲ μή, καταβοήσῃν* αὐτοῦ πρὸς τοὺς παρόντας ὡς ἔχοντος ἀργύριον παρὰ τῶν πολεμίων. Ταῦτα μὲν οὖν Φαινίας ὁ Λέσβιος εἶρηκεν.

VIII. Αἱ δὲ γινόμεναι τότε πρὸς τὰς τῶν βαρβάρων ναῦς περὶ τὰ στενὰ μάχαι κρίσιν* μὲν εἰς τὰ ὅλα μεγάλην οὐκ ἐποίησαν, τῇ δὲ πείρᾳ μέγιστα τοὺς Ἑλληνας ὤνησαν,*

ὑπὸ τῶν ἔργων παρὰ τοὺς κινδύνους* διδαχθέντας, ὡς οὔτε πλήθη νεῶν οὔτε κόσμοι καὶ λαμπρότητες ἐπισήμων* οὔτε κραυγαὶ κομπῶδεις* ἢ βάρβαροι παιᾶνες ἔχουσι τι δεινὸν ἀνδράσιν ἐπισταμένοις εἰς χεῖρας ἰέναι* καὶ μάχεσθαι τολμῶσιν, ἀλλὰ δεῖ τῶν τοιούτων καταφρονούντας ἐπ' αὐτὰ τὰ σώματα φέρεσθαι* καὶ πρὸς ἐκεῖνα διαγωνίζεσθαι συμπλεκέντας. Ὁ δὲ* καὶ Πίνδαρος* οὐ κακῶς ἔοικε συνιδῶν ἐπὶ τῆς ἐν Ἀρτεμισίῳ μάχης εἰπεῖν

ἔθι* παῖδες Ἀθηναίων ἐβάλλοντο* φαεννὰν*
κρηπίδ' ἑλευθερίας·

ἀρχὴ γὰρ ὄντως τοῦ νικᾶν τὸ θαρρεῖν. Ἔστι δὲ τῆς Εὐβοίας τὸ Ἀρτεμισίον* ὑπὲρ τὴν Ἑστίαιαν* αἰγιαλὸς εἰς βορέαν ἀναπεπταμένος,* ἀνταίρει* δ' αὐτῷ μάλιστα τῆς ὑπὸ Φιλοκλήτῃ* γενομένης χώρας Ὀλιζῶν.* Ἐχει δὲ ναὸν οὐ μέγαν Ἀρτέμιδος ἐπίκλησιν Προσηφίας,* καὶ δένδρα περὶ αὐτὸν πέφυκε καὶ στήλαι κύκλῳ λίθου λευκοῦ πεπηγάσιν· ὁ δὲ λίθος τῇ χειρὶ τριβόμενος καὶ χροάν* καὶ ὀσμὴν κροκίζουσαν* ἀναδίδωσιν. Ἐν μιᾷ δὲ τῶν στηλῶν ἐλεγείον ἦν τόδε γεγραμμένον·

Παντοδαπῶν ἀνδρῶν γενεᾶς* Ἀσίας ἀπὸ χώρας
παῖδες Ἀθηναίων τῷδέ ποτ' ἐν πελάγει
ναυμαχίᾳ δαμάσαντες, ἐπεὶ στρατὸς ὤλετο Μήδων,
σήματα* ταῦτ' ἔθεσαν παρθένῳ Ἀρτέμιδι.

Δείκνυται δὲ τῆς ἀκτῆς τόπος ἐν πολλῇ τῇ πέριξ θινί* κόνιν τεφρώδη καὶ μέλαιναν ἐκ βάθους ἀναδιδούς, ὥσπερ πυρίκαυστον, ἐν ᾧ τὰ ναύαγια καὶ νεκροὺς καῦσαι δοκοῦσι.

IX. Τῶν μέντοι τὰ περὶ Θερμοπύλας εἰς τὸ Ἀρτεμισίον ἀπαγγελλόντων πυθόμενοι* Λεωνίδα τε κεῖσθαι* καὶ κρατεῖν* Ἐέρεξην τῶν κατὰ γῆν παρόδων, εἴσω τῆς Ἑλλάδος ἀνεκομίζοντο,* τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ* πᾶσι τεταγμένων δι' ἀρετὴν* καὶ μέγα τοῖς πεπραγμένοις φρονούντων.* Παρα-

πλέων δὲ τὴν χώραν ὁ Θεμιστοκλῆς, ἥπερ* κατάρσεις* ἀναγκαίας καὶ καταφυγὰς* ἑώρα τοῖς πολεμοῖς, ἐνεχάραιτε κατὰ* τῶν λίθων ἐπιφανῆ* γράμματα, τοὺς μὲν εὐρίσκων ἀπὸ τύχης, τοὺς δ' αὐτὸς ἰστάς περὶ τὰ ναυλόχεια* καὶ τὰς ὑδρείας,* ἐπισκῆπτων* Ἰωσι διὰ τῶν γραμμάτων, εἰ μὲν οἶόν τε, μετατάξασθαι* πρὸς αὐτούς, πατέρας ὄντας καὶ προκινδυνεύοντας ὑπὲρ τῆς ἐκείνων ἐλευθερίας, εἰ δὲ μή, κακοῦν* τὸ βαρβαρικὸν ἐν ταῖς μάχαις καὶ συνταράττειν. Ταῦτα δ' ἤλπιζεν ἢ μεταστήσειν* τοὺς Ἰωνας ἢ συνταράξειν ὑποπτοτέρους τοῖς βαρβάροις γενομένους. Ἐέρεξο δὲ διὰ τῆς Δωρίδος ἄνωθεν ἐμβαλόντος* εἰς τὴν Φωκίδα καὶ τὰ τῶν Φωκῶν ἄστη πυρπολοῦντος οὐ προσήμυναν* οἱ Ἕλληνες, καίπερ τῶν Ἀθηναίων δεομένων εἰς τὴν Βοιωτίαν ἀπαντῆσαι πρὸ τῆς Ἀττικῆς, ὥσπερ αὐτοὶ κατὰ θάλατταν ἐπ' Ἀρτεμισίον ἐβοήθησαν. Μηδεὺς δ' ὑπακούοντος αὐτοῖς, ἀλλὰ τῆς Πελοποννήσου περιεχομένων* καὶ πᾶσαν ἐντὸς Ἰσθμοῦ τὴν δύναμιν ὠρμημένων* συνάγειν καὶ διατειχιζόντων* τὸν Ἰσθμὸν εἰς θάλατταν ἐκ θαλάττης, ἅμα μὲν ὀργῇ τῆς προδοσίας* εἶχε τοὺς Ἀθηναίους, ἅμα δὲ δυσθυμία καὶ κατήφεια* μεμονωμένους. Μάχεσθαι μὲν οὖν οὐ διανοοῦντο μυριάσι στρατοῦ τοσαύταις· ὁ δ' ἦν μόνον ἀναγκαῖον ἐν τῷ παρόντι, τὴν πόλιν ἀφέντας ἐμφῶναι* ταῖς ναυσίν, οἱ πολλοὶ χαλεπῶς ἤκουον,* ὡς μήτε νίκης δεόμενοι μήτε σωτηρίαν ἐπιστάμενοι θεῶν τε ἱερά καὶ πατέρων ἡρίᾳ* προΐεμένων.*

X. Ἐνθα δὲ Θεμιστοκλῆς ἀπορῶν τοῖς ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς* προσάγεσθαι* τὸ πλήθος, ὥσπερ ἐν τραγῳδίᾳ μηχανὴν ἄρας, σημεῖα δαιμόνια* καὶ χρησμούς ἐπήγεν* αὐτοῖς· σημεῖον μὲν λαμβάνων τὸ τοῦ δράκοντος*, ὃς ἀφανῆς ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις ἐκ τοῦ σηκοῦ* δοκεῖ γενέσθαι· καὶ τὰς καθ' ἡμέραν αὐτῷ προτιθεμένας ἀπαρχὰς* εὐρίσκοντες

ἀψάστους οἱ ἱερεῖς, ἐξήγγελλον εἰς τοὺς πολλοὺς, τοῦ Θεμιστοκλέους λόγον διδόντες,* ὡς ἀπολέλοιπε τὴν πόλιν ἢ θεὸς ὑφηγουμένη* πρὸς τὴν θάλατταν αὐτοῖς. Τῷ δὲ χρησμῷ πάλιν ἐδημαγώγει,* λέγων μηδὲν ἄλλο δηλοῦσθαι ξύλινον τεῖχος ἢ τὰς ναῦς· διὸ καὶ τὴν Σαλαμίνα θείαν, οὐχὶ δεινὴν οὐδὲ σχετλίαν* ἀνακαλεῖν τὸν θεόν, ὡς εὐτυχήματος μεγάλου τοῖς Ἕλλησιν ἐπώνυμον ἐσομένην. Κρατήσας δὲ τῇ γνώμῃ ψήφισμα* γράφει, τὴν μὲν πόλιν παρακαταθέσθαι* τῇ Ἀθηνᾶ, τῇ Ἀθηναίων μεδεοῦσῃ,* τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ πάντας ἐμβαίνειν εἰς τὰς τριήρεις, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας καὶ ἀνδράποδα σφίζειν ἕκαστον ὡς ἀνδύνηται. Κυρωθέντος δὲ τοῦ ψηφίσματος οἱ πλείστοι τῶν Ἀθηναίων ὑπεξέθεντο* γενεὰς* καὶ γυναῖκας εἰς Τροϊζήνα,* φιλοτίμως πάνυ τῶν Τροϊζηνίων ὑποδεχομένων· καὶ γὰρ τρέφειν ἐψηφίσαντο* δημοσίᾳ, δύο ὀβολοὺς ἑκάστῳ διδόντες, καὶ τῆς ὀπώρας λαμβάνειν τοὺς παῖδας ἐξεῖναι πανταχόθεν, ἔτι δ' ὑπὲρ αὐτῶν διδασκάλους τελεῖν* μισθούς. Τὸ δὲ ψήφισμα Νικαγόρας ἔγραψεν. Οὐκ ὄντων δὲ δημοσίων χρημάτων τοῖς Ἀθηναίοις, Ἀριστοτέλης* μὲν φησι τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν πορίσασαν ὀκτῶ δραχμὰς ἑκάστῳ τῶν στρατευομένων αἰτιωτάτην γενέσθαι τοῦ πληρωθῆναι τὰς τριήρεις· Κλειδήμος* δὲ καὶ τοῦτο τοῦ Θεμιστοκλέους ποιεῖται* στρατήγημα. Καταβαινόντων γὰρ εἰς Πειραιᾶ τῶν Ἀθηναίων φησὶν ἀπολέσθαι τὸ Γοργόνειον* ἀπὸ τῆς θεοῦ τοῦ ἀγάλματος· τὸν οὖν Θεμιστοκλέα προσποιούμενον ζητεῖν καὶ διερευνῶμενον ἅπαντα χρημάτων ἀνευρίσκειν πλήθος ἐν ταῖς ἀποσκευαῖς ἀποκεκρυμμένον· ὧν εἰς μέσον* κομισθέντων εὐπορῆσαι τοὺς ἐμβαίνοντας εἰς τὰς ναῦς ἐφοδίων.* Ἐκπλεούσης δὲ τῆς πόλεως τοῖς μὲν οἴκτον τὸ θέαμα, τοῖς δὲ θαῦμα τῆς τόλμης παρεῖχε, γενεὰς μὲν ἄλλη προπεμπόντων, αὐτῶν δ' ἀκάμπτων πρὸς οἰμωγὰς* καὶ δάκρυα

γονέων καὶ περιβολὰς* διαπερώντων εἰς τὴν νῆσον. Καίτοι πολλὸν μὲν οἱ διὰ γῆρας ὑπολειπόμενοι τῶν πολιτῶν ἔλεον εἶχον* ἦν δὲ τις καὶ ἀπὸ τῶν ἡμέρων καὶ συντρόφων* ζῶων ἐπικλῶσα* γλυκυθυμία,* μετ' ὠρυγῆς* καὶ πόθου συμπαραθεόντων* ἐμβαίνουσι τοῖς ἑαυτῶν τροφεῦσιν. Ἐν οἷς ἱστορεῖται κύων Ξανθίππου* τοῦ Περικλέους πατρὸς οὐκ ἀνασχόμενος τὴν ἀπ' αὐτοῦ μόνωσιν* ἐναλέσθαι* τῇ θαλάττῃ καὶ τῇ τριήρει παρανηχόμενος* ἐκπεσεῖν* εἰς τὴν Σαλαμίνα καὶ λιποθυμήσας ἀποθανεῖν εὐθύς· οὐ καὶ τὸ δεικνύμενον ἄχρι νῦν καὶ καλούμενον Κυνὸς σῆμα τάφον εἶναι λέγουσι.

XI. Ταῦτα τε δὴ μεγάλα τοῦ Θεμιστοκλέους, καὶ τοὺς πολίτας αἰσθόμενος ποθοῦντας Ἀριστείδην καὶ δεδιότας, μὴ δι' ὀργὴν τῷ βαρβάρῳ προσθεῖς ἑαυτὸν ἀνατρέψῃ τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος (ἐξωστράκιστο γὰρ πρὸ τοῦ πολέμου καταστασιασθεὶς ὑπὸ Θεμιστοκλέους), γράφει ψήφισμα, τοῖς μὴ ἐπὶ φόνῳ μεθεστῶσιν* ἐξεῖναι κατελθοῦσι* πράττειν καὶ λέγειν τὰ βέλτιστα τῇ Ἑλλάδι μετὰ τῶν ἄλλων πολιτῶν. Εὐρυβιάδου δὲ τὴν μὲν ἡγεμονίαν τῶν νεῶν ἔχοντας διὰ τὸ τῆς Σπάρτης ἀξίωμα,* μαλακοῦ* δὲ παρὰ τὸν κίνδυνον ὄντος, αἶρειν* δὲ βουλομένου καὶ πλεῖν ἐπὶ τὸν Ἴσθμόν, ὅπου καὶ τὸ πεζὸν ἤθροιστο τῶν Πελοποννησίων, ὁ Θεμιστοκλῆς ἀντέλεγεν· ὅτε καὶ τὰ μνημονεύόμενα λεχθῆναι φασί. Τοῦ γὰρ Εὐρυβιάδου πρὸς αὐτὸν εἰπόντος· «**ἜΘεμιστόκλεις, ἐν τοῖς ἀγῶσι τοὺς προεξανισταμένους* ῥαπίζουσι**» «**Ναί**» εἶπεν ὁ Θεμιστοκλῆς «**ἀλλὰ τοὺς ἀπολειφθέντας οὐ στεφανοῦσιν**». Ἐπαρμένον* δὲ τὴν βακτηρίαν ὡς πατάξοντος, ὁ Θεμιστοκλῆς ἔφη· «**Πάταξον μὲν, ἄκουσον δέ**». Θαυμάσαντος δὲ τὴν πραότητα τοῦ Εὐρυβιάδου καὶ λέγειν κελεύσαντος, ὁ μὲν Θεμιστοκλῆς ἀνῆγεν* αὐτὸν ἐπὶ τὸν λόγον· εἰπόντος δὲ τινος, ὡς ἀνῆρ ἀπολις* οὐκ ὀρθῶς διδάσκοι τοὺς ἔχοντας ἐγκατα-

λιπεῖν καὶ προσέδαι* τὰς πατρίδας, ὁ Θεμιστοκλῆς ἐπιστρέψας* τὸν λόγον « Ἡμεῖς τοι » εἶπεν « ὦ μοχθηρέ,* τὰς μὲν οἰκίας καὶ τὰ τεῖχη καταλελοίπαμεν, οὐκ ἀξιοῦντες ἀψύχων ἔνεκα δουλεύειν, πόλις δ' ἡμῖν ἔστι μεγίστη τῶν Ἑλληνίδων, αἱ διακόσμαι τριήρεις, αἱ νῦν μὲν ὑμῖν παρεστάσι βοηθοὶ σῶξασθαι δι' αὐτῶν βουλομένοις, εἰ δ' ἄπιτε δεύτερον ἡμᾶς προδόντες,* αὐτίκα πεύσεται τις Ἑλλήνων Ἀθηναίους καὶ πόλιν ἑλευθέραν καὶ χώραν οὐ χείρονα κεντημένους ἧς ἀπέβαλον ». Ταῦτα τοῦ Θεμιστοκλέους εἰπόντος ἐνοια* καὶ δέος ἔσχε τὸν Εὐρυδιάδην τῶν Ἀθηναίων, μὴ σφᾶς ἀπολείποντες οἴχωνται. Τοῦ δ' Ἐρετριέως πειρωμένου τι λέγειν πρὸς αὐτὸν « Ἡ* γὰρ » ἔφη « καὶ ὑμῖν περὶ πολέμου τίς ἐστι λόγος, οἳ καθάπερ αἱ τευθίδες* μάχαιραν* μὲν ἔχετε, καρδίαν δὲ οὐκ ἔχετε ; »

XII. Λέγεται δ' ὑπὸ τινῶν τὸν μὲν Θεμιστοκλέα περὶ τούτων ἀπὸ τοῦ καταστροφώματος ἄνωθεν τῆς νεῶς διαλέγεσθαι, γλαῦκα δ' ὀφθῆναι διαπετομένην ἀπὸ δεξιᾶς τῶν νεῶν καὶ τοῖς καρχησίοις* ἐπικαθίζουσαν· διὸ δὴ καὶ μάλιστα προσέθεντο τῇ γνώμῃ καὶ παρεσκευάζοντο ναυμαχήσοντες. Ἄλλ' ἐπεὶ τῶν πολεμίων ὅ τε στόλος τῇ Ἀττικῇ κατὰ τὸ Φαληρικὸν προσφερόμενος τοὺς πέριξ ἀπέκρυψεν αἰγιαλοὺς, αὐτὸς τε βασιλεὺς μετὰ τοῦ πεζοῦ στρατοῦ καταβάς ἐπὶ τὴν θάλατταν ἄθρουε* ὤφθη, τῶν δὲ δυνάμεων ὁμοῦ γενόμενων ἐξερρήσαν* οἱ τοῦ Θεμιστοκλέους λόγοι τῶν Ἑλλήνων καὶ πάλιν ἐπάπταινον* οἱ Πελοποννήσιοι πρὸς τὸν Ἴσθμόν, εἰ τίς ἄλλο τι λέγοι χαλεπαίνοντες, ἐδόκει δὲ τῆς νυκτὸς ἀποχωρεῖν καὶ παρηγγέλλετο πλοῦς τοῖς κυβερνήταις, ἔνθα δὴ βαρέως φέρων* ὁ Θεμιστοκλῆς, εἰ τὴν ἀπὸ τοῦ τόπου καὶ τῶν στενῶν προέμενοι βοήθειαν οἱ Ἑλληνας διαλυθῆσονται κατὰ πόλεις, ἐβου-

λεύετο καὶ συνετίθει* τὴν περὶ τὸν Σίκινον πραγματείαν.* Ἦν δὲ τῷ μὲν γέναι Πέρσης ὁ Σίκιννος, αἰχμάλωτος, εὐνοὺς δὲ τῷ Θεμιστοκλεῖ καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ παιδαγωγός. Ὁν ἐκπέμπει πρὸς τὸν Ξέρξην κρύφα κελεύσας λέγειν, ὅτι Θεμιστοκλῆς ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς αἰρούμενος* τὰ βασιλέως ἐξαγγέλλει πρῶτος αὐτῷ τοὺς Ἑλληνας ἀποδιδράσκοντας καὶ διακελεύεται* μὴ παρεῖναι* φυγεῖν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐν ᾧ ταράττονται* τῶν πεζῶν χωρὶς ὄντες ἐπιθέσθαι καὶ διαφθεῖραι τὴν ναυτικὴν δύναμιν. Ταῦτα δ' ὁ Ξέρξης ὡς ἀπ' εὐνοίας λελεγμένα δεξάμενος ἤσθη, καὶ τέλος* εὐθὺς ἐξέφερε πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τῶν νεῶν, τὰς μὲν ἄλλας πληροῦν καθ' ἡσυχίαν, διακοσίαις δ' ἀναχθέντας ἤδη* περιβαλέσθαι* τὸν πόρον* ἐν κύκλῳ πάντα καὶ διαζῶσαι τὰς νήσους, ὅπως ἐκφύγοι μηδεὶς τῶν πολεμίων. Τούτων δὲ πραττομένων Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου πρῶτος αἰσθόμενος ἦκεν ἐπὶ τὴν σκηνὴν τοῦ Θεμιστοκλέους, οὐκ ὦν φίλος, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκαῖνον ἐξωστρακισμένος, ὥσπερ εἶρηται· προσελθόντι* δὲ τῷ Θεμιστοκλεῖ φράζει τὴν κύκλωσιν. Ὁ δὲ τὴν τε ἄλλην καλοκαγαθίαν* τοῦ ἀνδρὸς εἰδὼς καὶ τῆς τότε παρουσίας ἀγάμενος* λέγει τὰ περὶ τὸν Σίκινον αὐτῷ, καὶ παρεκάλει τῶν Ἑλλήνων συνεπιλαμβάνεσθαι* καὶ συμπροθυμεῖσθαι πίστιν ἔχοντα* μάλλον, ὅπως ἐν τοῖς στενοῖς ναυμαχήσωσιν. Ὁ μὲν οὖν Ἀριστείδης ἐπαινέσας τὸν Θεμιστοκλέα τοὺς ἄλλους ἐπήγει* στρατηγούς καὶ τριηράρχους ἐπὶ τὴν μάχην παροξύνων. Ἐτι δ' ὁμοῦ ἀπιστούντων ἐφάνη Τηγία τριήρης αὐτόμολος, ἧς ἐναυάρχει Παναίτιος, ἀπαγγέλλουσα τὴν κύκλωσιν· ὥστε καὶ θυμῷ* τοὺς Ἑλληνας ἐρμῆσαι μετὰ τῆς ἀνάγκης πρὸς τὸν κίνδυνον.

XIII. Ἄμα δ' ἡμέρᾳ Ξέρξης μὲν ἄνω* καθῆστο τὸν στόλον ἐποπτεύων καὶ τὴν παράταξιν, ὡς μὲν Φανόδημός*

φησιν, ὑπὲρ τὸ Ἡράκλειον, ἧ* βραχεῖ πόρῳ διείργεται* τῆς Ἀττικῆς ἢ νήσος· ὡς δ' Ἀκιστόδωρος,* ἐν μεθορίῳ τῆς Μεγαρίδος ὑπὲρ τῶν καλουμένων Κεράτων,* χρυσοῦν δίφρον* θέμενος καὶ γραμματεῖς πολλοὺς παραστησάμενος,* ὧν ἔργον ἦν ἀπογράφεσθαι* τὰ κατὰ τὴν μάχην πραττόμενα. Θεμιστοκλεῖ δὲ παρὰ τὴν ναυαρχίδα τριήρη σφαγιαζομένῳ* τρεῖς προσήχθησαν αἰχμάλωτοι, κάλλιστοι μὲν ἰδέσθαι* τὴν ὄψιν, ἐσθῆτι* δὲ καὶ χρυσοῦ κεκοσμημένοι διαπρεπῶς.* Ἐλέγοντο δὲ Σανδάκης* παῖδες εἶναι τῆς βασιλέως ἀδελφῆς καὶ Ἀρταύκτου.* Τούτους ἰδὼν Εὐφραντίδης ὁ μάντις, ὡς ἅμα μὲν ἀνέλαμψεν ἐκ τῶν ἱερῶν* μέγα καὶ περιφανὲς πῦρ, ἅμα δὲ παρμὸς ἐκ δεξιῶν ἐσήμνη,* τὸν Θεμιστοκλέα δεξιωσάμενος* ἐκέλευε τῶν νεανίσκων κατάρξασθαι* καὶ καθιερεῦσαι* πάντας ὠμηστῆ* Διονύσῳ προσευξάμενον· οὕτω γὰρ ἅμα σωτηρίαν τε καὶ νίκην ἐσεσθαι τοῖς Ἑλλησιν. Ἐκπλαγέντος δὲ τοῦ Θεμιστοκλέους ὡς μέγα τὸ μάντευμα καὶ δεινόν, οἶον* εἴωθεν ἐν μεγάλοις ἀγῶσι καὶ πράγμασι χαλεποῖς, μᾶλλον ἐκ τῶν παραλόγων ἢ τῶν εὐλόγων* τὴν σωτηρίαν ἐλπίζοντες οἱ πολλοὶ τὸν θεὸν ἅμα κοινῇ κατεκαλοῦντο* φωνῇ, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους τῷ βωμῷ προσαγαγόντες ἠνάγκασαν, ὡς ὁ μάντις ἐκέλευσε, τὴν θυσίαν συντελεσθῆναι. Ταῦτα μὲν οὖν ἀνὴρ φιλόσοφος* καὶ γραμμάτων* οὐκ ἄπειρος ἱστορικῶν Φαινίας ὁ Λέσβιος εἴρηκε.

XIV. Περὶ δὲ τοῦ πλήθους τῶν βαρβαρικῶν νεῶν Αἰσχύλος* ὁ ποιητῆς ὡς ἂν εἰδῶς καὶ διαβεβαιούμενος ἐν τραγῳδίᾳ Πέρσαις λέγει ταῦτα·

Ἐέρξη δέ, καὶ γὰρ οἶδα, χιλιάς μὲν ἦν
ὧν ἦγε πλήθος, αἱ δ' ὑπέркоποι* τάχει
ἑκατὸν δις ἦσαν ἐπτὰ θ'· ὧδ' ἔχει λόγος.*

Τῶν δ' Ἀττικῶν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα τὸ πλήθος οὐσῶν

ἐκάστη τοὺς ἀπὸ τοῦ καταστρώματος μαχομένους ὀκτωκαίδεκα εἶχεν· ὧν τοξόται τέσσαρες ἦσαν, οἱ λοιποὶ δ' ὀπλιταί. Δοκεῖ δ' οὐχ ἦττον εὐ τὸν καιρὸν ὁ Θεμιστοκλῆς ἢ τὸν τόπον συνιδῶν καὶ φυλάξας* μὴ πρότερον ἀντιπύρους καταστήσαι ταῖς βαρβαρικαῖς τὰς τριήρεις, ἢ τὴν εἰωθυῖαν ὥραν παραγενέσθαι,* τὸ πνεῦμα* λαμπρὸν ἐκ πελάγους αἰεὶ καὶ κύμα διὰ τῶν στενῶν κατάγουσάν· ὁ τὰς μὲν Ἑλληνικὰς οὐκ ἔδλαπτε ναῦς ἀλιτενεῖς* οὔσας καὶ ταπεινοτέρας, τὰς δὲ βαρβαρικὰς, ταῖς τε πρύμναις ἀνεστῶσας* καὶ τοῖς καταστρώματιν ὑψορόφους* καὶ βαρείας, ἐπιφερομένας ἔσφαλλε* προσπίπτον καὶ παρεδίδου πλαγίας τοῖς Ἑλλησιν, ὀξέως* προσφερομένοις* καὶ τῷ Θεμιστοκλεῖ προσέχουσιν ὡς ὀρώντι μάλιστα τὸ συμφέρον, ὅτι ἦν κατ' ἐκείνου ὁ Εἰέρξου ναύαρχος Ἀριαμένης* ναῦν ἔχων μεγάλην καὶ ὡσπερ ἀπὸ τείχους ἐτόξευε καὶ ἠκόντιζεν, ἀνὴρ ἀγαθὸς ὧν καὶ τῶν βασιλέως ἀδελφῶν πολὺ κράτιστός τε καὶ δικαιοτάτος. Τοῦτον μὲν οὖν Ἀμεινίας ὁ Δεκελεύς* καὶ Σωκλῆς ὁ Παιανιεὺς* ὁμοῦ πλέοντες, ὡς αἱ νῆες ἀντίπυρροι προσπεσοῦσαι καὶ συναρείσασαι* τοῖς χαλκώμασιν* ἐνεσχέθησαν,* ἐπιβαίνοντα τῆς αὐτῶν τριήρους ὑποστάντες* καὶ τοῖς δόρασι τύπτοντες εἰς τὴν θάλατταν ἐξέβαλον· καὶ τὸ σῶμα μετὰ τῶν ἄλλων διαφερόμενον* ναυαγίων Ἀρτεμισία* γνωρίσασα πρὸς Εἰέρξην ἀνήνεγκεν.

XV. Ἐν δὲ τούτῳ τοῦ ἀγῶνος ὄντος φῶς μὲν ἐκλάμψαι μέγα λέγουσιν Ἐλευσινόθεν, ἦχον δὲ καὶ φωνὴν τὸ Θριάσιον* κατέχειν πεδίον ἄχρι θαλάττης, ὡς ἀνθρώπων ὁμοῦ πολλῶν τὸν μυστικὸν ἐξαγόντων Ἰακχον.* Ἐκ δὲ τοῦ πλήθους τῶν φθειγγομένων κατὰ μικρὸν ἀπὸ γῆς ἀναφερόμενον* νέφος ἔδοξεν αὐθις ὑπονοστεῖν* καὶ κατασκήπτειν* εἰς τὰς τριήρεις. Ἄτεροι δὲ φαντάσματα καὶ εἰδῶλα καθορᾶν ἔδοξαν ἐνόπλων ἀνδρῶν ἀπ' Αἰγίνης τὰς χεῖρας

ἐπεχόντων* πρὸ τῶν Ἑλληνικῶν τριήρων· οὓς εἶκαζον Αἰακίδας* εἶναι παρακεκλημένους εὐχαίς πρὸ τῆς μάχης ἐπὶ τὴν βοήθειαν. Πρῶτος μὲν οὖν λαμβάνει ναῦν Δυκομήδης, ἀνὴρ Ἀθηναῖος τριηραρχῶν, ἧς τὰ παράσημα* περικόφως ἀνέθηκεν Ἀπόλλωνι δαφνηφόρῳ Φλυῆσιν. Οἱ δ' ἄλλοι τοῖς βαρβάροις ἐξισούμενοι τὸ πλῆθος ἐν στενῷ κατὰ μέρος* προσφερομένους καὶ περιπίπτοντας* ἀλλήλοις ἐτρέφοντο,* μέχρι δέλτης ἀντισχόντας, ὡσπερ εἶρηκε Σιμωνίδης, *τὴν καλὴν ἐκείνην καὶ περιβόητον ἀράμενοι* νίκην, ἧς οὐδ' Ἑλλησιν οὔτε βαρβάροις ἐνάλιον* ἔργον εἶργασται λαμπρότερον*, ἀνδρεία μὲν καὶ προθυμία κοινῇ τῶν ναυμαχησάντων, γνώμη* δὲ καὶ δεινότητι* τῇ Θεμιστοκλέους.

XVI. Μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν Ξέρξης μὲν ἔτι θυμομαχῶν* πρὸς τὴν ἀπότευξιν* ἐπεχειρεῖ διὰ χωμάτων ἐπάγειν τὸ πεζὸν τοῖς Ἑλλησιν εἰς Σαλαμίνα, ἐμφράξας τὸν διὰ μέσου πόρον· Θεμιστοκλῆς δ' ἀποπειρώμενος* Ἀριστείδου λόγῳ γνώμην ἐποιεῖτο* λύειν τὸ ζεῦγμα* ταῖς ναυσὶν ἐπιπλεύσαντας εἰς Ἑλλάσποντον, «Ὅπως» ἔφη «τὴν Ἀσίαν ἐν τῇ Εὐρώπῃ λάβωμεν». Δυσχεραίνοντας δὲ τοῦ Ἀριστείδου καὶ λέγοντος ὅτι «Νῦν μὲν τρυφῶντι* τῷ βαρβάρῳ πεπολεμήκαμεν, ἐὰν δὲ κατακλείσωμεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ καταστήσωμεν εἰς ἀνάγκην ὑπὸ δέους ἄνδρα τηλικούτων δυνάμεων κύριον, οὐκέτι καθήμενος ὑπὸ σκιάδι* χρυσῇ θεάσεται τὴν μάχην ἐφ' ἡσυχίας,* ἀλλὰ πάντα τολμῶν καὶ πᾶσιν αὐτὸς παρὼν διὰ τὸν κίνδυνον ἐπανορθώσασαι τὰ παρειμένα* καὶ βουλευσεται βέλτιον ὑπὲρ τῶν ὄλων· «οὐ τὴν οὔσαν οὖν» ἔφη «δεῖ γέφυραν, ᾧ Θεμιστόκλεις, ἡμᾶς ἀναιρεῖν,* ἀλλ' ἑτέραν, εἴπερ οἶόν τε, προσκατασκευάσαντας ἐκβαλεῖν διὰ* τάχους τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῆς Εὐρώπης». «Οὐκοῦν» εἶπεν ὁ Θεμιστοκλῆς «εἰ δοκεῖ ταῦτα

συμφέρειν, ὦρα* σκοπεῖν* καὶ μηχανᾶσθαι πάντας ἡμᾶς, ὅπως ἀπαλλαγῆσεται* τὴν ταχίστην ἐκ τῆς Ἑλλάδος». Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἔδοξεν, ἔπαμπε τίνα τῶν βασιλικῶν εὐνούχων ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις ἀνευρών, Ἀρνάκην ὄνοματι, φράζειν βασιλεῖ κελεύσας, ὅτι τοῖς μὲν Ἑλλησι δέδοκται τῷ ναυτικῷ κεκρατηκότας ἀναπλεῖν εἰς τὸν Ἑλλάσποντον ἐπὶ τὸ ζεῦγμα καὶ λύειν τὴν γέφυραν, Θεμιστοκλῆς δὲ κηδόμενος* βασιλέως παραινεῖ* σπεύδειν ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ καὶ παραιουῦσθαι, μέχρις* αὐτὸς ἐμποιεῖ τινὰς διατριβάς* τοῖς συμμάχοις καὶ μελλήσεις πρὸς τὴν δίωξιν. Ταῦθ' ὁ βάρβαρος ἀκούσας καὶ γενόμενος περίφοβος διὰ τάχους ἐποιεῖτο τὴν ἀναχώρησιν. Καὶ πείραν ἡ Θεμιστοκλέους καὶ Ἀριστείδου φρόνησις ἐν Μαρδονίῳ παρέσχεν,* εἴ γε πολλοστημορίῳ τῆς Ξέρξου δυνάμεως διαγωνισάμενοι Πλαταιᾶσιν εἰς τὸν περὶ τῶν ὄλων κίνδυνον κατέστησαν.

XVII. Πόλεων μὲν οὖν τὴν Αἰγινητῶν ἀριστεύσαι φησιν Ἡρόδοτος, Θεμιστοκλεῖ δέ, καίπερ ἄκοντες ὑπὸ φθόνου, τὸ πρωτεῖον ἀπέδωσαν ἅπαντες. Ἐπεὶ γὰρ ἀναχωρήσαντες εἰς τὸν Ἴσθμὸν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τὴν ψῆφον ἔφερον οἱ στρατηγοί, πρῶτον μὲν ἕκαστος ἑαυτὸν ἀπέφαιναν ἀρετῇ, δευτέρου δὲ μεθ' ἑαυτὸν Θεμιστοκλέα. Λακεδαιμόνιοι δ' εἰς τὴν Σπάρτην αὐτὸν καταγαγόντες* Εὐρυβιάδῃ μὲν ἀνδρείας, ἐκείνῳ δὲ σοφίας ἀριστεῖον ἔδωσαν θαλλοῦ* στέφανον, καὶ τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἀρμάτων τὸ πρωτεῖον ἐδωρήσαντο καὶ τριακασίους τῶν νέων πομπούς* ἄχρι τῶν ὄρων* συνεξέπεμψαν. Λέγεται δ' Ὀλυμπίων τῶν ἐφεξῆς ἀγομένων* καὶ παρελθόντος* εἰς τὸ στάδιον τοῦ Θεμιστοκλέους, ἀμελήσαντας τῶν ἀγωνιστῶν τρὺς παρόντας ὄλην τὴν ἡμέραν ἐκεῖνον θεᾶσθαι καὶ τοῖς ξένοις ἐπιδεικνύειν ἅμα θαυμάζοντας καὶ κροτοῦντας,* ὥστε καὶ αὐτὸν ἠσθέντα πρὸς τοὺς φί-

λους ὁμολογήσαι τὸν καρπὸν ἀπέχειν* τῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος αὐτῷ πονηθέντων.*

Γ'. Ἀνέκδοτα περὶ τοῦ Θεμιστοκλέους

XVIII. Καὶ γὰρ ἦν τῇ φύσει φιλοτιμώτατος, εἰ δεῖ τεκμαίρεσθαι* διὰ τῶν ἀπομνημονευομένων. Αἰρεθεὶς γὰρ ναύαρχος ὑπὸ τῆς πόλεως οὐδὲν οὔτε τῶν ἰδίων οὔτε τῶν κοινῶν κατὰ μέρος* ἐχρημάτιζεν,* ἀλλὰ πᾶν ἀνεβάλλετο τὸ προσπίπτον* εἰς τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν ἐκπλεῖν ἔμελλεν, ἴν' ὁμοῦ πολλὰ πράττων* πράγματα καὶ παντοδαποῖς ἀνθρώποις ὁμιλῶν* μέγας εἶναι δοκῆ καὶ πλεῖστον δύνασθαι. Τῶν δὲ νεκρῶν τοὺς ἐκπεσόντας* ἐπισκοπῶν* παρὰ τὴν θάλατταν, ὡς εἶδε περικειμένους* ψέλια* χρυσᾶ καὶ στρεπτούς,* αὐτὸς μὲν παρῆλθε,* τῷ δ' ἐπομένῳ φίλῳ δείξας εἶπεν· «**Ἀνελοῦ* σαυτῷ· σὺ γὰρ οὐκ εἶ Θεμιστοκλῆς**». Ἔλεγε δὲ τοὺς Ἀθηναίους οὐ τιμᾶν αὐτὸν οὐδὲ θαυμάζειν, ἀλλ' ὡς περ πλατάνῳ χειμαζομένους* μὲν ὑποτρέχειν,* εὐδίας* δὲ περὶ αὐτοὺς γενομένης τίλλειν* καὶ κολούειν.* Τοῦ δὲ Σεριφίου* πρὸς αὐτὸν εἰπόντος, ὡς οὐ δι' αὐτὸν ἔσχηκε δόξαν, ἀλλὰ διὰ τὴν πόλιν, «**Ἀληθῆ λέγεις**» εἶπεν «**ἀλλ' οὐτ' ἂν ἐγὼ Σεριφίος ὢν ἐγενόμην ἔνδοξος, οὔτε σὺ Ἀθηναῖος**». Ἐτέρου δὲ τινος τῶν στρατηγῶν, ὡς ἔδοξέ τι χρήσιμον διαπεπράχθαι* τῇ πόλει, θρασυνομένου* πρὸς τὸν Θεμιστοκλέα καὶ τὰς ἑαυτοῦ ταῖς ἐκείνου πράξεις ἀντιπαράβαλλοντος, ἔφη τῇ ἑορτῇ τὴν ὑστεραίαν ἐρίσαι λέγουσαν, ὡς ἐκείνη μὲν ἀσχολιῶν τε μεστή καὶ κοπώδης ἐστίν, ἐν αὐτῇ δὲ πάντες ἀπολαύουσι τῶν παρεσκευασμένων σχολάζοντες.* τὴν δ' ἑορτὴν πρὸς ταῦτ' εἶπεῖν· «**Ἀληθῆ λέγεις· ἀλλ' ἔμοῦ μὴ γενομένης σὺ οὐκ ἂν ἦσθα**»· «**κἄμοῦ τοίνυν**» ἔφη «**τότε μὴ**

γενομένου, ποῦ ἂν ἦτε νῦν ὑμεῖς ; » Τὸν δὲ υἱὸν ἐντροφῶντα* τῇ μητρὶ καὶ δι' ἐκείνην αὐτῷ σκώπτων* ἔλεγε πλεῖστον τῶν Ἑλλήνων δύνασθαι· τοῖς μὲν γὰρ Ἑλληνισιν ἐπιτάττειν Ἀθηναίους, Ἀθηναίους δ' αὐτόν, αὐτῷ δὲ τὴν ἐκείνου μητέρα, τῇ μητρὶ δ' ἐκείνον. Ἴδιος* δὲ τις ἐν πᾶσι βουλόμενος εἶναι χωρίον* μὲν πιπράσκων ἐκέλευε κηρύττειν, ὅτι καὶ γείτονα χρηστὸν ἔχει· τῶν δὲ μνωμένων* αὐτοῦ τὴν θυγατέρα τὸν ἐπιεικῆ* τοῦ πλουσίου προκρίνας ἔφη **ζητεῖν ἄνδρα χρημάτων δεόμενον* μᾶλλον ἢ χρήματα ἀνδρός**. Ἐν μὲν οὖν τοῖς ἀποφθέγμασι τοιοῦτός τις ἦν.

Δ'. Δραῖσις τοῦ Θεμιστοκλέους μετὰ τοὺς Μηδικοὺς πολέμους.

XIX. Γενόμενος* δ' ἀπὸ τῶν πράξεων ἐκείνων εὐθὺς ἐπεχείρει τὴν πόλιν ἀνικοδομεῖν καὶ τειχίζειν, ὡς μὲν ἱστορεῖ Θεόπομπος,* χρήμασι πείσας μὴ ἐναντιωθῆναι τοὺς ἐφόρους, ὡς δ' οἱ πλεῖστοι, παρακρουσάμενος.* Ἦκε μὲν γὰρ εἰς Σπάρτην ὄνομα πρεσβείας ἐπιγραφάμενος.* ἐγκαλούντων* δὲ τῶν Σπαρτιατῶν, ὅτι τειχίζουσι τὸ ἄστυ, καὶ Πολυάρχου κατηγοροῦντος ἐπίτηδες ἐξ Αἰγίνης ἀποσταλέντος, ἠρνεῖτο καὶ πέμπειν ἐκέλευεν εἰς Ἀθήνας τοὺς κατοφομένους, ἅμα μὲν ἐμβάλλον τῷ τειχισμῷ χρόνον ἐκ τῆς διατριβῆς, ἅμα δὲ βουλόμενος ἀντ' αὐτοῦ τοὺς πεμπομένους ὑπάρχειν τοῖς Ἀθηναίοις. Ὁ καὶ συνέβη· γνόντες γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸ ἀληθές οὐκ ἠδίκησαν* αὐτόν, ἀλλ' ἀδήλως χαλεπαίνοντες ἀπέπεμφαν.* Ἐκ δὲ τούτου τὸν Πειραιᾶ κατεσκευάζε,* τὴν τῶν λιμένων εὐφυῖαν* κατανοήσας καὶ τὴν πόλιν ὄλην ἀρμοστούμενος* πρὸς τὴν θάλατταν, καὶ τρόπον τινὰ τοῖς παλαιοῖς βασιλεῦσι τῶν Ἀθηναίων ἀντιπολιτευόμενος. Ἐκείνοι μὲν γάρ, ὡς λέγεται, πραγματευό-

μενοι* τοὺς πολίτας ἀποσπάσαι τῆς θαλάττης καὶ συνεθίσαι ζῆν μὴ πλέοντας, ἀλλὰ τὴν χώραν φυτεύοντας, τὴν περὶ τῆς Ἀθηνᾶς διέδοσαν λόγον, ὡς ἐρίσαντα περὶ τῆς χώρας τὸν Ποσειδῶ δειξάσα τὴν μορῖαν* ταῖς δικασταῖς ἐνίκησε· Θεμιστοκλῆς δ' οὐχ, ὡσπερ Ἀριστοφάνης* ὁ κωμικός φησι, τῇ πόλει τὸν Πειραιᾶ προσέμαξεν,* ἀλλὰ τὴν πόλιν ἐξῆψε* τοῦ Πειραιῶς καὶ τὴν γῆν τῆς θαλάττης· ὅθεν καὶ τὸν δῆμον* ἠῶξεσε κατὰ τῶν ἀρίστων* καὶ θράσους ἐνέπλησεν, εἰς ναύτας* καὶ κελουστὰς* καὶ κυβερνήτας τῆς δυνάμεως ἀφικομένης. Διὸ καὶ τὸ βῆμα τὸ ἐν Πρυκί πεποιημένον ὡστ' ἀποβλέπειν* πρὸς τὴν θάλατταν ὕστερον οἱ τριάκοντα πρὸς τὴν χώραν ἀπέστρεψαν, οἷόμενοι τὴν μὲν κατὰ θάλατταν ἀρχὴν γένεσιν εἶναι δημοκρατίας, ὀλιγαρχία δ' ἤττον δυσχεραίνειν* τοὺς γεωργοῦντας.

XX. Θεμιστοκλῆς δὲ καὶ μεῖζόν τι περὶ τῆς ναυτικῆς διενόηθη δυνάμεως. Ἐπεὶ γὰρ ὁ τῶν Ἑλλήνων στόλος ἀπηλλαγμένου* Ἐέρξου κατῆρεν* εἰς Παγασὰς* καὶ διεχείμαζε, δημηγορῶν ἐν τοῖς Ἀθηναίοις ἔφη τινὰ πρᾶξιν ἔχειν ὠφέλιμον μὲν αὐτοῖς καὶ σωτήριον, ἀπόρρητον δὲ πρὸς τοὺς πολλοὺς. Τῶν δ' Ἀθηναίων Ἀριστείδη φράσαι μόνῳ κελουόντων, κἂν ἐκεῖνος δοκιμάσῃ* περαίνειν,* ὁ μὲν Θεμιστοκλῆς ἔφρασε τῷ Ἀριστείδῃ, τὸ νεώριον* ἐμπρῆσαι διανοεῖσθαι τῶν Ἑλλήνων· ὁ δ' Ἀριστείδης εἰς τὸν δῆμον παρελθὼν ἔφη τῆς πράξεως, ἣν διανοεῖται πράττειν ὁ Θεμιστοκλῆς, μηδεμίαν εἶναι μῆτε λυσιτελεστέραν* μῆτ' ἀδικωτέραν. Οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι διὰ ταῦτα παύσασθαι τῷ Θεμιστοκλεῖ προσέταξαν. Ἐν δὲ τοῖς Ἀμφικτυονικοῖς συνεδρίοις τῶν Λακεδαιμονίων εἰσηγουμένων,* ὅπως ἀπείργωνται* τῆς Ἀμφικτυονίας αἱ μὴ συμμαχήσασαι κατὰ τοῦ Μήδου πόλεις, φοβηθεῖς, μὴ Θετταλοὺς καὶ Ἀργείους, ἔτι δὲ Θηβαίους ἐκβαλόντες τοῦ συνεδρίου παν-

τελῶς ἐπικρατήσωσι τῶν ψήφων καὶ γένηται τὸ δοκοῦν ἐκεῖνοις, συνεῖπε* ταῖς πόλεσι καὶ μετέθηκε* τὰς γνώμας τῶν Πυλαγόρων,* διδάξας ὡς τριάκοντα καὶ μία μόναι πόλεις εἰσὶν αἱ μετασχοῦσαι τοῦ πολέμου, καὶ τούτων αἱ πλείους παντάπασι μικραί· δεινὸν οὖν, εἰ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἐκσπόνδου* γενομένης ἐπὶ ταῖς μεγίσταις δυσὶν ἢ τρισὶ πόλεσιν ἔσται* τὸ συνέδριον. Ἐκ τούτου μὲν οὖν μάλιστα τοῖς Λακεδαιμονίοις προσέκρουσε* διὸ καὶ τὸν Κίμωνα προῆγον ταῖς τιμαῖς, ἀντίπαλον ἐν τῇ πολιτείᾳ τῷ Θεμιστοκλεῖ καθιστάντες.

XXI. Ἦν δὲ καὶ τοῖς συμμαχοῖς ἐπαχθῆς* περιπλέων τε τὰς νήσους καὶ χρηματιζόμενος* ἀπ' αὐτῶν· οἷα καὶ πρὸς Ἀνδρίους ἀργύριον αἰτοῦντά φησιν αὐτὸν Ἡρόδοτος εἰπεῖν τε καὶ ἀκοῦσαι. Δύο γὰρ ἤκειν ἔφη θεοὺς νομίζων, Πειθῶ καὶ Βίαν· οἱ δ' ἔφασαν εἶναι καὶ παρ' αὐτοῖς θεοὺς μεγάλους δύο, Πενίαν καὶ Ἀπορίαν, ὑφ' ὧν κωλύεσθαι δοῦναι χρήματα ἐκεῖνω.

Ε'. Ἐξοστρακισμός, φυγὴ καὶ θάνατος τοῦ Θεμιστοκλέους.

XXII. Ἦδη δὲ καὶ τῶν πολιτῶν* διὰ τὸ φθονεῖν ἠδέως τὰς διαβολὰς προσιεμένων* ἠναγκάζετο λυπηρὸς* εἶναι τῶν αὐτοῦ πράξεων ἐν τῷ δήμῳ πολλάκις μνημονεύων, καὶ πρὸς τοὺς δυσχεραίνοντας «Τί νοπιᾶτε»* εἰπεῖν «ὑπὸ τῶν αὐτῶν πολλάκις εὖ πάσχοντες;*» Ἦνιάσει* δὲ τοὺς πολλοὺς καὶ τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰσάμενος,* ἣν Ἀριστοβούλην μὲν προσηγόρευσεν, ὡς ἄριστα τῇ πόλει καὶ τοῖς Ἑλλησι βουλευσάμενος, πλησίον δὲ τῆς οἰκίας κατεσκεύασεν ἐν Μελίτῃ* τὸ ἱερὸν, οὗ* νῦν τὰ σώματα τῶν θανατουμένων* οἱ δῆμοι προβάλλουσι* καὶ τὰ ἱμάτια καὶ

τοὺς βρόχους* τῶν ἀπαγχομένων* καὶ καθαιρεθέντων* ἐκφέρουσι. Ἐκείτο δὲ καὶ τοῦ Θεμιστοκλέους εἰκόσιον* ἐν τῷ ναυῷ τῆς Ἀριστοβούλης ἔτι καθ' ἡμᾶς* καὶ φαίνεται τις οὐ τὴν ψυχὴν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ὄψιν ἠρωϊκῶς γενόμενος. Τὸν μὲν οὖν ἐξοστρακισμὸν ἐποίησαντο κατ' αὐτοῦ κολούοντες τὸ ἀξίωμα* καὶ τὴν ὑπεροχὴν,* ὡσπερ εἰώθεσαν ἐπὶ πάντων, οὓς ὄντο τῇ δυνάμει βαρεῖς* καὶ πρὸς ἰσότητα δημοκρατικὴν ἀσυμμέτρους* εἶναι. Κόλασις* γὰρ οὐκ ἦν ὁ ἐξοστρακισμὸς, ἀλλὰ παραμυθία* φθόνου καὶ κουφισμὸς,* ἡδομένου τῷ ταπεινοῦν τοὺς ὑπερέχοντας καὶ τὴν δυσμένειαν εἰς ταύτην τὴν ἀτιμίαν* ἀποπνέοντος.*

XXIII. Ἐκπεσόντος* δὲ τῆς πόλεως αὐτοῦ καὶ διατρίβοντος ἐν Ἀργεῖ τὰ περὶ Πausανίαν συμπεσόντα* κατ' ἐκείνου παρέσχε τοῖς ἐχθροῖς ἀφορμὰς. Ὁ δὲ γραψάμενος* αὐτὸν προδοσίας Λεωβώτης ἦν ὁ Ἀλκίμενος Ἀγρυλῆθεν,* ἅμα συνεπαιτιωμένων* τῶν Σπαρτιατῶν. Ὁ γὰρ Πausανίας πράττων ἐκεῖνα δὴ τὰ περὶ τὴν προδοσίαν πρότερον μὲν ἀπεκρύπτετο* τὸν Θεμιστοκλέα, καίπερ ὄντα φίλον· ὡς δ' εἶδεν ἐκπεπτωκότα τῆς πόλεως καὶ φέροντα χαλεπῶς, ἐθάρρησεν* ἐπὶ τὴν κοινωνίαν* τῶν πραττομένων παρακαλεῖν,* γράμματα τοῦ βασιλέως ἐπιδεικνύμενος αὐτῷ καὶ παροξύνων ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, ὡς πονηροῦς* καὶ ἀχαρίστους. Ὁ δὲ τὴν μὲν δέησιν ἀπετρίψατο* τοῦ Πausανίου καὶ τὴν κοινωνίαν ὄλως ἀπέπατο,* πρὸς οὐδένα δὲ τοὺς λόγους* ἐξήνεγκεν* οὐδὲ κατεμήνυσε τὴν πράξιν, εἴτε παύσεσθαι προσδοκῶν αὐτόν, εἴτ' ἄλλως καταφανῆ γενήσεσθαι, σὺν οὐδενὶ λογισμῷ* πραγμάτων ἀτόπων* καὶ παραβόλων* ὀρεγόμενον. Οὕτω δὲ τοῦ Πausανίου θανατωθέντος ἐπιστολαί τινες ἀνευρεθεῖσαι καὶ γράμματα* περὶ τούτων εἰς ὑποφίαν ἐνέβαλον* τὸν Θεμιστοκλέα· καὶ κατεβόων μὲν αὐτοῦ Λακεδαιμόνιοι, κατηγοροῦν δ' οἱ φθονοῦντες τῶν πολιτῶν, οὐ

παρόντος, ἀλλὰ διὰ γραμμάτων ἀπολογουμένου μάλιστα ταῖς προτέραις κατηγορίαις· διαβαλλόμενος γὰρ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν πρὸς τοὺς πολίτας ἔγραφεν, ὡς ἄρχειν μὲν ἀεὶ ζητῶν, ἄρχεσθαι δὲ μὴ πεφυκῶς μηδὲ βουλόμενος, οὐκ ἂν ποτε βαρβάρους καὶ πολεμίους αὐτὸν ἀποδόσθαι* μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Οὐ μὴν ἀλλὰ συμπεισθεῖς ὑπὸ τῶν κατηγορούντων ὁ δῆμος ἔπεμψεν ἄνδρας, οἷς εἴρητο συλλαμβάνειν καὶ ἀνάγειν αὐτὸν κριθησόμενον ἐν* τοῖς Ἕλλησιν.

XXIV. Προαισθόμενος δ' ἐκεῖνος εἰς Κέρκυραν διεπέρασεν, οὐσης αὐτῷ πρὸς τὴν πόλιν εὐεργεσίας. Γενόμενος γὰρ αὐτῶν κριτῆς* πρὸς Κορινθίους ἐχόντων διαφοράν,* ἔλυσε τὴν ἐχθρὰν εἴκοσι τάλαντα κρίνας τοὺς Κορινθίους καταβαλεῖν* καὶ Λευκάδα κοινῇ νέμειν* ἀμφοτέρων ἀποικόν. Ἐκείθεν δ' εἰς Ἡπειρον ἔφυγε· καὶ διωκόμενος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν Λακεδαιμονίων ἔρριψεν αὐτὸν εἰς ἐλπίδας χαλεπὰς καὶ ἀπόρους,* καταφυγῶν πρὸς Ἀδμητον, ὃς βασιλεὺς μὲν ἦν Μολοτῶν,* δεηθεὶς* δὲ τι τῶν Ἀθηναίων καὶ προπηλακισθεὶς* ὑπὸ τοῦ Θεμιστοκλέους, ὅτ' ἤκιμαζεν ἐν τῇ πολιτείᾳ, δι' ὀργῆς εἶχεν* αὐτὸν ἀεὶ καὶ δῆλος ἦν, εἰ λάβοι, τιμωρησόμενος.* Ἐν δὲ τῇ τότε τύχῃ* μᾶλλον ὁ Θεμιστοκλῆς φοβηθεὶς συγγενῆ* καὶ πρόσφατον φθόνον ὀργῆς παλαιᾶς καὶ βασιλικῆς, ταύτη φέρων ὑπέθηκεν ἑαυτόν, ἱκέτης τοῦ Ἀδμήτου καταστάς ἴδιόν τινα καὶ παρηλλαγμένον* τρόπον. Ἐχων* γὰρ αὐτοῦ τὸν υἱὸν ὄντα παῖδα πρὸς τὴν ἐστίαν προσέπεσε, ταύτην μεγίστην καὶ μόνην σχεδὸν ἀναντίρρητον ἡγουμένων ἱεσίας τῶν Μολοτῶν. Ἐνιοὶ μὲν οὖν Φθίαν τὴν γυναῖκα τοῦ βασιλέως λέγουσιν ὑποθέσθαι* τῷ Θεμιστοκλεῖ τὸ ἱκέτευμα* τοῦτο καὶ τὸν υἱὸν ἐπὶ τὴν ἐστίαν καθίσαι μετ' αὐτοῦ· τινὲς δ' αὐτὸν τὸν Ἀδμητον, ὡς ἀφοσιώσαιτο* πρὸς τοὺς διώκοντας τὴν ἀνάγκην, δι' ἣν οὐκ

ἐκδίδωσι τὸν ἄνδρα, διαθεῖναι* καὶ συντραγωδῆσαι* τὴν ἑκείαν. Ἐκεῖ δ' αὐτῷ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας ἐκκλέψας* ἐκ τῶν Ἀθηνῶν Ἐπικράτης ὁ Ἀχαρνεὺς ἀπέστειλεν· ὃν ἐπὶ τούτῳ Κίμων ὕστερον κρίνας* ἐθανάτωσεν, ὡς ἱστορεῖ Στησίμβροτος.* Εἶτ' οὐκ οἶδ' ὅπως ἐπιλαθόμενος τούτων ἢ τὸν Θεμιστοκλέα ποιῶν ἐπιλαθόμενον πλεῦσαι φησιν εἰς Σικελίαν καὶ παρ' Ἰέρωνος* αἰτεῖν τοῦ τυράννου τὴν θυγατέρα πρὸς γάμον, ὑπισχνούμενον αὐτῷ τοὺς Ἕλληνας ὑπηκόους ποιήσειν· ἀποτριψαμένου δὲ τοῦ Ἰέρωνος, οὕτως εἰς τὴν Ἀσίαν ἀπᾶραι.*

XXV. Ταῦτα δ' οὐκ εἰκός* ἐστὶν οὕτω γενέσθαι. Θεόφραστος* γὰρ ἐν τοῖς Περί βασιλείας ἱστορεῖ τὸν Θεμιστοκλέα, πέμψαντος εἰς Ὀλυμπίαν Ἰέρωνος ἵππους ἀγωνιστάς* καὶ σκηνὴν τινα κατασκευασμένην πολυτελῶς στήσαντος, εἰπεῖν ἐν τοῖς Ἑλληνιστοῖς λόγον, ὡς χρὴ τὴν σκηνὴν διαρπάσαι τοῦ τυράννου καὶ κωλύσαι τοὺς ἵππους ἀγωνίσασθαι. Θουκυδίδης δ' ἐκπλεῦσαι φησιν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἐτέραν καταβάντα θάλατταν ἀπὸ Πύδνης,* οὐδενὸς εἰδότης ὅστις εἴη τῶν πλεόντων, μέχρι οὗ πνεύματι* τῆς ὀγκύδος* εἰς Θάσον* καταφερομένης ὑπ' Ἀθηναίων πολιορκουμένην τότε φοβηθεὶς ἀναδείξειεν* ἑαυτὸν τῷ τε ναυκλήρῳ* καὶ τῷ κυβερνήτῃ,* καὶ τὰ μὲν δεόμενος,* τὰ δ' ἀπειλῶν καὶ λέγων, ὅτι κατηγορήσει καὶ καταφύσειτο* πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ὡς οὐκ ἀγνοοῦντες, ἀλλὰ χρήμασι πεισθέντες ἐξ ἀρχῆς ἀναλάβοιεν* αὐτόν, οὕτως ἀναγκάσειε παραπλεῦσαι καὶ λαβέσθαι* τῆς Ἀσίας. Τῶν δὲ χρημάτων αὐτῷ πολλὰ μὲν ὑπεκκλαπέντα* διὰ τῶν φίλων εἰς Ἀσίαν ἔπλει· τῶν δὲ φανερῶν γενομένων καὶ συναχθέντων εἰς τὸ δημόσιον* Θεόπομπος* μὲν ἑκατὸν τάλαντα, Θεόφραστος* δὲ ὀγδοήκοντά φησι γενέσθαι τὸ πλῆθος, οὐδ' ἔτριων ἄξια ταλάντων κεκτημένου τοῦ Θεμιστοκλέους, πρὶν ἄπτεσθαι* τῆς πολιτείας.

XXVI. Ἐπεὶ δὲ κατέπλευσεν εἰς Κύμην* καὶ πολλοὺς ἤσθετο τῶν ἐπὶ* θαλάττῃ παραφυλάττοντας αὐτὸν λαβεῖν, μάλιστα δὲ τοὺς περὶ Ἐργοτέλη καὶ Πυθόδωρον (ἦν γὰρ ἡ θήρα λυσιτελῆς τοῖς γε τὸ κερδαίνειν ἀπὸ παντὸς ἀγαπῶσι, διακοσίων ἐπικεκηρυγμένων* αὐτῷ ταλάντων ὑπὸ τοῦ βασιλέως), ἔφυγεν εἰς Αἰγιάς*, Αἰολικὸν πολισμάτιον,* ὑπὸ πάντων ἀγνοούμενος πλὴν τοῦ ξένου Νικογένους, ὃς Αἰολέων πλείστην οὐσίαν ἐκέκτητο καὶ τοῖς ἄνω* δυνατοῖς γνώριμος* ὑπῆρχε. Παρὰ τούτῳ κρυπτόμενος ἡμέρας ὀλίγας διέτριψεν· εἶτα μετὰ τὸ δεῖπνον ἐκ θυσίας τινὸς Ὀλβιος, ὁ τῶν τέκνων τοῦ Νικογένους παιδαγωγός, ἔκφρων* γενόμενος καὶ θεοφόρητος,* ἀνεφώνησεν ἐν μέτρῳ ταυτί·

Νυκτὶ φωνήν, νυκτὶ βουλήν,* νυκτὶ τὴν νίκην δίδου.
Καὶ μετὰ ταῦτα κατακοιμηθεὶς ὁ Θεμιστοκλῆς ὄναρ* ἔδοξεν ἰδεῖν δράκοντα κατὰ* τῆς γαστροῦ αὐτοῦ περιελιττόμενον καὶ προσανέροντα* τῷ τραχήλῳ· γενόμενον δ' ἄετόν, ὡς ἦφατο τοῦ προσώπου, περιβαλόντα τὰς πτέρυγας ἐξᾶραι* καὶ κομίζειν πολλὴν ὄδόν, εἶτα χρυσοῦ τινος κηρυκείου* φανέντος, ἐπὶ τούτου στήσαι βεβαίως* αὐτόν, ἀμηχάνου* δείματος* καὶ ταραχῆς ἀπαλλαγέντα. Πέμπεται δ' οὖν ὑπὸ τοῦ Νικογένους μηχανησαμένου τι τοιόνδε. Τοῦ βαρβαρικοῦ γένους τὸ πολὺ καὶ μάλιστα τὸ Περσικὸν εἰς ζηλοτυπίαν τὴν περὶ τὰς γυναῖκας ἄγριον φύσει καὶ χαλεπὸν* ἐστίν· οὐ γὰρ μόνον τὰς γαμετάς,* ἀλλὰ καὶ τὰς ἀργυρωνήτους* ἰσχυρῶς παραφυλάττουσιν, ὡς ὑπὸ μηδενὸς δρᾶσθαι τῶν ἐκτός, ἀλλ' οἴκοι μὲν δαιτᾶσθαι κατακεκλειμένας, ἐν δὲ ταῖς ὀδοιπορίαις ὑπὸ σκηναῖς* κύκλῳ περιπεφραγμένας ἐπὶ τῶν ἄρμαμαξῶν ὀχεῖσθαι. Τοιαύτης τῷ Θεμιστοκλεῖ κατασκευασθείσης ἀπήνης* καταδύς* ἐκομίζετο, τῶν περὶ αὐτὸν ἀεὶ τοῖς ἐντυγχάνουσι* καὶ πυθανομένοις λεγόντων, ὅτι

γύναιον Ἑλληνικὸν ἄγουσιν ἀπ' Ἰωνίας πρὸς τινὰ τῶν ἐπὶ θύραις* βασιλέως.

XXVII. Θουκυδίδης μὲν οὖν καὶ Χάρων* ὁ Λαμφακη-
νὸς* ἱστοροῦσι τεθνηκότος Ξέρξου πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ τῷ
Θεμιστοκλεῖ γενέσθαι τὴν ἔντευξιν.* Ἐφορος* δὲ καὶ Δεῖνων*
καὶ Κλείταρχος* καὶ Ἡρακλείδης,* ἔτι δ' ἄλλοι πλείονες,
πρὸς αὐτὸν ἀφικέσθαι τὸν Ξέρξην. Τοῖς δὲ χρονικοῖς δοκεῖ
μᾶλλον ὁ Θουκυδίδης συμφέρεσθαι,* καίπερ οὐδ' αὐτοῖς
ἀτρέμα* συντεταραγμένοις. Ὁ δ' οὖν Θεμιστοκλῆς γενό-
μενος παρ' αὐτὸ τὸ δεινὸν ἐντυγχάνει πρῶτον Ἀρταβάνῳ
τῷ χιλιάρχῳ,* λέγων Ἕλληνας μὲν εἶναι, βούλεσθαι δ' ἐντυ-
χεῖν βασιλεῖ περὶ πραγμάτων μεγάλων καὶ πρὸς ἃ τυγ-
χάνει μάλιστα σπουδάζων* ἐκεῖνος. Ὁ δὲ φησὶν· «ᾧ ξένη,
νόμοι* διαφέρουσιν ἀνθρώπων· ἄλλα δ' ἄλλοις καλὰ καλὸν
δὲ πᾶσι τὰ οἰκεῖα κοσμεῖν* καὶ σφίζειν.* Ὑμᾶς μὲν οὖν
ἐλευθερίαν μάλιστα θαυμάζειν καὶ ἰσότητά λόγος· ἡμῖν δὲ
πολλῶν νόμων καὶ καλῶν ὄντων κάλλιστος οὗτός ἐστι,
τιμᾶν βασιλέα καὶ προσκυνεῖν* ὡς εἰκόνα θεοῦ τοῦ τὰ πάντα
σφίζοντος. Εἰ μὲν οὖν ἐπαινῶν* τὰ ἡμέτερα προσκυνήσεις,
ἔστι σοὶ καὶ θεάσασθαι βασιλέα καὶ προσειπεῖν.* εἰ δ' ἄλλο
τι φρονεῖς, ἀγγέλοις ἑτέροις χρῆσθαι πρὸς αὐτόν. Βασιλεῖ
γὰρ οὐ πάτριον* ἀνδρὸς ἀκροᾶσθαι μὴ προσκυνήσαντος». Ταῦθ' ὁ
Θεμιστοκλῆς ἀκούσας λέγει πρὸς αὐτόν· «Ἄλλ' ἔγωγε τὴν
βασιλέως, ὦ Ἀρτάβανε, φήμην καὶ δύναμιν αὐξήσω
ἀφίγμαι, καὶ αὐτός τε πείσομαι τοῖς ὑμετέροις νόμοις,
ἐπεὶ θεῶ τῷ μεγαλύνοντι Πέρσας οὕτω δοκεῖ, καὶ
δι' ἐμὲ πλείονες τῶν νῦν βασιλέα προσκυνήσουσιν, ὥστε
τοῦτο μηδὲν ἐμποδῶν ἔστω τοῖς λόγοις, οὓς βούλομαι πρὸς
ἐκεῖνον εἰπεῖν». «Τίνα δ'» εἶπεν ὁ Ἀρτάβανος «Ἑλλήνων
ἀφίχθαι σε φῶμεν; οὐ γὰρ ἰδιώτη* τὴν γνώμην ἔοικας». Καὶ ὁ
Θεμιστοκλῆς· «Τοῦτ' οὐκέτ' ἄν» ἔφη «πύθοιτό τις,

Ἀρτάβανε, πρότερος βασιλέως». Οὕτω μὲν ὁ Φαινίας φησὶν·
ὁ δ' Ἐρατοσθένης ἐν τοῖς Περὶ πλοῦτου προσιστόρησε διὰ
γυναικὸς Ἐρετρικῆς, ἣν ὁ χιλιάρχος εἶχε, τῷ Θεμιστοκλεῖ
τὴν πρὸς αὐτὸν ἔντευξιν γενέσθαι καὶ σύστασιν.

XXVIII. Ἐπεὶ δ' οὖν εἰσῆχθη πρὸς βασιλέα καὶ προσ-
κυνήσας ἔσθη σιωπῇ, προστάξαντος τῷ ἑρμηνεῖ τοῦ βασι-
λέως ἐρωτῆσαι, τίς ἐστὶ, καὶ τοῦ ἑρμηνεύς ἐρωτήσαντος,
εἶπεν· «Ἦκω σοι, βασιλεῦ, Θεμιστοκλῆς ὁ Ἀθηναῖος ἐγὼ
φυγὰς ὑφ' Ἑλλήνων διωχθεὶς, ᾧ πολλὰ μὲν ὀφείλουσι
Πέρσαι κακὰ, πλείω δὲ ἀγαθὰ κωλύσαντι τὴν δίωξιν, ὅτε
τῆς Ἑλλάδος ἐν ἀσφαλεῖ γεγεννημένης παρέσχε* τὰ οἰκεῖα
σφζόμενα χαρίσασθαι τι καὶ ὑμῖν. Ἐμοὶ μὲν οὖν πάντα
πρέποντα ταῖς παρούσαις συμφοραῖς ἐστὶ, καὶ παρεσκευα-
σμένος ἀφίγμαι δέξασθαι τε χάριν εὐμενῶς διαλλαττομένου
καὶ παραιτεῖσθαι* μνησικακοῦντος ὀργήν· σὺ δὲ τοὺς ἐμοὺς
ἐχθροὺς μάρτυρας θέμενος ὧν εὐεργέτησα Πέρσας, νῦν ἀπό-
χρησαι* ταῖς ἐμαῖς τύχαις πρὸς ἐπίδειξιν ἀρετῆς μᾶλλον
ἢ πρὸς ἀποπλήρωσιν* ὀργῆς. Ὑώσεις μὲν γὰρ ἱκέτην σόν,
ἀπολείς δ' Ἑλλήνων πολέμιον γενόμενον». Ταῦτ' εἰπὼν
ὁ Θεμιστοκλῆς ἐπεθείασε* τῷ λόγῳ προσδιελθὼν* τὴν ὄψιν,*
ἣν εἶδεν ἐν Νικογένους, καὶ τὸ μάντευμα* τοῦ Δωδωναίου
Διός, ὡς κελευσθεὶς πρὸς τὸν ὁμώνυμον τοῦ θεοῦ βαδίζειν
συμφρονήσεις* πρὸς ἐκεῖνον ἀναπέμπεσθαι· μεγάλους γὰρ
ἀμφοτέρους εἶναι τε καὶ λέγεσθαι βασιλέας. Ἀκούσας δ'
ὁ Πέρσης ἐκεῖνῳ μὲν οὐδὲν ἀπεκρίνατο, καίπερ θαυμάσας
τὸ φρόνημα* καὶ τὴν τόλμαν αὐτοῦ· μακαρίσας δὲ πρὸς τοὺς
φίλους ἑαυτὸν ὡς ἐπ' εὐτυχίᾳ μεγίστη, καὶ κατευξάμενος
ἀεὶ τοῖς πολέμοις τοιαύτας φρένας διδόναι τὸν Ἀρειμά-
νιον,* ὅπως ἐλαύνωσι* τοὺς ἀρίστους ἐξ ἑαυτῶν, θύσαι τε
τοῖς θεοῖς λέγεται καὶ πρὸς πόσιν* εὐθὺς τραπέσθαι, καὶ

νόκτωρ ὑπὸ χαρᾶς διὰ μέσων τῶν ὕπνων ἐκβοῆσαι τρίς
 «**Ἐχω Θεμιστοκλέα τὸν Ἀθηναῖον.**

XXIX. Ἄμα δ' ἡμέρᾳ συγκαλέσας τοὺς φίλους εἰσήγεν αὐτόν, οὐδὲν ἐλπίζοντα χρηστὸν ἐξ ὧν ἑώρα τοὺς ἐπὶ θύραις,* εὐθὺς ὡς ἐπύθοντο τοῦνομα παριόντος* αὐτοῦ, χαλεπῶς διακειμένους* καὶ κακῶς λέγοντας.* Ἔτι δὲ Ῥωξάνης ὁ χιλιάρχος, ὡς κατ' αὐτὸν ἦν ὁ Θεμιστοκλῆς προσ-
 ἰών, καθημένου βασιλέως καὶ τῶν ἄλλων σιωπώντων, ἀτρέμα* στενάξας εἶπεν· «**Ὅφισ Ἑλλήν ὁ ποικίλος,* ὁ βασιλέως σε δαίμων* δεῦρο* ἤγαγεν.**» Οὐ μὴν ἄλλ' εἰς ὄψιν ἐλθόντος* αὐτοῦ καὶ πάλιν προσκυνήσαντος, ἀσπασά-
 μενος* καὶ προσειπὼν φιλοφρόνως ὁ βασιλεὺς, ἤδη* μὲν ἔφησεν αὐτῷ διακόσια τάλαντα ὀφείλειν· κομίσαντα γὰρ αὐτὸν ἀπολήψεσθαι δικαίως τὸ ἐπικηρυχθὲν τῷ ἀγαγόντι· πολλῶ δὲ πλείω τούτων ὑπισχνεῖτο, καὶ παρεθάρρυνε καὶ λέγειν ἐδίδου* περὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἃ βούλοιο παρρησια-
 ζόμενον.* Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς ἀπεκρίνατο τὸν λόγον εὐοικεῖναι τοῦ ἀνθρώπου τοῖς ποικίλοις στρώμασιν* ὡς γὰρ ἐκεῖνα καὶ τοῦτον ἐκτεινόμενον μὲν ἐπιδεικνύναι τὰ εἶδη, συστελλό-
 μενον δὲ κρύπτειν καὶ διαφθείρειν* ὅθεν αὐτῷ χρόνου δεῖν. Ἐπεὶ δ' ἤσθεντος τοῦ βασιλέως τῇ εἰκασίᾳ* καὶ λαμβάνειν κελεύσαντος, ἐνιαυτὸν αἰτησάμενος καὶ τὴν Περσίδα γλῶτ-
 ταν ἀποχρώντως* ἐκμαθῶν ἐνετύγχανε βασιλεῖ δι' αὐτοῦ, τοῖς μὲν ἐκτὸς δόξαν παρέσχε* περὶ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων διειλέχθαι· πολλῶν δὲ καινοτομουμένων περὶ τὴν αὐλήν καὶ τοὺς φίλους ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ, φθόνον ἔσχε* παρὰ τοῖς δυνατοῖς,* ὡς καὶ κατ' ἐκεί-
 νων παρρησίᾳ χρῆσθαι πρὸς αὐτὸν ἀποτετολιμηκῶς. Οὐδὲ γὰρ ἦσαν αἱ τιμαὶ ταῖς τῶν ἄλλων εὐοικεῖται ξένων, ἀλλὰ καὶ κυνηγεσίῳ βασιλεῖ μετέσχε καὶ τῶν οἴκοι διατριβῶν,* ὥστε καὶ μητρὶ τῇ βασιλέως εἰς ὄψιν ἐλθεῖν καὶ γενέσθαι

συνήθης,* διακοῦσαι δὲ καὶ τῶν μαγικῶν* λόγων τοῦ βασι-
 λέως κελεύσαντος. Ἐπεὶ δὲ Δημάρατος ὁ Σπαρτιάτης αἰτήσασθαι δωρεὰν κελευσθεὶς ἠτήσατο τὴν κίταριν,* ὥσπερ οἱ βασιλεῖς, ἐπαιρόμενος* εἰσελάσαι διὰ Σάρδεων, Μιθρο-
 παύστης μὲν ἀνεψίδς* ὧν βασιλέως εἶπε τοῦ Δημαράτου τῆς τιάρας* ἀψάμενος· «**Αὕτη μὲν ἡ κίταρις οὐκ ἔχει ἐγκέ-
 φαλον, ὃν ἐπικαλύψει· σὺ δ' οὐκ ἔση Ζεὺς, ἂν λάβῃς κερανόν.**» Ἀπωσαμένου* δὲ τὸν Δημάρατον ὀργῇ διὰ τὸ αἶτημα τοῦ βασιλέως καὶ δοκοῦντος ἀπαραιτήτως ἔχειν* πρὸς αὐτόν, ὁ Θεμιστοκλῆς δεηθεὶς ἔπεισε καὶ διήλλαξε. Λέγεται δὲ καὶ τοὺς ὕστερον βασιλεῖς, ἐφ' ὧν μᾶλλον αἱ Περσικαὶ πράξεις* ταῖς Ἑλληνικαῖς ἀνεκράθησαν,* ὅσάκις δεηθεῖεν ἀνδρὸς Ἑλληνος, ἐπαγγέλλεσθαι καὶ γράφειν πρὸς ἕκαστον, ὡς μείζων ἔσοιτο παρ' αὐτῷ Θεμιστοκλέους. Αὐτὸν δὲ τὸν Θεμιστοκλέα φασὶν ἤδη μέγαν ὄντα καὶ θε-
 ραπευόμενον* ὑπὸ πολλῶν λαμπρᾶς ποτε τραπέζης παρα-
 τεθείσης πρὸς τοὺς παῖδας εἶπειν· «**ὦ παῖδες, ἀπωλόμεθα ἂν, εἰ μὴ ἀπωλόμεθα.**» Πόλεις δ' αὐτῷ τρεῖς μὲν οἱ πλεῖ-
 στοὶ δοθῆναι λέγουσιν εἰς ἄρτον καὶ σῖνον καὶ ὄψον,* Μα-
 γνησίαν* καὶ Λάμφακον* καὶ Μυσοῦντα.* δύο δ' ἄλλας προσ-
 τίθησιν ὁ Κυζικηνὸς Νεάνθης* καὶ Φαινίας, Περκώτην* καὶ Παλαίσκηψιν* εἰς στρωμνὴν καὶ ἀμπεχόνην.*

XXX. Καταβαίνουντι δ' αὐτῷ πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς πράξεις ἐπὶ θάλατταν Πέρσης ἀνὴρ Ἐπιξύης* ὄνομα, σα-
 τραπέων τῆς ἄνω Φρυγίας,* ἐπεδούλευσε, παρεσκευακῶς ἐκπαλαί Πισίδας* τινὰς ἀποκτενοῦντας, ὅταν ἐν τῇ καλου-
 μένῃ κόμῃ Λεοντοκεφάλῳ* γενόμενος καταυλισθῇ.* Τῷ δὲ λέγεται καθυδόντι μεσημβρίας τὴν μητέρα τῶν θεῶν ὄναρ* φανεῖσαν εἶπειν· «**ὦ Θεμιστόκλεις, ὑστέρει* κεφαλῆς λέον-
 των, μὴ λέοντι περιπέσης.** Ἐγὼ δ' ἀντὶ τούτου σ' αἰτῶ θεράπαιναν Μνησιπτολέμαν». Διαταραχθεὶς οὖν ὁ Θεμιστο-

κλήης προσευξάμενος τῇ θεῷ τὴν μὲν λεωφόρον ἀφῆκεν, ἑτέρα δὲ περιελθὼν καὶ παραλλάξας* τὸν τόπον ἐκείνον ἤδη νυκτὸς οὔσης κατηλύσατο. Τῶν δὲ τὴν σκηνὴν κομιζόντων ὑποζυγίων ἑνὸς εἰς τὸν ποταμὸν ἐμπεσόντος, οἱ τοῦ Θεμιστοκλέους οἰκείται τὰς αὐλαίας* διαβρόχους γενομένας ἐκπετάσαντες* ἀνέψυχον* οἱ δὲ Πισίδαι τὰ ξίφη λαβόντες ἐν τούτῳ προσεφέροντο,* καὶ τὰ ψυχόμενα πρὸς* τὴν σελήνην οὐκ ἀκριβῶς ἰδόντες ᾤήθησαν εἶναι τὴν σκηνὴν τοῦ Θεμιστοκλέους κλκείνον ἔνδον εὐρήσειν ἀναπαύμενον. Ὡς δ' ἐγγὺς γενόμενοι τὴν αὐλαίαν ἀνέστελλον,* ἐπιπίπτουσιν αὐτοῖς οἱ παραφυλάττοντες καὶ συλλαμβάνουσι. Διαφυγῶν δὲ τὸν κίνδυνον οὕτω καὶ θαυμάσας τὴν ἐπιφάνειαν* τῆς θεοῦ ναὸν τε κατεσκεύασεν ἐν Μαγνησίᾳ* Δινδυμήνης* καὶ τὴν θυγατέρα Μνησιπτολέμαν Ἰέρειαν ἀπέδειξεν.*

XXXI. Ὡς δ' ἦλθεν εἰς Σάρδεις καὶ σχολὴν ἄγων* ἔθεατο τῶν ἱερῶν τὴν κατασκευὴν καὶ τῶν ἀναθημάτων* τὸ πλῆθος, εἶδε καὶ ἐν Μητρὸς ἱερῷ τὴν καλουμένην ὕδροφόρον κόρην χαλκίην, μέγεθος δίπηχυν, ἦν αὐτός, ὅτε τῶν Ἀθήνησιν ὑδάτων ἐπιστάτης ἦν, ἐλὼν* τοὺς ὑφαιρουμένους* τὸ ὕδωρ καὶ παροχετεύοντας, ἀνέθηκεν ἐκ τῆς ζημίας* ποιησάμενος· εἴτε δὴ παθῶν τι πρὸς τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ ἀναθήματος, εἴτε βουλόμενος ἐνδείξασθαι* τοῖς Ἀθηναίοις, ὅσην ἔχει τιμὴν καὶ δύναμιν ἐν τοῖς βασιλέωσι πράγμασι, λόγον* τῷ Λυδίας σατράπῃ προσήνεγκεν αἰτούμενος ἀποστεῖλαι τὴν κόρην εἰς τὰς Ἀθήνας. Χαλεπαίνοντος δὲ τοῦ βαρβάρου καὶ βασιλεῖ γράψαι φήσαντος ἐπιστολήν, φοβηθεὶς ὁ Θεμιστοκλῆς εἰς τὴν γυναικωνίτιν κατέφυγε, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτοῦ θεραπεύσας χρήμασιν ἐκείνῳ τε κατεπράυνε τῆς ὀργῆς καὶ πρὸς τὰ ἄλλα παρεῖχεν ἑαυτὸν εὐλαθέστερον,* ἤδη καὶ τὸν φθόνον τῶν βαρβάρων δεδοικώς. Οὐ γὰρ πλανώμενος περὶ τὴν Ἀσίαν, ὡς φησι Θεόπομπος,* ἀλλ'

ἐν Μαγνησίᾳ* μὲν οἰκῶν, καρπούμενος δὲ δωρεὰς μεγάλας καὶ τιμώμενος ὅμοια Περσῶν τοῖς ἀρίστοις, ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀδεῶς* διήγεν, οὐ πάνυ τι τοῖς Ἑλληνικοῖς πράγμασι βασιλέως προσέχοντος ὑπ' ἀσχολιῶν περὶ τὰς ἄνω* πράξεις. Ὡς δ' Αἴγυπτός τε ἀρισταμένη βοηθούτων Ἀθηναίων καὶ τριήρεις Ἑλληνικαὶ μέχρι Κύπρου καὶ Κιλικίας* ἀναπλέουσαι καὶ Κίμων θαλαττοκρατῶν ἐπέστρεψεν* αὐτὸν ἀντεπιχειρεῖν* τοῖς Ἑλλησι καὶ κολουεῖν* αὐξανόμενους ἐπ' αὐτόν, ἤδη δὲ καὶ δυνάμεις* ἐκινουντο* καὶ στρατηγοὶ διεπέμποντο καὶ κατέβαινον ἀγγελίαι πρὸς Θεμιστοκλέα, τῶν Ἑλληνικῶν ἐξάπτεσθαι* κελεύοντος βασιλέως καὶ βεβαιοῦν* τὰς ὑποσχέσεις, οὔτε δι' ὀργὴν τινα παροξυνθεὶς κατὰ τῶν πολιτῶν* οὔτε ἐπαρθεὶς* τιμῇ τοσαύτῃ καὶ δυνάμει πρὸς τὸν πόλεμον, ἀλλ' ἴσως μὲν οὐδ' ἐφικτὸν* ἠγούμενος τὸ ἔργον, ἄλλους τε μεγάλους τῆς Ἑλλάδος ἐχούσης στρατηγούς τότε καὶ Κίμωνος ὑπερφυῶς* εὐήμεροντος* ἐν τοῖς πολεμικοῖς, τὸ δὲ πλεῖστον αἰδοῖ* τῆς τε δόξης τῶν πράξεων τῶν ἑαυτοῦ καὶ τῶν τροπαίων ἐκείνων, ἄριστα βουλευσάμενος ἐπιθεῖναι τῷ βίῳ τὴν τελευταίην πρόπουσαν ἔθυσε τοῖς θεοῖς, καὶ τοὺς φίλους συναγαγὼν καὶ δεξιωσάμενος,* ὡς μὲν ὁ πολὺς λόγος, αἷμα ταύρειον πιῶν, ὡς δ' ἔνιοι, φάρμακον ἐφήμερον* προσενεγκάμενος* ἐν Μαγνησίᾳ κατέστρεψε,* πέντε πρὸς τοῖς ἐξήκοντα βεβιωκῶς ἔτη καὶ τὰ πλεῖστα τούτων ἐν πολιτείαις* καὶ ἡγεμονίαις.* Τὴν δ' αἰτίαν τοῦ θανάτου καὶ τὸν τρόπον πυθόμενον βασιλέα λέγουσιν ἔτι μᾶλλον θαυμάσαι τὸν ἄνδρα καὶ τοῖς φίλοις αὐτοῦ καὶ οἰκείοις χρώμενον διατελεῖν φιλανθρωπῶς.*

XXXII. Ἀπέλιπε δὲ Θεμιστοκλῆς παῖδας ἐκ μὲν Ἀρχίππης τῆς Λυσάνδρου τοῦ Ἀλωπεκῆθεν* Ἀρχέπτολιν καὶ Πολύευκτον καὶ Κλεόφαντον, οὗ καὶ Πλάτων ὁ φιλόσοφος ὡς ἱππέως ἀρίστου, τᾶλλα δ' οὐδενὸς ἀξίου γενομένου μνη-

μονεύει. Τῶν δὲ πρεσβυτάτων Νεοκλῆς μὲν ἔτι παῖς ὢν ὑφ' ἵππου δηχθεὶς ἀπέθανε, Διοκλέα δὲ Λύσανδρος ὁ πάππος υἷόν ἐποίησατο.* Θυγατέρας δὲ πλείους ἔσχεν, ὢν Μνησιπτολέμαν μὲν ἐκ τῆς δευτέρας γυναικὸς γενομένην Ἀρχέπτολις ὁ ἀδελφὸς οὐκ ὢν ὁμομήτριος ἔγημεν, Ἰταλίαν δὲ Πανθοίδης ὁ Χίτος, Σύβαριν δὲ Νικομήδης ὁ Ἀθηναῖος· Νικομάχην δὲ Φρασικλῆς ὁ ἀδελφιδοῦς* Θεμιστοκλέους, ἤδη τετελευτηκότος ἐκείνου, πλεύσας εἰς Μαγνησίαν ἔλαβε παρὰ τῶν ἀδελφῶν, νεωτάτην δὲ πάντων τῶν τέκνων Ἀσίαν ἔθρεψε.* Καὶ τάφος μὲν αὐτοῦ λαμπρὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ Μάγνητες ἔχουσι· περὶ δὲ τῶν λειψάνων οὐτ' Ἀνδοκίδῃ* προσέχειν ἄξιον ἐν τῷ Πρὸς τοὺς ἐταίρους λέγοντι, φωράσαντας* τὰ λείψανα διαρριψαί* τοὺς Ἀθηναίους (ψεύδεται γὰρ ἐπὶ τὸν δῆμον* παροξύνων τοὺς ὀλιγαρχικούς), ἃ τε λέγων Φύλαρχος,* ὡσπερ ἐν τραγωδίᾳ τῇ ἱστορίᾳ μονοῦ* μηχανὴν ἄρας καὶ προαγαγῶν* Νεοκλέα τινὰ καὶ Δημόπολιν, υἱεῖς Θεμιστοκλέους, ἀγῶνα βούλεται κινεῖν* καὶ πάθος, οὐδ' ἂν ὁ τυχὼν ἀγνοήσειεν ὅτι πέπλασται. Διόδωρος* δ' ὁ περιηγητῆς* ἐν τοῖς Περὶ μνημάτων εἴρηκεν, ὡς ὑπονοῶν* μᾶλλον ἢ γινώσκων, ὅτι περὶ* τὸν μέγαν λιμένα τοῦ Πειραιῶς ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸν Ἄλκιμον* ἀκρωτηρίου πρόκειται τις οἶον* ἀγκῶν, καὶ κάμφαντι τοῦτον ἐντός, ἣ τὸ ὑπεύδιον* τῆς θαλάττης, κρηπὶς* ἐστὶν εὐμεγέθης καὶ τὸ περὶ αὐτὴν βωμοειδὲς τάφος τοῦ Θεμιστοκλέους. Οἴεται δὲ καὶ Πλάτωνα τὸν κωμικὸν αὐτῷ μαρτυρεῖν ἐν τούτοις·

Ὁ σὸς δὲ τύμβος* ἐν καλῷ κελωσμένους τοῖς ἐμπόροις* πρόσρησις* ἔσται πανταχοῦ, τοὺς τ' ἐκπλέοντας εἰσπλέοντάς τ' ὄψεται, χῶπόταν ἄμιλλ* ἣ τῶν νεῶν, θεάσεται.

Τοῖς δ' ἀπὸ γένους* τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ τιμαί* τινες ἐν Μαγνησίᾳ φυλαττόμεναι μέχρι τῶν ἡμετέρων χρόνων ἦσαν, ἃς ἐκαρπούτο Θεμιστοκλῆς Ἀθηναῖος, ἡμέτερος συνήθης* καὶ φίλος παρ' Ἀμμωνίῳ* τῷ φιλοσόφῳ γενόμενος.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ

Α

Ἀβδηρα πόλις τῆς Θράκης, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Νέστου.

Ἄβυδος πόλις Τρωϊκῆ ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, ἀπέναντι τῆς Σητοῦ.

ἀγαθὸς ἀνδρεῖος.

ἄγαμαι θαυμάζω.

ἀγαπητῶς μόλις καὶ μετὰ βίας.

ἀγαπῶ μένω εὐχαριστημένος, ἀρκοῦμαι.

ἄγγελος ἀγγελιαφόρος.

ἄγλημα ἐκλεκτὸν τάγμα.

Ἀγησίλαος βασιλεὺς τῆς Σπάρτης (399—361 π. Χ.)

ἀγορὰ τὰ ἐν τῇ ἀγορᾷ παλούμενα, τὰ ὄνια, τὰ τροφίμα.

ἀγορανόμοι δέκα ἄρχοντες, ἐκ τῶν ὁποίων πέντε ἦρχον ἐν Ἀθῆναις καὶ πέντε ἐν Πειραιεῖ· οὗτοι ἐπετήρουν τὰ κατὰ τὴν ἀγορὰν ὄνια, ἐλέγχοντες καὶ τὴν ποιότητα αὐτῶν πολλάκις, καὶ ἐφρόντιζον ὅπως τηρῶνται αὐστηρῶς οἱ ἀγορανομικοὶ νόμοι καὶ αἱ συναλλαγαὶ γίνωνται ἀψευδεῖς. Εἶχον δὲ ἔξουσίαν νὰ λύσωσι τὰς ἀναφυσόμενας ἐν τῇ ἀγορᾷ διαφορὰς καὶ νὰ τιμωρῶσι τοὺς κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐξαπατῶντας καὶ κιβδηλεύοντας.

Ἀγριᾶνες Θρακομακεδονικὸς λαὸς κατοικῶν μεταξὺ τοῦ Αἴμου καὶ τῆς Ροδόπης.

ἀγρὸς ἐξοχικὴ οἰκία.

Ἀγρυλῆ,-ῆς, ἡ δῆμος τῆς Ἀττικῆς.

ἄγω Α) μεταβατκ. 1) ὀδηγῶ· 2) διοικῶ· 3) θεωρῶ· **ἄγω τινὰ ἴσον τῇ ἐμαντοῦ κεφαλῇ** θεωρῶ τινὰ ἴσον μὲ τὸν ἑαυτὸν μου· 4) **ἡσυχίαν ἄγω** ἡσυχάζω, σιωπῶ· 5) **σχολὴν ἄγω** δὲν ἔχω ἀσχολίας· 6) **ἄγω ἐπὶ νοῦν τινι** ἐμβάλλω εἰς τὸν νοῦν τινος· 7) **ἄγω πρὸς ἀνάγκην** ἀναγκάζω. Β) ἀμετβτ. 1) βαδίζω· **ἄγω ἐπὶ κέρω** βαδίζω ἐν μακροῦ σειρᾷ· 2)

ἐπέρχομαι· 3) *ἄγε δὴ* (ἐπίρρ.) ἐμπρὸς λοιπόν. Μέσ. *ἄγομαι* ἔχω μαζί μου. Παθ. *ἄγομαι καὶ φέρομαι* βλάπτομαι· 2) *Ἰόλυμπια ἄγεται* τελοῦνται Ἰολυμπιακοὶ ἀγῶνες.
ἀγῶν (δικαστικὸς) δίκη.
ἀγωνίζομαι· *ἄμεινον ἀγωνίζομαι* ἀγωνίζομαι ὑπὸ εὐνοϊκωτέ-
 ρους ὄρους· *ἀγωνίζομαι περὶ τοῦ σώματος* εἰσάγομαι εἰς
 δίκην καὶ κινδυνεύω νὰ καταδικασθῶ εἰς θάνατον.
ἀγωνιστῆς ἵππος ἵππος ἠσκημένος διὰ τοὺς ἀγῶνας.
ἄδεις τὸ ἢ ἀφοβία.
ἄδεια 1) ἀφοβία, ἀσφάλεια· 2) ἀτιμωρησία· 3) *πολλὴ ἄδεια*
 πλήρης ἐλευθερία.
ἀδελφιδοῦς ἀνεψιός.
ἀδεῶς 1) ἀφόβως, ἀσφαλῶς· 2) ἀνενοχλήτως.
ἀδικῶ 1) παραβαίνω τοὺς νόμους· 2) *ἀδικῶ τινα* βλάπτω τινά.
ἀδύνατος τῷ σώματι σωματικῶς ἀδύνατος, ἀσθενής· *ἀδύνατος*
λέγειν ἀνίκανος, ἀδέξιος ῥήτωρ.
ἀεὶ 1) συνεχῶς· 2) βαθμηδόν· 3) ἐκάστοτε.
ἀζήμιος ἀτιμώρητος.
ἀηδῶς δυσαρέστως.
ἄθλον βραβεῖον· *τὰ ἄθλα αὐτῆ ἢ πολιτεία κείται* τὰ βρα-
 βεῖα, τὰ ὁποῖα εἶναι προτεθειμένα, εἶναι αὐτὸ τὸ πολίτευμα.
ἄθρους συνηρημένος τύπος τοῦ ἐπιθ. *ἄθροός*.
ἀθρυμῶ στενοχωροῦμαι.
Αἰακίδαι οἱ ἀπόγονοι τοῦ Αἰακοῦ, μυθικοῦ βασιλέως τῆς νή-
 σου Αἰγίνης.
Αἰγαί,-ῶν, αἶ μικρὰ πόλις τῆς Μυσίας.
αἰδῶς σεβασμός.
αἰκίζομαι χαλεπῶς σκληρῶς βασανίζω.
αἰνίσσομαι ὑπονοῶ.
Αἰολεῖς οἱ κάτοικοι τῆς Αἰολίδος, παραθαλασσίου χώρας τῆς
 Μ. Ἀσίας.
αἴρεσις σύστημα.
αἴρω ἐκκινῶ, ἀποπλέω. Μέσ. *αἴρωμαι νίκη* νικῶ.
αἰρῶ τινα 1) ὑποτάσσω τινά· 2) ἐπιτυγχάνω τὴν καταδίκην
 τινός. Μέσ. *αἰροῦμαι* 1) προτιμῶ· 2) *αἰροῦμαι τὰ τινος*

τάσσομαι μὲ τὸ μέρος τινός, φροντίζω διὰ τὸ συμφέρον
 τινός· 3) *αἰροῦμαι ὕπνον* κοιμῶμαι.
αἰσθάνομαι τινος (μετὰ μετοχ.) ἐννοῶ, παρατηρῶ τινα (ὄτι).
αἰσχυρός 1) ἄσχημος· 2) ἀτιμος, ἐπονείδιστος.
Αἰσχύλος Ἀθηναῖος δραματικὸς ποιητῆς (525—456 π. X.).
αἰτία 1) κατηγορία· 2) διαβολή.
ἄκανθα ἰχθύος σπονδυλικὴ στήλη ἰχθύος.
Ἀκεστίνης ποταμὸς τῆς Ἰνδικῆς, ὁ ὁποῖος δεχόμενος τοὺς πο-
 ταμοὺς Ὑδάσπην, Ὑδροάτην καὶ Ὑφασιν ἐκβάλλει εἰς τὸν
 Ἰνδόν.
Ἀκεσιτόδωρος περιηγητῆς ἐκ Μεγαλοπόλεως τῆς Ἀρκαδίας, ζή-
 σας κατὰ τὸν τρίτον π. X. αἰῶνα.
ἀκινάκης ξίφος (εὐθὴ καὶ βραχύ).
ἀκίνδυνος· τὸ οὐκ ἀκίνδυνον ἢ κατὰ τοὺς κινδύνους ἀφοβία,
 τὸ ὀψοκίνδυνον.
ἀκμάζω εὐρίσκομαι ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας.
ἀκούω· χαλεπῶς ἀκούω μὲ ἀγανάκτησιν ἀκούω (τι), δὲν θέλω
 νὰ ἀκούω (τι).
ἄκρα ἀκρόπολις.
ἀκράτωρ = *ἀκρατῆς* ὁ μὴ ὢν κύριος ἑαυτοῦ.
ἀκριβεία αὐστηρότης.
ἀκριβῶς 1) ἐπιμελῶς, ἀσφαλῶς· 2) *ἀκριβῶς ἀπολογοῦμαι* μὲ
 λεπτολογίαν, μὲ πολυλογίαν ἀπολογοῦμαι.
ἄκριτος ἀδίκαστος, ἀναπολόγητος.
ἄκρον, τὸ 1) κορυφή· 2) ὄχθη.
ἀλαξονεύομαι ὑπερηφανεύομαι.
ἀλαλάζω τῷ Ἐνναλίῳ ἐγείρω πολεμικὴν κραυγὴν πρὸς τιμὴν
 τοῦ Ἐνναλίου (θεοῦ τοῦ πολέμου)
Ἀλβανοὶ λαὸς κατοικῶν εἰς τὰ Α. τοῦ Κανκάσου πλησίον τῆς
 Δ. παραλίας τῆς Κασπίας θαλάσσης.
ἀλείφω ἔμαντον προετοιμάζομαι. Μέσ. *ἀλείφομαι* ἀλείφομαι
 δι' ἐλαίου πρὸς γυμνικὰς ἀσκήσεις, γυμνάζομαι.
ἀλήθεια φιλαλήθεια.
ἀληθευόμενος μετοχ. παθ. παρ. τοῦ ὁ. *ἀλῶ*.
Ἄλιαρτος ἢ πόλις τῆς Βοιωτίας.
Ἀλικαρνασσός, ἡ πόλις τῆς Καρίας.

ἀλίσκομαι ἔξαπατῶμαι.

ἀλιτενῆς ναῦς ναῦς οὐχὶ πολὺν ἐξέχουσα τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, χαμηλή.

ἀλλη 1) δύναμις· 2) προφύλαξις, ἄμυνα.

Ἄλκιμος ἢ ἀκρωτήριον κατὰ τὸν Ἄλκιμον ἢ πρώτη προβλής ἄκρα πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῷ ἐξερχομένῳ ἐκ τοῦ λιμένος τοῦ Πειραιῶς, ἐπὶ τῆς ὁποίας σήμερον κεῖται ὁ πράσινος φανὸς τοῦ λιμένος.

ἄλλη εἰς ἄλλο μέρος.

ἄλλη πη κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον.

ἄλλος 1) ἐν τῇ ἀπαριθμήσει προσώπων ἢ πραγμάτων χρησιμεύει, ὅπως ἐξάρη τὴν μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰν, ἐκτὸς τούτου, προσέτι· πλοίοις δὲ ἄλλοις προσέτι δὲ μὲ πλοῖα· τὸ ἄλλο πλῆθος προσέτι ὡς πρὸς τὸ πλῆθος· σὺν τῇ ἄλλῃ κατασκευῇ καὶ προσέτι τὰ σκεύη· 2) ἐλλειπτικῶς ἄλλο τι... ἢ=ἄλλο τι ποιεῖς... ἢ=ἄρ' οὐκ ἄραγε δέν.

ἄλλοτριος ξένος, ἄλλοδαπός.

Ἄλωπεκῆ ἢ δῆμος τῆς Ἀττικῆς εἰς τὰ ΝΔ. τῆς Ἀκροπόλεως πρὸς τὸ Φάληρον.

ἄλλως τε καὶ καὶ πρὸς τούτοις ἀκόμη.

ἄλόγως ἄνευ αἰτίας.

ἄλῳ (—έω) ἀλέθω.

ἄμα 1) ὡς ἐπίρρ. ἄμα μὲν... ἄμα δὲ ἀφ' ἑνὸς μὲν... ἀφ' ἑτέρου δέ· 2) ὡς πρόθ. μετὰ δοτικ. ἄμα τινὶ=σὺν τινι· ἄμα τῷ ἦρι ἀρχομένῳ συγχρόνως μὲ τὴν ἔναρξιν τοῦ ἔαρος.

Ἄμανικαὶ πύλαι στενοπορίαι τοῦ Ἄμανοῦ ὄρους ἀποτελοῦσαι τὴν μεταξὺ Κιλικίας καὶ βορείου Συρίας δίοδον.

ἀμαξεύω ἀμαξηλατῶ, διευθύνω ἀμαξαν.

ἀμαρτάνω πράττω κακόν τι. Παθ. ἀμαρτάνεται πράττεται ἀμάρτημά τι

ἀμάρτημα λάθος, ἀπερισκεψία.

ἀμαρτία σφάλμα.

ἀμανρός· θαμπός, σκοτεινός· ἀμανρότερος (συγκριτ. ἀντιθέσεως) οὐχὶ λαμπρός, ἄσημος, ἀφανής.

ἀμαχος ἀκαταμάχητος.

ἀμβάτης ἀναβάτης (ἵππου)

ἀμελοῦμαι· οὐκ ἡμελημένος ἐπιφανής.

ἀμήχανος = ὁ καθ' οὗ οὐδέν ἐστι μηχανήσασθαι· δεῖμα ἀμήχανον φόβος μέγας.

ἄμιλλα ἀγών.

Ἄμμων θεὸς τῶν Αἰγυπτίων τιμώμενος καὶ παρ' Ἑλλησὶν ὡς κριοπρόσωπος Ζεὺς Ἄμμων· τούτου ναὸς καὶ μαντεῖον ὑπῆρχεν ἐν τῇ μεγάλῃ Λιβυκῇ θάσει Σίβρα, τὸ Ἀμμώνιον· Ἀμμώνιος φιλόσοφος ἔξ Ἀλεξανδρείας διδάξας ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸν πρῶτον μ. Χ. αἰῶνα.

ἀμουγέπου κάπου, εἰς ἓνα οἰονδήποτε τόπον.

ἀμπέχομαι ἐνδύομαι.

ἀμπεχόνη ἱματισμός.

ἀμύνομαι τινα ἀποκροῦω τινα.

ἀμφι Α) μετὰ δοτικ. πρὸς δήλωσιν ἀναφορᾶς· τὰ ἀμφι τῷ δεσμῷ τούτῳ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν δεσμὸν τοῦτον· Β) μετ' αἰτ. πρὸς δήλωσιν α) τοῦ ὡς πρὸς τι, σχετικῶς μὲ τι· ἀμφι τὰ ἱερὰ σχετικῶς μὲ τὴν λατρείαν. β) τοῦ περιῖπου (μετὰ ἀριθμητικῶν).

ἀμφιγινῶ εὐρίσκομαι εἰς ἀμφιβολίαν.

Ἀμφίπολις πόλις κατὰ τὰ παραλία τῆς Θράκης οὐ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Στρυμόνος (νῦν Νεοχώρι).

ἀμφισβητῶ 1) ἀντιλέγω, δὲν ὁμολογῶ (τὴν ἐνοχὴν μου· 2) ἀμφισβητῶ τινος διεκδικῶ τι, ἰσχυρίζομαι ὅτι εἶναι ἰδικόν μου τι.

ἀμφίστομος φάλαγξ φάλαγξ μὲ διπλοῦν μέτωπον.

ἀναβαίνω· ἀναβαίνω ἐπὶ τοὺς ἵππους ἵππεύω· ἀναβαίνω ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκίμαστος κατατάσσομαι εἰς τὸ ἵππικὸν ἄνευ προηγουμένης δοκιμασίας.

ἀνάβασις κλίμαξ.

ἀναβάτης (ἄρματος) ὁ διευθύνων τὸ ἄρμα.

ἀναβολεύς ὁ ὑποβοηθῶν τινα νὰ ἀναβῇ εἰς ἵππον.

ἀναγκάζομαι· ὁ παρκμ. ἠνάγκασμαι αἰσθάνομαι τὸν ἑαυτὸν μου ὑπόχρεων.

ἀναγκαῖος· 1) ἀναγκαῖοι συγγενεῖς· 2) τὰ ἀναγκαῖα τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου.

ἀναγράφω ἐκθέτω, ἀναφέρω

ἀνάγω τινά ἐπί τι ἐπαναφέρω τινά εἰς τι. Μέσ. **ἀνάγομαι** (ὡς **τι ἐρῶν**) ἐτοιμάζομαι (να εἶπω τι).
ἀναδείκνυμι τινα ἀποκαλύπτω τινά.
ἀναδύομαι ἀποσύρομαι τῆς μάχης, ἀρνοῦμαι να πολεμήσω.
ἀναθαροῶ ἀναλαμβάνω θάρρος.
ἀνάθημα ἀφιέρωμα.
ἀναιρῶ 1) καταργῶ· 2) καταστρέφω. Μέσ. **ἀναιροῦμαι τι** σηκῶνω, λαμβάνω τι.
ἀνακαλῶ προσφωνῶ.
ἀνακεράννυμι τινι ἔρχομαι εἰς συνάφειαν πρός τι.
ἀνακομίζομαι ἐπανέρχομαι.
ἀναλαμβάνω παραλαμβάνω.
ἀναλίσκω δαπανῶ, ἐξοδεύω.
ἀνάμειξις κατάταξις.
ἀναμφιλογώτατα ὅλως ἀναμφισβητήτως.
Ἀναξαγόρας φιλόσοφος ἐκ Κλαζομενῶν, πόλεως τῆς Ἰωνίας (500—428 π. Χ.).
ἀναξυρίδες, -ων, αἱ περισκελίδες.
ἀναπειτάννυμι ἀνοίγω· **ἀναπειτάννυμι τὴν ἐμπορίαν** εἰσάγω τὸ ἐμπόριον.
ἀναπλέω πλέω πρός τὰ ἄνω, πλέω ἐκ τῶν ἐκβολῶν ποταμοῦ πρός τὰς πηγάς.
ἀναπράττω εἰσπράττω, παίρνω ἴπισω.
ἀναρπάζω (τὸν σῖτον) σπουδῆ ἀρπάζων (τὸν σῖτον) ἀποθηκεύω.
ἀνάσπαστος ὁ διὰ πολιτικούς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λόγους μετοικιζόμενος ἐκ τῆς πατρίδος του εἰς ἄλλην χώραν.
ἀναστέλλω ἀνασηκῶνω. Παθ. **ἀναστέλλομαι** ἀποκρούομαι.
ἀναστρέφω Α) μεταβτικ. φέρω ὀπίσω, ἐπαναφέρω· Β) ἀμετρβ. ἐπανέρχομαι. Μέσ. **ἀναστρέφομαι=εἰμί**.
ἀνασφάζομαι τὴν νίκην τινι ἀνακτῶμαι τὴν ἀπολεσθεῖσαν νίκην διὰ τινά.
ἀνατείνομαι τι ὑψώνω τι.
ἀνατίθῃμι ἀφιερώνω.
ἀναφέρω 1) ἀποδίδω· 2) ὑψώνω.
ἀναφεύγω (κατα)φεύγω ἐπάνω.
ἀναχέομαι ἐκκενοῦμαι.

ἀναχώρησις ὑποχώρησις.
ἀναχωρῶ 1) ὑποχωρῶ, ἀποχωρῶ (ἐκ τῆς μάχης)· 2) ἐπανέρχομαι, ἐπιστρέφω.
ἀναψύχω στεγνώνω.
Ἀνδοκίδης Ἀθηναῖος ῥήτωρ ζήσας περὶ τὰ μέσα τοῦ πέμπτου π. Χ. αἰῶνος.
ἀνδράποδον δοῦλος.
ἀνεκτὸς ὑποφερτὸς.
ἀνευδεής ἀνελλιπής, διαρκής.
ἀνεπαχθῶς οὐχὶ ὀχληρῶς.
ἀνεπιτήδειος ἀνάξιος.
ἀνεσις ἀνάπαυσις.
ἀνεψιδὸς ἐξάδελφος.
Ἀνθεμούσιος ὁ ἐκ τοῦ Ἀνθεμοῦντος, πόλεως ἐν Μακεδονίᾳ.
ἀνιαρὸς λυπηρὸς.
ἀνίστημι ἀνεγείρω. Μέσ. **ἀνίσταμαι**, μετοχ. παρkm **ἀνεστηκῶς** ἀνυψωμένος καὶ **ἀνεστῶς** ἠνωρθωμένος.
ἀνιῶ (-άω) δυσαραεστῶ.
ἀνοιμῶζω θρηγῶ μεγαλοφώνως.
ἀνταίρω κείμαι ἀντικρῶ.
ἀντεπιχειρῶ τινι ἀντεπιτίθεμαι κατὰ τινος.
ἀντιβολῶ παρακαλῶ.
ἀντίδοσις (τῆς οὐσίας) ἀνταλλαγὴ (τῆς περιουσίας).
ἀντιλαμβάνομαι τινος πιάνω τι.
ἀντιπαράγω ἐπιχειρῶ ἐναντίαν κίνησιν.
Ἀντίπατρος υἱὸς τοῦ Ἰόλλα, φίλος τοῦ Φιλίππου, τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας.
ἀντίρροπὸς τινι ἐφάμιλλος πρός τι.
ἀντιστρατηγῶ τινι ὡς στρατηγὸς εἶμαι παρατεταγμένος ἐναντίον τινός.
ἀντωνοῦμαι· ἀντωνοῦνται ἀλλήλοις πλειοδοτοῦσι, προσφέρουσιν ἀνωτέραν τιμὴν.
ἀνυστὸς δυνατὸς.
ἀνύω διανύω.
ἄνω ὑψηλά, ἐπὶ ὑψώματος· **οἱ ἄνω τόποι** τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας· **οἱ ἄνω δυνατοὶ** οἱ ἰσχύοντες ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ βα-

σιλέως τῶν Περσῶν· *αἱ ἄνω πράξεις* αἱ ἐν τῇ ἐνδοτέρῳ Ἀσίᾳ ὑποθέσεις.

ἀξιαφήγητος ἄξιος διηγήσεως.

ἄξιος 1) εὐθηνός· 2) *ἄξιον* (οὐδ.)=δίκαιον.

ἀξιῶ (-όω) 1) θεωρῶ δίκαιον· 2) παραδέχομαι ὅτι εἶμαι ἄξιος· 3) θεωρῶ ὀρθόν. Παθ. *ἀξιοῦμαι* θεωροῦμαι ἄξιος.

ἀξίωμα 1) ἐξέχουσα θέσις· 2) ὑπόληψις.

ἀξίωσις 1) ἀξία· 2) ἀξίωμα.

ἀπαγορεύομαι ἀκυροῦμαι· μέσ. ἄορ. *ἀπειπάμην* ἠρηθήην.

ἀπάγχομαι αὐτοκτονῶ δι' ἀγχόνης.

ἀπάγω ἐπαναφέρω. Παθ. *ἀπάγομαι* βιαίως εἰς τὸ δεσμωτήριον (ἄνευ δίκης) ἄγομαι.

ἀπαίρω ἀποπλέω.

ἀπαλλάσσω (-τιω)· *ἀπαλλάσσω τῆς στρατιᾶς* ἀπολύω ἐκ τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ. Μέσ. *ἀπαλλάσσομαι* 1) ἀπέρχομαι· 2) ἀπομακρύνομαι· 3) *ἀπαλλάσσομαι ἀπό τινος* καταλείπω τι.

ἀπαρχή, πληθ. *ἀπαρχαί* προσφορά (—ραί), προσφερομένη τροφή.

ἄπας· εἰς ἅπαν παντελῶς.

ἀπειργῶ τινά τινος ἀποκλείω τινά ἀπό τινος.

ἀπεργάζομαι καθιστῶ.

ἀπεχθάνομαι τινι μισοῦμαι ὑπό τινος.

ἀπέχθεια μῖσος.

ἀπέχω τὸν καρπὸν ἔχω λάβει τὴν ἀμοιβήν.

ἀπήνη=ἄμαξα.

Ἄπις, —ιδος, ὁ βοῦς ἱερὸς τῷ θεῷ τοῦ φωτὸς Φθᾶ, ὡς θεὸς ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων λατρευόμενος.

ἄπιστος 1) ἀναξιόπιστος· 2) ὁ μὴ πιστευόμενος.

ἀπιστῶ δὲν ἔχω ἐμπιστοσύνην, δὲν ἐμπιστεύομαι.

ἀπὸ Α) μετὰ γενικ. εἰς δήλωσιν 1) τοῦ ποιητ. αἰτίου· *ἀπὸ τῶν σκοπῶν* ὑπὸ τῶν προσκόπων· 2) τοῦ μέσου· *ἀπὸ συνθήματος*· 3) τοῦ χρόνου· *τὸ γ' ἀπὸ τούτου* τοῦλάχιστον ἀπὸ τοῦδε· *ἀπὸ Κρατέρου* μετὰ τὸν Κράτερον· 4) τοῦ ἀναγκαστικοῦ αἰτίου· *ἀπὸ τῆς θεραπείας*.

ἀποβάλλω τι χάνω τι.

ἀπόβασις ἀποβίβασις.

ἀποβατήριος προστάτης τῆς ἀποβάσεως.

ἀποβλέπω πρὸς τι εἶμαι ἐστραμμένος πρὸς τι.

ἀπογινώσκω τινὸς ἀθρώνω τινά.

ἀπογράφομαι Α) μεταβτκ. *ἀπογράφομαι* τι καταγράφω τι· Β) ἀμετβτ. *ἀπογράφομαι* καταγράφομαι (οἱ ἀπογραφόμενοι Ἐλευσῖνάδε βραχυλογικῶς ἀντὶ οἱ ἀπογραφόμενοι εἰς τὴν Ἐλευσῖνάδε μετοίκησιν).

ἀποδείκνυμι καθιστῶ. Παθ. *ἀποδείκνυμαι* ἐκτελοῦμαι.

ἀποδέχομαι παραδέχομαι, πιστεύω· *ἀγρίως ἀποδέχομαι* τινα δεικνύομαι σκληρὸς (ἀπάνθρωπος) πρὸς τινα.

ἀποδέω ὑπολείπομαι.

ἀποδίδωμι εἰς τὴν βουλήν περὶ τινος ἀφίνω (ἐπιτρέπω) τὴν περὶ τινος κρίσιν (ἀπόφασιν) εἰς τὴν βουλήν. Μέσ. *ἀποδίδομαι* τι πωλῶ τι.

ἀποκληρῶ ἐκλέγω διὰ κλήρου.

ἀποκλίνω καταφεύγω.

ἀπολείπω καταλείπω. Μέσον *ἀπολείπομαι* 1) ὑπολείπομαι· 2) μένω ὀπίσω.

ἀποκνῶ δειλιῶ.

ἀποκρύπτομαι τινά τι ἀποκρύπτω ἀπό τινός τι.

ἀπόλεμος ἄχρηστος πρὸς πόλεμον.

ἄπολις, —ιδος ἄπατρις.

Ἄπολλωνία πόλις κειμένη ἐν τῇ Μυγδονίᾳ, χώρα τῆς Μακεδονίας πλησίον τῆς Βόλβης λίμνης.

ἀπόμαχος ἄχρηστος πρὸς μάχην.

ἄπονος ὀκνηρός.

ἀπονόστησις ἐπάνοδος.

ἀποπειρῶμαι τινος θέλω νὰ μάθω τὴν γνώμην τινός.

ἀποπέμπω τινά ἀφίνω τινά νὰ ἀπέλθῃ.

ἀποπλήρωσις κορεσμός.

ἀποπνέω ἐκσπῶ.

ἀπορία 1) ἔλλειψις· 2) δυσχέρεια· 3) πενία.

ἀπορος 1) ἀδιάβατος· 2) ἐπικίνδυνος· 3) ἀμφίβολος· 4) *ἀπορος τῶν ἐπιτηδείων* ἐστερημένος τροφίμων.

ἀπορρήγνυμαι τινος ἀποσπῶμαι ἐκ τινος.

ἀποστροφή ἀπό τινος προφυλακτικὸν μέσον κατὰ τινος.

ἀποσφύζομαι σφύζομαι.

ἀπότευξις ἀποτυχία.

ἀποτίθῃμι τοποθετῶ.

ἀποτρέπομαι 1) στρέφομαι ὀπίσω· 2) ἐπιστρέφω· 3) **ἀποτρέπομαι τινος** α) ἀπέχομαι τινος, καταλείπω τι· β) ἀπομακρύνομαι ἀπό τινος.

ἀποτρέβομαι τι ἀποκρούω τι.

ἀποφαίνω 1) καθιστῶ· 2) φανερώνω, δεικνύω.

ἀποφέρω ἀναφέρω.

ἀποφεύγω σφύζομαι.

ἀποχρῶμαι τινι κάμνω ἐπωφελῆ χρῆσίν τινος, ἐπωφελούμαι τι, ἐκμεταλλεύομαι τι.

ἀποχρώντως ἐπαρκῶς.

ἀποχωρίζω ἀποσπῶ.

ἀποψηφίζομαι τινος ἀθρώνω τινά.

ἀπροσδόκητος ὁ μὴ περιμένων (τι).

ἀπρόσμαχος ἀκαταμάχητος.

ἀπτομαι τινος 1) ἐπιλαμβάνομαι τινος, ἐπιχειρῶ τι· 2) καταπλέω εἰς . . . 3) **ἀπτομαι τῶν χρόνων** ὑπολογίζω τὰς χρονολογίας· 4) **τὰ πολιτικὰ πράγματα ἀπτεται τινος** ἡ πολιτικὴ ἐλκύει τινά· 5) **ἀπτομαι τῆς πολιτείας** ἀρχίζω νὰ πολιτεύωμαι.

ἀπωθοῦμαι τινα ἀποπέμπω τινά.

ἀπώσαντο=ἀπέωσαντο μέσ. ἀόρ. α' τοῦ ἴ. **ἀπωθοῦμαι.**

Ἄραχωτοί οἱ κάτοικοι τῆς Ἄραχωσίας, χώρας ἐν Ἀσίᾳ πρὸς Β. τῆς Γαδρωσίας.

Ἄρβηλα,-ων, τὰ πόλις τῆς Ἀσσυρίας.

ἀργυράσπιδες τάξεις τῶν ὑπασπιστῶν, ἡ ὁποία ἀνδραγαθήσασα εἰς τὴν κατὰ τῶν Ἰνδῶν ἐστρατείαν ἐτιμήθη ὑπὸ τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου δι' ἀσπίδος ἐπαργύρου.

ἀργύριον 1) τὸ χορηγούμενον εἰς τοὺς ἀδυνάτους ἐπίδομα· 2) **μνᾶ ἀργυρίου** ἑκατὸν δραχμαὶ ἀργυρᾶι.

ἀργυρώνητος δοῦλος

ἀρετῇ 1) ἀνδρεία· 2) ἀνδραγάθημα.

Ἄρειμάνιος ὁ παρὰ τοῖς Πέρσαις κακοποιὸς θεός, ὁ θεὸς τοῦ κακοῦ.

Ἄριαμένης,-ους ἀδελφὸς καὶ ναύαρχος τοῦ Ξέρξου.

Ἄρίςβη πόλις ἐν Τρωάδι πλησίον τῆς Ἀεῦδου.

Ἄριστόβουλος υἱὸς Ἀριστοβούλου ἐκ Κασσανδρείας τῆς Χαλκιδικῆς συνεκτρατεύσας μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ γράψας ἱστορίαν τῶν πολέμων αὐτοῦ, διασωθεῖσαν εἰς ἀποσπάσματα μόνον.

Ἄριστογείτων καὶ **Ἄρμόδιος** δύο φίλοι Ἀθηναῖοι φονεύσαντες τὸν τύραννον Ἴππαρχον, τὸν υἱὸν τοῦ Πεισιστράτου (ἐν ἔτει 514 π. Χ.)· ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἀπεκλήθησαν οἷτοι τυραννοκτόνοι καὶ ἐτιμήθησαν ὑπὸ τῆς Ἀθηναϊκῆς ποιήσεως καὶ γλυπτικῆς.

ἄριστος· πληθ. **οἱ ἄριστοι** οἱ ὀλιγαρχικοί.

Ἄριστοτέλης,-ους μέγας φιλόσοφος ἐκ Σταγείρων, πόλεως τῆς Χαλκιδικῆς (384—322 π. Χ.).

ἄρκτος, πληθ. **ἄρκτοι** ἀστερισμοί, ἦτοι ὁ ἀστερισμὸς τῆς μεγάλης ἄρκτου καὶ ὁ ἀστερισμὸς τῆς μικρᾶς ἄρκτου.

Ἄρμένιοι οἱ κάτοικοι τῆς Ἀρμενίας, χώρας κειμένης πρὸς Ν. τοῦ Καυκάσου.

ἀρμόττομαι λύραν χορδίζω λύραν· **ἀρμόττομαι πόλιν τινὰ πρὸς τὴν θάλασσαν** καθιστῶ πόλιν τινὰ ναυτικὴν.

Ἄρνάκης,-ου Πέρσης αἰχμαλωτισθεὶς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐν Σαλαμῖνι.

Ἄρταῦκτης,-ου γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Ξέρξου.

Ἄρτεμισία βασίλισσα τῆς Ἀλικαρνασσοῦ, πόλεως τῆς Καρίας.

Ἄρτεμισιον ἀκρωτήριο εἰς τὰ ΒΑ τῆς Εὐβοίας.

ἀρύομαι ἀντλῶ, παραλαμβάνω.

ἀρχῆ 1) κράτος· 2) βᾶσις· 3) **τὴν ἀρχὴν** κατ' ἀρχάς.

ἀρῶ (—όω) ἀροτριῶ.

ἄσμενος εὐχαριστημένος.

ἀσπάζομαι 1) χαιρετίζω· 2) ἀποχαιρετίζω.

ἀστάθμητος 1) ἀσταθής, ἀκατάστατος· 2) ἀβέβαιος.

ἀστεῖος 1) χορηστός· 2) ὁ ἀρμόζων εἰς κατοίκους πόλεως.

ἀστράβη ἀναπαιτικὸν ἐπίσαγμα (σαμάρι), ἡμίονος ἔχων τοιοῦτον ἐπίσαγμα.
ἀσύμμετρος ἀσυμβίβαστος.
ἀσφάλεια περίσκεψις, συντηρητικότης.
ἀσφαλής 1) προσεκτικός· 2) ἀξιόπιστος.
ἀτέκμαρτος ἀνυπολόγιστος.
ἀτιμάζω τινά δὲν τιμῶ τινά, καταδιώκω τινά.
ἀτιμία 1) δυσφημία· 2) στέρησις τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων.
ἄτιμος 1) ἐστερημένος τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων· 2) προγεγραμμένος.
ἀτιμῶ (—όω) στερῶ τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων. Παθ. **ἀτιμοῦμαι** στεροῦμαι τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων.
ἄτοπος μωρός.
ἀτρέκεια ἀλήθεια.
ἀτρεκῆς ἀληθής.
ἀτρέμα ἡσύχως, μετρίως.
αὐλαία παραπέτασμα.
αὐλίζομαι στρατοπεδεύω.
αὐτίκα ἀμέσως.
αὐτόθεν παρευθύς.
αὐτοκράτωρ ἡγεμὼν ἡγεμὼν μὲ ἀπόλυτον ἐξουσίαν.
αὐτοσχεδιάζομαι ἐκ τοῦ προχείρου παρασκευάζομαι.
ἄφαιροῦμαι στεροῦμαι.
ἀφανίζω 1) καθιστῶ τι ἀφανές, ἀποσιωπῶ· 2) καταστρέφω· 3) **ἀφανίζω τὴν δόξαν** ἀμυνρῶνω τὴν δόξαν.
Ἄφεται,—**ῶν, αἱ** λιμὴν τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Μαγνησίας.
ἄφθονος ἐλευθέριος, ἀφειδής.
ἀφήμι τινα δὲν καταγγέλλω τινά· **ἀφήμι τινα ἀξήμιον** δὲν τιμῶ, ἀθώωνω τινά. Παθ. **ἀφίεμαι**· **ὄπλα ἀφιέμενα** ὄπλα χορησιμοποιούμενα εἰς τὴν ἐξ ἀποστάσεως μάχην.
ἀφιππάζομαι ἀπέρχομαι, προχωρῶ ἔφιππος.
ἀφίστημι τινα παρακινῶ τινα εἰς ἀποστασίαν.
ἀφορμὴ τοῦ βίου μέσα, κεφάλαιον πρὸς πορισμὸν τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων.
ἀφοσιῦμαι τι προβάλλων θρησκευτικούς λόγους δικαιολογῶ τι.

Ἄχαιῶν λιμὴν κόλπος μικρὸς ἐν τῇ Τρωϊκῇ παραλίᾳ, οὐχὶ μακρὰν τοῦ ἀκρωτηρίου Σιγείου.
ἄχαρι, τὸ τὸ κακόν.
Ἄχαρναί,—**ῶν, αἱ** δῆμος τῆς Ἀττικῆς παρὰ τὸ σημερινὸν Μεγάρι· ὁ κάτοικος : **Ἄχαρνεύς**.
ἄχθομαί τινι 1) δυσαρεστοῦμαι διὰ τι· 2) λυποῦμαι διὰ τι· 3) ἀγανακτῶ κατὰ τινος.
ἄχρετος ἄχρηστος, ἀνωφελής.

B

Βαβυλῶν πρωτεύουσα τῆς Βαβυλωνίας, περσικῆς ἐπαρχίας μετὰ τὴν Εὐφράτου καὶ Τίγρητος. Οἱ κάτοικοι : **Βαβυλώνιοι**.
βάθος· εἰς βάθος ἐν βαθείᾳ παρατάξει.
Βάκτριοι ἢ **Βακτριανοὶ** οἱ κάτοικοι τῶν Βάκτρων ἢ τῆς Βακτρίας ἢ Βακτριανῆς, εὐφορωτάτης χώρας ἐν τῇ κεντρικῇ Ἀσίᾳ, ἀποτελουμένης ἰδίως ἐκ τῆς κοιλάδος τοῦ ποταμοῦ Ὠξου.
βάλανος· αἱ βάλανοι τῶν φοινίκων οἱ φοίνικες, οἱ χουρμάδες, **βάλλω** ῥίπτω ἀκόντια. Μέσ. **βάλλομαι τι** θέτω τι.
βαρβαρίζω μιμοῦμαι βαρβαρικὰ ἔθιμα.
βαρὺς τῇ δυνάμει ἔχων μεγάλην ἰσχύν.
βασίλεια τὰ 1) τὰ ἀνάκτορα· 2) ἡ πρωτεύουσα.
βέβαιος 1) στερεός· 2) ἀξιόπιστος· 3) ἀσφαλής.
βεβαιῶ πραγματοποιῶ.
βεβαίως ἀσφαλῶς.
βέλτιστος· ἀπὸ τοῦ βελτίστου συμφώνως πρὸς τὸ ἠθικῶς καλόν.
Βῆλος ἢ **Βάαλ** ὁ ὕψιστος παρὰ τοῖς Βαβυλωνίοις θεὸς τοῦ ἡλίου.
βία μετὰ δυνάμεως, μετ' ὀρμῆς.
βιάζομαι τινα βιαίως ἐξωθῶ τινα. Παθτικ. πιέζομαι, στενοχωροῦμαι.
βίος πόρος ζωῆς, τὰ μέσα πρὸς ζωὴν, περιουσία.
βοηθῶ σπεύδω πρὸς βοήθειαν· **βοηθῶ τοῖς νόμοις** ὑποστηρίζω τοὺς νόμους.
βόσκω τρέφω.

βουλευώ 1) εἶμαι βουλευτής· 2) συμβουλευώ.

βουλή σκέψις.

βουλυτός ὁ χρόνος, κατὰ τὸν ὁποῖον λύουσι τοὺς βοῦς ἀπὸ τὸν ζυγόν, ἢ ἔσπερα.

Βούμηλος μικρὸς ποταμὸς τῆς Ἀσσυρίας χυνόμενος εἰς τὸν Τίγρητα.

βρόχος σχοινίον πρὸς ἀπαγχόνισιν, θηλειά.

Γ

Γαδρωσοὶ ἢ **Γαδρώσιοι** οἱ κάτοικοι τῆς Γαδρωσίας, χώρας τοῦ ἀρχαίου Περσικοῦ κράτους, εἰς τὴν ὁποίαν ἀντιστοιχεῖ τὸ σημερινὸν Βελουχιστάν.

Γάζα ὄχυρὰ πόλις τῆς Παλαιστίνης.

γαμετῆ νόμιμος σύζυγος.

Γαυγάμηλα χωρίον τῆς Ἀσσυρίας πρὸς Α. τοῦ Τίγρητος.

γενεά 1) τέκνα· 2) φύλον, ἔθνος.

γενναῖος ἐπιδέξιος, ἱκανός.

γενναιότης εὐγένεια αἰσθημάτων.

γένος 1) καταγωγή· 2) ἀπὸ γένους ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, κληρονομικῶς· 3) οἱ ἀπὸ γένους οἱ ἀπόγονοι

γεύομαι τινος ἀπολαύω, ἀξιούμαι τινος.

γήλοφος 1) λόφος· 2) ἀμμόλοφος.

γίγνομαι· γίγνεται **χρησμός τινι** = **δίδοται χρησμός τινι· ἢ δίδωμι βραδυτέρα γίγνεται τινι** ἢ καταδίδωμι ἐπιβραδύνεται ὑπὸ τινος· **γίγνεται τινι ὁ πόλεμος** πολεμεῖ τις· **γίγνεται τινι πόντος** πίνει τις· **δίκη γίγνεται (πρὸς ἐμὲ)** περιπλέκομαι εἰς δίκην· **ἄπιστος τοῖς Ἑλλησι γενένημαι** δὲν παρέχω ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς Ἕλληνας· **ἀμφίβολος γίγνομαι** περιέρομαι εἰς δύσκολον θέσιν· **κάτοχος ὕπνω γίγνομαι** ὑπὸ ὕπνου καταλαμβάνομαι· **γίγνομαι ἀπὸ τινος** περᾶτόνω τι· **γίγνομαι ἐντὸς βέλους** φθάνω ἐντὸς βολῆς βέλους, ὡς ἐκεῖ ποῦ φθάνει τὸ βέλος· **γίγνομαι κατὰ νώτου τινὸς** ἔρομαι (εὐρίσκομαι) ὅπισθὲν τινος· **γίγνομαι ἐν τῷ ἄστει** μένω ἐν τῷ ἄστει· **γίγνομαι ἐν δυνάμει** ἀποκτῶ δύναμιν (πολιτικὴν), ἐπιρροήν· **γίγνομαι ἐπὶ τινι** φθάνω εἰς

τι, ὑφίσταμαί τι· **γίγνομαι κατὰ μέσον τὸν πόρον τοῦ Ἑλλησπόντου** φθάνω εἰς τὸ μέσον τοῦ Ἑλλησπόντου.

γινώσκω 1) κρίνω· 2) ἀποφασίζω· 3) ἐννοῶ· 4) ἀναγνωρίζω· 5) μετ' ἀπρμφ. ἀποφασίζω νὰ... 6) **οὕτω γινώσκω** τοιαύτην γνώμην ἔχω.

γλισχρότης φειδωλία, φιλαργυρία.

γλυκνθυμία τρυφερότης.

γνώμη 1) νοημοσύνη· 2) φρόνημα· 3) πρωτοβουλία· 4) **γνώμη** ἐκ προαιρέσεως, ἐκουσίως· 5) **αἱ τῆς γνώμης ἡδοναὶ** αἱ πνευματικαὶ ἀπολαύσεις.

γνώριμος 1) γνωστός, διάσημος· 2) φίλος.

Γοργόνιον ἢ κεφαλὴ τῆς Γοργόνος Μεδούσης, τὴν ὁποίαν ἐφόρευσεν ὁ Περσεύς.

Γόρδιον παλαιὰ πρωτεύουσα τῶν βασιλέων τῆς Φρυγίας πλησίον τῶν ὄχθων τοῦ ποταμοῦ Σαγγαρίου.

Γόρδιος βασιλεὺς τῆς Φρυγίας καὶ ἰδρυτὴς τοῦ Γορδίου.

γοῦν τοῦλάχιστον.

γράμμα 1) σύγγραμμα· 2) ἔγγραφο· 3) **γράμματα** κατάλογος.

Γρανικός ποταμὸς τῆς ΒΔ. Μ. Ἀσίας, ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Μυσίᾳ· πηγάζων ἐκ τῶν κλιτύων τῆς Ἰδης ἐκβάλλει εἰς τὴν Προποντίδα. Σήμερον καλεῖται Μπιγὰ-Γσαί.

γραφή 1) δημοσία δίκη· 2) τοιχογραφία.

γράφομαι τινὰ τινος καταγγέλλω τινὰ διὰ τι· **ἔάλω ἢ τάξις γεγραμμένη** εὐρέθη (ἐν τοῖς λαφύροις) τὸ γραπτὸν σχέδιον τῆς παρατάξεως.

γυμνάσιον γυμναστήριον.

γύναιον γυνή.

Δ

Δάαι λαὸς Σκυθικὸς παρὰ τὴν Α. παραλίαν τῆς Κασπίας θαλάσσης.

δαήμων ἔμπειρος.

δαιμόνιος θεῖος, θεόπεμπτος.

δαίμων τύχη· **κακὸς δαίμων** ἀτυχία.

Δαμασκὸς πόλις τῆς Συρίας κειμένη ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Χρυσου-

ρόα—καλουμένου σήμερον Βαράδη—πλησίον τῶν ὀρίων τῆς Παλαιστίνης.

δαπανῶμαι τι ἐξοδεύω τι ἐκ τῶν ἰδικῶν μου.

δέδια ὑπὲρ τινος φοβοῦμαι μὴ πάθῃ τις κακόν τι.

δεῖ· ὀλίγον (δεῖν)—σχεδόν· μετοχ. **τὸ δέον** τὸ πρόπον, τὸ ὀρθόν.

δείλαιος δυστυχής.

δεῖμα φόβος.

δεινός 1) ἱκανός· 2) παράλογος, παράδοξος, ἀντιφατικός· **οὐ δεινός** ἀκίνδυνος· **δεινός εἰπεῖν** ἱκανός ῥήτωρ.

δεινότης ἱκανότης.

Δείνων,-ωνος ἱστοριογράφος ἐκ Κολοφῶνος, πόλεως τῆς Ἰωνίας, ζήσας κατὰ τὸν τέταρτον π. Χ. αἰῶνα.

δειπνοποιῶμαι δειπνῶ.

Δεκελεύς ὁ ἐκ Δεκελείας, δήμου τῆς Ἀττικῆς.

δέμω κτίζω· μέσ. ἄορ. **ἐδειμάμην** ἔκτισα.

δεξιοῦμαι (—όμαι) **τινα** 1) χαιρετίζω τινὰ λαμβάνων τὴν δεξιὰν αὐτοῦ· 2) ἐκφράζω πρὸς τινὰ τὰ συγχαρητήριά μου διὰ χειραψίας· 3) ἀποχαιρετίζω τινά.

δέομαι 1) ἔχω ἀνάγκην· 2) παρακαλῶ.

δέος φόβος· **τέθνηκα τῷ δέει τινά** φοβοῦμαι τινὰ ὡς τὸν θάνατον (σὰν τὸ Χάρο).

δεῦρο ἐνταῦθα.

δέχομαι βλέπω εὐχαρίστως· **δέχομαι τινά** ὑπομένω τὴν προσβολὴν τινος.

δέω ἔχω ἔλλειψιν· **οὐ πολλοῦ δέω** δὲν χρειάζομαι πολὺ, δὲν μοῦ λείπει πολὺ, σχεδόν . . .

δῆ 1) λοιπόν· 2) βεβαίως· 3) ὡς γνωστόν· 4) ὡς ἦτο ἐπόμενον· 5) ἀκριβῶς.

δῆθεν ἀληθῶς.

δημαγωγός 1) ἀρχηγός πολιτικῆς μερίδος· 2) ῥήτωρ φατριαστικός.

δημαγωγῶ προσπαθῶ νὰ πείσω τὸν λαόν.

Δημάρατος βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, ὁ ὁποῖος ἐκθρονισθεὶς κατέφυγε πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν Δαρεῖον, βραδύτερον δὲ ἠκολούθησε τὸν Ξέρξην εἰς τὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκστρατείαν.

δημεύω τὴν οὐσίαν καθιστῶ δημοσίαν τὴν περιουσίαν (τινός), πωλῶ ὑπὲρ τοῦ δημοσίου ταμείου τὴν περιουσίαν (τινός).

δημιουργός ὁ μεταρχόμενος ἔργον ὠφέλιμον εἰς τὸν λαόν, τεχνίτης.

δήμος δημοκρατικοί· **ἐν τῷ δήμῳ** ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.

δημοσία ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ.

δημόσιον τὸ τὸ δημόσιον τιμῆον.

δημότης συνδημότης.

δημοτικός θερμοὺς ὁπαδὸς τῆς δημοκρατίας.

δήπου βεβαίως.

διὰ μετὰ γενικ. εἰς δήλωσιν 1) τρόπου· **διὰ βραχείων** (λόγων) συντόμως· **διὰ βραχυτάτων λόγων** συντομώτατα· **διὰ τάχους** ταχέως· 2) διαλείμματος (ἐπὶ χρόνου)· **διὰ τοσούτου** μετὰ τοσούτου χρόνον.

διαβάλλω Α) μετβτκ. διαπερῶ· Β) ἀμετβτ. διαπεραιοῦμαι. Παθ. **διαβάλλομαι** διαπερῶμαι.

διαβοῶ φημίζω. Παθ. **διαβοῶμαι** φημίζομαι.

διαγιγνώσκω διακρίνω.

διάδημα ἡ κυανόλευκος ταινία ἢ περιδεδεμένη **περὶ τὴν ναυσίαν** (τὸν πλατύγυρον πῖλον) τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου.

διαδοχή· ἐκ διαδοχῆς κατὰ παράδοσιν.

δισπῶμαι ζῶ.

διάκειμαι· ἀπόρως διάκειμαι εἶμαι ἄπορος· **ἀσελγῶς διάκειμαι** εἶμαι ἀνθράδης· **χαλεπῶς διάκειμαι** ἔχω κακὰς διαθέσεις· **ταπεινῶς διάκειμαι** ἔχω ταπεινωθῆ, ἔχω μετανοήσει.

διακελεύομαι τινι συμβουλεύω, προτρέπω τινά.

διαλλάττω συμφιλιῶν.

διαλέγομαι τινι διαπραγματεύομαι μετὰ τινος· **μικρὸν διαλέγομαι** μικρῶ (ταπεινῇ) τῇ φωνῇ συνδιαλέγομαι.

διαλύομαι χρεῶ πληρώνω χρεῖη.

διαμαρτία πλάνη, λάθος.

διαμάχομαι περὶ τινος ἀγωνίζομαι ὑπὲρ τινος.

διαμησάμενος μετοχ. μέσ. ἄορ. τοῦ ὁ. **διαμῶμαι.**

διαμπᾶξ (ἐπίορ.) πέρα·πέρα.

διαμῶμαι (-όμαι) ἀνασκαλεύω.

διάνοια γνώμη.

διαπέμπω στέλλω ἐδῶ κι' ἐκεῖ.

- διαπράττομαι** τι=ποιῶ τι.
διαπρεπῶς πολυτελῶς.
διαρρηθῆναι ῥητῶς, σαφῶς.
διαρρίπτω διασκορπίζω.
διατειχίζω τι κτίζω τεῖχος καὶ διὰ τούτου χωρίζω τι.
διατίθημι παρασκευάζω. Μέσ. **διατίθεται φιλοτιμότερον τοῦ δέοντος** δεικνύω φιλοτιμίαν (φιλοδοξίαν) περισσοτέραν τοῦ πρέποντος.
διατριβή 1) χρονοτριβή· 2) συναναστροφή, διασκέδασις· **αἱ οἴκοι διατριβαί** αἱ οἰκογενεακαὶ συναναστροφαί.
διαφερόντως διαφύρως, ἄλλως.
διαφέρω τινός τι ὑπερβαίνω τινὰ κατὰ τι· **τὰ διαφέροντα** αἱ διαφοραί. Παθ. **διαφέρομαι** ἔδῶ καὶ ἐκεῖ φέρομαι. Μέσ. **διαφέρομαι τινι** φιλονικῶ πρὸς τινά.
διαφθείρω (**τὰ εἶδη**) ἀφανεῖς καθιστῶ (τὰς εἰκόνας τῶν ταπήτων)· **διαφθείρω** (**τὰ εἶδη τοῦ λόγου**) δυσνοήτους καθιστῶ (τὰς ἐννοίας τοῦ λόγου).
διαφορὰ φιλονικία, ἔρις.
διαχωρῶμαι συνήθως μεταχειρίζομαι, ἔχω πρὸς χρῆσιν.
διαχωρῶ εἰς βάθος διαχωρίζομαι (διασχίζομαι) εἰς βάθος· **διαχωρεῖ** (**τὰ χωρία**) **εἰς πλάτος** εὐρύνεται (ὁ τόπος).
δίγλωττος ὁ διμιλῶν δύο γλώσσας, διερμηνεύς.
διδάσκω τινὰ διηγοῦμαι, ἀναπτύσσω εἰς τινά.
δίδωμι δίκην τιμωροῦμαι· **δίδωμι δίκην τινός** τιμωροῦμαι διὰ τι· **δίδωμι λόγον** ἐξηγῶ· **δίδωμι πίστιν** παρέχω δείγματα πίστεως (ἀφοσιώσεως)· **δίδωμι** (μετ' ἀπαρμφ.) ἐπιτρέπω.
διείργομαι χωρίζομαι.
διεκπαίω διέρχομαι βιαίως· **διεκπαίω τὸ κατ' ἔμμαντον** διέρχομαι βιαίως ὅ,τι εὐρίσκειται ἀπέναντί μου (πᾶν τὸ κωλύον με).
διεκπίπτω 1) διέρχομαι· 2) ἔξορμῶ, ἐπιπίπτω.
διέχω 1) διαχωρίζομαι· 2) ἵσταμαι χωριστά, εἶμαι κεχωρισμένος· **ἡ φάλαξ διέσχε** ἡ φάλαγξ ὑπέστη ῥῆγμα· **τὸ χωρίον διέχει εἰς πλάτος** ὁ τόπος εὐρύνεται· **κατὰ τὸ διέχον** 1) πρὸς τὸ χάσμα· 2) διὰ μέσου τοῦ χάσματος.
δικανικός χρήσιμος εἰς τὰ δικαστήρια.

- δίκη** 1) ἰδιωτικὴ δίκη· 2) συνήθεια.
Δινδυμήνη ἡ Ἀσιατικὴ μήτηρ τῶν θεῶν Κυβέλη ἢ Κυβήβη (ἐκ τοῦ ὄρουσ τῆς Φρυγίας Δινδύμου).
Διόδωρος περιηγητὴς ζήσας περὶ τὸ 300 π. Χ.
διοικῶ κανονίζω.
διοίσω μέλλον τοῦ ὁ· **διαφέρω**.
Διον πόλις τῆς Μακεδονίας πλησίον τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ὀλύμπου.
διορισμὸς διάκρισις.
διορύττω τάφον (σκάπτων) ἀνοίγω τάφον.
διφθέρα δέρμα.
δίφρος κάθισμα.
δίψος, τὸ δίψα.
δοκιμάζω 1) κρίνω· 2) **δοκιμάζω** τι ἐπιδοκιμάζω τι· **δοκιμάζω** τινὰ ἐπιδοκιμάζω τινά, ἐγκρίνω τινά (ὡς βουλευτήν). Παθ. **δοκιμάζομαι** ἐπιδοκιμάζομαι, ἐγκρίνομαι βουλευτῆς.
δόκιμος ἔμπειρος, ἱκανός.
δοκῶ θεωροῦμαι.
δόξα γνώμη.
δόρυ· **ἐπὶ δόρυ** πρὸς τὰ δεξιὰ (διότι ἐν τῇ δεξιᾷ ἐκρατεῖτο τὸ δόρυ).
δουλοῦμαι τῇ γνώμῃ ταπεινοῦμαι κατὰ τὸ φρόνημα.
δ' οὖν πάντως ὁμως.
Δράγγαι λαὸς κατοικῶν πρὸς Β. τῆς Γαδρωσίας.
δράκων ὄφις.
δραστήριος σύνεσις εὐθυγκρισία εἰς τὰς (πολιτικὰς) πράξεις.
δρεπανηφόρος· **ἄρματα δρεπανηφόρα** πολεμικὰ ἄρματα ἔχοντα σιδηρὰ δρέπανα εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὄυμου περὶ τοὺς ἄξονας ἔστραμμένα πρὸς τὴν γῆν.
δύναμαι ἔχω ἰσχύ· **μέγα δύναμαι** ἔχω μεγάλην ἐπιρροήν· **μεῖζον δύναμαι** ἔχω δύναμιν (ἐπιρροήν) μεγαλυτέραν· **δύναμαι τῷ σώματι καὶ οὐκ εἶμι τῶν ἀδυνάτων** κατὰ τὸ σῶμα εἶμαι ἱκανὸς καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ἀνήκω εἰς τοὺς ἀδυνάτους.
δύναμις στρατιωτικὴ δύναμις, στρατεύμα.
δυνατός εἶμι δύναμαι· **οἱ δυνατοὶ** οἱ ἰσχυροί, οἱ αὐλικοί.
δυστύχημα ἐλάττωμα, βλάβη.

δυστυχῶ ἠττώμαι.

δυσχεραίνω *τινι* αἰσθάνομαι ἀηδίαν, ἀποστροφὴν πρὸς τι.

δυσχερῆς *τύχη* θλιβερὰ τύχη.

δυσχωρία τόπος δύσκολος, κατοτοπία.

δωροδοκῶ λαμβάνω δῶρα.

Ε

Ἐβρος ποταμὸς τῆς Θράκης (νῦν Μαρίτσα).

ἐγγίγνεται (ἀπροσπ.) εἶναι δυνατόν.

ἐγκαλῶ κατηγορῶ.

ἐγκαταλαμβάνομαι καταλαμβάνομαι.

ἐγκριμαι 1) πιέζω, στενοχωρῶ· 2) ἐφορμῶ.

ἐγκελεύομαι τινι προτρέπω τινά.

ἐγκριμαι 1) πιέζω, στενοχωρῶ· 2) ἐφορμῶ.

ἐγκελεύομαι τινι προτρέπω τινά.

ἐγκλημα 1) κατηγορία, παράπονον· 2) ἔρις.

ἐγκλίνω ὑποχωρῶ.

ἐγκυρῶ (—έω) συναντῶ.

ἐγχωρεῖ (ἀπροσπ.) εἶναι δυνατόν.

ἐδειμάμην μέσ. ἀόρ. τοῦ ῥ. *δέμω*.

ἔζομαι ποιητ. ἀόρ. *εἰσάμην* ἴδουσα.

ἐθίζομαι συνηθίζω.

ἔθος 1) ἔθιμον· 2) συνήθεια.

εἰκάζω συμπεραίνω.

εἰκασία παρομοίωσις.

εἰκόνειον μικρὸ εἰκόν, μικρὸν ἄγαλμα.

εἰκὸς 1) πιθανόν· 2) ὄρθόν.

εἰκότως εὐλόγως.

εἰκὼν ἀνδριάς, ἄγαλμα.

εἶμι 1) ἐπομένου ἀναφορικοῦ· *ἔστιν οὐ=τινές· ἔστιν οἷς=τι-
σίν· ἔστιν οὖς=τινάς· ἔστιν ἄ=τινά· εἰσὶν αἰ=τινές·
ἔστιν ὄπου κάπου· οὐδ' ἔστιν ὄπου=καὶ οὐδαμοῦ·* 2)
μετὰ δοτ. *ἔστι τινι ὁ στόλος* πορεύεται τις· *ἐν σπουδῇ
μοί τι ἔστιν* κύριον μέλημά μου εἶναι τι, ἐπιθυμῶ τι· *ἐπι-
μελές μοι ἔστι* κύριον μέλημά μου εἶναι, ἔχω κατὰ νοῦν·

ἔστιν ἰδία μοι ἔχω ἰδίαν ἀνάγκην· *ἔστι μοι πλέον* ἔχω
ὑφέλειάν τινα, κέρδος τι· 3) μετὰ προθ. *εἶμι ἐπὶ τινι* α)
εἶμαι εἰς τὴν ἔξουσίαν τινός· *ἐφ' ὑμῖν ἔστι*· β) ἔξαρτώμαι
ἐκ τινος· *ἐπὶ ταῖς πόλεσίν ἔστι*· *ἐν παρασκευῇ εἶμι τι-
νος* παρασκευάζω τι· 4) μετ' ἐπιθέτου· *διάφορος εἶμι τινι*
ἐχθρικῶς διάκειμαι πρὸς τινα, μισῶ τινα· 5) *ἔστι* (μετ'
ἀπαρεμφ.) εἶναι δυνατόν (νὰ . . .)· *ἦν ἄγειν*· 6) *τὰ ὄντα*
α) τὰ ἀληθῆ, ἡ ἀλήθεια· β') ἡ περιουσία.

εἴρω ἐμποδίζω.

εἰς μετ' ἀριθμητικῶν εἰς δήλωσιν τοῦ περιπτου.

εἰσαγγελία δημοσία καταγγελία (ἀναφερομένη εἰς προδοσίαν καὶ
εἰς ἄλλα μεγάλα ἐγκλήματα βλάπτοντα τὴν πολιτείαν).

εἰσάμην ποιητικὸς τύπος ἀορίστου τοῦ ῥ. *ἔζομαι*.

εἰσέρχομαι· οἱ εἰσιόντες εἰς ὑμᾶς οἱ παρουσιαζόμενοι (εἰς τὸ
δικαστήριον) ἐνώπιον ὑμῶν, οἱ εἰσάγοντες εἰς δίκην.

εἰσηγοῦμαι προτείνω.

ἐκ μετὰ γενικ. εἰς δήλωσιν 1) τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου· *ἐξ ἠγεμό-
νος· ἐκ τῶν βαρβάρων*· 2) τῆς αἰτίας· *ἐκ τούτων· ἐκ ταύ-
της τῆς τέχνης*· 3) χρόνου· *ἐκ τούτου· ἐκ τῆς μάχης* μετὰ
τὴν μάχην· *ἐκ πολιορκίας* μετὰ πολιορκίαν· *ἐκ καύμα-
τος* κατὰ τὸν καύσωνα· 4) συμφωνίας· *ἐκ τούτων*· 5) τοῦ
τρόπου· *ἐκ παντὸς τρόπου* με πάντα τρόπον.

ἐκότερος· τὰ ἐφ' ἐκότερα τῆς ἵππου ἀμφοτέραι αἱ πτέρυγες
τοῦ ἵππου.

ἐκβοηθῶ τινι ἔρχομαι εἰς βοήθειάν τινος.

ἐκδέχομαι παραλαμβάνω.

ἐκδίδωμι 1) παραδίδω· 2) ἐκβάλλω (ἐπὶ ποταμοῦ)· 3) δίδω ἔξω
τῆς οἰκίας, ὑπανδρεύω.

ἐκδρομῇ προσβολή.

ἐκκηρύττω διὰ προκηρύξεως ἐκδιώκω, ἐξορίζω.

ἐκκλέπτω κρυφίως ἐξάγω.

ἐκκλησία συνέλευσις.

ἐκκυμαίνω ἐξέρχομαι τῆς γραμμῆς (τῆς παρατάξεως).

ἐκλείπω λιποθυμῶ

ἐκλιπαρῶ θερμοῦς παρακαλῶ.

ἐκλογίζομαι σκέπτομαι.

ἐκπετάννυμι ἀπλώνω.

ἐκπίπτω 1) ῥίπτομαι εἰς τὴν ξηράν· 2) ναυαγῶ· 3) ἐκπίπτω τῆς πόλεως ἔξορίζομαι.

ἐκπληξίς σεβασμός.

ἐκπορίζομαι τι προμηθεύω τι.

ἐκπωμα ποτήριον.

ἐκρέω τινὸς λησμονοῦμαι ὑπὸ τινος.

ἐκσπονδος ὁ ἀποκεκλεισμένος τῶν σπονδῶν, τῆς συμμαχίας.

ἐκταξίς παρατάξις.

ἐκτάσσομαι παρατάσσομαι.

ἐκτρέπομαι ἐπὶ τινα στρέφομαι κατὰ τινος.

ἐκτρέφω ἀνατρέφω.

ἐκφανλίζω ἔξευτελίζω, περιφρονητικῶς ὀνομάζω τι.

ἐκφορῶ (-έω) ἔξω φέρω, ἐκβάλλω.

ἐκφρων ἔξω φρενῶν, ἐκστατικός.

ἐκχέαι ἀπαρμφ. ἀορ. τοῦ ῥ. ἐκχέω.

ἐκχέω ἐκχύνω.

Ἐλαιούς πόλις τῆς Θρακικῆς χερσονήσου εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ἑλλησπόντου.

ἐλαύνω 1) βαδίζω· 2) τρέχω (ἔφιππος).

ἔλεγχος 1) ἀπόδειξις· 2) αὐστηρὰ ἔξετασις.

ἐλεινὸς ἄξιος ἐλέου, οἴκτου.

ἐλεήμων φιλότιμος.

ἐλευθέριος ὁ ἀρμόζων εἰς ἐλευθέρους, εἰς καλῶς ἀνατετραμμένους ἄνδρας.

ἐλευθεριότης γενναιοδωρία.

ἐλεύσομαι μέλ. τοῦ ῥ. ἔρχομαι.

ἐλινύω ἀναπαύομαι.

ἐλλείπω παραλείπω.

ἐμβάλλω τινὰ προσβάλλω τινά· ἐμβάλλω τινὶ ἐφορμῶ κατὰ τινος· ἐμβάλλω εἰς τινα ἐφορμῶ κατὰ τινος· ἐμβάλλω ἔριν παρακινῶ εἰς ἀμίλλαν· ἐμβάλλω τινὰ εἰς ὑποψίαν καθιστῶ τινα ὑποπτον.

ἐμβεβλήκει=ἐνεβεβλήκει.

ἔμβολον· ἐπάγω ὥσπερ ἔμβολον τῶν ἱππέων ὁδηγῶ τοὺς

ἱππεῖς ἐν σφηνοειδεῖ παρατάξει· ποιῶ ὥσπερ ἔμβολον τῆς ἱππου παρατάσσω σφηνοειδῶς τοὺς ἱππεῖς.

ἐμμένω 1) μένω σταθερός· 2) μένω πιστός.

ἐμπαλιν ὀπίσω.

ἐμπίπρημι=ἐμπίμπρημι καίω.

ἐμπλάσσω ἐπιχρίω.

ἐμποδῶν εἰμι ἀντιπράττω· ἐμποδῶν εἰμί τινι ἐμποδίζω τινά.

ἐμπορία ἐμπόριον.

ἐμπόριον ἐμπορικὸς λιμὴν.

ἐμπορος ταξιδιώτης.

ἐμπροσθεν πρότερον.

ἐμφανής· ἐν τῷ ἐμφανεῖ φανερός.

ἐμφύομαι τινι μένω προσκεκολλημένος εἰς τι.

ἐν μετὰ δοτικ. εἰς δὴλωσιν 1) τοῦ ἐνώπιον· ἐν ὑμῖν· ἐν τοῖς

Ἑλλησιν ἐνώπιον πανελληνίου συνεδρίου· 2) τοῦ ὄργανου·

ἐν τῇ τέχνῃ.

ἐνάλιος θαλάσσιος.

ἐνάλλομαι πηδῶ ἐντός.

ἐναρμόττω εὐαρεστῶ, ἀρέσκω.

ἐνδείκνυμαι τινὶ τι δεικνύω εἰς τινα τι.

ἐνδεκα συναρχία ἀποτελουμένη ἐκ δέκα ἀνδρῶν κληρουμένων ἕξ ἐκάστης φυλῆς συναριθμουμένου εἰς αὐτοὺς καὶ τοῦ γραμματέως· εἶχον δ' οὗτοι τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ καὶ ἐμερίμωνων περὶ ἐκτελέσεως τῶν ὑπὸ τῶν δικαστῶν ἐπιβαλλομένων σωματικῶν ποινῶν.

ἐνδεῶς ἔλλιπῶς.

ἐνδίδωμι 1) παραδίδω· 2) ὑποχωρῶ· ἐνδίδομαι παραδίδομαι.

ἐνεκα· ἐμοῦ γ' ἐνεκα τὸ κατ' ἐμέ, ὅσον ἔξαορτάται ἕξ ἐμοῦ.

ἐνέκυρσεν ἀόρ. τοῦ ῥ. ἐγκυρῶ (-έω).

ἐνεσχέθη παθ. τοῦ ῥ. ἐνέχομαι.

ἐνέχομαι περιπλέκομαι, συγκολλῶμαι· ἐνέχομαι νοθεία ἔχω τὸ ὄνειδος ὅτι εἶμαι νόθος.

ἐνθα 1) ἐνταῦθα· 2) ὅπου· 3) τότε· ἐνθα δὴ α) τότε πλέον·

β) τότε ἀκριβῶς

ἐνθεν ἐντεῦθεν· ἐνθεν καὶ ἐνθεν ἐκατέρωθεν.

ἐνθυμοῦμαι 1) ἀναλογίζομαι· 2) διανοοῦμαι, σκέπτομαι.

ἐνίσταμαι ἐναντιοῦμαι.
 ἔννοια ἔγνοια, ὑποψία.
 ἐννόμως νομίμως.
 ἐνταῦθα 1) ἐκεῖ· 2) τότε.
 ἐντείνω τὴν κλίνην ταινίαις περιβάλλω τὴν κλίνην διὰ ταινιῶν.
 ἐντέλλομαι παραγγέλλω, διατάττω.
 ἐντευξίς συνάντησις, συνδιάλεξις.
 ἐντιμος· οἱ ἐντιμοὶ οἱ ἐν τιμῇ ὄντες, οἱ κατέχοντες ὑψηλὴν θέσιν.
 ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν τοῦ ποταμοῦ.
 ἐντροφῶ τινι ἐπιβάλλω εἰς τινὰ τὰς ὁρέξεις μου.
 ἐντυγχάνω τινὶ 1) συναντῶ τινά· 2) συναναστρέφομαι, συνομιλῶ μετὰ τινος.
 ἐνώτιον σκουλαρίκι.
 ἐξαγγέλλω ἀποκρίνομαι.
 ἐξαίρω τι σηκώνω τι.
 ἐξαιρῶ ἀφαιρῶ. Παθ. ἐξαιροῦμαι (ἦτις ἐξηρημένη ἦν αὐτῷ ἦτις ὡς ἐξαίρετον δῶρον εἶχε δοθῆ εἰς αὐτόν.)
 ἐξαλείφομαι διαγράφω τὸ ὄνομά μου.
 ἐξαλλάσσω ἀντιπαρέρχομαι, καταλείπω.
 ἐξανύω διανύω.
 ἐξάπτω τί τινος ἐξαρτῶ τι ἔκ τινος. Μέσ. ἐξάπτομαι τινος ἀναμειγνύομαι εἰς τι.
 ἐξαρτός εἰμί τι ἀρνοῦμαι τι.
 ἐξαρτῶ τινος κρεμῶ ἔκ τινος, κολλῶ εἰς τι.
 ἐξάρχω ἄρχω.
 ἐξελαύνω 1) ἐξορμῶ· 2) ἐκκινῶ· 3) φυγαδεύω.
 ἐξελέγχομαι ἀποδεικνύομαι.
 ἐξελιγμοὶ αἱ διάφοροι κινήσεις καὶ στροφαὶ στρατεύματος ἐναντίον ἄλλου.
 ἐξηγοῦμαι 1) ἐξηγῶ· 2) ὑποδεικνύω. Μέσ. ἐξηγοῦμαι τινος 1) εἶμαι ἡγεμῶν τινος· 2) διοικῶ τινά.
 ἔξεστι· οὐδεν. μετοχ. ἐξδὸν ἐν ᾧ εἶναι δίκαιον.
 ἐξήκω· ὁ ἐξήκων χρόνος ὁ περασμένος, ὁ δεδουλευμένος χρόνος.
 ἐξικνοῦμαι ἐπὶ πᾶν ἐρχομαι πάνταχοῦ, πληρῶ ὄλον τὸν κόσμον.

ἐξίσταμαι 1) ἐκτρέπομαι, παρεκκλίνω· 2) ἐξίσταμαι τινος ἀπομακρύνομαι τινος, δηλῶ ὅτι δὲν δέχομαι τι.
 ἔξοδος ἐκστρατεία.
 ἐξοικῶ μετοικῶ, μεταναστεύω.
 ἐξδὸν μετοχ. τοῦ ἀπροσπ. ἔξεστι.
 ἐξόρμησις ἐκκινήσις.
 ἐξορμῶ (-άω) τινά παρακινῶ τινά.
 ἐξουσία ἐλευθερία.
 ἔξω τοῦ θείου ἄνευ θείας θελήσεως.
 ἐξώθει=ἐξεώθει (παρ. τοῦ ὁ. ἐξωθῶ).
 ἐξωνοῦμαι ἐξαγοράζω.
 ἐπάγω A) μεταβ. ἐπάγω τι παρουσιάζω τι· 2) ἐπάγω τινά τινι ὀδηγῶ τινά ἐναντίον τινός· B) ἀμτβ. ἐπέρχομαι.
 ἐπαινῶ τι ἀποδέχομαι τι.
 ἐπαίρω ἐξεγείρω, ἐξάπτω. Μέσ. ἐπαίρομαι τι ἀνυψῶν τι. Παθ. ἐπαίρομαι 1) παρακινῶμαι· 2) παρασύρομαι.
 ἐπανάγω ἐπιστρέφω.
 ἐπαχθῆς ὀχληρὸς.
 ἐπεκβαίνω ἐξέρομαι κατόπιν.
 ἐπεξέρχομαι 1) διηγῶμαι, λέγω· 2) καταγγέλλω, καταδιώκω τινά, καταμαρτυρῶ τινος.
 ἐπέοικα ὁμοιάζω.
 ἐπέρχομαι 1) διέρχομαι· 2) διατρέχω· 3) ἐπισκέπτομαι· 4) ἐπέρχομαι τινά προσέρχομαι πρὸς τινά.
 ἐπέχω ἔχω θέσιν, εὐρίσκομαι· ἐπέχω τὸ μέσον εὐρίσκομαι ἐν τῷ μέσῳ· ἐπέχω τὰς χεῖρας ἐκτείνω τὰς χεῖρας.
 ἐπὶ A) μετὰ γενικ. εἰς δήλωσιν 1) διευθύνσεως πρὸς τι· εἰς, πρὸς· ἐπὶ Μακεδονίας εἰς M. ἐπὶ Μηδίας εἰς M.· ἐφ' Ἑλλησπόντου πρὸς τὸν Ἑλ. 2) διευθύνσεως με ἐχθρικήν διάθεσιν· ἐναντίον· ἐπ' Αἰγύπτου· 3) χρόνου· κατὰ τοὺς χρόνους τινός· ἐπὶ ἄρχοντος Πυθιοδῆμου· ἐφ' Ἡγησίου ἀρχοντος· ἐπὶ τῶν τριάκοντα ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῶν τρ. B) μετὰ δοτικ. εἰς δήλωσιν 1) τοῦ πλησίον· ἐπὶ τούτοις· ἐπὶ ταῖς ὄχθαις· ἐπὶ τῇ ὄχθῃ· ἐπὶ θαλάσῃ· 2) τοῦ κατόπιν· ἐπὶ τούτῳ· ἐπὶ τῷ ἀγῶνι· ἐπ' αὐτῇ· ἐπὶ πᾶσι· 3) τῆς αἰτίας· ἐνεκά τινος· ἐπὶ τῇ πομπῇ· ἐπὶ τούτοις· ἐπὶ

τῷ ἔργῳ· ἐπὶ τῷδε· ἐφ' ὃ τῷ δὴ ἔνεκα ταύτης δὲ ἀκριβῶς τῆς αἰτίας· *ἐφ' ὅτῳ* ἔνεκα τούτου δέ· *ἐπ' εὐνοίᾳ τῆς πόλεως* ἔνεκα ἀγάπης πρὸς τοὺς πολίτας· 4) σκοποῦ· *ἐπὶ τῷδε· ἐφ' ὅτῳ* πρὸς τίνα σκοπόν· *ἐπὶ τῷ βελτίστῳ* διὰ τὸ καλόν· *ἐπὶ τοῖς ὑμετέροις* πρὸς βλάβην τῶν ὑμετέρων (συμφερόντων)· 5) προσθήκης· *ἐπὶ τούτοις*· 6) ἀναφορᾶς· *ἐπὶ τούτοις*· Γ) μετ' αἰτιατκ. εἰς δήλωσιν 1) σκοποῦ· *ἐπ' αὐτὸ τοῦτο* διὰ τοῦτον ἀκριβῶς τὸν σκοπόν· 2) διευθύνσεως πρὸς τι· *ἐπὶ τὸ δεξιὸν* εἰς τὸ δεξιόν· Δ) ἐπιρρημ. 1) πλησίον· *ἐπὶ δὲ πλησίον* δέ· 2) πρὸς τούτοις· *ἐπὶ δὲ* πρὸς τούτοις δέ.

ἐπιβαίνω πατῶ.

ἐπίβλημα ὕφασμα (πρὸς διακόσμησιν).

ἐπιβουλεύω τοῖς εἰσπλέουσι (=τοῖς ἐμπόροις) τηρῶ ἐχθρικήν στάσιν ἀπέναντι τῶν ἐμπόρων, κατατρέχω τοὺς ἐμπόρους.

ἐπιβουλή κακὴ προαίρεσις.

ἐπιγίγνομαι αἰφνιδίως ἐπέρχομαι· *ἐπιγίγνομαι τινι* ἐπιπίπτω κατὰ τινος, προσβάλλω τινά.

ἐπίγονοι τρισμῦριοι Πέρσαι, τοὺς ὁποίους κατέταξεν ὁ Μέγ. Ἀλέξανδρος εἰς τὸν στρατὸν αὐτοῦ ὀπλίσας μὲ Μακεδονικὰ ὄπλα καὶ ἀσκήσας κατὰ τὸν Μακεδονικὸν τρόπον.

ἐπίγραμμα ἐπιγραφή.

ἐπιγράφομαι ὄνομα πρεσβείας ὀνομάζω τὸν ἑαυτὸν μου πρεσβυτήν.

ἐπεγέγραπτο ὁ τάφος ἐπὶ τοῦ τάφου ὑπῆρχεν ἐπιγραφή.

ἐπιδείκνυμι καθιστῶ φανερόν, ἀποδεικνύω.

ἐπιδημῶ (-έω) εἶμαι ἐν τῇ πατρίδι.

ἐπιδιαβαίνω διαβαίνω, ἵνα προσβάλω τὸν ἐχθρόν.

ἐπιδίδωμι 1) δίδω ὡς προῖκα· 2) *ἐπιδίδωμί τινί τι* δίδω εἰς τινά ὡς δῶρόν τι.

ἐπίδοξος προσδοκώμενος, πιθανός.

ἐπίδοσις προσφορά, φιλοδώρημα.

ἐπιδραμῶν μετοχ. ἀόρ. β' τοῦ ὁ. *ἐπιτρέχω*.

ἐπιείκεια ἡθικότης, εὐπρεπὴς συμπεριφορὰ.

ἐπιεικῆς χρηστός.

ἐπιθειάζω τινί παρουσιάζω θεῖα σημεῖα πρὸς ἐπιβεβαίωσίν τινος.

ἐπικαμπή καμπυλότης· *εἰς ἐπικαμπὴν προέρχομαι* ἀπολήγω εἰς καμπυλότητα· *εἰς ἐπικαμπὴν τάττω* παρατάσσω γωνιωδῶς.

ἐπικάμπτω κάμνω στροφῆν, στρέφομαι· *ἐπικάμπτω ἐπὶ τινά* στρέφομαι πρὸς τινά.

ἐπίκειμαι ἐπιτίθεμαι.

ἐπικερτομῶ σκωπτικῶς ὑπαινίσσομαι.

ἐπικηρύττω τινί (ἀργύριον) ὀρίζω χρηματικόν τι ποσὸν πρὸς σύλληψιν ἢ φόνον τινός.

ἐπικλήρος ἡ μονογενὴς θυγάτηρ, ἡ ὁποία ἐκληρονόμει σύμπασαν τὴν πατρῶαν περιουσίαν καὶ ἥτις, ἵνα μὴ περιέλθῃ ἡ περιουσία εἰς ξένην οἰκογένειαν, ὥφειλε νὰ ὑπανδρευθῇ τὸν πλησιέστατον συγγενῆ τῆς· εἰς περίπτωσιν δέ, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ συγγενεῖς ἐφιλονίκουν, τίς ὁ πλησιέστερος καὶ δικαιοῦμενος κατὰ τοὺς νόμους νὰ τὴν νυμφευθῇ, ἐγένετο δίκη.

ἐπικλῶ (-άω) συγκινῶ.

ἐπικοσμῶ ἐπαινῶ, τιμῶ.

ἐπικρατῶ τινος ὑπερισχύω τινός.

ἐπιλαμβάνω ἐπιζῶ.

ἐπιλέγομαι ἐκλέγω.

ἐπιλύομαι χάνω τὴν δύναμίν μου, δὲν ἔχω πλέον ἰσχύν.

Ἐπιξύης, -ου Πέρσης σατραπῆς τῆς μεγάλης Φρυγίας.

ἐπίπροσθεν ἔμπροσθεν.

ἐπιρρώννυμαι ἐνδυναμώνομαι, ἐγκαρδιώνομαι.

ἐπισείω τί (τινί) σείω τι (πρὸς τινά) πρὸς ἐκφόβησιν, ἀπειλῶ (τινά) διὰ τινος.

ἐπισημαίνω 1) δηλῶ· 2) ἐπιβεβαιώνω.

ἐπίσημον εἰκὼν (ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θεοῦ ἢ ἥρωος κατὰ τὴν προῶραν καὶ τὴν πρῦμναν τοῦ πλοίου χρησιμεύουσα ὡς κόσμημα καὶ ὡς διακριτικὸν σημεῖον αὐτοῦ).

ἐπισκῆπτω τινί ἐξορκίζω τινά.

ἐπισκοπῶ τι παρατηρῶ τι.

ἐπιστολεὺς ἐπιστολιαφόρος, κομιστὴς ἐπιστολῆς.

ἐπιστρέφω στρέφομαι· *ἐπιστρέφω εἰς τὸ ἔμπαλιν* κάμνω στροφῆν πρὸς τὰ ὀπίσω· *ἐπιστρέφω τὸν λόγον* στρέφω τὸν

λόγον, ἀποτείνομαι (πρός τινα)· *ἐπιστρέφω τινά* κάμνω τινά νά στραφῆ πρὸς τι.

ἐπιτάσσω 1) διατάσσω· 2) καθιστῶ, διορίζω· *ἐπιτάσσω τῇ ὄχθῃ* παρατάσσω παρὰ τὴν ὄχθην· *ἐπιτάσσω τῷ ὄρει* παρατάσσω ἐπὶ τοῦ ὄρους. Μέσ. *ἐπιτάσσομαι τινι* τάσσομαι πλησίον τινός· *ἐπιτάσσομαι τῇ πρώτῃ φάλαγγι* τάσσομαι ὀπισθεν τῆς πρώτης γραμμῆς· *ἐπιτάσσομαι πᾶσι* τάσσομαι ἔσχατος πάντων· *ἐπιτεταγμένος* ὁ ὀπισθεν, δηλ. ἐν τῇ δευτέρῃ γραμμῇ τεταγμένος.

ἐπιτετραμμένος μετοχ. παθ. παρκμ. τοῦ ὄ. *ἐπιτρέπομαι*.

ἐπιτήδειος· τὰ *ἐπιτήδεια* τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα.

ἐπιτήδευμα 1) ἐνασχόλησις, ἐπάγγελμα, ἔργον· 2) πρᾶξις· 3) συνήθεια, κλίσις· 4) *ἐπιτηδεύματα* ἀρεταί.

ἐπιτίθημι πέρας τινι περατῶ, τεματίζω τι.

ἐπίτιμος ὁ ἔχων τὰ πολιτικά του δικαιώματα.

ἐπιτιμῶ τινι ψέγω, κατακρίνω τινά.

ἐπιτρέπω τινί τι ἀναθέτω εἰς τινα τὴν διαχείρισίν (διοίκησιν) τινός· *ἐπιτρέπω ἑμᾶντόν τινι* παραδίδομαι εἰς τινα. Μετοχ. παρκμ. *ἐπιτετραμμένος* ἐμπειπιστευμένος.

ἐπιτρέχω κάμνω ἐπιδρομάς.

ἐπιτυγχάνω τινι εὐρίσκω τι.

ἐπιτυχῆς εὐτυχῆς.

ἐπιφάνεια ἐμφάνισις.

ἐπιφανῆς καταφανής.

ἐπιχειρῶ τῷ ἔργῳ ἀρχίζω τὴν μάχην.

ἐπιχώρησις συγχώρησις.

ἐπιχώριος ἐγχώριος.

Ἐρατοσθένης, -ους ἀστρονόμος, γεωγράφος καὶ φιλόσοφος ἐκ Κυρήνης τῆς Ἀφρικῆς (276—196 π. X.).

ἐργάζομαι 1) *τινά τι* κάμνω εἰς τινα τι· 2) *ἐργάζομαι (τὴν γῆν)* καλλιερῶ (τὴν γῆν)· 3) *χαλεπῶς ἐργάζομαι τὴν τέχνην* μὲ κόπον ἐξασκῶ τὴν τέχνην μου· 4) προξενῶ.

ἔργον 1) πρᾶξις· 2) ἀγών, πόλεμος, μάχη.

Ἐρετριεὺς ὁ ἐξ Ἐρετρίας, πόλεως τῆς Εὐβοίας.

Ἐρμιόνη πόλις τῆς Ἀργολικῆς χερσονήσου.

Ἐρωτων κώμη τῆς Τρωάδος.

ἐρωμένος μετοχ. παρκμ. τοῦ ὄ. *ῥώννυμαι*.

ἔρχομαι ἐπανερχομαι· *ἔρχομαί τινι* περιέρχομαι εἰς τινα· *ἔρχομαι εἰς ὑμᾶς* ἐμφανίζομαι πρὸ ὑμῶν· *εἰς ὅσιν ἔρχομαί τινι* παρουσιάζομαι ἐνώπιόν τινος· *ἔρχομαι ἐπὶ τὸ κέρδος* ἐπιδιώκω (ἐπιζητῶ) τὸ κέρδος· *διὰ κινδύνου ἔρχομαί πρὸς τινα* διακινδυνεύω μαχόμενος πρὸς τινα· *ἔρχομαι εἰς μνήμην* = *ἀναμνησκόμαι*· *ἔρχομαι πρὸσω* προελαύνω· *ἔρχομαι εἰς χεῖρας* συμπλέκομαι· *ἔρχομαι κατὰ τινος* κατέρχομαι ἔκ τινος.

ἔσ—, βλέπ. *εἰς*—.

ἔσθης ἐνδυμασία, ἐνδύματα· *ἔσθῃτι καὶ χρυσῷ* = *χρυσῇ ἔσθῃτι*.

ἔστε ἐφ' ὅσον· *ἔστ' ἂν* ἕως ἂν· *ἔστε ἐπὶ τι* μέχρι τινός.

Ἐστίαία πόλις τῆς Εὐβοίας, ἡ ὕστερον Ὀρεός.

ἔστωρ πασσαλίσκος.

ἑταῖροι ἵππεῖς τοῦ βαρέος Μακεδονικοῦ ἱππικοῦ στρατολογούμενοι ἔκ τῶν εὐγενῶν Μακεδόνων.

ἑτετάχато (γ' πληθ. ὑπερσ. τοῦ ὄ. *τάττομαι*) = *τεταγμένοι ἦσαν*. *ἑτήσιοι*· *ἑτήσιοι ἄνεμοι* (ἢ *οἱ αἰτησιαί*) οἱ καθ' ὠρισμένους καιροὺς τοῦ ἔτους (πνέοντες) περιοδικοί ἄνεμοι.

εὐγνωμοσύνη σύνεσις, φρόνησις.

εὐδαιμονίζω τινά μακαρίζω τινά, θεωρῶ τινα εὐτυχῆ.

εὐδία καλοκαιρία.

εὐδοκιμῶ ἔχω καλὴν ὑπόληψιν.

εὐέφοδος εὐπρόσβλητος.

εὐήθης μωρός, ἀνόητος.

εὐήμερῶ εὐδοκιμῶ.

εὐθύνη λογοδοσία.

εὐκαίρως εἰς κατάλληλον περίστασιν.

εὐκλεῆς ἔνδοξος.

εὐλαβῆς προσεκτικός.

εὐλογος λογικός.

εὐμαρῶς εὐκόλως.

εὐνους εἰμί τινι φιλικῶς διάκειμαι πρὸς τινα, εἶμαι φίλος τινός.

εὐογκος μέτριος κατὰ τὸν ὄγκον, εὐμεταχείριστος.

εὐπειθῆς ἐπελαύνειν κατάλληλος διὰ τὴν ἐπέλασιν.

εὐπετῶς εὐκόλως.

εὐποιία εὐεργεσία.

εὐπορος εὐδιάβατος.

εὐπραγία ἐπιτυχία.

εὐρώστως πάση δυνάμει, γενναίως.

εὐφορος εὐκόλος πρὸς μετακόμισιν, εὐμετακόμιστος.

εὐφυῖα φυσικὰ πλεονεκτήματα.

ἐφεδρεύω τινί περιμένω εὐκαιρίαν, ἵνα ἐπιπέσω κατά τινος.

ἐφεστῶς μετοχ. παρκμ. τοῦ ᾄ. **ἐφίσταμαι.**

ἐφήκαν = **ἐφεῖσαν** (ἀόρ. τοῦ ᾄ. **ἐφίημι**).

ἐφήμερος· φάρμακον ἐφήμερον δηλητήριο ἐπιφέρων αὐθημερόν τὸν θάνατον.

ἐφίεμαι ἐπιθυμῶ.

ἐφίημι ἀφίνω, ἀπολύω.

ἐφικτὸς κατορθωτός.

ἐφίσταμαι 1) στέκομαι· 2) παρουσιάζομαι.

ἐφόδιον· (πληθ.) **ἐφόδια** 1) τὰ κατὰ τὴν πορείαν ἔξοδα τῆς διατροφῆς· 2) τὰ διὰ τὴν ἐκστρατείαν χρειώδη.

ἔφοδος ἐμφάνισις.

ἐφομαρτῶ παρακολουθῶ.

ἔχω A) μετβτ. 1) κρατῶ· 2) σταματῶ τι· 3) **χάριν ἔχω τινί** χρεωστῶ χάριν εἰς τινά, εὐχαριστῶ τινά· 4) **τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχουσιν ἀλλήλοις** ὁμονοοῦσι· 5) **συγγνώμην ἔχω τινι** συγχωρῶ τινά· 6) **πίστιν ἔχω** εἶμαι πιστευτός· 7) **ἔλεον ἔχω** κινῶ εἰς οἶκτον· 8) **οἶκτον ἔχω τινὸς** λυποῦμαι τινά· 9) **φθόνον ἔχω παρὰ τινι** φθονοῦμαι ὑπὸ τινος· 10) μετ' ἀπαρμφ. δύναιμι· 11) μετ' ἐμπροθέτου προσδιορισμοῦ· **ἐν ἀπόπτῳ ἔχω τι** βλέπω τι μακρόθεν· **δι' ὀργῆς ἔχω τινά** εἶμαι ὀργισμένος κατὰ τινος. B) ἀμτβτ. 1) **διάκειμαι**, εὐρίσκομαι· **λόγος ἔχει** λέγεται, παράδοσις ἐπικρατεῖ· 2) **συμβαίνω ὅπως οἱ ἔσχε**· 3) μετὰ ἐπιρρ. τρόπου· **ὅπως ἔχει φιλίας τε καὶ πόθου εἰς αὐτοὺς** πόσον ἀγαπᾷ καὶ εὐνοεῖ αὐτούς· **ἀπόρως ἔχω** ἀπορῶ, δὲν δύναιμι· **σιγῇ ἔχω** σιωπῶ· **μαλακῶς ἔχω τὸ σῶμα** εἶμαι ἀσθενής· **ἀπαραιτήτως ἔχω πρὸς τινά** εἶμαι ἀδιάλλακτος πρὸς τινά· **ὁμοίως ἔχω πρὸς τινά** ὁμοίως φέρομαι πρὸς τινά. Μετοχ. **οἱ ἔχοντες** οἱ εὐποροί. Μέσ. **ἔχομαί τινος** εἶμαι πλησίον τινός.

ἔωθεν ἀπὸ πρωΐας, τὸ πρωΐ.

ἔως ἀγῆ.

Z

Ζέλεια πόλις τῆς Τρωάδος παρὰ τοὺς πρόποδας τῆς Ἰδης.

Ζελεΐτης, -ου ὁ ἐκ Ζελείας, πόλεως τῆς Τρωάδος.

ζεῦγμα γέφυρα.

ζεῦγος· (πληθ.) **ζεύγη** ἄμαξαι (φορτηγοί).

ζηλωτῆς μιμητής, μαθητής.

ζηλωτὸς ἐπίφθονος.

ζημία 1) ποινή· 2) πρόστιμον.

ζημιῶ θανάτῳ τιμωρῶ διὰ θανάτου.

ζυγὸς (ἀμάξης) τὸ ξύλον τὸ σταυροειδῶς κείμενον ἐπὶ τοῦ **δρυμοῦ** (τοῦ μακροῦ ξύλου τοῦ ἐκτεινομένου ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ ἄξονος μέχρι τοῦ ζυγοῦ).

ζῶ· τὰ βεβιωμένα μοι τὰ ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῷ βίῳ πεπραγμένα, ὁ (μέχρι τοῦδε) βίος μου.

ζωργῶ, (-έω) τινά συλλαμβάνω τινὰ ζωντανόν, αἰχμαλωτίζω τινά.

H

ἦ = εἰ δὲ μή.

ἦ 1) ὅπου· 2) διὰ τοῦτο δέ.

ἦ γάρ ; ἀλήθεια ;

ἡγεμονία 1) ἡ πρώτη θέσις, τὴν ὁποίαν τὰ διάφορα σώματα τοῦ στρατοῦ διαδοχικῶς ἐλάμβανον καθ' ἑκάστην ἡμέραν· 2) **ἐν ἡγεμονίαις** ἐν κατοχῇ στρατιωτικῶν ἀξιωματῶν.

ἡγεμῶν τῆς ὁδοῦ ὁδηγός.

ἡγοῦμαι τινος διοικῶ τινά· **ἡγοῦμαι τινι** εἶμαι ὁδηγός τινος· **ἡγοῦμαί τι μέγα εἶναι** ἀποδίδω εἰς τι μεγάλην σημασίαν· **περὶ οὐδενὸς ἡγοῦμαι τινά** οὐδόλως λαμβάνω ὑπ' ὄψιν τινά.

ἦδη 1) εὐθύς, ἀμέσως· 2) τώρα· 3) ἀπὸ τώρα· 4) τώρα πλέον· 5) πλέον· 6) πρότερον.

ἦδομαι εὐχαριστοῦμαι.

ἦδονῆ τέρασις.

ἦθοιοιὸς ὁ μορφῶνων τὸ ἦθος, τὸν χαρακτῆρα.

ἦθος 1) τρόπος· 2) κατοικία.

ἡϊών, -όνος παραλία.

ἦκω εἰς χεῖρας συμπλέκομαι.

Ἡλιούπολις ἀρχαία πόλις τῆς κάτω Αἰγύπτου.

ἡμέρα· μεθ' ἡμέραν 1) ἐν καιρῷ ἡμέρας· 2) τὴν ἐπομένην ἡμέραν· *εἰς ἡμέραν* καθ' ἐκάστην ἡμέραν.

ἦπερ 1) ὅπου· 2) καθὼς βεβαίως.

ἦπου βεβαίως.

Ἡρακλείδης ἱστοριογράφος ἐκ Κύμης τῆς Αἰολίδος, ζήσας κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Διαδόχων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

Ἡρακλῆς υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς θνητῆς Ἀλκμήνης, ὁ ἀνδρειότατος καὶ ἐξοχώτατος τῶν ἡρώων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος.

ἠρίον, τὸ τάφος.

ἠσυχία· ἐφ' ἠσυχίας ἠσύχως.

ἦττον· οὐδὲν ἦττον 1) οὐδόλως ὀλιγώτερον, ἐπίσης· 2) μᾶλλον.

Ἡφαιστίων ἐπιστήθιος φίλος τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου.

θάλασσα μεγάλη ὁ μέγας Ὠκεανός.

θαλασσοκρατῶ εἶμαι κύριος τῆς θαλάσσης.

θαλλὸς κλάδος (ἐλαίας).

θανατῶ (—ὠ) *τινα* καταδικάζω τινὰ εἰς θάνατον.

θαρρῶ ἔχω, λαμβάνω θάρρους· *θαρρῶ ἐπὶ τινι* ἔχω πεποιθήσιν, ἐμπιστοσύνην εἰς τινά.

Θάσος νῆσος κειμένη πλησίον τῆς Θράκης.

θανυμάζω ἀπορῶ, ἐκπλήττομαι· *θανυμάζω τινὸς* ἀπορῶ, ἐκπλήττομαι διὰ τινά.

θεῖος· θεῖον 1) θεῖον σημεῖον· 2) λατρεία τῶν θεῶν.

Θεόπομπος ἱστοριογράφος ἐκ Χίου, ζήσας κατὰ τὸν τέταρτον π. Χ. αἰῶνα.

θεοφόρητος θεόπνευστος.

θεραπεία περιποίησης, ὑπηρεσία· *βασιλικὴ θεραπεία* βασιλικοὶ θεράποντες.

θεραπεύω περιποιῶμαι. Παθ. *θεραπεύομαι* τιμῶμαι.

θέρμη θερμότης.

θησαυρός· (πληθ.) *θησαυροὶ* θησαυροφυλάκιον.

θῆς, *θινὸς* ἀμμόδης ἀκτὴ, ἀμμουδιά.

θοίνη συμπόσιον.

θρασέως θαρραλέως.

θρασύνομαι πρὸς τινα μετὰ θρασύτητος ὀμιλῶ πρὸς τινά.

Θρηῖσσα (Ἴωνικὸς τύπος) Θροῖττα.

Θριάσιον (πεδίον) ἡ ἔμπροσθεν τῆς Ἐλευσίνος πρὸς τὰς Ἀθήνας ἐκτεινομένη πεδιάς.

θυμομαχῶ πρὸς τι ἐνδομύχως ὀργίζομαι διὰ τι.

θυμὸς 1) θάρρους· 2) ὀργή.

θύρα· οἱ ἐπὶ θύραις οἱ αὐλικοί.

I

Ἴακχος ὁ ἐν Ἐλευσίνι λατρουόμενος Διόνυσος.

ἴασις θεραπεία.

ἰδία πρὸς ἀτομικὴν χρῆσιν· *οὐδὲ ἔστιν ἰδία μοι ἐς ὅτι φυλάξω* οὐδὲ ἔχω ἰδιαν ἀνάγκην διὰ νὰ φυλάξω.

Ἰδαῖα ὄρη τὸ ὄρος Ἰδη.

ιδέσθαι μέσ. ἀόρ. β' τοῦ ὄ. *ὀρῶμαι*.

ἴδιος ιδιόρρυθμος· *τὰ ἴδια* ὁ ἰδιωτικὸς βίος.

ιδιώτης κοινὸς τις ἄνθρωπος.

ἱερὸν ναὸς· *τὰ ἱερά* 1) τὰ σφάγια· 2) ἡ λατρεία.

Ἰέρων ὁ Α' τύραννος τῶν Συρακουσῶν (478—467 π. Χ.).

ἰκέτευμα τρόπος ἱκεσίας.

ἰκετηρία σημεῖον θερμῆς παρακλήσεως.

ἰλάρχης ἀρχηγὸς ἴλης ἵππικου.

ἰληδὸν κατ' ἴλας.

Ἴλιον ἡ πρωτεύουσα τῆς Τρωάδος.

Ἰλλυριοὶ βάρβαροι κάτοικοι τῶν Α. ἀκτῶν τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους.

ἶνα ὅπου.

Ἰνδὸς ποταμὸς τῆς Ἰνδίας πηγάζων ἐκ τοῦ Παραπαμίσου καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν.

ἰππάσιμος κατάλληλος διὰ τὸ ἵππικόν.

ἰππαρχία τὸ ἀξίωμα τοῦ ἵππαρχου.

ἵππος, ἡ τὸ ἵππικόν.

ἵπποτοξότης ἔφιππος τοξότης.

Ἴσις Αἴγυπτιακὴ θεότης, τῆς ὁποίας ἡ λατρεία εἰσῆχθη καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ῥώμην μετὰ τὸν Μέγ. Ἀλέξανδρον.

Ἴσος πόλις τῆς Κιλικίας ἐπὶ τῆς Α. παραλίας τοῦ ὁμωνύμου κόλπου.

ἱστορῶ (-έω) ἀναφέρω.

ἰσχυρίζομαι μετὰ βεβαιότητος λέγω.

ἰταμὸς θρασύς.

Κ

Καδούσιοι λαὸς κατοικῶν πλησίον τῆς Κασπίας θαλάσσης πρὸς Β. τῆς Μηδίας.

καθαιρῶ 1) καταβιβάζω καὶ παραλαμβάνω· 2) καταστρέφω.

Παθ. *καθαιροῦμαι* καταβιβάζομαι ἀπὸ τῆς ἀγχόνης.

καθάπερ καθώς.

καθεῖργονμι ἐγκλείω.

καθῆκω κατέρχομαι.

καθιερεύω θυσιάζω.

καθίστημι 1) ἰδρύνω· 2) *εἰς αἰτίαν καθίστημί τινα* κατηγορῶ, καταγγέλλω *τινά*· 3) *καθίστημι εἰς τὰς τιμὰς* διορίζω εἰς τὰ τιμητικὰ ἀξιώματα. Μέσ. *καθίσταμαι* 1) ἰδρύνω· 2) τοποθετῶ· *καθίσταμαι προφυλακὰς ἀκριβεῖς* (=ἀκριβῶς) μετὰ περισκέψεως τοποθετῶ φρουράς· 3) *καθίσταμαι εἰς τάξιν* συντάσσομαι· 4) *καθίσταμαι μετὰ τινος* παρατάσσομαι μετὰ τινος· 5) *καθίσταμαι εἰς τὸν περὶ τῶν ὄλων κίνδυνον* διατρέχω τὸν κίνδυνον νὰ καταστραφῶ. Παθητ. *καθίσταμαι* 1) δορίζομαι· 2) διορίζομαι· 3) *καθίσταμαι εἰς ἔλεγχον* ἐξελέγχομαι, δίδω λόγον· 4) *καθίσταμαι εἰς ἀγῶνας* περιπλέκομαι εἰς δίκας· 5) *καθίσταμαι εἰς κίνδυνον* περιπλέκομαι εἰς δίκην· 6) *καθίσταμαι ἐν ταῖς διαβολαῖς* διαβάλλομαι. Παρκμ. *καθέστηκα* ὑπάρχω, ἐπικρατῶ μετοχ. τὰ *καθέστηκότηα πράγματα* τὸ παρὸν πολίτευμα.

κάθοδος ἐπάνοδος ἐκ τῆς ἔξορίας.

καιρὸς κρίσιμος περίστασις.

κακίζω κατηγορῶ.

κακόνοια δυσμένεια.

κακόνους δυσμενής, ἐχθρός.

κακὸν 1) σωματικὸν ἐλάττωμα, ἀναπηρία· 2) ἀνάγκη.

κακῶ (-όω) βλάπτω.

κακῶς ἀνεπιτυχῶς.

Καλλατιανὸς ὁ ἐκ τῆς Καλλατίας, πόλεως ἐν Θράκῃ παρὰ τὸν Εὐξείνιον Πόντον.

καλοκαγαθία χρηστότης.

καλοκαγαθικὸς χρηστός.

καλὸς ὥραϊος· καλὸν (οὐδ.) μέγα· κατόρθωμα.

Καμβύσης 1) πατὴρ Κύρου τοῦ μεγάλου· 2) υἱὸς καὶ διάδοχος Κύρου τοῦ μεγάλου, βασιλεὺς τῶν Περσῶν (529—522 π.Χ.).

κάμνω νόσφ νοσῶ.

κάνδυς, -υος μανδύας χειριδωτός.

Κάνωβος πόλις τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ τοῦ Δ. στομίου τοῦ Νείλου.

κάπηλος μικροπωλητής.

Καππαδόκαι οἱ κάτοικοι τῆς Καππαδοκίας, χώρας ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ μεταξὺ Φρυγίας καὶ τοῦ ἄνω Εὐφράτου.

κάρδακες οἱ ξένοι μισθοφόροι παρὰ Πέρσαις.

Κᾶρες οἱ κάτοικοι τῆς Καρίας, χώρας κατὰ τὴν ΝΔ. ἄκραν τῆς Μ. Ἀσίας.

Καρίνη (ἢ *Κάειρα*, ἄρσ. Κάρ, Καρὸς) ἡ καταγομένη ἐκ τῆς Καρίας, χώρας κειμένης εἰς τὰ ΝΔ. τῆς Μ. Ἀσίας.

Καρμανία χώρα ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ, πρὸς Δ. τῆς Γαδρωσίας.

καρποῦμαι ἔχω τὴν ἐπικαρπίαν (τινός)· *καρποῦμαι τὰς συμφορὰς* ἐπωφελοῦμαι ἐκ τῶν συμφορῶν.

καρτερία ἐγκράτεια.

καρτερὸς· μάχη καρτερὰ μάχη πεισματώδης· *ἔργον καρτερὸν* μάχη πεισματώδης· *φυγὴ καρτερὰ* φυγὴ γενική· *οὐκέτι καρτερὸς εἰμι ἔμμαντοῦ* δὲν δύναμαι πλέον νὰ κρατηθῶ.

καρχήσια, τὰ τὰ ἄνω ἄκρα τῶν ἰσθμῶν τοῦ πλοίου.

Κάσπιαι πύλαι πύλαι κείμεναι πρὸς Ν. τῆς Κασπίας θαλάσσης.

κατὰ Α) μετὰ γενικ. εἰς δήλωσιν τοῦ ἐπὶ τινος· *κατὰ τῶν λίθων· κατὰ τῆς γατρὸς· Β)* μετ' αἰτιτικ. εἰς δήλωσιν 1) τοῦ πλησίον· *κατὰ τὴν ὄχθην· κατὰ Ἀλέξανδρον· οἱ κατὰ σφᾶς.*

κατὰ τὴν ἴλην· 2) τοῦ ἀπέναντι· κατὰ τὸ εὐώνυμον· κατὰ τὴν φάλαγγα· κατὰ τὸ δεξιὸν· κατὰ Περμενίωνα· τοὺς κατὰ σφᾶς τῶν Περσῶν· κατὰ τὰ ἄρματα· τὸ καθ' αὐτοὺς οἱ ἀπέναντι αὐτῶν· κατ' ἐκείνον· 3) τῆς αἰτίας· κατ' ἔχθραν· καθ' ἡλικίαν· κατ' ἀξίωσιν· 4) σκοποῦ· κατὰ ζήτησιν· 5) τοῦ ἐναντίον· κατ' αὐτὸν Ἀλέξανδρον· 6) χρόνου· καθ' ἡμᾶς· 7) τρόπου· κατὰ τάχος ταχέως· κατὰ σπουδήν.

καταβάλλω 1) ὀρίπτω (νεκρὸν) κάτω (ἀπὸ τοῦ ἵππου)· 2) πληρώνω.

καταβοῶ τινος καταγγέλλω τινά.

καταγγέλλω κηρύττω.

καταγιγνώσκω τινὸς θάνατον καταδικάζω τινά εἰς θάνατον·

καταγιγνώσκω τινὸς πονηρίαν θεωρῶ τινά ὡς κακόν.

καταγορεύω μαρτυρῶ.

κατάγω τινά ὑποδέχομαι τινά.

καταδέχομαι τοὺς φεύγοντας δέχομαι πάλιν εἰς τὴν πατρίδα τοὺς φυγάδας.

καταδαιτιῶμαι διαιτάν τινος ἐνεργῶ ὥστε νὰ ἐκδοθῆ ὑπὸ τῶν δαιτητῶν καταδικαστικὴ ἀπόφασις κατὰ τινος.

καταδύομαι χώνομαι.

καταιδούμαι τινι κατατροπιάζομαι διὰ τι.

κταίρω καταπλέω.

κατακαλοῦμαι τινά ἐπικαλοῦμαι τινά.

κατακόπτομαι κατασυντρίβομαι, καταστρέφομαι.

καταλαμβάνω εὐρίσκω.

καταλέγω καταγράφω. Παθ. καταλέγομαι κατανέμομαι.

καταμένω μένω διαρκῶς.

καταπαύω ἐμποδίζω.

καταπήγνυμαι· μετοχ. παρκμ. καταπεπηγῶς ἐμπεπηγμένος.

καταπλέω πλέω πρὸς τὰ κάτω, ἐκ τῶν πηγῶν (ποταμοῦ) πρὸς τὰς ἐκβολὰς.

κατάρρευτός εἰμι καταρρέομαι, ποτίζομαι.

κάταρσις μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον προσορμίζεται τις, λιμενίσκος.

κατάρτυσις ἄσκησις.

κατάρχομαι τινος προετοιμάζω διὰ θυσίαν.

κατασκευάζω ὀχυρώνω, τειχίζω. Μέσ. κατασκευάζομαι οἱ

οἱ κατασκευασμένοι ἐγγυτάτω τῆς ἀγορᾶς οἱ ἐγκαθιδρυμένοι, οἱ ἔχοντες τὸ ἐργαστήριον τῶν ἐγγὺς τῆς ἀγορᾶς.

κατασκευῆ 1) σκεύη· 2) ἀποσκευαί.

κατασκευόμενος μετοχ. μέλ. τοῦ ὄ. κατασκοποῦμαι.

κατασκήπτω ἐπιπίπτω.

κατασκοπῶ ἀνερευνῶ. Μέσ. κατασκοποῦμαι διὰ κατασκοπεύσεως πληροφοροῦμαι.

κατασπῶ (-άω) σύρω πρὸς τὰ κάτω.

καταστασιάζω τινά νικῶ τινά κατὰ τὸν πολιτικὸν ἀνταγωνισμόν.

κατάστασις 1) πολιτικὴ κατάσταση· 2) ἐπιχορήγησις (δηλ. τὸ χρηματικὸν ποσόν, τὸ ὁποῖον ἐλάμβανον οἱ ἱππεῖς ἐν Ἀθήναις κατὰ τὴν ἐγγραφήν τῶν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἱππέων.

καταστρέφω (τὸν βίον) ἀποθνήσκω. Μέσ. καταστρέφομαι τινά ὑποτάσσω τινά.

κατατίθημι μετοίχιον καταβάλλω, πληρώνω ὡς μέτοικος φόρον. Μέσ. κατατίθεμαι ἀποθηκεύω.

καταυλίζομαι σταθμεύω.

κταφυγή καταφύγιον.

καταψεύδομαι τινος 1) λέγω ψεύδη ἐναντίον τινός· 2) καταγγέλλω τινά λέγων ψεύδη· 3) Παθ. ψευδῶς δημιουργοῦμαι, πλάττομαι κατὰ τινος.

καταψηφίζομαι τινος καταδικάζω τινά· καταψηφίζομαι τινος ἀκρίτου θάνατον καταδικάζω τινά εἰς θάνατον χωρὶς νὰ δικάσω αὐτόν.

κατεῖπον ἄορ. τοῦ ὄ. καταγορεύω.

κατεργάζομαι τι ἐκτελῶ τι.

κατέρχομαι 1) ἐπιστρέφω· 2) ἐπανέρχομαι ἐκ τῆς ἔξορίας εἰς τὴν πατρίδα.

κιτέχω· λόγος κατέχει λέγεται· ὁ πλείων λόγος κατέχει ἢ κοινὴ παράδοσις ἐπικρατεῖ· λόγος πολλὸς κατέχει ὑπάρχει παράδοσις λίαν διαδεδομένη.

κατηγορῶ τινος 1) ἀποδίδω εἰς τινά ἐν τῇ κατηγορίᾳ· 2) ἀναφέρω (ἀπαριθμῶ) ἐν τῇ κατὰ τινος κατηγορίᾳ· τὰ κατηγορημένα αἱ κατηγορίαι.

κατήφεια λύπη.

κατοίκησις οἶκος, εὐσπλαγγνία.

κατόπιν ὀπισθεν.

κατορθῶ διορθώνω.

Καύκασος (*Ἰνδικός*) = *Παραπάμισος ὄρος*, ἐν τῇ Ἄν. Περσία μεταξὺ Βακτριανῆς καὶ Ἀραχωσίας.

καῦμα καύσων.

καυνάκης χλαῖνα.

κάχληξ, -ηκος χαλίκια.

κεῖμαι ἔχω φονευθῆ.

κεκόσμητο = *ἐκεκόσμητο*.

κελευστής ὁ δίδων εἰς τοὺς κωπηλάτας τὸν ἑνθμόν τῆς κωπηλασίας.

κελεύω παρακαλῶ.

Κερκυνίτις λίμνη μεταξὺ τῶν Σερρών καὶ τοῦ Στρυμονικοῦ κόλπου· διὰ ταύτης διέρχεται ὁ ποταμὸς Στρυμών.

κέρας πτέρυξ (στρατοῦ)· *κατὰ κέρας* 1) ἐν μακροῖ σειροῖ 2) ἐκ τῶν πλαγίων· *ἐπὶ κέρως* ἐν μακροῖ σειροῖ.

Κέρατα ὄρος εἰς τὰ μεθόρια τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Μεγαρίδος.

κῆδομαι τινος φροντίζω περὶ τινος.

κηρύκειον ῥάβδος ἔχουσα ἑκατέρωθεν δύο ὄφεις περιπεπλεγμένους καὶ ἀντιπροσώπους πρὸς ἀλλήλους, τὴν ὁποίαν ἔφερον οἱ ἀποστελλόμενοι εἰς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον διὰ νὰ κάμουν προτάσεις περὶ εἰρήνης.

Κιλικία χώρα εἰς τὰ ΝΑ τῆς Μ. Ἀσίας.

κινδυνεύω 1) ῥιψοκινδυνεύω· 2) μάχομαι· (*ἐκ τῶν ἤδη κενιδυνημένων σφίσι καλῶς* ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἀγώνων, οἵτινες εἶχον διεξαχθῆ ὑπ' αὐτῶν ἐνδόξως)· *κινδυνεύω περὶ τῆς ψυχῆς* διακινδυνεύω τὴν ζωὴν μου.

κίνδυνος 1) μάχη· 2) δίκη.

κίνησις ἐρεθισμός, κακὴ ἐντύπωσις.

κινῶ προτρέπω· *κινῶ ἀγῶνα καὶ πάθος* προκαλῶ συγκίνησιν καὶ συμπάθειαν. Παθ. *κινουῖμαι* κινητοποιοῦμαι.

κίστη κιβώτιον, κάλαθος.

κίταρις ἢ *τιάρα* Περσικὸν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς κανοειδές· *τὴν κίταριν ἐπαίρομαι* φορῶ ὀρθὴν τὴν κίταριν.

κίχημι παρέχω εἰς χρῆσιν, δανείζω.

Κλείδημος ἀτθιδιογράφος, τ. ἔ. συγγραφεὺς Ἀτθίδος, συγγράμ-

ματος περιλαμβάνοντος μυθολογίαν, ἱστορίαν, λογοτεχνίαν καὶ τοπογραφίαν τῆς Ἀττικῆς, ζήσας κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῶν τοῦ τετάρτου π. Χ. αἰῶνος.

Κλείταρχος ἱστοριογράφος, υἱὸς τοῦ ἐπίσης ἱστοριογράφου Δείωνος, ζήσας κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.

κλίνη φέρετρον.

κόνγη θαλάσσιον ὄστρακον (κοχύλι, ἀχιβάδα).

κοινός· τὸ κοινὸν ἢ πολιτεία· *τὸ κοινὸν τῆς πόλεως* ἢ πολιτεία· *τὰ κοινὰ* ὁ δημόσιος βίος· *κοινότατος τυγχάνω ὧν τοῖς ἐν τῇ πόλει* προκαλῶ τὸ ἐνδιαφέρον ὄλων τῶν κατόικων τῆς πόλεως.

κοινῶ (-όω) ἀνακοινῶ.

κοινωνία συμμετοχή.

κόλασις τιμωρία.

κολλητός συγκεκολλημένος, συνηρμοσμένος.

κολούω κολοβώνω.

Κολωναί πόλις τῆς Τρωϊκῆς χώρας.

κομίζομαι πορεύομαι· *κομίζομαι τι παρὰ τινος* λαμβάνω τι παρὰ τινος.

κομπώδης κομπαστικός.

κομῶ (-άω) τρέφω (μακρὰν) κόμην.

κοπίς ξίφος καμπύλον.

κοπιῶ (-άω) κουράζομαι, βαρύνομαι, πειράζομαι.

κόπτω κτυπῶ.

κόσμησις ἑξόπλισις.

κόσμιος νομοταγής.

κόσμος 1) τιμή, διάκρισις· 2) τιμαὶ (στρατιωτικαί)· 3) τιμαὶ (βασιλικαί).

κοσμῶ 1) τακτοποιῶ, διευθετῶ· 2) διοικῶ· 3) τιμῶ, σέβομαι.

Παθ. *κοσμοῦμαι* 1) τάσσομαι· 2) ἐκπαιδεύομαι.

κουφισμός ἀνακουφισμός.

κρανεία κρανεῖα, δένδρον ἐν Θεσσαλίᾳ, Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ.

κρανέϊνος κατεσκευασμένος ἐκ ξύλου κρανεῖας.

κρατήρ μέγα καὶ εὐρὺ ἀγγεῖον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀναιμιγνύετο ὁ οἶνος μετὰ τοῦ ὕδατος καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου διὰ τοῦ οἴνου χόου ἐγεμίζοντο τὰ ποτήρια.

κράτος· ἀνά **κράτος** 1) με ὅλας τὰς δυνάμεις· 2) με ὅλην τὴν δυνατὴν ταχύτητα.

κρατῶ τινος εἶμαι ἢ γίνομαι κύριός τινος· **κρατῶ τινα** νικῶ τινα.

κρηπίς θεμέλιον, βάσις.

κρίνω τινα ἐνάγω τινα εἰς τὸ δικαστήριον.

κρίσις· ἡ ὑπὲρ παντὸς τοῦ πολέμου κρίσις ἢ ἔκβασις τοῦ ὅλου ἀγῶνος· **κρίσιν εἰς τὰ ὅλα μεγάλην ποιῶ** ἔχω μεγάλην ἐπίδρασιν εἰς τὴν ἔκβασιν τοῦ ὅλου ἀγῶνος.

κριτῆς διαιτητής.

κροκίζω ὁμοιάζω πρὸς (τὸ φυτὸν) κρόκον (ζαφοράν).

κροτῶ χειροκροτῶ.

κτῆσις περιουσία.

κτῶμαι κατακτῶ.

κυβερνήτης πλοίαρχος.

κῦβος ζάρι.

Κυζικηνός ὁ ἐκ Κυζίκου, πόλεως τῆς μικρᾶς Φρυγίας πλησίον τοῦ Ἑλλησπόντου.

Κύμη πόλις τῆς Αἰολίδος.

Κυνόσαργες, -ους, τὸ γυμναστήριον ἀφιερωμένον εἰς τὸν Ἡρακλέα. Ἔκειτο δὲ τοῦτο ὅπου περίπου εἶναι ἡ σημερινὴ συνοικία Νέος Κόσμος.

Κυρήνη πρωτεύουσα τῆς Κυρηναϊκῆς χώρας ἐν Λιβύῃ, πλησίον τῆς ΒΑ ἀκτῆς τῆς Ἀφρικῆς.

Κῦρος υἱὸς τοῦ Καμβύσου καὶ τῆς Μανδάνης, ἰδρυτῆς τοῦ Περσικοῦ κράτους (559—529 π. Χ.).

κωμωδῶ παριστάνω ἐν κωμωδίᾳ, διακωμωδῶ, περιπαίζω.

Λ

λαγχάνω ἐκλέγομαι διὰ κλήρου.

λαμβάνω τὴν πόλιν ἀναλαμβάνω τὴν διοίκησιν τῆς πόλεως· **λαμβάνω δίκην παρά τινος** τιμωρῶ τινα. Μέσ. **λαμβάνομαι τινος** φθάνω εἰς . . .

λαμπρός μεγαλοπρεπής.

λαμπρότης μεγαλοπρέπεια, πολυτέλεια.

Λάμψακος πόλις τῆς Τρωάδος πλησίον τοῦ Ἑλλησπόντου.

λανθάνω τινα διαφεύγω τὴν προσοχήν τινος.

λέγω κακῶς τινα κακολογῶ τινα.

λείπω τὴν τάξιν (ἐν τῇ μάχῃ) λιποτακτῶ. Μέσ. **λείπομαι τινος** ὑπολείπομαι τινος· **λείπομαι τινός τινι** εἶμαι κατώτερος (ἀσθενέστερός) τινος κατὰ τι.

λειτουργία τῷ σώματι σωματικὴ ὑπηρεσία (ἀγγαρεία).

λειτουργῶ 1) ὑπηρετῶ τὴν πολιτείαν· 2) ἐκτελῶ τὰς λειτουργίας (δημοσίας ὑποχρεώσεις).

λελώβητο—**ἐλελώβητο**, ὑπερσ. τοῦ ἑ. **λωβῶμαι**.

Λεοντοκέφαλος, ἡ πόλις τῆς μεγάλης Φρυγίας.

λίθος, ἡ πολύτιμος λίθος.

λιπαρῶ παρακαλῶ.

λόγιον, τὸ χρησμός.

λογισμός 1) ὑπολογισμός· 2) σκέψις.

λογοποιῶ 1) πλάττω, διαδίδω λόγους (ψευδεῖς)· 2) διαδίδω ψευδῶς.

λόγος 1) ἔκφρασις· 2) λογικόν, ὀρθοφροσύνη· 3) ἐξήγησις· 4) τὸ λεγόμενον, τὸ συζητούμενον· 5) ἀριθμητικὴ σχέση, ἀναλογία· 6) πρότασις.

λοιπός· **εἰς τὰ λοιπὰ** εἰς τὸ ἐξῆς, εἰς τὸ μέλλον.

λοξός· **λοξὴ τάξις** ἢ παράταξις ἐκείνη, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ μία πτέρυξ πλησιάζει πρὸς τοὺς ἐχθροὺς καὶ μάχεται μόνη πρὸς αὐτοὺς, ἢ δ' ἄλλη ἀποσύρεται ὀπισθεν τῆς πρώτης.

Λυδία χώρα ἐν τῇ δυτικῇ Μ. Ἀσίᾳ.

Λυκομίδαι γένος ἱερατικὸν ἐν Ἀθήναις.

Λύκος παραποτάμιον τοῦ Τίγρητος.

λυπηρὸς ὀχληρὸς.

λύρα ἔγχορδον μουσικὸν ὄργανον με ἑπτὰ συνήθως χορδὰς.

Λύσιππος ἐπιφανὴς γλύπτης ἐκ Σικυῶνος ἀκμάσας περὶ τὸ 330 π. Χ.

λυσιτελῆς ὠφέλιμος.

λυσιτελῶ τινι ὠφελῶ τινα.

λωβῶμαι (-άομαι) βλάπτω, κακομεταχειρίζομαι, ἀκρωτηριάζω.

Μ

μαγικός· μαγικοί λόγοι ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία τῶν Μάγων.
Μαγνησία (ἢ ἐπὶ Μαιάνδρῳ) πόλις τῆς Καρίας· οἱ κάτοικοι :
Μάγνητες.

Μάγοι ἱερεῖς παρὰ Πέρσας καὶ Μήδοις.

Μαιμακτηριῶν ὁ πέμπτος Ἑλληνικὸς μῆν, ὁ περιλαμβάνων τὸ
τελευταῖον ἡμισυ τοῦ Νοεμβρίου καὶ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ
Δεκεμβρίου.

μαλακός 1) μαλακός· 2) δειλός· **μαλακός τῆ ψυχῆ** δειλός.

μάλιστα 1) περίπου· 2) σχεδόν· **μάλιστα εἰς** περίπου.

μᾶλλον· οὐ μᾶλλον τι . . . ἢ ὄχι τόσον . . . ὅσον.

μαντεία μαντικὴ τέχνη.

μαντεῖον χρησμός.

μάντευμα χρησμός.

Μάρδοι λαὸς κατοικῶν πλησίον τῆς Ν. παραλίας τῆς Κασπίας
θαλάσσης.

Μαρία (καὶ **Μαρεῶτις**) λίμνη τῆς κάτω Αἰγύπτου πλησίον τῆς
Ἀλεξανδρείας.

μαρτυρῶ ἐπιβεβαιῶ.

Μαρώνεια πόλις τῆς Θράκης πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Νέστου.

μάχαιρα τὸ ἐν ἑκ τῶν δύο στερεῶν μερῶν, τὰ ὅποια ἔχουσιν
ἔσωτερικῶς αἱ τευθίδες (καλαμάρια) καὶ αἱ σηπίαι.

μάχομαι φιλονικῶ.

μέγας ἀνὴρ εὐσαρκὸς ἀνὴρ.

μεδέων (γεν. **-οντος**, θηλ. **μεδέουσα**) ἄρχων, προστάτης.

μεθίστημι 1) μετατοπίζω, ἀπομακρύνω· 2) κάμνω ὥστε νὰ
αὐτομολήσῃ τις. Παθ. **μεθίσταμαι**· 1) μεταβάλλομαι· 2)
ἔξορίζομαι.

Μέλας ποταμὸς τῆς Θράκης ἐκβάλλων εἰς τὸν ὁμώνυμον κόλπον.

μελετῶ ἀσκῶ τὴν τέχνην μου· **μελετῶ λόγους** ἀσκοῦμαι εἰς
λόγους (ῥητορικοὺς).

Μέλισσος φιλόσοφος, πολιτικὸς καὶ στρατηγὸς ἐκ τῆς νήσου
Σάμου, ὁ ὁποῖος τῷ 440 π. Χ. ἐνίκησε τοὺς πολιορκουν-
τας τὴν Σάμον Ἀθηναίους.

Μελίτη δῆμος τῆς Ἀττικῆς περιλαμβάνων τὰ περίε τῆς Πηνυκός.
μέλλησις ἀναβολή.

μέλος· παρὰ μέλος παρὰ τὴν μελωδίαν, παραφώνως.

Μέμωνων Ῥόδιος, ἐπιφανὴς στρατηγὸς τοῦ Δαρείου τιμώμενος
καθ' ὑπερβολὴν ὑπ' αὐτοῦ.

Μέμφις ἀρχαιοτάτη πρωτεύουσα τῆς κάτω Αἰγύπτου πλησίον
τοῦ σημερινοῦ Καΐρου.

μένω 1) μένω ἀδρανής· 2) ἐπιμένω.

μέρος· τὸ μέρος τὸ προσῆκον μέρος· **ἐν μέρει ἢ ἐν τῷ μέρει**
μὲ τὴν σειρὰν, κατόπιν· **κατὰ μέρος** 1) κατὰ σειρὰν, ἀλ-
ληλοδιαδόχως· 2) μεμονωμένως.

μεσογαία, ἢ τὰ μεσόγεια μέρη, τὸ ἔσωτερικὸν χώρας τινός.

μέσος· ἡ μέση τῶν ποταμῶν (χώρα) ἢ Μεσοποταμία· **εἰς μέσον**
εἰς κοινὴν χρῆσιν.

μεταβάλλω τὴν τάξιν κάμνω στροφὴν (στρέφομαι) πρὸς τὰ
ὀπίσω. Μέσ. **μεταβάλλομαι** ἀλλάσσω πολιτικὰ φρονήματα.

μεταγιγνώσκω ἐπὶ τινι μετανοῶ διὰ τι.

μεταδίδωμι τινι τῆς πολιτείας 1) καθιστῶ τινὰ μέτοχον τῆς
πολιτείας· 2) καθιστῶ τινὰ μέτοχον τῶν πολιτικῶν δικαιω-
μάτων· **μεταδίδωμι τινι τῶν πραγμάτων** καθιστῶ τινὰ
μέτοχον τῆς πολιτείας.

μέταλλον μεταλλεῖον, μεταλλωρυχεῖον· **ἀργύρια μέταλλα** μεταλ-
λεῖα ἀργύρου, ἀργυρωρυχεῖα.

μεταπίπτω μεταβάλλομαι· **μεταπίπτει τὰ πράγματα** μεταβάλ-
λεται τὸ πολίτευμα.

μεταπορεύομαι ἐπιδιώκω νὰ ἐκδικήσω.

μετατάσσομαι πρὸς τινὰ μεταβαίνω πρὸς τινὰ καὶ παρατάσσο-
μετ' αὐτοῦ, αὐτομολῶ πρὸς τινὰ.

μετατίθημι τι μεταβάλλω τι.

μεταχειρίζομαι τὸ πάθος ὑποφέρω τὸ πάθημα.

μεταχωρῶ μεταστρατοπεδεύω.

μετεξέτεροι ἄλλοι τινές.

μετέρχομαι ἔρχομαι (ἐκεῖ).

μετοίκιον ὁ φόρος, τὸν ὁποῖον ἐπλήρωνον οἱ ὡς μέτοικοι ζῶν-
τες ἐν τινι πόλει· ἐν Ἀθήναις ἦτο 12 δραχμαὶ κατ' ἔτος.

μετοικῶ ζῶ ὡς μέτοικος.

μετρίως κοσμίως, σωφρόνως.

μέτωπον· ἐν μετώπῳ ἢ ἐπὶ μετώπου ἐν ἐκτεταμένῃ γραμμῇ·
μέχρις ἐνόσφ.

Μηδία χώρα κειμένη εἰς τὰ ΝΑ. τῆς Κασπίας θαλάσσης· οἱ κάτοικοι : *Μῆδοι*.

μηλοφόροι σωματοφύλακες τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν, καλούμενοι οὕτω, διότι ἀντὶ τοῦ *σαυρωτῆρος* (τῆς σιδηρᾶς αἰχμῆς εἰς τὸ κάτω ἄκρον) τῶν δοράτων αὐτῶν εἶχον χρυσᾶ ἢ ἀργυρᾶ μῆλα (δηλ. κομβία).

μηῆνις ὀργή.

μηχανή βλήμα (πολιορκητικῆς) μηχανῆς.

μικρολογία μικροπρέπεια.

Μίλητος πόλις τῆς Ἰωνίας εἰς τὴν Δ. παραλίαν τῆς Μ. Ἀσίας.

μιμνήσκομαι τινος πρὸς τινα ἀναφέρω τι εἰς τινα.

μισθοφορὰ μισθός.

μισθοφορῶ λαμβάνω μισθόν.

μνήμα μνημεῖον.

μνῶμαι ζητῶ εἰς γάμον.

μόγις μόλις, ὀπωσδήποτε.

Μολοττοὶ λαὸς κατοικῶν εἰς τὰ ΒΑ μεσόγεια τῆς Ἠπείρου.

μόνιμος ὁ μένων εἰς τὸν τόπον του, εἰς τὴν θέσιν του.

μονοноν σχεδόν.

μόνωσις χωρισμός.

μορία ἡ ἐλαία, τὴν ὁποίαν ἡ Ἀθηναῖα ἔκαμε νὰ φυτρώσῃ ἐπ' τῆς Ἀκροπόλεως κατὰ τὴν φιλονικίαν αὐτῆς πρὸς τὸν Ποσειδῶνα περὶ τῆς κατοχῆς τῶν Ἀθηνῶν.

μοχθηρὸς ἄθλιος.

Μυοῦς πόλις τῆς Ἰωνίας πρὸς Β. τῆς Μιλήτου.

N

νάσσομαι στοιβάζομαι, σωρεύομαι.

ναυβάτης ναυτικός.

ναύκληρος ἰδιοκτήτης πλοίου.

ναυλόχιον λιμὴν, ὄρμος.

ναύτης κωπηλάτης.

Νεάνθης ῥήτωρ, ἱστοριογράφος καὶ βιογράφος ἐκ Κυζίκου, ζήσας περὶ τὸ 300 π. Χ.

νεανικῶς ζωηρῶς, ἰσχυρῶς.

Νέαρχος ναύαρχος τοῦ στόλου τῶν Μακεδόνων.

νέμω τι κοινῇ νέμομαί τι ἀπὸ κοινοῦ (μετά τινος), ἔχω συγκυριαρχίαν ἐπὶ τινος. Μέσ. *νέμομαι πρὸς τινα* διανέμω μετὰ τινος.

νεναγμένος μετχ. παρχμ. τοῦ ῥ. *νάσσομαι*.

νενημένος μετοχ. παρχμ. τοῦ ῥ. *νέομαι*.

νέομαι σωρεύομαι.

νεώριον ναύσταθμος, στόλος.

νεωτερίζω τι ἐπιχειρῶ νεωτερισμούς τινας, δεικνύομαι κάπως στασιαστικός.

νήπιος μικρός.

νικῶ ἐπικρατῶ.

νόμος συνήθεια.

νοῦς σκοπός.

νώτον· κατὰ νότου ἐκ τῶν ὀπισθεν.

Π

Πάνθιππος Ἀθηναῖος στρατηγός, πατήρ τοῦ Περικλέους.

Πέριξ βασιλεὺς τῶν Περσῶν (485—465 π. Χ.).

πυγ — ἰδὲ *συγ*·

πυλ — ἰδὲ *συλ*·

πυμ — ἰδὲ *συμ*·

πυν — ἰδὲ *συν*·

πυρ — ἰδὲ *συρ*·

πυστόν, τὸ 1) δόρυ· 2) λόγχη βραχεῖα.

Ο

οδοποιῶ ἐξομαλύνω.

ὀδὸς πορεία.

Ὀδρύσαι λαὸς Θρακικὸς κατοικῶν εἰς τὰ Ν. μέση τῆς Θράκης.
ὄθεν ὅπου.

οἶδα (μετὰ μετοχ.) ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι . . .
 οἰκεῖος συγγενής.
 οἰμωγή ὀδυρμός, θρήνος.
 οἶός τ' εἰμι=δύναμαι· οἶον ὡσπερ' οἶα (μετὰ μετοχ.) = ἄτε
 (μετὰ μετοχ.).
 ὀκνῶ φοβοῦμαι.
 Ὀλιζῶν (-ῶνος), ἡ παράλιος πόλις εἰς τὰ Ν. τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ
 Μαγνησίας.
 ὀλκὰς φορητὸν πλοῖον.
 ὀμιλῶ τινι ἔρχομαι εἰς συνάφειαν πρὸς τινα.
 ὄμορος γείτων.
 ὄμότιμοι οἱ εὐγενεῖς, οἱ εὐπατρίδαι (παρὰ Πέρσαις).
 ὄμοῦ τι σχεδόν.
 ὄναρ ἐν ὄνειρῳ.
 ὀνειδίξω τινὶ δειλίαν κατηγορῶ τινα ὡς δειλόν.
 ὀνίνημι ὠφελῶ.
 ὀνομάζω φοβερῶς μεταχειρίζομαι φοβερὰς ὀνομασίας.
 ὄξεως σφοδρῶς.
 ὄξυς εὐερέθιστος· ὄξυς τὴν γνώμην ὀρμητικὸς εἰς τὰς ἀποφάσεις.
 ὄξύτης ταχύτης, ὀρμητικότης.
 ὀπλιτικόν, τὸ οἱ ὀπλῖται.
 ὀποσουτινοσοῦν εἰς ὀσηνδήποτε (μεγάλην) τιμὴν.
 ὄπως τὰ πρῶτα εὐθύς ὡς· οὐχ ὄπως=οὐ μόνον οὐ.
 Ὀρθόβουλος φύλαρχος τῆς φυλῆς τοῦ Μαντιθέου, δηλ. τῆς
 Ἀκαμαντίδος.
 ὄρμη 1) ἀναχώρησις· 2) ὀρμητικὴ προσπάθεια.
 ὄρμος τόπος πρὸς ἀγκυροβολίαν.
 ὄρμῳ (-έω) ἀγκυροβολῶ.
 ὄρμῶμαι (-άομαι) 1) ἔξορμῶ· 2) σπεύδω· 3) παρακινεῖμαι·
 4) διανοοῦμαι.
 ὄρος, ὄ ὄριον, σύνορον.
 ὄρῶμαι φαίνομαι· μέσ. ἄορ. β' εἰδόμην· κάλλιστος ιδέσθαι
 τὴν ὄψιν ὠραιότατος.
 ὄρῶν=ὀρέων.
 ὄς· καὶ ὄς καὶ οὗτος· [οἷς οὐδὲ ἅπαξ ἐλυσιτέλησε πειθομέ-

νοῖς=οἷς (=ἐπεὶ τούτοις) οὐδὲ ἅπαξ ἐλυσιτέλησε (τὸ
 πείθεσθαι αὐτοῖς).
 ὄσον ἢ ὄσον εἰς (μετ' ἀριθ.), περίπου· ὄσον μάλιστα περίπου.
 ὄστισοῦν ὄστισδήποτε.
 ὄτι· ὄτι καὶ καὶ δι' ἄλλας αἰτίας καὶ διότι· ὄτι μὴ 1) εἰ μὴ·
 2) ἐκτὸς ἐάν· 3) ἐκτός.
 οὐ . . . τις οὐδεὶς· οὐ τι οὐδὲ ὄλως· οὐ τοίνυν οὐδὲ πρὸς τούτοις
 οὐδέ.
 οὐ (ἐπίορ.) ὄπου.
 οὐδὲ=καὶ οὐ.
 οὐκουν λοιπὸν δέν.
 Οὔξιοι ὄρεινὸς λαὸς κατοικῶν ΒΑ. τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τίγρητος.
 οὐσία περιουσία.
 οὔτε· οὔτε . . . τε=οὔτε . . . ἀλλά· οὔτε . . . καὶ ἀφ' ἑνὸς μὲν . . .
 ἀφ' ἑτέρου δέ.
 ὄφελος· ὄτι περ ὄφελός (ἔστι) Περσῶν οἱ ἄριστοι, τὸ ἄνθος
 τῶν Περσῶν.
 ὄχοῦμαι ἱππεύω.
 ὄψις 1) μορφὴ τοῦ προσώπου· 2) θέαμα, ἐμφάνισις· 3) ἐνύ-
 πνιον· ἀπ' ὄψεως ἀπὸ τοῦ ἔξωτερικοῦ· ἐν ὄψει ἐνώπιον.
 ὄψον προσφάγιον.

Π

Παγασαὶ πόλις παράλιος τῆς Θεσσαλίας καὶ ἐπίγειον τῶν Φερῶν.
 Πάγγαιον ὄρος τῆς Α. Μακεδονίας ἐγειρόμενον μεταξὺ τῶν πο-
 ταμῶν Στρυμόνος καὶ Νέστου.
 Παιανιεύς, -έως ὁ ἐκ Παιανίας, δήμου τῆς Ἀττικῆς κειμένου
 κατὰ τοὺς ἀνατολικοὺς πρόποδας τοῦ Ὑμηττοῦ.
 παιανίζω ψάλλω παιᾶνα.
 παιδευσις μέσον παιδείσεως, μάθημα.
 Παίονες οἱ κάτοικοι τῆς Παιονίας, χώρας τῆς βορείου Μακε-
 δονίας μεταξὺ Ἀξιτοῦ καὶ Στρυμόνος.
 Παιτικὴ χώρα τοῦ Θρακικοῦ λαοῦ τῶν Παίτων πρὸς Ν. τοῦ
 Ἐβρου.
 Παλαίσκηψις πόλις τῆς Τρωάδος.

Παλαισίνη ἡ ἐν Ἀσίᾳ χώρα τῶν Ἰσραηλιτῶν, κειμένη μεταξὺ Ἀραβίας καὶ Μεσογείου θαλάσσης.

παλιτὸν ἀκόντιον βραχὺ καὶ ἐλαφρόν, τὸ ὁποῖον μετεχειρίζοντο οἱ ἵππεῖς τῶν Περσῶν.

πάντα 1) κατὰ πάντα, ὅλως· 2) πανταχοῦ· 3) ἐξ ὅλων τῶν μερῶν.
παπταίνω πρὸς τι στρέφω τὰ βλέμματα μετὰ φόβου καὶ ἀνησυχίας πρὸς τι.

παρὰ 1) μετ' αἰτ. εἰς δῆλωσιν ἐναντιότητος· **παρὰ τὰ κοινῆ δόξαντα τοῖς Ἑλλήσιν** ἐναντίον τῆς κοινῆς ἀποφάσεως τῶν Ἑλλήνων· **παρὰ τὴν δόξαν** τινὸς διαφορητικὰ ἀφ' ὅ,τι φρονεῖ τις· 2) μετὰ γεν. εἰς δῆλωσιν προελεύσεως· **παρ' ἑαυτῶν** ἐκ τῆς περιουσίας των.

παράβολος ἐπικίνδυνος.

παραγίγνομαι 1) παρουσιάζομαι· 2) ἔρχομαι.

παράγω 1) μεταβτ. **παράγω ἄλλην καὶ ἄλλην τῶν ὀπλιτῶν τάξιν** διατάττω νὰ βαδίξῃ ἢ μία τάξις τῶν ὀπλιτῶν μετὰ τὴν ἄλλην (ἐκ τῶν ὀπισθεν) εἰς τὰ πλάγια· 2) ἀμετβτ. προχωρῶ.

παράδεισος κῆπος.

παραινῶ τινι συμβουλεύω τινά.

παραιροῦμαι τι ἀφαιρῶ τι.

παραιτοῦμαι τι 1) ζητῶ νὰ ἀποτρέψω τι· 2) ἀποτρέπω τι διὰ παρακλήσεων· 3) δὲν δέχομαι τι.

παρακαλῶ 1) προτρέπω, παρακινῶ· 2) προσκαλῶ. Παθ. **παρακαλοῦμαι** παρακινουῦμαι.

παρακατατίθεμαι τι παραδίδω τι πρὸς φύλαξιν.

παράκλησις παρόρμησις.

παρακόπτω κόπτω εἰς τεμάχια, κατακόπτω.

παρακρούομαι τινα ἔξαπατῶ τινα.

παρallάττω τι περνώ τι· μετοχ. παρχμ. **παρηλλαγμένος** ἀσυνήθης, παράδοξος.

παράλογος ὁ τὸ ἀπροσδόκητον.

παρallύω τῆς στρατιᾶς τινα ἀπολύω ἐκ τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ τινα.

παραμείβω παρέρχομαι· **παραμείβω τὸ Πάγγαιον τὴν (ὁδὸν) ὡς ἐπ' Ἀβδηρα** παρακάμψας τὸ Πάγγ. βαδίξω τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν εἰς Ἀβδηρα.

παραμυθία παρηγορία, καθησύχασις.

παρανήχομαι κολυμβῶ πλησίον.

παρανομία ἀσέβεια.

Παραπαμισάδαι λαὸς κατοικῶν πλησίον τοῦ ὄρους Παραπαμισσοῦ ἢ Ἰνδικοῦ Καυκάσου πρὸς Ν. τῆς Βακτριανῆς.

παραπλήσιος ὅμοιος.

παραρρηγγνύμι τι τῆς φάλαγγος διαρρηγγνύω μέρος τι τῆς γραμμῆς (τῆς παρατάξεως), σχηματίζω κενὸν ἐν τῇ γραμμῇ.

Μέσ. **παραρρηγγνύμι** 1) διαχωρίζομαι· 2) ὑφίσταμαι ὄηγμα· 3) ἀποσπῶμαι (ἀπὸ τῆς γραμμῆς τῆς παρατάξεως).

παραρρηξις διάρρηξις (τῆς γραμμῆς τῆς μάχης).

παραρσημον βλ. ἐπίσημον.

παρασκευάζομαι διανοοῦμαι.

παρασκευῆ προετοιμασία· **ἐκ παρασκευῆς** ἐκ προθέσεως.

παρallεῖνω τὴν τάξιν ἐκτείνω τὴν παρατάξιν· **παρallεῖνω τῷ ποταμῷ** παρατάσσω κατὰ μῆκος τοῦ ποταμοῦ· **παρallεῖνω τι χάρακι** ὀχυρώνω τι διὰ χαρακώματος ἐκτεταμένου.

παρallνίκα ἢ **ἐν τῷ παρallνίκα** παρallνύς.

παράφορος μανιώδης.

παρallρηῆμα ἀμέσως.

πάρειμι παρallρίζομαι.

παρallεις μετοχ. ἄορ. β' τοῦ ὁ. **παρallήμι.**

παρallέλω διευθύνομαι.

παρallέρχομαι 1) πορεύομαι· 2) φθάνω· 3) εἰσέρχομαι· 4) προσπερνώ· 5) περνώ· 6) ἀναβαίνω εἰς τὸ βῆμα· 7) **παρallέρχομαι εἰς τὸν τάφον** ἐπισκέπτομαι τὸν τάφον· 8) **παρallέρχομαι ἐνθάδε** ἀναβαίνω εἰς τὸ βῆμα τοῦτο· 9) **παρallέρχομαι εἰς τὸν δῆμον** παρουσιάζομαι ἐνώπιον τοῦ λαοῦ (ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ).

παρallέχω 1) μετ' ἀπαρallφ. ἐπιτρέπω· 2) **παρallέχει** (ἀπρoσ.) εἶναι δυνατὸν· **παρallέχω πεῖραν** ἀποδεικνύομαι· **παρallέχω διαβολὴν κατ' ἔμμαντοῦ** δίδω ἀφορμὴν νὰ κατηγορηθῶ· **δόξαν παρallέχω τινὶ** νομίζομαι ὑπὸ τινος. Μέσ. **παρallέχομαι** ὑποβάλλω.

παρallηλλαγμένος μετοχ. παρχμ. τοῦ ὁ. **παρallλλάσσω.**

Παρallθυαῖοι οἱ κάτοικοι τῆς Παρallθυαίας, χώρας ἐν τῇ Ἀσίᾳ κειμένης εἰς τὰ ΝΑ. τῆς Κασπίας θαλάσσης.

παρήμι 1) ἐπιτρέπω· 2) ἀφίνω κατὰ μέρος, παραμελῶ· **παρήμι τινί τι** παραχωρῶ εἰς τινὰ τι.

παριππεύω 1) ἔρχομαι ἔφιππος· 2) μετὰ καλπασμοῦ ἐπέρχομαι.

παρίσταμαί τινα τοποθετῶ τινα πλησίον μου.

Παρμενίων στρατηγὸς τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου.

πάροδος 1) διέλευσις, διάβασις· (**κατὰ δὲ τὴν πάροδον ἀπέστειλε σὺν Πανηγόρῳ τῷ Λυκαγόρου, ἐνὶ τῶν ἐταίρων τοὺς παραληφόμενους Πρίαπον, πόλιν ἐνδοθεῖσαν πρὸς τῶν ἐνοικούντων**)· 2) δίοδος, εἴσοδος.

παρορῶμαι περιφρονοῦμαι.

παρησιάζομαι ἐλευθέρως, ἀφόβως ὁμιλῶ.

πᾶς· ἐν εἴκοσι ταῖς πάσαις ἡμέραις ἐντὸς εἴκοσιν ἐν συνόλῳ ἡμερῶν· **τὸ πᾶν στίφος** τὸ πυκνότεον πλήθος· **οἱ πάντες Πέρσαι** ἡ κυρία δύναμις τῶν Περσῶν· **τοὺς πάντας σταδίους μάλιστα εἰς ἑξακοσίους** στάδια ἐν συνόλῳ περιέπου ἑξακόσια· **σὺν πέντε τοῖς πᾶσι** μετὰ πέντε ἐν ὄλῳ.

Πασαργάδαι ἀρχαιοτάτη πρωτεύουσα τῶν Περσῶν ΒΑ τῆς Περσεπόλεως κειμένης ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ σημερινοῦ Μουργάβ.

πάσχω· εὖ πάσχω ὑπό τινος εὐεργετοῦμαι ὑπό τινος· **κακῶς πάσχω** κακοποιοῦμαι.

πάτριος πατροπαράδοτος.

πατρῷος· τὰ πατρῷα ἡ πατρικὴ περιουσία.

πέδη χειροπέδη.

πεζαίτεροι ἢ **φάλαγξ** ὁ πυρὴν τοῦ Μακεδονικοῦ στρατοῦ συγκείμενος ἐξ ἐλευθέρων οὐχὶ δ' εὐπατριδῶν Μακεδόνων.

πεῖθω τινὰ τι πείθω τινὰ εἰς τι. Μέσ. **πείθομαι τι** πείθομαι εἰς τι, παραδέχομαι τι· **πείθομαι τοῖς νόμοις** ὑπακούω εἰς τοὺς νόμους.

Πείσανδρος δεινὸς δημαγωγός, ὀπαδὸς τῶν τετρακοσίων.

πελάζω πλησιάζω.

πέλας· οἱ πέλας οἱ ἄλλοι, οἱ φίλοι.

πέπηγα παρκμ. τοῦ ὁ. **πήγνυμαι.**

πεποιήκεσαν = **ἐπεποιήκεσαν.**

πεπόμφει = **ἐπεπόμφει.**

περαίνω τι εἰς πέρας φέρω τι.

πέραν· ἐπὶ τῷ Γρανικῷ πέραν ἐπὶ τῆς ἀπέναντι ὄχθης τοῦ Γρανικοῦ.

περί· Α) μετὰ γενικ. πρὸς δήλωσιν 1) ἀναφορᾶς· **περὶ τούτων· 2)** ὑπερασπίσεως· **περὶ ὑμῶν· Β)** μετ' αἰτιατ. πρὸς δήλωσιν 1) ἀναφορᾶς· **περὶ τὴν πόλιν, περὶ τὰ ἄλλα· 2)** προσώπου τινὸς μετὰ τῶν ἀκολουθούντων αὐτόν· **οἱ περὶ τὸν Εὐρυβιάδην** ὁ Εὐρυβιάδης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· 3) τοῦ πλησίον **περὶ τὸν λιμένα.**

περιβάλλομαι· περιβάλλομαι ἐν κύκλῳ περικυκλώνω. Παθ. : **περιβάλλομαι** 1) ὀχυροῦμαι· 2) κύκλῳ κτίζομαι.

περιβολή ἐναγκαλισμός.

περιγίγνομαι τινος ὑπερισχύω τινός, νικῶ τινα.

περίειμι ὑπολείπομαι· **περίειμί τινός τινι** εἶμαι ὑπέρτερός τινος κατὰ τι.

περιέχομαι τινος προσκολλῶμαι εἰς τι, φροντίζω περὶ τινος.

περιηγητής συγγραφεὺς τοπογραφικῶν περιγραφῶν.

περιῖππεύω ἐπέρχομαι ἔφιππος κατὰ τινος.

περίκειμαι τι φορῶ τι.

περιορῶ 1) ἀφίνω· 2) (μετὰ μετοχ.) ἐπιτρέπω (νὰ . . .).

περιπίπτω τινί συγκρούομαι πρὸς τινα.

περιφανής καταφανής, πειστικός.

περιφανῶς φανερῶς, ὀλοφάνερα.

Περνώτη πόλις πλησίον τοῦ Ἑλλησπόντου μετὰ τὸν Ἀβύδου καὶ Λαμψάκου.

πέτρα βράχο·.

πεφοιτήκει = **ἐπεφοιτήκει** (ὑπερσ. τοῦ ὁ. **φοιτῶ**).

πεφραγμένος μετοχ. παθητ. παρκμ. τοῦ ὁ. **φράσσομαι.**

πεφρικῶς μετοχ. παρκμ. τοῦ ὁ. **φρίσσω.**

πῆ = κάπου.

πήγνυμαι· παρκμ. **πέπηγα** εἶμαι ἐμπεπηγμένος, ἰδρυμένος.

Πηλούσιον πόλις τῆς κάτω Αἰγύπτου ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ στόμιου τοῦ Νείλου.

πήρωσις βλάβη.

πίδαξ πηγὴ.

πιέζω στενοχωρῶ. Μέσ. **πιέζομαι· στάσει πιέζεσθαι ἐν σφίσι** = **στασιάζειν ἀλλήλοις.**

- πιθανός** πιστευτός, ἱκανός.
- Πίναρος** ποταμός τῆς Κιλικίας πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Ἄμανου καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Ἰσικὸν κόλπον.
- Πίνδαρος** ὁ μέγιστος τῶν Ἑλλήνων λυρικῶν ποιητῶν (522—442 π. Χ.).
- Πισίδαι** οἱ κάτοικοι τῆς Πισιδίας, χώρας ἐν τῇ νοτιῇ Ἀσίᾳ.
- πιστεύω τινι** ἔχω ἐμπιστοσύνην εἰς τινά.
- πίστις** 1) ἐμπιστοσύνη· 2) ἐχέγγυον πίστεως, ἀσφαλῆς ἐγγύησις πίστεως.
- πιστός** 1) ἀξιόπιστος· 2) πειστικός.
- πλάγιος· εἰς πλαγίους ἐμβάλλω τινὰς** εἰς τὰ πλάγια προσβάλλω τινάς.
- πλανήτης** ὁ περιπλανώμενος, ὁ μὴ ἔχων μόνιμον κατοικίαν.
- Πλάτων** 1) ὁ μέγιστος τῶν φιλοσόφων τῆς ἀρχαιότητος, γεννηθεὶς ἐν Ἀθήναις τῷ 427 π. Χ. καὶ ἀποθανὼν τῷ 347 π. Χ.· 2) Ἀθηναῖος κωμικὸς ποιητής, ζήσας περὶ τὸ 400 π. Χ.
- πλεονεξία· εἰς πλεονεξίαν τοῦ ἀγῶνος** εἰς ἀπόδειξιν τῆς ὑπεροχῆς ἐν τῷ ἀγῶνι.
- πλήθος· τὸ πλήθος** 1) οἱ πολλοί, ὁ λαός· 2) πᾶσα ἡ πόλις· **τὸ ὑμέτερον πλήθος** α') ὁ δῆμος, ἡ δημοκρατία· β') ἡ δημοκρατικὴ μερίς.
- πλημμελοῦμαι· πλημμελεῖται** (ἀπροσπ.) διαπραττεται πλημμελήματι, ἀμάρτηματι.
- πνεῦμα** ἄνεμος· **πνεῦμα λαμπρὸν** ἄνεμος σφοδρός.
- πόα** χλόη.
- ποικίλος** παρδαλός, πανούργος.
- ποιῶ· ποιῶ Ἀλέξανδρον** κατασκευάζω ἀνδριάντας τοῦ Ἀλεξάνδρου· **ποιῶ τὸν ἄτιμον ἐπίτιμον** εἰς τὸν ἐστερημένον τῶν πολιτικῶν του δικαιωμάτων ἀποδίδω αὐτά· **ποιῶ νόμιμον** δίδω δικαίωμα· **ποιῶ τινι ἄδειαν** παρέχω εἰς τινά·· **ποιῶ ὑποψίαν** διεγείρω δυσπιστίαν· **εὖ ποιῶ τινά** εὐεργετῶ τινά. Μέσ. **ποιοῦμαι** νομίζω· **ποιοῦμαι τι** ἐμπροσθεν θεωρῶ τι ὡς σπουδαιότερον· **ποιοῦμαι τοὺς λόγους** λέγω, ἀγορεύω, ὁμιλῶ· **ποιοῦμαι γνώμην** προτείνω· **υἷδον ποιοῦμαι** τινά υἷοθετῶ τινά· **ποιοῦμαι τοὺς λόγους περὶ τινος** = **κατηγορῶ τινος· ποιοῦμαι τὰς διατριβὰς περὶ τι**

- ἐνασχολοῦμαι εἰς τι**, κατασπαταλῶ τὸν χρόνον μου εἰς τι· **ποιοῦμαι τὰς ἐξόδους** ἐξέρχομαι, ἐκστρατεύω· **ποιοῦμαι τὸν στόλον** πορεύομαι· **περὶ πλείονος ποιοῦμαι τι** περισσότερον φροντίζω περὶ τινος.
- πόλις** ἀκρόπολις.
- πολισμάτιον** μικρὰ πόλις.
- πολιτεία** πολίτευμα· **κοινὴ πολιτεία** δημοκρατία· **ἐν πολιτείας** ἐν κατοχῇ πολιτικῶν ἀξιομάτων.
- πολιτεύομαι** ζῶ.
- πολίτης** συμπολίτης.
- πολλαχῇ** πολλαχοῦ.
- πολλοστός** ἐλάχιστος.
- πολυπραγμονῶ** πολυεξετάζω.
- πολυπράγμων** ὁ εἰς πολλὰ ἀναμειγνυόμενος, ὁ περίεργος.
- πολύς· τὸ πολὺ (τὰ πολλὰ)** ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ· **γῆ πολλή** μεγάλα ἀποστάσεις τῆς χώρας· **πολλή σιγὴ** βαθεῖα σιωπὴ· **οἱ πολλοὶ** ὁ λαός.
- πομπός· πομποὶ** (πληθ.) τιμητικὴ συνοδία.
- πονηρία** κακία.
- πονηρὸς** 1) κακός· 2) ἄθλιος.
- πονοῦμαι** 1) μετὰ κόπου (**κρηταερώς**) ἀγωνίζομαι· 2) στενοχωροῦμαι· 3) καταπονοῦμαι· μετοχ. παθ. ἄορ. **τὸ πονηθὲν** ὁ κόπος.
- πόντος** θάλασσα.
- Πόντος** χώρα πλησίον τῆς Ν. παραλίας τοῦ Εὐξείνου Πόντου ἀποτελοῦσα ἴδιον βασιλεῖον καλούμενον βασιλεῖον τοῦ Πόντου ἢ κοινὸν τῶν Βοσπορανῶν. Συνίστατο δὲ τὸ βασιλεῖον τοῦτο ἐκ πολλῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν τῶν κειμένων ἐπὶ τῆς χερσονήσου Κιμμερίας (τῆς Ταυρικῆς) καὶ τῶν πέριξ παραλίων.
- πορεύομαι τὴν ἐναντίαν (ὁδόν) τινι** ἀντιπολιτεύομαι τινι.
- πόρος** 1) πέρας (ὁ πόρος τοῦ Ἑλλησπόντου = ὁ Ἑλλήσποντος)· 2) στενόν· 3) ποταμός· 4) διάβασις.
- πορφύρα** 1) ἐρυθρὸν (ἀνοικτὸν) χροῶμα· 2) πορφυρᾷ χλαμύς.
- πόσις** συμπόσιον.
- ποτέ** ἄρά γε.

πότος συμπόσιον.

πράγμα· πράγματα 1) ὑποθέσεις 2) συμβάντα· 3) *τὰ πράγματα (τῆς πόλεως)* ἡ ἀρχή· 4) *ἕτερα πράγματα* μεταβολή πολιτεύματος· 5) *τὰ παρόντα νυνὶ πράγματα* τὸ ἰσχύον τώρα πολιτεύμα.

πραγματεύομαι (μετ' ἀπαρμφ.) φροντίζω (νὰ ...).

πραγματεία τέχνασμα.

Πράκτιος μικρὸς ποταμὸς ἐν Τρωάδι.

πράξις 1) πρακτικὴ ἰκανότης· 2) ὑπόθεσις.

πραόνως μετὰ πραότητος, ἡπίως· **πάνν πραόνως** *δνομάζω* μεταχειρίζομαι πολὺ ἡπίως φράσεις.

πράττω· πράττω πράγματα διενεργῶ ὑποθέσεις· *τὰ κοινὰ πράττω* πολιτεύομαι· *πράττω τὰ τῆς πόλεως* 1) ἀναμειγνύομαι εἰς τὰ πολιτικά, πολιτεύομαι· 2) λαμβάνω μέρος εἰς τὴν διοίκησιν· *εὖ πράττω* εὐτυχῶ· *ἀνεπιτηδείως πράττω* δυστυχῶ· *πράττω (οὕτως)* διάκειμαι (οὕτως).

προσβέβομαι τιμῶμαι.

Πρίαπος πόλις πλησίον τῆς Προποντίδος, οὐχὶ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Γρανικοῦ ποταμοῦ.

προαγορεύω λέγω ἐνώπιόν τινος.

προαγρυπνῶ τινος ἀγρυπνῶ διὰ τινά.

προάγω μετβτ.: 1) ὀδηγῶ πρὸς τὰ ἔμπρός· 2) παρουσιάζω· ἀμετβτ. προχωρῶ. Παθ. **προάγομαι** παρασύρομαι.

προαίρεσις θέλησις.

προβάλλω ῥίπτω.

προδίδωμί τινα ἐγκαταλείπω τινά.

προδοσία ἐγκατάλειψις.

προδόρομος· πρόδρομοι οἱ ἐλαφρῶς ὄπλισμένοι ἵππεῖς [*τοὺς μὲν προδρόμους ἵππέας... Ἀλέξανδρος ἔταξεν Ἀμύνταν τὸν Ἀρραβαίου ἔχοντα τοὺς προδρόμους ἵππέας καὶ μὴν καὶ τοὺς Παίονας καὶ τῶν πεζῶν μίαν τάξιν προεμβалеῖν εἰς τὸν ποταμὸν καὶ Πτολεμαῖον τὸν Φιλίππου ἄγοντα πρὸ τούτων τὴν Σωκράτους ἴλην (ἔταξε προεμβалеῖν)].*

προεμβάλλω εἰσέροχομαι, ῥίπτομαι πρῶτος.

προεξανίσταμαι ἐξερόχομαι ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν συναγωνιστῶν

προτοῦ νὰ δοθῇ τὸ σημεῖον τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος, προτρέγω.

προέρχομαι 1) προπορεύομαι, προχωρῶ· 2) παρουσιάζομαι.

προηγορῶ τινος ὑποστηρίζω τι.

πρόθυμον τὸ ἢ φροντίς.

προθυμοῦμαι δεικνύω προθυμίαν, προσπαθῶ.

προῖμαί τινα ἐγκαταλείπω τινά.

προῖππύω προχωρῶ ἔφιππος.

προῖσταμαι· μετοχ. ἄορ. **οἱ προστάντες** οἱ ἀρχηγοί.

προκατασκοπῶ κατοπτρεύω (προηγούμενος).

προκινδυνεύω μάχομαι εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν· **προκινδυνεύω τινὸς** μάχομαι ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τινός.

προκρίνομαι προτιμῶμαι.

προνοοῦμαι τινος λαμβάνω πρόνοιαν περὶ τινος.

προπηλακίζω τινά περιφρονῶ, ὑβρίζω τινά.

πρὸς Α) μετὰ γενικ. εἰς δήλωσιν 1) τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου· ὑπὸ

πρὸς ἄλλων· πρὸς αὐτῶν· πρὸς τῶν ἱππέων· πρὸς τῶν

πολεμίων· πρὸς οὗ=ὑφ' ἑαυτοῦ· πρὸς τοῦ βάρους· πρὸς

τοῦ ποτοῦ· πρὸς τοῦ κακοῦ· 2) τοῦ ἀρμόζοντος· πρὸς Μα-

κεδόνων τῆς δόξης=πρὸς τῆς δόξης τῶν Μακεδόνων· 3)

τοῦ ἐκ μέρους τινός· πρὸς ἀνθρώπων· Β) μετὰ δοτ. εἰς

δήλωσιν 1) τοῦ πλησίον· πρὸς ποταμῶ· πρὸς χειμάρρω·

πρὸς Βαβυλῶνι αὐτῇ σχεδὸν ὑπὸ τὰ τεῖχη τῆς Βαβυλῶνος·

2) τοῦ τρόπου· πρὸς ἑαυτῶ μόνος του· Γ) μετ' αἰτκ. εἰς

δήλωσιν 1) σκοποῦ· πρὸς ὕδωρ· πρὸς ἡδονήν· πρὸς δό-

ξαν· 2) τοῦ ἀπέναντι· πρὸς τοὺς βαρβάρους· πρὸς τὴν

σελήνην μετὰ τὸ φῶς τῆς σελήνης· 3) ἀναφορᾶς· *πρὸς τὰς*

στρατείας· πρὸς τοὺς πολίτας· πρὸς τὰ τοιαῦτα=ὡστε

τὰ τοιαῦτα πράττειν· 4) τοῦ τρόπου· πρὸς ἑαυτὸν μόνος του.

προσαγορεύω χαιρετίζω.

προσάγω τινί πλησιάζω τινά· ἀμετβ. 1) πλησιάζω· 2) προσέρχομαι. Μέσ. **προσάγομαί τινα** πείθω τινά.

προσαγγέλλομαι ἀναγγέλλομαι.

προσαμύνω ἔροχομαι εἰς βοήθειαν.

προσανέρπω τινί ἔρωπων ἀναβαίνω πρὸς τι.

πρόσβασις ἀνάβασις.

- προσγίγνομαι τινι** 1) συνενοῦμαι μετά τινος· 2) προστίθεμαί τινι· 3) προσχωρῶ πρὸς τινα.
- προσδιέρχομαι** διηγοῦμαι προσέτι.
- προσεῖπον** ἄορ. τοῦ ὁ. **προσαγορεύω**.
- προσέχω τινι** πλησιάζω τι· **προσέχω τὸν νοῦν τινι** πείθομαι, ὑπακούω εἰς τινα.
- προσῆκει** (μετ' ἀπαρμφ.) ἀριόζει (εἰς τινα) νὰ . . ., συμφέρον ἔχει (τις) νὰ . . .· **τὸ προσῆκειν** ἢ συγγένεια· ὁ **προσῆκων** ὁ συγγενής.
- προσηῶς** ὁ πρὸς ἀνατολάς.
- πρόσθεν τῆς ὁδοῦ** εἰς μακρινὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ.
- προσιεμαί τι** ἀποδέχομαι τι.
- πρόσκειμαι** ἐπιτίθεμαι.
- προσκρούω τινι** ἔρχομαι εἰς σύγκρουσιν πρὸς τινα, γίνομαι δυσάρεστος εἰς τινα.
- προσκυνῶ τινα** ἐνώπιόν τινος εἰς ἔνδειξιν σεβασμοῦ προσπίπτω κατὰ γῆς καὶ φιλῶ αὐτήν.
- προσμάσσω** προσκολλῶ, προσθέτω.
- προσμεγγνυμί τινι** 1) συμπλέκομαι πρὸς τινα· 2) προσεγγίζω, καταπλέω εἰς τινα (τόπον).
- πρόσσοδος** 1) προσελευσις· 2) εἰσόδημα.
- προσοφλισκάνω ἀλαξονεῖαν** προσέτι κατακρίνομαι ὡς ἀλαζών.
- προσπεριβάλλομαι τι** ἀσφαλίζω τι.
- προσπίπτω** 1) παρουσιάζομαι· 2) ἐπέρχομαι· **προσπίπτω τινι** ἐπιπίπτω κατὰ τινος.
- πρόσρησις εἰμί τινι** χαιρετίζομαι ὑπὸ τινος.
- πρόσταξις** διαταγή.
- προστάτης** ὁ ἀντιπροσωπεύων τὸν ἐστερημένον παντὸς δικαίον μέτοικον ἐν ταῖς σχέσεσιν αὐτοῦ πρὸς τὴν πολιτείαν· **ἐπὶ προστάτου οἰκῶ** κατοικῶ ὑπὸ τὴν προστασίαν προστάτου.
- προστίθεμαί τινι** = **προστίθεμαι τῇ γνώμῃ τινὸς** συμφωνῶ μετά τινος.
- προσφέρωμαι** 1) φέρομαι· 2) ἐπέρχομαι· 3) ἐπιτίθεμαι· **προσφέρωμαι τι** προσφέρω τι ἑμαυτῷ, λαμβάνω τι.
- προσφοιτῶ** συγχάζω.
- πρόσχωρος** πλησιόχωρος, γείτων.
- πρόφασις** αἰτία, ἀφορμή.

- πρόσω μακρῶν.**
- προτάσσω κατὰ τὸ δεξιὸν** παρατάσσω εἰς τὸ ἀκρότατον δεξιὸν κέρας. Μέσ. **προτάσσομαι τινος** τάσσομαι πρὸ τινος· **προτάσσομαι τοῦ δεξιοῦ** (ἢ **τοῦ εὐωνύμου**) τάσσομαι εἰς τὸ ἀκρότατον δεξιὸν (ἢ ἀριστερόν) κέρας.
- προτειτάχει** = **προτειτάχει.**
- προφέρωμαι τι** ἀναφέρω τι πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης μου.
- προχέομαι**· **προχέεται μοι δάκρυα** δακρῶω.
- προχωρῶ** προκόπτω, ἐπιτυγχάνω· **προχωρεῖ** (ἀπροσ). εἶναι δυνατόν.
- πρυνάνεις** οἱ πενήκοντα βουλευταί, οἱ ὅποιοι ἐπὶ 35 ἢ 36 ἡμέρας προήδρευον τῆς βουλῆς τῶν Ἀθηναίων.
- Πρωτεσίλαος** ἦρωσ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου ἐκ Θεσσαλίας· ἐξεπήδησε πρῶτος κατὰ τὴν ἀπόβασιν τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς ἀκτῆς καὶ παρευθὺς ἐφρονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἑκτοροῦ.
- πρῶτος**· **τὸ πρῶτον** ἀρχικῶς· **τὰ πρῶτα** κατ' ἀρχάς· **ἡ πρώτη** (δηλ. **τάξις**) ἡ πρώτη γραμμὴ (τῆς παρατάξεως).
- πταῖσμα** ἦττα.
- Πτολεμαῖος** υἱὸς τοῦ Λάγου ἐξ Ἑορδαίας (χώρος τῆς ἀρχαίας Μακεδονίας), στρατηγὸς καὶ πιστὸς φίλος τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, μετὰ τοῦ ὁποίου καὶ συνεξεστράτευσεν εἰς Ἀσίαν· μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔγινε βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου. **Συνέγραψεν ἀπομνημονεῖματα** τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὰ ὅποια ὁ Ἀρριανὸς θεωρεῖ ὡς λίαν ἀξιόπιστον πηγὴν καὶ ἐπωφελήθη εἰς τὴν συγγραφὴν του· τῶν ἀπομνημονευμάτων ἀποσπάσματα μόνον διεσώθησαν.
- Πυανεσιῶν** ὁ τέταρτος Ἀττικὸς μῆν, ὁ περιλαμβάνων τὸ τελευταῖον ἡμισυ τοῦ Ὀκτωβρίου καὶ τὸ πρῶτον τοῦ Νοεμβρίου.
- Πύδνα** πόλις τῆς Μακεδονίας κατὰ τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον.
- πύελος** νεκροθήκη, λάρναξ, σαρκοφάγος.
- Πυλαγόροι, -ων** ἢ **Πυλαγόραι, -ῶν** οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν δώδεκα λαῶν, οἱ ὅποιοι μετείχον τῆς δελφικῆς ἀμφικτυονίας.
- πυνθάνομαι** πληροφοροῦμαι.
- πῶμα** κάλυμμα.
- πώποτε** 1) ποτε ἕως τώρα. 2) κάποτε, καμμιά φορὰ ἕως τώρα.

Ρ

ῥαθυμῶ μένω ἀργός.

ῥαστώνη ἀνακούφισις.

ῥεῦμα ποταμός.

ῥυμός τὸ μακρὸν ξύλον τῆς ἀμάξης τὸ ἐκτεινόμενον ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ ἄξονος μέχρι τοῦ ζυγοῦ.

ῥυτῆς χαλινός.

ῥώννυμαι μετοχ. παρκμ. **ῥρωμένος** δυνατός.

Σ

Σάκαι λαὸς Σκυθικῆς καταγωγῆς κατοικῶν πρὸς Α. τῆς Βακτριανῆς καὶ Σογδιανῆς.

Σακεσίται λαὸς κατοικῶν πλησίον τοῦ ποταμοῦ Ἐράξου.

Σανδάκη ἀδελφὴ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Ξέρξου.

σανίδιον τὸ **σανίδιον** ἐπὶ τούτου διὰ γύψου λελευκασμένου εἶχον ἐγγράφει οἱ τριάκοντα τὰ ὀνόματα τῶν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτῶν ὑπηρετησάντων ὡς ἱππέων.

σαρισσοφόρος ὁ φέρων σάρισσαν· [ἡ σάρισσα ἦτο μακρὸν Μακεδονικὸν δόρυ (14—16 ποδῶν μήκους τῶν πεζῶν, τῶν δὲ ἱππέων βραχύτερον καὶ ἐλαφρότερον)].

Σάτυρος βασιλεὺς τοῦ Πόντου.

σέλας λάμψις, ἀστραπή.

Σεμίραμις μυθολογικὴ βασίλισσα τῶν Ἀσσυρίων, σύζυγος τοῦ Νίνου.

σεμνός ὑπερήφανος, καυχηματίας· τὸ **σεμνὸν** ὁ σεβασμός.

Σερίφιος ὁ ἐκ Σερίφου, μιᾶς τῶν Κυκλάδων νήσων.

σηκός τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ ναοῦ, ὅπου εὐρίσκετο τὸ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ, ναός.

σημα σημεῖον.

σημαίνω δίδω σημαῖον. Μέσ. **σημαίνομαί τι** σφραγίζω τι.

σημεῖον σφραγίς.

Σηστός πόλις τῆς Θρακικῆς χερσονήσου ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ ἀπέναντι τῆς Ἀβύδου.

Σίγειον πόλις τῆς Τροίας πλησίον τοῦ ὁμώνυμου ἀκρωτηρίου.

Σιμωνίδης περιώνυμος λυρικός ποιητὴς ἐκ τῆς Κέω, μιᾶς τῶν Κυκλάδων νήσων (556—468 π. Χ.).

σιτία, τὰ τροφίμα.

σίτος τροφίμα.

σιτοῦμαι τρώγω.

Σιττακηνοὶ οἱ κάτοικοι τῆς Σιττακηνῆς, χώρας κειμένης πλησίον τοῦ Τίγρητος.

σκευὴ ἐνδυμασία.

σκευοφόρος· **σκευοφόρα** (**ζῦα**) τὰ ζῦα τὰ φέροντα τὰ σκευὴ τοῦ στρατοῦ, τὰ μεταγωγικά.

σκηγή ἐπικάλυμμα ἀμάξης.

Σκίαθος νῆσος πρὸς Β. τῆς Εὐβοίας.

σκιὰ πᾶν ὅ,τι χρησιμεύει πρὸς σκιάν, περίπτερον, κιόσκι.

σκόλοψ πάσσαλος.

σκοπός· **σκοποὶ** πρόσκοποι, στρατιῶται προπορευόμενοι πρὸς κατόπτευσιν.

σκοπῶ 1) σκέπτομαι· 2) ἐξετάζω, ἐρευνῶ· 3) κρίνω. Μέσ. **σκοποῦμαι** 1) ἐξετάζω· 2) κρίνω.

σκυτοτομεῖον ἐργαστήριον σκυτοτόμου, ὑποδηματοποιεῖον.

σκόπτω ἀστειεύομαι.

Σούσα πρωτεύουσα τῆς Σουσιανῆς, χώρας κειμένης πρὸς Ν. τῆς Μηδίας, χειμερινὴ κατοικία τῶν βασιλέων τῆς Περσίας· οἱ κάτοικοι· **Σούσιοι**.

σόφισμα 1) εὐφυὲς ἐπινόημα, τέχνασμα· 2) πανουργία.

σοφός ἱκανός.

σπένδω κάμνω σπονδὴν (δηλ. θυσίαν οἴνου).

σπονδαὶ συνθήκη.

σπουδάξω 1) σοβαρῶς ὁμιλῶ· 2) δεικνύω σπουδὴν, ζῆλον· **σπουδάξω πρὸς τι** ἐνδιαφέρομαι περὶ τινος. Παθ. **σπουδάξομαι** ἐκτιμῶμαι.

σπουδῆ ἐκτίμησις· **σπουδῆ** 1) ἐσπευσμένως, ταχέως· 2) δραμαίως· **κατὰ σπουδὴν=σπουδῆ**.

στάδιον (πληθ. **οἱ στάδιοι** ἢ **τὰ στάδια**) μέτρον μήκους ἴσον περίπου πρὸς 185 μέτρα.

στασιάζω ἐρίζω.

στάσις ἀφορμὴ οἰκογενειακῆς ἔριδος.

Στειριεύς ὁ ἐκ τοῦ δήμου Στειρίας τῆς Πανδιονίδος φυλῆς.

- στέλλομαι** 1) ἀποστέλλομαι· 2) πορεύομαι· 3) ἐκκινῶ, ἐκπλέω· 4) στολίζομαι.
- Στησίμβροτος** ἱστοριογράφος ἐκ τῆς νήσου Θάσου, σύγχρονος τοῦ Κίμωνος.
- στῖφος** πλήθος.
- στολή** ἔνδυμα.
- στόλος** 1) πορεία· 2) ἐκστρατεία.
- στόμα· κατὰ τὰ στόματα** διὰ τῶν στομιῶν· **ἀπὸ στόματος** ἀπὸ μνήμης· **αἱ κατὰ στόμα νῆες** τὰ εὐρισκόμενα εἰς τὸ μέτωπον τῆς παρατάξεως πλοῖα.
- στράτευμα** στρατόπεδον.
- στρατηγία** στρατηγικὴ σύνεσις.
- στρατηγὶς ναῦς** ναυαρχίς.
- στρατηγῶ ὑπὲρ τινος** διευθύνω τὸν (πολεμικὸν) ἀγῶνα ἐπ' ὠφελεία τινός.
- στρατιὰ** στρατεία.
- στραιτόπεδον** στρατός, στράτευμα.
- στρεβλῶ (-ῶ)** βασανίζω.
- στρεπτὸς** (ἐνν. **κύκλος**) περιδέρομαι.
- στρογγύλος· στρογγύλα πλοῖα** φορητὰ πλοῖα.
- Στρομῶν** ποταμὸς τῆς Θράκης διαρρέων ὄλην τὴν Μακεδονίαν καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν ὁμώνυμον κόλπον.
- στρώμα** τάπης· **ποικίλον στρώμα** κεντητὸς τάπης.
- συγγενής· φθόνος συγγενῆς** ὁ ἐκ μέρους συγγενῶν (ὁμοφύλων) φθόνος. Ἐν τῇ Περσικῇ αὐτῇ ἢ λέξις **συγγενῆς** ἦτο τιμητικὸς τίτλος ἀπονεμόμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως εἰς ἐπιφανεῖς Πέρσας.
- συγγίνομαι ἐπὶ γάμῳ τινὶ** νυμφεύομαι τινά.
- συγγιγνώσκω τινὶ** συγχωρῶ τινά· **συγγιγνώσκω τινὶ τι** γνωρίζω περὶ τινος τι.
- συγκατέρχομαι** 1) ἐπανερχομαι μετὰ τινος (ἐκ τῆς ἐξουρίας)· 2) ὁμοῦ ἐπανερχομαι.
- συγκλείω** συμπυκνώνω.
- συγχωρῶ** 1) παραχωρῶ· 2) παραδέχομαι.
- συλλεγμένος=συνειλεγμένος** (μετοχ. παρακμ. τοῦ ὁ **συλλέγομαι**).

- σύλλογος** συνέλευσις.
- συλῶ (-άω)** διαρπάζω.
- συμβαίνω· ὁ συμβαίνων χρόνος εἰς...** ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος διὰ...· **συμβαίνει τὸ λόγιον** ἐκπληροῦται ὁ χρησμός.
- συμβάλλω** 1) συνδυάζω· 2) παραβάλλω· 3) συμπεραίνω. Παθ. **συμβάλλομαι** παραβάλλομαι, συγκρίνομαι.
- συμβόλαιον· συμβόλαια** (πληθ.) ἰδιωτικαὶ συναλλαγαὶ καὶ αἱ ἐκ τούτων προερχόμεναι διαφοραὶ.
- σύμμαχος** φίλος, ὁπαδός.
- συμμείγνυμι τινι** συμπλέκομαι πρὸς τινά.
- σύμμετρος** κατάλληλος.
- συμπαραθέω τινὶ** τρέχω σιτὸ πλάγι τινός.
- συμπίπτω τινὶ** συμπλέκομαι πρὸς τινά· **συμπίπτει τι** συμβαίνει (συγχρόνως) τι.
- συμπονῶ τινὶ τι** συναγωνίζομαι μετὰ τινος εἰς τι, ὑποστηρίζω τινὰ εἰς τι.
- συμφέρομαι** 1) συμβαδίζω, συμφωνῶ· 2) γίνομαι, συμβαίνω.
- συμφρονῶ** ἐννοῶ.
- συμφωνοῦμαι** ὁμοφώνως ἐπιβεβαιοῦμαι.
- συναγορεύω τινὶ** συνηγορῶ ὑπὲρ τινος, ὑποστηρίζω τινά.
- συνδιατρέβω τινὶ** εἶμαι φίλος τινός.
- σύνδικοι** ἄρχοντες ἐν Ἀθήναις κατασταθέντες πρὸς κανονισμόν τῶν ἀξιώσεων τῶν ἀδικηθέντων ὑπὸ τῶν τριάκοντα· εἰς αὐτοὺς ἀνετέθη καὶ ἡ εἴσπραξις τῶν καταστάσεων τῶν ἰππέων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπὸ τῶν φυλάρχων συνταχθέντων κατολόγων.
- σύνειμι τινι** συναναστρέφομαι μετὰ τινος.
- συνεῖπον** ἄορ. τοῦ ὁ. **συναγορεύω.**
- συνεπαιτιῶμαι τινά** συγκατηγορῶ τινά.
- συνεπιλαμβάνομαι τινος** ὁμοῦ μετὰ τινος ἀνεχαιτίζω τι.
- συνερείδω** συγκροοῦμαι.
- σύνεσις** εὐθυκρισία.
- συνετὸς** ὁ ἔχων δεξιότητα ἀντιλήψεως.
- συνέχω** συγκρατῶ· Μέσ. **συνέχομαι** 1) συνωθοῦμαι· 2) **συνέχομαι ἀμφὶ τοῖς σκευοφόροις** ἀπασχολοῦμαι περὶ τὰ σκευοφόρα (εἰς τὴν λεηλασίαν τῶν σκευοφόρων)· 3) **συνέχομαι**

ἐν ἀγῶνι εὐρίσκομαι εἰς στενοχωρίαν. Παθ. **συνέχομαι** κατέχομαι, πιέζομαι.
συνήθης 1) οἰκείος· 2) συμμαθητής.
συννηέχθη παθτ. ἄορ. τοῦ ἰ. **συμφέρομαι**.
συνθλώ (-άω) συντρίβω
συνίημι ἐννοῶ.
συνίσταμαι συνάπτομαι.
σύννοος σκεπτικός.
σύννοια γνωρίζω· **σύννοιά τινι** ἔχω γνώσιν τινος.
συνορῶ 1) καλῶς ἐννοῶ· 1) λαμβάνω ὑπ' ὄψιν.
συντελῶ εἰς . . . φοιτῶ εἰς . . .
συντίθημι 1) συνδέω· 2) παρασκευάζω.
σύντονος 1) ταχύς· 2) δραστήριος, σφοδρός.
συντραγωδῶ τι ὡς ἐν τραγωδίᾳ σκηνοθετῶ τι μετὰ τινος, συ-
 σχεδιάζω τι.
σύντροφος· σύντροφον ζῶον κατοικίδιον ζῶον.
συνωνοῦμαι ἀγοράζω μετ' ἄλλων.
Συρία χώρα μεταξὺ Παλαιστίνης καὶ Μεσοποταμίας· τὸ μεταξὺ
 τῶν δύο ὀροσειῶν Λιβάνου καὶ Ἀντιλιβάνου κείμενον μέ-
 ρος, ἔκαλετο Κοίλη Συρία.
συσκενάζομαι τὰ ἔμμαντοῦ ἐτοιμάζω τὰ πράγματά μου, τὰς
 ἀποσκευάς μου πρὸς ἀναχώρησιν.
συσκοτάζει (ἀπροσπ.) σκότος γίνεται, σκοτεινιάζει.
συστέλλω συμμαζεύω, περιορίζω.
σφαγιάζομαι θυσιάζω.
σφαλερός ἐπικίνδυνος.
σφάλλω τι κάμνω τι νὰ πέσῃ, ἀνατρέπω, στρέφω τι.
σφάλμα ἀτύχημα.
σφάττω σφάζω (ζῶον πρὸς θυσίαν), θυσιάζω.
σφυρήλατος διὰ σφύρας κατειργασμένος.
σχέλιος ἄθλιος, κατηραμένος.
σχολάζω ἀναπαύομαι
σχολαῖος βραδύς.
σχολή ἀνάπαυσις.
σῶζω διαφυλάττω, διατηρῶ. Μέσ. **σῶζομαι** ζητῶ τὴν σωτη-
 ρίαν μου.

σῶος ἀσφαλής, ἐξησφαλισμένος.
σωφρονῶ εἶμαι σῶφρων, φρόνιμος.

T

ταλαιπωρῶ καὶ **ταλαιπωροῦμαι** ὑφίσταμαι ταλαιπωρίας.
Τάναϊς = **Ἰαξάρτης** ποταμὸς ἐν Ἀσίᾳ πλησίον τῶν ΒΑ συνόρων
 τῆς Βακτριανῆς, πηγάζων ἐκ τῶν ὀρέων τῶν κειμένων ΒΑ
 τοῦ Παραπαμίσου καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν Ὀξειανὴν λίμνην.
ταξίαρχης ὁ ἄρχων τῆς τάξεως, ἦτοι Μακεδονικοῦ στρατιωτικοῦ
 σώματος ἀποτελουμένου ἐκ χιλίων πεζῶν στρατιωτῶν.
ταξίαρχος· οἱ ταξίαρχοι ἐν Ἀθήναις ἦσαν δέκα, εἷς ἕξ ἑκάστης
 φυλῆς, ἡγούμενος ἕκαστος τῶν ὀπλιτῶν τῆς φυλῆς του·
 ἦσαν δὲ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν στρατηγῶν.
τάξις 1) θέσις· 2) παρατάξις· 3) γραμμὴ (στρατιωτῶν)· 4) τάγμα·
Τάπουροι λαὸς κατοικῶν πλησίον τῆς Ν. παραλίας τῆς Κα-
 σπίας θαλάσσης.
ταράττομαι εὐρίσκομαι εἰς ἀταξίαν.
τάσσω (-τιω) 1) διατάσσω· 2) παρατάσσω· 3) ὀρίζω τὴν ἐν τῷ
 στρατῷ θέσιν τινός. Παθ. **τάσσομαι** διατάσσομαι· **οἱ ὑπὸ**
τινι τεταγμένοι οἱ ὑπὸ τινός· **τεταγμένα (μέρη)** ὀρι-
 σμένοι ποσότητες.
ταύτη ἐπίρρ. 1) ἐνταῦθα· 2) ἐκεῖ· 3) οὕτω· 4) ἔνεκα τούτου· 5)
 διὰ τούτου· 6) ὡς πρὸς τοῦτο· 7) διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ.
ταφή ἐνταφιασμός.
τάφος ταφή.
τάχιστος· τὴν ταχίστην (ὁδὸν) τάχιστα.
ταχὺ ταχέως.
τεκμαίρομαι συμπεραίνω.
τεκμήριον ἀπόδειξις.
τεκμηριοῦμαι ἀναγνωρίζω.
τελεστήριον ναὸς πρὸς μύησιν (εἰς μυστήρια).
τελευτῶ· ἢ μετοχ. μετὰ ὀνόματος ὡς ἐπίρρ. : **τελευτῶν** ἐπὶ
 τέλους.
Τελμισσεῖς οἱ κάτοικοι τῆς Τελμισσοῦ, πόλεως τῆς Καρίας.
τέλος διαταγῆ· **διὰ τέλους** διαρκῶς.

τελῶ πληρώνω.

Τέμπη κοιλὰς μεταξὺ τῶν ὀρέων Ὀλύμπου καὶ Ὀσσης.

τετράπεδος τετράπλευρος.

τευθίς, (-ίδος) καλαμάρι.

τέχνη ἐπάγγελμα.

τέως ἐπὶ τινα χρόνον.

τῆ μὲν . . . τῆ δὲ ἔνθεν μὲν . . . ἔνθεν δέ.

τῆδε ἐνταῦθα.

τῆτες=τούτω τῷ ἔτει.

τί ποτε τί ἄρά γε.

τιάρα βλ. **κίταρις**.

τίθημι τὰ σημεῖα τῆ πόλει διαγράφω τὸ σχέδιον τῆς πόλεως.

Μέσ. **τίθεμαι** νομίζω, θεωρῶ **τίθεμαι τὰ ὄπλα** τάσσομαι εἰς μάχην **τίθεμαι τὴν ψῆφον** ψηφίζω, ἀποφασίζω **ἐν κόσμῳ τίθεμαί τι** δι. τηρῶ τι ἐν τάξει.

τίλλω μαδῶ.

τιμῆ 1) ὑπόληψις· 2) προνόμιον· **εἰς τιμὴν** τιμητικῶς.

τίμιος εἰς μεγάλην τιμὴν, ἀκριβός.

τιμαροῦμαι τινα 1) τιμωρῶ τινα· 2) ζητῶ νὰ ἐκδικηθῶ τινα· 3) ἐκδικοῦμαι τινα.

τοί βεβαίως, ὡς γνωστόν.

τοιγάροτι διὰ τοῦτο ἀκριβῶς.

τόλμη θρασύτης.

τολμῶ κινδυνεύων ἀφόβως ἐπιζητῶ τὸν κίνδυνον· **καὶ εἰ δὴ τῷ ἰδίῳ τι διαπρεπὲς ἐς κάλλος (=καλῶς) τετολημμένον (ἦν)** καὶ ἐὰν μάλιστα κατ' ἰδίαν εἶχε διαπραχθῆ ὑπὸ τινος τόλμημά τι ἔξοχον καὶ ἔνδοξον.

τότε· ἐν τῷ τότε τότε· **ἐς τὸ τότε** ἕως τότε.

τοτέ μὲν . . . τοτέ δὲ ἄλλοτε μὲν . . . ἄλλοτε δέ,

τοῦτο μὲν . . . τοῦτο δὲ ἀφ' ἑνὸς μὲν . . . ἀφ' ἑτέρου δέ.

τραγωδὸς ποιητῆς καὶ ὑποκριτῆς τραγωδίας· ἐν τῷ πληθ. τραγωδοὶ=τραγωδία.

τρέπομαι τινα τρέπω τινὰ εἰς φυγὴν.

τρέφω ἀνατρέφω.

τριακόντορος τριακοντάκωπος.

Τριβαλλοὶ βάρβαροι κατοικοῦντες μεταξὺ Ἰστρου καὶ Αἴμου.

τριβῆ βραδύτης, ἀναβολή· **τριβάς ἐμπειῶ τινι** ἀναβάλλω τι. **τριηραρχῶ** εἶμαι τριήραρχος, δηλ. ἐξοπλίζω τριήρη εἰς ὑπηρεσίαν τοῦ δημοσίου.

τριηρίτης ὁ ὑπηρετῶν ἐν τριήρει ὡς ὀπλίτης ἢ ὡς ἐρέτης.

Τροιζὴν πόλις τῆς Ἀργολίδος,

τροπὸς χαρακτήρ,

τροφῶ 1) ζῶ βίον τροφηλόν, μαλθακόν· 2) καλοπεργῶ.

τυγχάνω ἀπάντων τῶν δικαίων εὐρίσκω τὸ πλήρες δίκαιόν μου· **τυγχάνω ὀνειδούς** ὀνειδίζομαι.

τύλος ξύλινον καρφίον μετὰ κεφαλῆς εἰς τὸ ἄκρον.

τύμβος τάφος, μνήμα.

τύχη ἀτυχία.

Υ

ὕακινθινοβαφῆς ἔχον τὸ χρῶμα ὑακίνθου (βαθύ ἐρυθρόν), **ὕβριζω** 1) φέρομαι ἀνθαδῶς, βιαίως· 2) βλάπτω, ἀδικῶ. Παθ. **ὕβριζομαι** βλάπτομαι, ἀδικοῦμαι.

ὕβρις ἀλαζονεία, ὑπερηφάνεια.

ὕβριστής ἀλαζών, θρασύς.

Ὑδάσπης ποταμὸς εἰς τὰ ΒΑ. τῆς Ἰνδικῆς, πηγάζων ἐκ τοῦ Ἰνδικοῦ Καυκάσου καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Ἀκεσίην ποταμὸν καὶ μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν Ἰνδόν.

ὕδρεα τόπος (πηγὴ ἢ κοήνη) πρὸς ὕδρευσιν.

ὕδρευομαι λαμβάνω ὕδωρ.

ὕομαι βρέχομαι· **ὕεται ἡ γῆ ἢ Γαδρωσίων** βρέχει ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Γαδρωσίων.

ὕπάγω ἐλκύω, παρυσύρω.

ὕπαρχή· ἐξ ὕπαρχῆς ἐκ νέου.

ὕπαρχος ὁ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ σατραπόου, ὑποσατραπῆς.

ὕπαρχω 1) κάμνω ἀρχήν· 2) **ὕπαρχει τινί τι** ὑπάρχει εἰς τινα τι ὡς ἴδιον, ἔχει τις τὴν ιδιότητα νὰ . . . **τὰ ὑπάρχοντα** ἢ περιουσία· **τὰ ὑπηργμένα** αἱ παρασχεθεῖσαι εὐεργεσίαι.

ὑπασπιστής· οἱ ὑπασπισταὶ τῶν ἐταίρων σῶμα ἐλαφροῦ πεζικοῦ ἐν τῷ Μακεδονικῷ στρατῷ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ σῶμα τῶν Ἑλλήνων πελιαστῶν.

ὑπεκκλέπτω ἐξάγω κρυφίως.

ὑπεκτίθεμαι ἐξάγω, μετακομίζω.

ὑπὲρ Α) μετὰ γενικ. εἰς δήλωσιν 1) ἀναφορᾶς· περί· *ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου· ὑπὲρ τοῦ πολέμου· ὑπὲρ τῶν παρόντων· ὑπὲρ τῆς μάχης· ὑπὲρ ὧν· ὑπὲρ τῶν μεγίστων* περί τῶν σπουδαιωτάτων· *ὑπὲρ τῆς μάχης* ὡς πρὸς τὴν μάχην· 2) τοῦ ἐπάνω· *ὑπὲρ τοῦ ὄρους* ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος· 3) τοῦ σκοποῦ· *ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τῆς Ἀσίας* διὰ τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἀσίας· 4) τῆς αἰτίας· *ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων· ὑπὲρ τούτων· ὑπὲρ τῶν ἡμαρτημένων ἐκείνοις* διὰ τὰ ἡμαρτήματα ἐκείνων· *ὑπὲρ τῶν παρεληλυθότων (κακῶν)*· Β) μετ' αἰτιατ. εἰς δήλωσιν τοῦ πέραν τινός· *ὑπὲρ τὸ κέρας· ὑπὲρ τὰς πύλας· ὑπὲρ Σικιάθου.*

ὑπερβάλλω διαβαίνω· *ὑπερβάλλουσιν ἀλλήλους* πλειοδοτοῦσι, προσφέρουσιν ἀνωτέραν τιμὴν.

ὑπερδέξιος ὁ κείμενος ὑπεράνω τινός, ὁ ὑπερύψηλος· ἐξ *ὑπερδέξιου* ἐξ ὑψηλῶν θέσεων.

ὑπερερῶ τινος πολλὴ ἀγαπῶ τι.

ὑπέροκος τάχει ὁ ὑπερέχων κατὰ τὴν ταχύτητα.

ὑπερμισῶ μισῶ ὑπερβαλλόντως.

ὑπέρογκος· εἰς τὸ ὑπερογκότερον ἀλαζονικώτερον, καθ' ὑπερβολήν.

ὑπερορία (γῆ) ἡ ἐκτὸς τῶν ὁρίων χώρα, ἡ ἀλλοδαπή.

ὑπερορῶμαι περιφρονοῦμαι.

ὑπεροχή ἐξέχουσα θέσις (ἐν τῇ πολιτείᾳ).

ὑπερφυῶς ὑπερβαλλόντως.

ὑπεύδιος· τὸ ὑπεύδιον τῆς θαλάττης τὸ μέρος τῆς θαλάσσης, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει κύματα

ὑπέχω εὐθύνας λογοδοτῶ.

ὑπηργμένος μετοχ. παθητ. παρκμ. τοῦ ὄ. *ὑπάρχω.*

ὑπηρέσιον ὑπόστρομα ἐκ δέρματος, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐκάθηντο οἱ κωπηλάται.

ὑπὸ Α) μετὰ γενικ. εἰς δήλωσιν 1) τῆς αἰτίας· ἔνεκα· *ὑπὸ τοῦ ὀκνεῖν· ὑπὸ μήχους· ὑπὸ πόνου· ὑπ' ἀνέμων· ὑπὸ φθόνου*· 2) τοῦ ἐν συνοδείᾳ· *ὑπὸ σαλπύγγων.* Β) μετ' αἰτιατ. εἰς δήλωσιν χρόνου· *ὑπὸ τὴν ἕω* πρὸς τὴν αὐγήν.

ὑπολαμβάνω διακόπτων τινὰ ἀπαντῶ.

ὑπολείπω παραλείπω. Μέσ. *ὑπολείπομαι* μένω ὑπόλοιπος, σφῶμαι.

ὑπομένω περιμένω.

ὑπονοστῶ ἐπιστρέφω.

ὑπονοῶ συμπεραίνω.

ὑποτίθεμαί (τινὶ τι) ὑποδεικνύω (εἰς τινα τι).

ὑποτρέχω τινὶ τρέχω ὑποκάτω τινός.

ὑποφθάνω 1) προφθάνω. 2) (μετὰ μετοχ.) προλαμβάνω (νὰ...).

Ἵρκάνιοι οἱ κάτοικοι τῆς Ἵρκανίας, χώρας ἐν Ἀσίᾳ παρὰ τὰ ΝΑ. τῆς Κασπίας θαλάσσης.

ὑστερῶ τινος ἀπέχω τινός.

ὑφαιροῦμαί τι κλέπτω τι.

ὑφηγοῦμαί τινι ὀδηγῶ τινα.

ὑφίσταμαί τινα ἀντιτάσσομαι κατὰ τινος.

ὑψόροφος ὁ ἔχων ὑψηλὴν ὄροφὴν, ὑψηλός.

Φ

φαεννός=φαεινός λαμπρός.

Φαινίας ἱστοριογράφος ἐξ Ἐρεσσοῦ, πόλεως τῆς νήσου Λέσβου, μαθητῆς τοῦ φιλοσόφου Ἀριστοτέλους.

φαίνω φανερόνω. Μέσ. *φαίνομαι* (μετὰ μετοχ.) εἶμαι φανερός (ὅτι)· *φαίνομαι λαμβάνων* φανερὰ λαμβάνω· *φαίνομαι ἀπαγορεύων* φανερός, σαφῆς εἶμαι ὅτι ἀπαγορεύω· *τὰ ἱερὰ καλὰ φαίνεται* ἡ θυσία ἀποβαίνει αἰσία· *φαινομένη εὐπραγία* ὀφθαλμοφανῆς ἐπιτυχία· *ἐκ τῶν φαινομένων (=τῶν ὄντων)* ἐκ τῶν παρόντων.

φάλαγξ 1) τάγμα· 2) γραμμὴ (στρατιωτῶν)· *τῆ φάλαγγι* ἐν ἔκτεταμένη γραμμῇ.

φάος φῶς.

φάσκω διῆσχυρίζομαι.

φάσμα ὄπτασία.

φαῦλος ἀσήμαντος, ἀνάξιος λόγου.

φείδομαι λυποῦμαι.

φέρω βαρέως ἀγανακτῶ, δυσανασχετῶ· *φέρω εἰς τοῦτο* ἀπο-

βλέπω εἰς τοῦτο· **φέρω ἀπό τινος** ληστεύων τινά ὀφελούμαι ἀπ' αὐτοῦ. Μέσ. **φέρομαι** ὁρμῶ.

φεύγω 1) ἔξορίζομαι· 2) εἶμαι ἔξοριστος· οἱ **φεύγοντες** οἱ φυγάδες.

φθόρος φθορά, ἀπώλεια.

φιάλη εὐρὴ καὶ ἀβαθεὲς ἀγγεῖον πρὸς ἔκχυσιν σπονδῶν.

φιλανθρώπως φιλοφρόνως, εὐμενῶς.

φιλαπεχθήμων ὁ ἀγαπῶν νὰ κάμνη ἐχθρούς, φίλερις.

Φιλοκλήτης υἱὸς τοῦ Ποϊάντος, βασιλέως τῶν πλησίον τῆς Οἴτης καὶ τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου κατοικοῦντων Μαλιέων, μετασχὼν τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου.

φιλονικία ἀντιζηλία.

Φιλόξενος Μακεδῶν, ταμίης ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ.

φιλόσοφος πεπαιδευμένος· **ἔστω φιλοσοφώτερον ἐπισκοπεῖν** ὡς εἶναι (ὡς μείνη) θέμα φιλοσοφικῆς συζητήσεως (καὶ οὐχὶ βιογραφικῆς συγγραφῆς).

φιλοσοφῶ σκέπτομαι.

φιλοτιμία 1) φιλόδοξος ἀμμιλλα· 2) φιλοδοξία.

φιλῶ συνηθίζω· **οἷά περ φιλεῖ** καθὼς εἶναι σύνηθες.

Φλύα, -ας ἢ Φλύη, -ης δῆμος τῆς Ἀττικῆς εἰς τὰ ΒΑ τῶν Ἀθηνῶν παρὰ τὸ σημερινὸν Χαλάντρι. Ὁ κάτοικος· **Φλυεύς**· **Φλυῆσι** ἐν Φλύα.

φοβερός κατεχόμενος ὑπὸ φόβου, περίφοβος.

φοβοῦμαι τρέπομαι εἰς φυγὴν.

φοιτῶ φθάνω.

φορὰ ὁρμή, ζωηρότης.

φορμὸς μέτρον διὰ τὰ σιτηρὰ ἰσοδυναμοῦν πρὸς ἓνα μέδιμνον (36 περίπου ὀκάδας).

φορτικῶς βαναύσως, ἀγροίκως· **φορτικώτερον** (συγκ. ἀντιθέσεως) κάπως ἀγροίκως.

φράζω λέγω, ὑποδεικνύω.

φράσσομαι· μετοχ. παρακμ. **πεφραγμένος** ἐξωπλισμένος.

Φρεάρριος ἢ Φρέαρρος δῆμος τῆς Ἀττικῆς πλησίον τοῦ Σουβίου. Ὁ κάτοικος· **Φρεάρριος**.

φρίσσω εἶμαι ἠνωρθωμένος, ἀνατριχιάζω· τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει καὶ ὁ παρακμ. **πέφρικα· ταῖς σαρίσσαις πεφρικυῖα**

ἀνατριχιάζουσα ἀπὸ τὰς λόγχας, μετὰ τὰς λόγχας ἠνωρθωμένος.

φρόνημα μεγαλοφροσύνη.

φρονῶ μέγα μεγαλοφρονῶ· **εὖ φρονῶν** συνετός.

φρουρά· φρουραὶ φυλακαὶ ὀχυρῶν φρουρίων.

Φρυγία ἡ ἄνω ἢ μεγάλη καλουμένη, χώρα εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Μ. Ἀσίας.

Φρύνιχος 1) Ἀθηναῖος τραγικὸς ποιητὴς ζήσας περὶ τὸ 500 π. Χ. 2) στρατηγὸς καὶ δημαγωγὸς ἀντίπαλος τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ ὀπαδὸς τῶν τετρακοσίων.

φυγή· φυγή λαμπρά τε καὶ ἐκ πάντων γίνεταί φυγή ἀποφασιστικὴ καὶ γενικὴ γίνεται.

φυλακή 1) φρουρά· 2) φρούρησις· 3) νυκτοφυλακία (ὁ χρόνος δηλ., κατὰ τὸν ὁποῖον ὄφειλεν ὁ στρατιώτης νὰ παραμείνη κατὰ τὴν νύκτα ὡς φρουρὸς μέχρι τῆς ἀλλαγῆς τῆς φρουρᾶς· 4) ὀχύρωμα.

φύλαρχοι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἰππέων τῶν Ἀθηναίων· οὗτοι ἦσαν δέκα, εἰς ἕξ ἐκάστης φυλῆς καὶ διετέλουν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν δύο ἰππάρχων.

Φύλαρχος ἱστοριογράφος ζήσας κατὰ τὸν τρίτον π. Χ. αἰῶνα.

φυλάττω καιροφυλακτῶ.

Φυλὴ ὀχυρὸν φρούριον ἐπὶ τῆς Πάργηθος εἰς τὰ μεθόρια Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας.

φύομαι γεννῶμαι· παρακμ. **πέφυκα** (μετ' ἀπαρεμφ.) εἶμαι ἐκ φύσεως τοιοῦτος, ὥστε νὰ . . .

φύσις φυσικὰ προτερήματα· **φύσει** ἐκ φύσεως, ἐκ γενετῆς· **φύσει πολίτης** γνήσιος πολίτης.

φωνή γλῶσσα.

φορῶ (-άω) τι ἀνακαλύπτω, ἀνευρίσκω τι.

X

Χαλδαῖοι ἱερατικὴ τάξις ἐν Βαβυλωνί.

χαλεπὸς 1) δυσάρεστος· 2) ἐπιζήμιος· 3) **δύσβατος**· 4) αὐστηρός.

χαλεπῶς φέρω ἢ διάκειμαι δυσάρεστοῦμαι.

χάλκωμα χαλκοῦν ἔμβολον.

χάραξ χαράκιωμα.

χαρίζομαι τινι εὐχαριστῶ τινά.

χάρις 1) τέριψις· 2) ἀπόδοσις χάριτος.

χαριστήριος· χαριστήριον (δῶρον) εὐχαριστήριον.

Χάρων ἱστοριογράφος ἐκ τῆς Λαμψάκου, ζήσας κατὰ τὸν πέμπτον π. Χ. αἰῶνα.

χειμάζομαι καταλαμβάνομαι ὑπὸ καταιγίδος.

χείρ· ἐν χερσίν εἰμι εἶμαι πλησίον· **ἐν χερσίν ἡ μάχη γίνεται** ἐκ τοῦ συστάδην, ἐκ τοῦ πλησίον γίνεται ἡ μάχη· **ἐκ χειρὸς** ἐκ τοῦ πλησίον· **ὄπλον ἐκ χειρὸς** ὄπλον χρησιμοποιοῦμενον ἐν τῇ ἐκ τοῦ συστάδην μάχῃ.

χειροτονία ἐκλογή.

χειροτονοῦμαι ἐκλέγομαι διὰ χειροτονίας.

χθαμαλὸς χαμηλός.

χιλίαρχος ἀρχηγὸς τῶν χιλίων ἀνδρῶν, οἱ ὅποιοι ἀπετέλουν τὴν βασιλικὴν φρουρὰν ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν.

χιλὸς χόρτος.

χλαμὸς βραχὺς μανδύας, τὸν ὅποιον ἐφόρουν ἰδίᾳ οἱ πολεμισταὶ Μακεδόνες.

Χοράσμιοι λαὸς ἐν τῇ ἄνω Μυσία, κατοικῶν ἐν τῇ Σογδιανῇ πλησίον τοῦ ποταμοῦ ὞ξου.

χορηγία εἰσόδημα.

χορηγὸς τραγωδοῖς χορηγὸς εἰς τραγωδίαν. Οὗτος ὑπερρεοῦτο νὰ συλλέγῃ τὸν χορὸν τὸν προωρισμένον διὰ τὴν τραγωδίαν, νὰ δίδῃ μισθὸν εἰς τοὺς χορευτάς, νὰ τρέφῃ αὐτοὺς ἐν ὄσῳ ἤσκοῦντο καὶ νὰ παρασκευάζῃ εἰς αὐτοὺς τὴν ἐσθῆτα, τὰ προσωπεῖα καὶ τοὺς στεφάνους· πρὸς τούτοις ὁ χορηγὸς ἐξέλεγε καὶ τὸν ἀσκοῦντα τὸν χορὸν χοροδιδάσκαλον καὶ ἔδιδεν εἰς αὐτὸν μισθόν.

χηματίζω τι διενεργῶ τι, διεκπεραιῶ τι. Μέσ. **χηματίζομαι** 1) λαμβάνω χρήματα· 2) συλλέγω χρήματα.

χηματιστής χηματολόγος.

χεῖσαι ἀπαρμφ. ἀόρ. τοῦ ὄ. **κίχηρημι**.

χρησθεῖς μετοχ. παθ. ἀόρ. τοῦ ὄ. **χρῶμαι** συμβουλευόμεαι μαντεῖον· **χρησμοὶ χρησθέντες** χρησμοὶ δοθέντες.

χροά, ἡ χρῶμα.

χρόνος· χρόνον ἐπὶ τινά χρόνον.

χρῶμαι· χρῶμαι τῇ γνώμῃ ἔχω τὴν γνώμην· **χρῶμαι γνώμῃ** φρονῶ· **χρῶμαι συμφορᾷ** περιπίπτω εἰς συμφορὰν· **χρῶμαι τούτοις (τοῖς πράγμασι)** ἐφαρμοζῶ ταῦτα τὰ μέτρα, ἔχω ταύτην τὴν γνώμην· **χρῶμαι τινι φίλῳ** ἔχω τινὰ φίλον· **χρῶμαι νέαις ταῖς διανοαῖς** ἔχω νεανικὰ φρονήματα· **ὅποια τύχῃ κέχρημαι** εἰς ποίαν εὐτελεῖ θέσιν εἶμαι.

χώννυμι κατασκευάζω διὰ χώματος· **χώννυμι τύμβον** κατασκευάζω τάφον.

χωρίον 1) θέσις, τοποθεσία· 2) ὄχυρὰ θέσις· 3) ἀγρός. **Τὰ χωρία** τὸ ἔδαφος· **εἰς ἐν χωρίον συνάγω** συγκεφαλαιῶ εἰς ἐν. **χωρὶς** χωριστά.

Ψ

ψαλτήριον ὄργανον μουσικὸν ὁμοιάζον πρὸς τὴν ἄρπαν.

ψέλλιον βραχιόλι.

ψεύδομαι ἀπατῶμαι.

ψηφίζομαι ἀποφασίζω (ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ).

ψηφισμα ἀπόφασις τῆς ἐκκλησίας· **ψηφισμα γράφω** εἰσάγω (εἰς τὴν ἐκκλησίαν) πρότασιν πρὸς ἐπικύρωσιν.

ψιλός· ψιλοὶ οἱ ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι· οὗτοι ἀπετελοῦντο ἐκ τῶν **πελταστῶν**, τῶν **τοξοτῶν**, τῶν **ἀκονιστῶν** καὶ τῶν **σφενδονητῶν**.

Ω

ᾠδε οὔτως.

ᾠμπστής (ᾠμός, ἐσθῖω) ᾠμοφάγος.

ᾠνησα ἀόρ. τοῦ ὄ. **ὀνίνημι**.

ᾠνιον· ᾠνια (πληθ.) ὀψώνια.

὞ξος ποταμὸς πηγάζων ἐκ τοῦ Παραπαμίσου (= Ἰνδικοῦ Κανκάσου), διαρρέων τὴν Βακτριανὴν καὶ Σογδιανὴν καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν.

ᾠπις πόλις τῆς Ἀσσυρίας ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ Τίγρητος.

ᾠρεῖται (= ᾠροι) λαὸς τῆς Ἰνδικῆς πλησίον τῆς Β. παραλίας τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης.

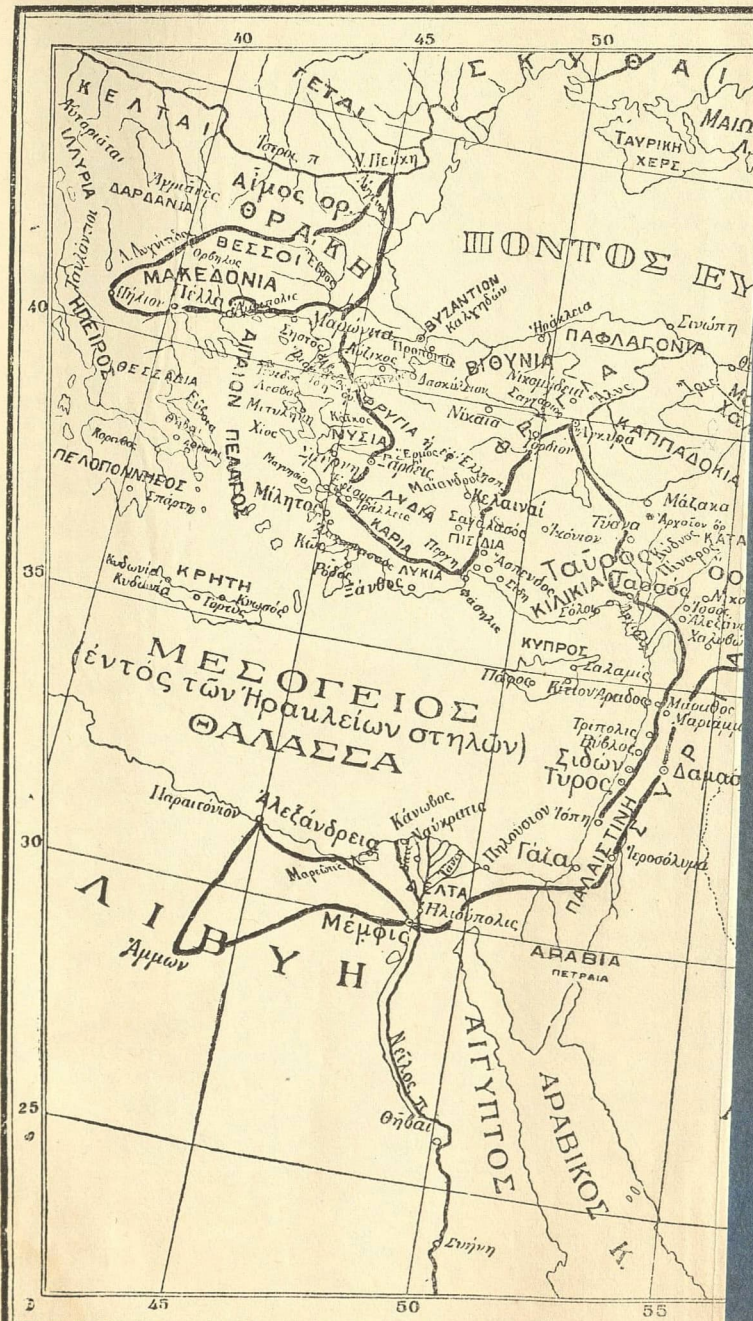
ὠρυγή ἢ κραυγή τοῦ κυνός, ἢ ὕλακή· μετ' ὀρυγῆς καὶ πόθου μὲ περιπαθῆ γαυγύσματα.

ὠρα καιρός.

ᾠρωπὸς πόλις εἰς τὰ μεθόρια τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας.

ὤς· 1) μετ' ἀπαρεμφ. = ὡς μετὰ μετοχ. ὡς κατασχεῖν=ὡς καθέξω· ὡς ἐκπλήξαι· ὡς προσμεῖξαι· ὡς ἀναπαῦσαι· 2) πρόθ. μετ' αἰτιατ. προσώπου· πρὸς· ὡς αὐτούς· ὡς ἐμέ· 3) μετὰ προθέσ. ὡς εἰς=εἰς· ὡς ἐπὶ=ἐπὶ· ὡς ἐπὶ θάλασσαν μέχρι τῆς θαλάσσης· ὡς πρὸς=πρὸς.

ὤς οὔτως.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ τῶν ΣΤΡΑΤΕΙΩΝ τοῦ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

Κλίμαξ 1:3,300,000

0 100 200 300 400 500 600 700 800

Χιλιόμετρα

0 100 200 300 400 500

Στάδια

— Πόρεια Αλεξάνδρου

----- Πόρεια τῶν στρατηγῶν αὐτοῦ

